נוסד בשנת תק"צ

חברת ירושלים
ואהבת ציון אל תשכח לנצח

בית הכנסת
קל"ר רבי מאיר בעל הנס
ניתקן ע"י מאיר בעל הנס מוהל חברת ירושלים

הדחזיר עטרה ליושנה

כ"ק אדמו"ר
מצאנז זצוק"ל

מייסד הנהלת הכולל בארה"ב
לאחר מלחמת העולם השנייה

"יכמרו רחמים על עניים המדוכאים בעיה"ק להתאמץ בכל האפשרי להרבות מעשה הצדקה... כי ממש פיקוח נפש יש בדבר הזה... ובזכות זה כל המעשים וכל העושים וכל המתנדבים לא ידעו דבר רע, וינצלו מכל מחלה ומכל פגע רע, וישאו ברכה מאלקי המערכה ובכל אשר יפנו תחופף עליהם ברכת השם"

מכתב מרן קודש הקדשים בעל דברי חיים מצאנז זי"ע רעכ"י על 'צדקת רבי מאיר' בעל הגס כולל חכת ירושלים

כל הזכויות שמורות
להמו"ל שע"י משרד
צדקת רבי מאיר בעל הנס
כולל חבת ירושלים
בארה"ב

4802-A 12TH AVE.
BROOKLYN NY 11219
TEL: 718.633.7112
FAX: 633.5783

כתיבה ועריכה
מוה"ר יוסף חיים אוסטערליץ הי"ו

metzion
Marketing

עיצוב ועימוד

דפוס המעתיק
170 Ross St. Brooklyn NY 11211
718.782.1391

נוסד בשנת תק"צ

חברת ירושלים
ואהבת ציון אל תשכח לנצח

בית חכמות
עלי עמר רבי מאיר בעל הנס
צדקה רבי מאיר בעל הנס כולל חברת ירושלים

הדחזיר עטרה ליושנה

ערשיינט צום דינעך
צדקת רבי מאיר בעל הנס
חברת ירושלים

ב' סיון תשפ"ב לפ"ק

מוקדש לעילוי נשמת
ב"ק אדמו"ר מצאנז זצ"ל

מייסד הנהלת הכולל בארה"ב
לאחר מלחמת עולם השנייה

Digitized by Project Zikaron
Touro University-NY Libraries
www.zikaron.tourolib.org
2026

בס"ד

עמוד הצדקה והחסד בארצינו הקדושה

צדקת רבי מאיר בעל הנס
כולל חבת ירושלים
KOLEL CHIBAS YERUSHALAYIM REB MEYER BAAL HANESS

נוסד בשנת תק"ץ

חבת ירושלים
ואהבת ציון אל תשכח לנצח

בית הכנסת
על קבר רבי מאיר בעל הנס

כ"ק אדמו"ר מצאנז-קלויזענבורג שליט"א, נשיא הכבוד | כ"ק אדמו"ר מבאבוב שליט"א, נשיא הכבוד | כ"ק אדמו"ר מבלאזוב זצ"ל נשיא הכבוד

ברוכים הבאים בשם ה'

ברוב שבח והודי' להשי"ת שהנני זוכים להתראות מחדש אצל מסיבה השתנית לטובת כוללינו הק', הנני מקדמין בברכה את פני אלפי המשתתפים מכל החוגים, ובראשם מרנן ורבנן גדולי התורה והחסידות, ראשי אלפי ישראל, רבנן ותלמידיהון, עסקנים חברי הנהלה וגבאי קודש של כוללינו, בני משפחתיהם וידידיהם של מתכבדי הדינער, חסידים ואנשי מעשה כ"א בשמו הטוב יבורך ויהולל.

וביותרת הכבוד הנני מקבלים פני ידידינו היקרים ממשפחות אפרתים, בנש"ק אראלים ותרשישים, בני חתני ונכדי כ"ק אדמו"ר מצאנז זצ"ל מייסד הנהלת כוללינו אחרי החורבן הנורא של מלחמת עולם השני', ופעל ועשה לטובת כוללינו בכל חום לבבו, וכעת שזכינו לחדש מחדש עריכת המסיבה השנתית, הוקדש המסיבה לטובת זכר נשמתו, ומקדמים אנו בברכה את כל בני המשפחה וכל המשתתפים בגוף ובממון לטובת נשמתו.

ברוכים בואכם לשלום להשתתף אצל כינוס צדיקים, עליונים ששו ותחתונים עלזו, זכות צדיקי הדורות מייסדי ותומכי קופת כוללינו מרחפת עלינו מלמעלה, וכח יבלחט"א כ"ק מרנן צדיקי דורינו שליט"א מלוה אותנו הלאה, ויפה שעה זו להפקד כ"א בדבר ישועה ורחמים, ואלקא דמאיר יהא בעזרינו שנוכל להוציא מזימתינו מן הכח אל הפועל להרבות כבוד שמים וכבוד עניי ארה"ק, ובזכות זה ימלא ה' כל משאלות לבינו לטובה ולברכה, אמן

המברכים באהבה והערצה וידידות

הנהלת כולל חבת ירושלים

לצדקת רבי מאיר בעל הנס

הרב דוב בעריש שפירא אבד"ק נאראל ראש הנהלת הכולל	**הרב אלימלך לאופער** מזכיר וחבר הנהלת הכולל	**הרב יחיאל קויפמאן** רב דקהל אנשי ספרד וחבר הנהלת הכולל	**הרב זלמן הלברשטאם** אב"ד טשאקאווא וומסב"ג - חבר ועד הכולל וויו"ר קרן הולדות אלעזר	**הרב שלו' פסח לאנגסאם** דומ"ץ בעלוא וחבר ועד הכולל	**הרב מנחם נפתלי טייטלבוים** רב דקהל ישועות חיים טשענסקאוויץ חבר ועד הכולל	
אברהם אביש בראדט גזבר וחבר הנהלת הכולל	**הרב אשר לנדא** חבר הנהלת הכולל	**משה יוסף טעפלער** חבר ועד הכולל	**יהוחם אליהו ראזענפעלד** חבר ועד הכולל	**דניאל ראטטענבערג** חבר ועד הכולל	**פסח לעמבערגער** חבר ועד הכולל	**הרב משה באב"ד** חבר ועד הכולל	**הרב אברהם שפירא** חבר ועד הכולל	**נחמי' בראדט** חבר ועד הכולל

הרב שמעון שמואל הלברשטאם אב"ד ור"מ "דברי משה" וחבר הנהלת הכולל בארה"ק	**יושע הלר** גזבר הכולל בארה"ק	**שלמה פרוכטהענדלר** מנהל הכולל בארה"ק	**הרב יצחק לייב שרייבר-סופר** ר"מ בישיבת "אורחות תורה", נ"נ להנשיאות לבית סופריה"ם וחבר הנהלת הכולל בארה"ק

הרב ישכר בעריש רובין
מדאמבראווא
מנהל הכולל בארה"ב
בשם חברי הועד והגבאים ובשם הנהלת הכולל והנשיאות

מכתב מאת הנהלת הכולל בארץ הקודש
לרגל דינער השנתי דהאי שתא תשפ"ב

בס"ד

צדקת charity of
רבי מאיר RABBI meir
בעל הנס Baal haness

נוסד בשנת תק"ע ע"י גאוני וצדיקי צוקלק"ה מדינת גאליציין
למען החזקת הישוב בארצנו הקדושה
Founded in the year 5590 by the Gaonim and the Tzadikim of Galicia
to support and strengthen the Yishuv in our Holy Land

כולל חברת ירושלים
ע"ר 580012490

COLLEL CHIBAS YERUSHOLAYIM

רח' מאה שערים 120
ת.ד. 316 ירושלים
טל. 02-6288016
פקס. 02-6285575

Jerusalem, E. Israel
120 Mea Shearim St.
P.O.B. 316 Jerusalem
Tel. 972-2-6288016
Fax. 972-2-6285575

New York, USA
4802-A 12th AVE.
Brooklyn NY 11219 USA
Tel. 1-718-6337112

תמיכות קבועות
עזר לתגים
עזר נשואין
עזר ליולדות
קרנות גמילות חסדים
מרפאות שיניים
ק"ק לשמירת היא"צ
ערכניה לבגדים
אחוזות בהר הזיתים

Regular Financial Aid
Provisions for Festivals
Contributions to
Expenses
Support

בס"ד, י"ד אייר פסח שני תשפ"ב, יומא דהילולא של התנא האלקי רבי מאיר בעל הנס, פעיה"ק ירושלים ת"ו.

יברך ה' מציון ויראו בטוב ירושלים כבוד
הנהלת כולל חברת ירושלים בארה"ב, ובראשם
כבוד קדושת מרנן האדמורי"ם נשיאי הכבוד דכללינו שליט"א,
ראשי אלפי ישראל וכל המתאספים והמשתתפים
לטובת צדקה הקדושה של צדקת רבי מאיר בעל הנס הע"י

בשם אלפי בני הכולל ארה"ק רבנן ותלמידיהון, הנני משגרים את ברכותינו המאליפות מקרב הלב, ברכה והצלחה וסייעתא דשמיא לכל העושים והמעשים לטובת צדקה הקדושה הזו של צדקת רבי מאיר בעל הנס, שנתייסדה ע"י גאוני וצדיקי עולם מוסדי דור ודור זי"ע, וכחם וזכותם עומד לנו עד היום הזה.

ובמיוחד שלוחה ברכותינו לכבוד הגה"צ הרבנים והאדמורי"ם שליט"א בני וחתני וכדי ידידינו הבלתי נשכח כ"ק אדמו"ר מצאנז זצ"ל שהדינער מוקדש לטובת נשמתו בגנזי מרומים, וזכור נזכור איך שבימים מקדם אחרי החורבן הנורא פעל ועשה במלא מרצו לייסד מחדש הנהלת כוללינו בארה"ב, והעמיד לנגד עיניו דרכי אבותיו הק' הצדיקים לבית צאנז זי"ע שכל ימיהם דאגו למענם של עניי ארה"ק, ולזכות גדול יחשב לטובתו שהדינער מוקדש לע"נ, ומכירים אנו טובה לבני המשפחה שנטלו על שכמם להמשיך בדרכי אבות לעסוק לטובת צדקה הקדושה של כוללינו ביתר שאת ועוז.

כהיום משתתף הכולל בפרנסתם של יותר מ-6,000 משפחות שהם יותר מ-30,000 נפשות בליעה"ר, וכן בתמיכות מיוחדת לבעלי שמחה מקופת עזר נישואין, ולצרכי רפואה מקופת עזר חולים לכל מבקש הפונה לכוללינו

תקצב הכולל לשנת תשפ"ב הוא יותר מ-8,000,000 דולר

וכעת שהייקיר מאמיר באופן נורא, ואחרי שנתיים ימים של זמנים משובשים מפאת המצב הנורא ששרר בעולם, שנבצר מכם לערוך מסיבה השנתית, הנכם זוכים לחדש זיו אור המעמד ולהתכנס מחדש למען הצדקה הקדושה הזה, הנני פונים אליכם בקריאה נרגשת, אנא אחים יקרים, חזקו ותזחזקו להגביר פעלים ולפעול לחיזוק הכנסות הכולל בכדי שנוכל ביחד אתכם להמשיך ולתמוך בנצרכים כאשר באמנם אתנו זה כשני מאות שנה מעת הווסד הכולל ע"י הצדיקים תלמידי בעשטה"ק זי"ע עד היום.

תפלתינו וברכותינו כי זכות התנא רבי מאיר בעל הנס יגן על כל המשתתפים, ובפרט על משפחתו הנכבדה של כ"ק אדמו"ר מצאנז זצ"ל, והא רעווא שזכות אבות יגן עליכם, ותתברכו כולכם בבני חיי ומזוני שפע ברכה והצלחה בכל מעשי ידיכם.

החותמים בכל הכבוד הראוי

כ"ק אדמו"ר מסטריקוב	ראש ישיבת חיי משה ואב"ד אהבת שלום	רב ואב"ד דראהביטש
דומ"ץ דקהל סקווירא ירושלים	מנהל הכולל בארה"ק	אב"ד ור"מ דבאר משה

מראש צורים אראנו ומגבעות אשורנו

[במדבר כג-ט]

רמ"י: ראני מסתכל בראשיתם ובתחילת שורשיהם, ואני רואה אותם מיוסדים וחזקים כצורים וגבעות הללו ע"י חכמה ואמונה.

אריינפיר

צדקת צאנז

צדקת רבי מאיר בעל הנס כולל חברת ירושלים

ווען מ'זאגט דאס וואורט: 'צאנז', טוט עס באלד פירן צום אש קודש הקדשים, דער רב הדומה למלאך ה' צבקות, מרן רבן של ישראל בעל דברי חיים זי"ע ועכ"ג. אזוי ווייטער, ווען מ'זאגט די ווערטער: 'דער ייליגער צאנזער רב', קומט באלד ארויף אויך דאס ייליגע און אויסנאמליכע העכערע עבודת הצדקה, וואס האט דערגרייכט פיל, פיל העכער פון אונזערע באגרעניצטע השגות.

אין דעם דאזיגן פלאם פייערדיגן עבודת הקודש במדת הצדקה והחסד, האט א הויפט ארט פארנומען דאס ענין הצדקה פאר עניי אחינו בני ישראל בארץ הקודש. מרן רבינו הקדוש בעל דברי חיים מצאנז זי"ע; עמוד הצדקה בעולם, האט זיך פאר דעם כולו מקדיש געווען, און אזוי **בהשגחה עליונה געווארן דער נשיא, ראש וראשון, און נושא בעול, פונעם קופה הק' 'צדקת רבי מאיר בעל הנס כולל חבת ירושלים'.**

דאס איז אזוי אריבערגענגען צו כל בניו ונכדיו הקדושים, קדושי עליון זי"ע ועכ"ג. בנו הגדול והקדוש בעל דברי יחזקאל משיניאווא זצוק"ל, שרייבט אין א בריוו: 'וחובה על כל אחינו בני ישראל לחזק מוסדות וקופת הצדקה להחיות הנפשות המדוכים בעני ולחץ' און פירט אויס: **'ובשם ה' אברך את אחבנ"י אשר ישמעו ויטו אוזן קשבת לקולי ובזכות זה ישכילו ויצליחו'.**

אזוי זעט מען אין פילע מכתבי קודש - און אין אנדערע פארבליבענע שריפטן און דאקומענטן מימים ההם - ווי כל קדושי בית צאנז האבן זיך אין דעם אלץ געקאכט און מיט אן אש קודש לה' געשטאנען אין שפיץ פון דעם הייליגן קופה, היטענדיג אויף איר ווי אויף אן אייגענער ירושה וואס מ'האט באקומען פון הייליגן זיידן ראש השלשלת הקודש, בעל דברי חיים מצאנז זי"ע, נשיא הכולל. - 'צאנז' און 'צדקת רבי מאיר בעל הנס' איז געווארן ווי איינס!

די הייליגע השפעה פון מרן הרה"ק הסבא קדישא מצאנז זי"ע, האט זיך אויך אריבערגעטראגן צו כל תושבי עיר הצדק. אזוי ווייט, אז לויט די היסטארישע דאקומענטירטע לוחות החשבונות פון די הכנסות להקופה הק' פון כל ערי גאליציע, טוט 'צאנז' אלץ ארויס שטיין מיט די גרעסטע און העכסטע סומעס, וואס אפילו אנדערע גרעסערע שטעט זענען צו דעם נישט אנגעקומען. צאנז, איז ווי געווארן דער 'עיר הבירה' פון צדקת אחבנ"י פאר 'כולל חבת ירושלים'.

אזוי איז עס נמשך געווען אין דעם דאזיגן וועלטן בארימטן שטאט, דור אחר דור, אונטער'ן ווייטערן הנהגה פון בנו הק' ממלא מקומו פון אבי השלשלת מרן בעל "קדושת אהרן" זי"ע; אבדק"ק צאנז, וועם מ'האט גערופן 'דער קרייזער רב'. דערנאך ע"י בנו הק' הרה"ק ר' לייבוש צאנזער זצוק"ל, אזוי ווייטער דורכ'ן לעצטן צאנזער רב, בנו הק' הרה"ק רבי מרדכי זאב זצוק"ל, הי"ד, און דערנאך ע"י בנו הרה"ק רבי ברוך אבדק"ק גריבוב און רב הצעיר אין צאנז זצוק"ל, הי"ד.

דאן איז געקומען די שנות הזעם, וואס בתוך דעם גרויסן חורבן, איז אויך חרוב געווארן און כמעט ווי אונטערגעגאנגען, דאס הייליגע צדקה פון "בית צאנז" פאר קופת 'צדקת רבי מאיר בעל הנס כולל חבת ירושלים'. בכלל איז - כידוע - דאן געווען אן עולם תוהו ובוהו, וואס האט בכלל צושאקעלט און צוטרייסעלט די יסודות הכנסה פאר'ן הייליגן כולל. באזונדערס, ביים ניי אנטשטאנענעם יהדות

אמעריקע דורכ'ן שארית הפליטה וואס איז אהער געקומען אלס אודים מוצלים מאש.

עד שבא האי ממשיך בית צאנז ודרכי אבותיו הקדושים, כ"ק אדמו"ר רבי נפתלי אבדק"ק צאנז זצוק"ל, דער 'פאר מקדושים' ביי וועם דאס הייליג ברען פאר'ן קופה הקדושה, האבן די סאמע ביטערע צרות קשות מימות המלחמה נישט באוויזן צו פארלעשן. **דער הייליגער צאנזער אייניקל זצ"ל, האט זיך דאן באלד אנגעגארטעלט בעוז ובתעצומות, און געגומען טון פעולות נשגבות שלא יבש המעיין;** אז די הייליגע צדקה מירושת בית אבותיו עד למעלה בקודש מרן קוה"ק בעל דברי חיים זי"ע, זאל ווייטער אנגיין עד ביאת הגואל.

איינע פון די הויפט פעולות איז געווען דאס התחדשות'דיגער התייסדות פון 'הנהלת הכולל' על אדמת אמעריקע. מיט ווייט זעענדע בליקן, האט דער גברא דמרי' סייעי' דאן פאראויס געזען - 'וואס מיר אלע זעען ב"ה היינט' - אז מיט'ן אהערשטעלן אן ארגאניזירטן און פארשטארקטן הנהלה קראפט וואס זאל פארפיגן מיט אלע נויטיגע צדקה אונטערנעמונגען, וועט מען בעזר השם דא איבערפלאנצן דעם אמאליגן הכנסה פאר'ן הייליגן כולל, אויפ'ן אלטן צאנזער שטייגער. – **אז זכה והחזיר עטרה ליושנה!**

פאר'ן דאזיגן געהויבענעם היסטארישן געשיכטע פון **תולדות רבני ואדמור"י צאנז בקשר מיט 'צדקת רבי מאיר בעל הנס כולל חבת ירושלים'** - אנגעהויבן פון רביה"ק בעל דברי חיים זי"ע, ביז צו נכדו האי חוטר מגזע קדשו כ"ק אדמו"ר מצאנז זצוק"ל - איז געשאפן געווארן דער דאזיגער חיבור.

דאס אלץ ווערט דא בס"ד רייך באגלייט און אילוסטרירט מיט מערערע מכתבי קודש, און אנדערע חשוב'ע און באלערנדע דאקומענטן וואס זענען פארבליבן אין ארכיוון משנים הקודמים*. - לייענט, זעט, און ווערט באריכט מיט די דרכי ועבודת הצדיקים להאי קופת הקדושים.

מורשת רבותינו בידינו.

* נ.ב. מיט די אלע אראפגעברענגטע פילע מכתבים א.א.וו. אין די זעקס שערים פונ'ם ספר, איז נאך אלץ ארויסגעבליבן א באדייטענער צאל היסטארישע מאטריאלן, וואס וועט אי"ה ביי א קומענדער געלעגנהייט פארעפענטליכט ווערן.

בית כ"ק מרן אדמו"ר מצאנז זצוק"ל

1605 48th Street, Brooklyn, NY 11204

ב"ה

אלקא דמאיר יענה את שלום קרובינו וידידינו, רעים אהובים, חברים מקשיבים, בני משפחתינו וכל הגלוים אלינו, כ"א בשמו הטוב יכורך ויהולל.

אחדשה"ט

בעמדינו בזה אחרי השבר הגדול אשר השברנו בהסתלק מאתנו ראש משפחתינו ונר חוטר מגזע קדושים אראלים ותרשישים וממשיך שלשלתא דדהבא לבית אבותינו הק' **ה"ה כ"ק אדמו"ר מצאנז זצוק"ל** נושא נר תפארת אבותיו הק' מוסדי דור ודור כולם מכהנים פאר ברבנות עיר תהלות צאנז עד מרן זקינינו קוה"ק בעל דברי חיים זי"ע, **זכינו השתא להקדיש לטובת נשמתו מעמד הדיינר לטובת "כולל חבת ירושלים לצדקת רבי מאיר בעל הנס"** שתתקיים א"ה ביום ד' לסדר "הביאו לי ספר יחוסיכם" (במדבר) ב' סיון הבעל"ט בפה עירינו בארא פארק יצ"ו.

ומן המותר לתאר בשבח דא שורתה של קדושת צדקה הזו שהיתה כבבת עיניהם של צדיקי הדורות, ובפרט אצל אבותינו הק' מדור דורים שמסרו נפשם ופעלו ועשו בלי ליאות למען הצלחת הצדקה הזו, ותמיד היתה בפיהם צדקת קדושת צדקה הזו, ועוררו את באי צל קרתם לעשות כמעשיהם ולפעול כפעולותיהם ולהחזיק קופת צדקה של "רבי מאיר בעל הנס" בכל עוז ותעצומות ובכל נימי לב ונפש.

ואבינו הגדול זצ"ל אשר כל ימיו אשר חי לא משׁ מאהל אבותיו הק' ובכל מקום בואו שם ביתו וכאילו נשאר בעיר ערש מולדתו צאנז יצ"ו, וכל מגמת לבבו ונפשו הי' להמשיך במסורת אבותיו הק' בלי לזוז אף נימא קלה לכאן ולכאן, ומסר נפשו להמשיך המסורה בטהרה זכה ונקי כפי אשר קבלה וראה אצל אבותיו הק', עשה במיוחד במסירת נפשו למען המשכת הצדקה הקדושה הזו של כולל חבת ירושלים, תמכה בימיו צדקה ועורר לבב יידיו ומעריציו להמשיך בתמיכת קופת צדקה הזו בכל נפש ומאוד.

ועוד בימים מקדם כשחי' העולם שמם אחרי שראה שבר בית עמו ובית משפחתו, שנהרגו ונשחטו ע"י הרשעים הארורים ימ"ש והן הוא נשאר כמעט לבדו מכל בני משפחתו בהיותו עדיין בחור צעיר לימים, ועכ"ז לא נטה מדרכי אבות, ועוד זאת אור כגבור חלציו, ולבקשתם של חברי הנהלת כולל חבת ירושלים בארה"ק, פעל במסירת נפש ממש להחזיר עטרת הצדקה לישנה, לייסד מחדש משרד הכולל פה בארץ ניו יארק שבאו לכאן שארית פליטי הגולה, ובכחו וזכותו נתחדשה זיו אורה של הצדקה הקדושה הזו, ובמשך השנים זכה משרד הכולל לקבץ נפזרות סכומים עצומים של רבוא רבבות מיליוני דאלרים למען תמיכתם של אלפי אלפים מעניי ארה"ק, הכל נזקף לזכותו ולתוקף פעולותיו, והלך לפניו צדקותיו וזכותיו בזה ובבא.

ועל אשר על כן בוודאי חובה מוטל עלינו לילך בדרכיו ולהמשיך במעשיו, **ולזכות גדול יחשב לנו שזכינו השתא שהדיינר הנערכת לטובת הכולל הוקדשה לזכרו**, ובפרט השנה שעצם עריכת הדיינר יש בה משום התחדשות זיו האורה, אחרי שזה שנתיים שמפאת נתיבות הומנים הקשים לא הי' היכולת בידי הנהלת הכולל לערוך את הדיינר בימים מקדם, וכעת זוכים בעזהשי"ת להחזיר עטרה לישנה בעריכת הדיינר באסיפת אלפים וכן שלמים, ומה מאוד מתאים להקדיש המעמד לטובת נשמת ראש משפחתינו שמסר נפשו להחזיר עטרת הצדקה לישנה.

ובאנו בזה בקריאה של חיבה לכל קרובינו וידידינו, ולכל מקורי זכרון אבינו, חסידיו ומעריציו, לבא להשתתף אצל המעמד בגוף, ולמען כבוד בית אבא נבקש להביא מרף סכומים הגונים לטובת הצדקה הקדושה הזו שהיתה חשובה כ"כ בעיניו, וליקח בזה חבל בתמיכת רבבות אלפי נפשות מעניי ארה"ק, ולהמשיך בזה מסורת אבותינו ורבותינו הק'.

ומה מאוד נפלא הדבר שמעמד הדיינר תתקיים אי"ה בשבוע זו בפרשת במדבר, שבמדרש ילקוט מובא בתחלתו פתגם הנודע "הביאו לי ספר יחוסיכם" שאמרה הקב"ה לישראל בתקופה זו שאנו עומדים כעת לפני זמן מתן תורה, וכל באי צל קרתו של אבינו זצ"ל בטח זוכרים שמאמר הנ"ל הי' מרגלא בפומי' תמיד, וחזר עלי' פעמים אין מספר, ולא רק בפיו אמרה, רק חי בהם, וכל ימי חייו הי' שרשרת ארוכה של המשכת מסורת האבות, והעמיד לנגד עיניו יחוסו וזכר אבותיו הק' כדי לילך בדרכיהם ולהמשיך במעשיהם, וכעת תערך לעילוי נשמתו מעמד הדיינר לטובת הצדקה הקדושה הזו שהוא סמל של מסורת אבותינו מדור דורים, ובוודאי יהי' טובה גדולה לנשמתו בג"ע העליון.

ולכל התומכים והעוזרים בוודאי יעמוד זכות ברכותיהם שהיתה תמיד רגיל בפי הצדיקים אבותי"ק מאורי הדורות זי"ע, בצירוף זכות וסגולת אלקא דמאיר ענני, ותתברכו כולכם ממעון הברכות, בשפע ברכות ורב הצלחות בכל העניינים, וזוכה לקבלת התורה באנפין נהירין, עדי נזכה בקרב הימים לתשועת עולמים, בבנין בית עולמים בביאת משיח צדקינו הולך תמים.

ועזבאה"ח בני וחתני כ"ק אדמו"ר זצוק"ל

הרב אשר הלברשטאם, אבד"ק נאצ מסאקטב

הרב סלי הלברשטאם, אבד"ק נאצ מונסטר

הרב מנחם צבי הלברשטאם, אבד"ק נאצ

הרב אהרן הלברשטאם, אבד"ק נאצ

הרב חיים מאיר הלברשטאם, אבד"ק נאצ מאסקי

הרב שלמה הלברשטאם, אבד"ק נאצ ניטרא

הרב אלי כ"ץ, אבד"ק חשמינקא

הרב חיים יחזקאל הלברשטאם, אבד"ק נאצ

הרב חיים יצחק הכהן, אבד"ק סאלאנטא

הרב מיכאל הכהן וויסמאנדל, ראש ישיבת נישנא

הרב יהושע שלום גרין הכהן, אבד"ק גלאנטב

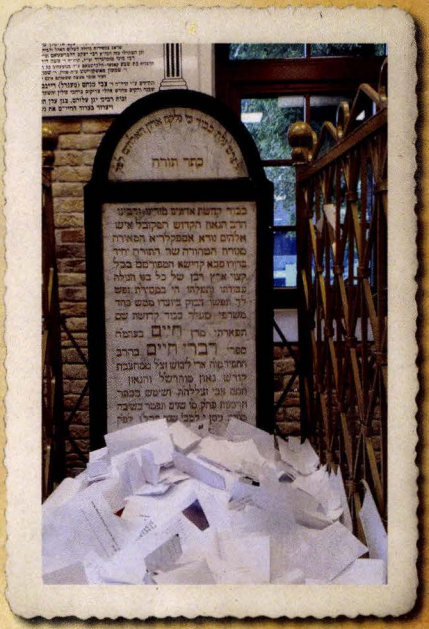
שער א'

צדקת צאנז - צדקת רבי מאיר בעל הנס מולד חמת ירושלים

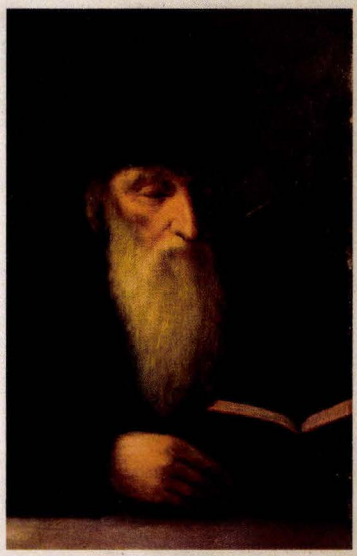
מרן קוה"ק, רשכבה"ג

בעל דברי חיים מצאנז זי"ע

הרה"ק רשכבה"ג בעל דברי חיים מצאנז זצוק"ל

מצבת קדשו

תמונה המיוחד להרה"ק מצאנז זי"ע

אוהל הק'

שושילתא דדהבא של רבותינו הקדושים
רבני ואדמור"י צאנז - ושנות כהונתם

הרה"ק רשכבה"ג
בעל דברי חיים מצאנז זצוק"ל

תקפ"ח - תרל"ו

רבינו הקדוש רשכבה"ג בעל דברי חיים מצאנז זצ"ל, נולד לאביו הגאון רבי ארי' ליבוש מטארניגראד זצ"ל, כפי המשוער בשנת תקנ"ז.

רבותיו הגדולים היו, הגאון האדיר רבי משה יהושע העשיל אודנשטיין זצ"ל מחס"ם ים התלמוד, וחותנו הגאון האדיר רבי ברוך תאומים פרענקעל זצ"ל בעל ברוך טעם, אבדק"ק לייפניק, והרב הקדוש רבי נפתלי הורוויץ זצ"ל, אבדק"ק ראפשיץ.

ספריו הקדושים, 'דברי חיים' על התורה ועל המועדים, שו"ת, מקוואות, מס' בבא מציעא.

זה לשון מצבת ציון המצויינת: כבוד קדושת אדונינו מורינו ורבינו הרב הגאון הקדוש המקובל איש אלקים נורא, אספקלריא המאירה, מנורה הטהורה, שר התורה, יחיד בדורו, סבא קדישא המפורסם בכל קצוי ארץ, רבן של כל בני הגולה, עבודתו ותפלתו הי' במסירת נפש לד' ונפשו דבוק ביוצרו ממש כחד משרפי מעלה, כבוד קדושת שם תפארתו מרן חיים, בעהמ"ח ספרי דברי חיים, בהרב החסיד מו"ה ארי' ליבוש זצ"ל ממחצבת קודש גאון מוהרש"ל והגאון חכם צבי זצללה"ה, ושימש בכתר הרבנות פה"ק מ"ו שנים ונפטר בשיבה טובה כ"ה ניסן י' למנ"י שנת תרל"ו לפ"ק

נשיא אלקים אתה בתוכנו

דר אבי השושלת, הרב הקדוש מצאנז זי"ע, האט ווי פילע שרפי מעלה, תלמידי בעשטה"ק ותלמידי תלמידיו זי"ע, זיך מקדיש געווען בלו"נ ובמסי"נ פאר 'צדקת ארץ ישראל'. אין יאר תרכ"ד איז לידו הקדושה איבערגעגעבן געווארן דאס באקאנטער 'כתב נשיאות', וואו דער ארגינעלער 'כתב הנשיאות' געפינט זיך נאך ביז צום היינטיגן טאג אין ירושלים עיה"ק.

כתב נשיאות הכולל פארן הייליגן דברי חיים זי"ע.

געווי ווי עס שטייט אין דער דאזיגער כתב, האט דער צאנזער רב זי"ע עוסק געווען - אלס נשיא - צו זאמלן די נדבות עם ה' אויף אפצושיקן קיין ארה"ק. **דאס איז געווען אן עבודה מיט מסירת נפש, פאר וועלכן דער צדיק יסוד עולם האט פאר דעם אלץ פועל געווען;** אוועקגעבנדיג אזויפיל צייט פון עבודתו בקודש כמלאך ה' צבקות מדי יום ביומו, בתורה, בתפילה, בצדקה, והנהגת הכלל והפרט כרבן של כל בני הגולה.

פאר אט די 'מעות ארץ ישראל' - ווי מ'האט עס דאן

קטע ממכתב קודש משנת תרל"ה

חיילינג ברכות פון די שלשה מטיבי לבת חברי נשיאות הכולל

מרן רבינו הגאון הקדוש מצאנז,

הגה"ק רבי יצחק אהרן איטינגא אבד"ק לעמבערג

והגה"ק רבי שמעון סופר אבד"ק קראקא

בן הגה"ק רשכבה"ג מרן החת"ם סופר,

וכר צדיקים לברכה

...והמצוה מוטלת על הרבנים היושבים כמאות למשפט בכל עיר ועיר, וראשי העדה אלופיהם ונשיאיהם, להשגיח בעין חמלה להעמיד קופות, גם באלה המקומות אשר עוד לא נקבעו אלה קופות החשאים עבור נשמת רמכבעה"נ ולמנות גבאים אנשים כשרים ויראי ה' למען ישימו עינם ולבם על זה כי ממש פיקוח נפשות יש בדבר זה.

ובזכות זה כל המעשים וכל העושים וכל המתנדבים לא ידעו שום דבר רע, וינצלו מכל מחלה ומכל פגע רע, ישאו ברכה מאלקי המערכה ובכל אשר יפנו תחופף עליהם ברכת חשם ונזכה לעלות בחר ה' ולראות בנחמת ציון בב"א.

א"ד המדברים בצדקה וחותמים באהבת ישראל

בחדש אדר שני תרל"ה

חק' חיים הלברשטאם — חק' יצחק אהרן מנ"ל איטינגא

אבד"ק צאנז — אבד"ק לעמבערג

חק' שמעון בחגאון מהר"ם סופר זצ"ל

אבדק"ק קראקא והגליל

א מכתב קודש פון הייליגן צאנזער רב זי"ע, אינאיינעם מיט אנדערע צווויי נשיאי הכולל.

געדרוקט אין "קול קורא" מיט א פונקטליכן סדר ווי אזוי דער נשיא זאל וויטער קענען פירן דאס צוזאמענעמען די געלטער.

נאך דאס הסתלקות פון ר' מרדכי זאב ביום ב' תמוז תרכ"ג, איז במקומו אויפגענומען געווארן אלס נשיא וממונה אויף די געלטער פון מעות ארץ ישראל, זיין זון הגאון רבי יצחק אהרן איטינגא זצ"ל וועלכער איז שפעטער געווארן ממלא מקום דודו אלס אבדק"ק לעמבערג. ווי יעדע דבר טוב, זענען די ממונים פון כולל חבת ירושלים אויסגעשטאנען פארשידענע רדיפות און שווערי־גקייטן. ובפרט אז עס זענען געווען פארשידענע מערערים אויף אומבאגרינדעטע חשדות, וואס אזוי האט זיך געמאכט אז בסוף ימיו פון הייליגן צאנזער רב זי"ע, האט דער נשיא וממונה הג"ר יצחק אהרן איטינגא זצ"ל כמעט אונטערגעבראכן פון דעם עבודת הקודש, און פון גרויס ווייטאג האט ער געוואלט אויפגעבן דעם שווערן עול.

גערופן - איז אויך געווען נאך א נשיא, וועלכער האט עוסק געווען אויף די געלטער; וואס זענען אריין געקומען פון אלע שטעט און שטעטלעך. דאס איז געווען הגאון רבי מרדכי זאב סג"ל איטינגא זצ"ל פון לבוב בעל מפרשי הים, א שוואגער און פערזענליכער חברותא פון זיין קרוב-משפחה הגה"ק ר' יוסף שאול זצ"ל אבדק"ק לעמבערג בעל שו"ת שואל ומשיב.

דאס איז געווען שוין בשנת תרל"ה, ממש בערוב ימיו פונעם צאנזער רב זי"ע, און טראץ וואס ער איז שוין געווען לעת זקנתו האט דער צאנזער רב זיך אריינגעווארפן בעובי הקורה, מסדר צו זיין דעם מהלך אז דער נשיא רבי יצחק אהרן זאל קענען ממשיך זיין בעבודת הקודש, אן קיין שטער. דעמאלט, בחודש אדר ב' שנת תרל"ה, איז ארויסגעקומען א "קול קורא" מיט א

דער קול קורא איז אונטערגעשריבן געווארן דורך הגה"ק מצאנז זי"ע צוזאמען מיט הגה"ק רבי שמעון סופר זצ"ל אבדק"ק קראקא, בן הגה"ק בעל חתם סופר זי"ע נשיא ארה"ק, און דער נשיא הג"ר יצחק אהרן זצ"ל אבדק"ק לעמבערג, [זעט א טייל דערפון אויפ'ן פריערדיגן עמוד].

ווי ווייט ס'איז געווען דאס הייליג ברען און קאך ביים הייליגן דברי חיים פאר'ן קיום און המשך פון די שטיצע פאר ענייי א"י, דורכ'ן קופה הקדושה, זעט מען אין א מכתב קודש פון נכדו ומ"מ ברבנות ואדמורו"ת צאנז, מרן הרה"ק רבי ארי' לייבוש זי"ע. ס'איז געדרוקט אין לוח פון כולל פון שנת תרצ"ה, וואו צווישן אנדערן שטייט געשריבן: **'וכן ראיתי כמה פעמים אצל כבוד קדושת זקני הגאון רבן של כל ישראל בעל דברי חיים זצלה"ה, שהי' לו כמה פעמים מסירות נפש לחזק הצדקה הקדושה הזאת'.**

אזוי ווי מ'האט געזען ביי כל קדושי ה', אנגעהויבן פון אור שבעת הימים מרן הבעשטה"ק זי"ע, און דערנאך ביי גדולי תלמידיו זי"ע, איז ביי מרן רביה"ק מצאנז זי"ע, אויך געווען א קשר עליון און א חבה קדושה ועזה צום ענין פון ארץ ישראל ועיה"ק ירושלים. איינס פון די פילע עובדות וואס טוען עס מערקווערדיג אנווייזן, איז מיט א איד וואס איז אמאל געקומען קיין צאנז זיך צו געזעגענען און נעמען ברכת פרידה פאר'ן ארויף גיין לארצנו הק' לחונן עפרה בקודש.

ווי נאר דער הייליגער צאנזער רב האט געהערט, אז דער איד איז אויפ'ן וועג לארץ הקודש, האט ער אים באזונדערס מכבד געווען. פארפירט מיט אים א לענגערן שמועס מיט אן אהבה גלוי', און גאר וואס געווואונטשן א ברכת קודש לרגל הנסיעה. כאטש וואס האט זיך געערעדט פון א איד אן 'אחד מן השורה', האט זיך דער שר התורה והעבודה; דער הייליגער צאנזער רב, זיך אויפגעשטעלט פון פלאץ און אים ארויס באגלייט ביז אינדרויסן; געבנדיג אים א כבוד גדול עד להפליא.

ביים ענדיגן באגלייטן, וועו דער איד האט שוין געגומען גיין ווייטער אין וועג, האט אים דעם צאנזער רב זי"ע געראפן און געזאגט בלשונו הקדוש: 'איך גרויס מיר א ירושלימ'ער איד'; און ערקלערט פאר די ארומיגע, היות דער איד איז שוין אויפ'ן וועג קיין ירושלים, האט ער שוין דעם חשיבות פון א איד פון ירושלים, וויל זיך מיר באגריסן א ירושלימ'ער איד...

אויפ'ן העכערן קירבה פון רביה"ק בעל דברי חיים זי"ע צו בני ארה"ק, און צו די מקומות הק' בארה"ק, איז דא אן עובדא פון יום ל"ג בעומר. אמאל ביים שלחן אשר לפני ה' בהאי יומא דהילולא דבר יוחאי, איז געווען דארט א איד פון ארץ ישראל, וואס ס'איז געווען אויף אים קענטיג זיין וווייטאג אז ער קען אצינד נישט זיין אין מירון ווי אלע יארן.

זענדיג דעם אידס צער, האט דער הייליגער צאנזער רב זי"ע, געגומען פון טעלער פאר אים עטליכע 'מייערן' און עס געגעבן דעם אידן אין האנט, זאגענדיג צו אים: 'האסטו דא מירו"ן - מייער"ן לשון מירו"ן. דער אידן האט זיך זייער דערפרייט, אז ס'האט אים געהויבן די הרגשים און געפירט ארויף צו גיין אויפ'ן טיש צו טאנצן מיט א שמחה עצומה ווי אין חצר פון רבי שמעון.

די שמחה צווישן דעם עולם ארום איז דערבייַ אריין אין א התרוממות'דיגן התלהבות גאר שטארק. אלעס איז געווארן מיטגעריסן מיט'ן "מירונער שמחה" פון דעם א"י-איד. זקני חסידים וואס האבן דאס געהאט מיטגעלעבט יענעם יאר, האבן נאך יארן שפעטער געזאגט: 'אז די שמחה ביי יענעם ל"ג בעומר טיש איז געווען מער און דערהויבענער פון אלע אנדערע יארן'.

א משניות מיט'ן חותם 'ביהמ"ד של מרן אדמו"ר הגה"ק מוה"ר חיים הלברשטאם זי"ע אבדק"ק צאנז והגליל, בעיה"ק צפת תובב"א'.

א קאפיטל פאר זיך, איז דאס תשוקה עילאה פון מרן קוה"ק בעל דברי חיים זי"ע צו האבן אן אייגענעם ביהמ"ד אין דער עיר המקובלים, עיה"ק צפת ת"ו. פיל ענינים גבוהים - למעלה מן השגתינו - זענען געווען פארבינדן מיט'ן אויפשטעלן דעם מקדש מעט בגליל העליון בארצנו הקדושה. די הייליגע עבודה פון אויפשטעלן דעם צפת'ער שול, טוט פאר זיך מיוחד'יג לערנען און ווייזן אויפ'ן העכערן און אויפ'ן אייביגן התקשרות צו קדושת ארץ אשר עיני ה' ה' אלקיך בה.

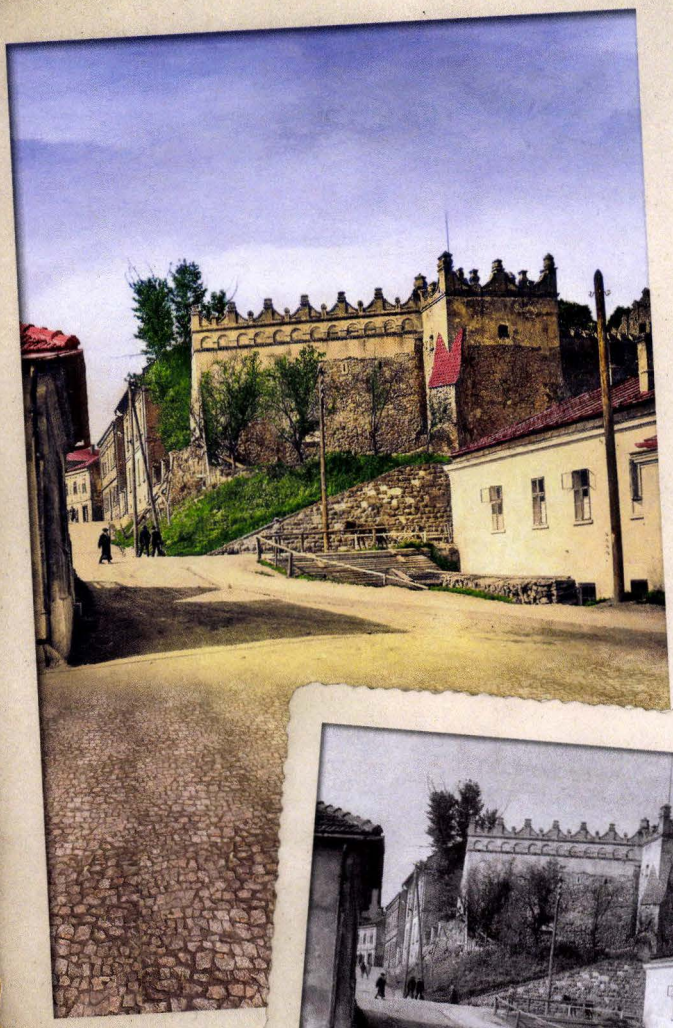
אין דעם אויבנדערמאנטן קול קורא, אינאיינעם מיט די אנדערע נשיאים, דער קראקווער רב רבי שמעון סופר און דער לעמבערגער רב רבי יצחק אהרן אינטינגא, זכר צדיקים לברכה, שטייט צווישן אנדערן א הייסער רוף איבער'ן הילליגן כולל [ווי ציטירט גאנץ אנהויב חיבור] **'יכמרו ברחמיו על עניים המדוכאים בעיה"ק להתאמץ בכל האפשרי להרבות מעשה הצדקה... כי ממש פיקוח נפש הוא... און די נשיאים הצדיקים וואונטשן: 'ובזכות זה כל המעשים והעושים וכל המתנדבים לא ידעו דבר רע, וינצלו מכל מחלה ומכל פגע רע, ישאו ברכה מאלקי המערכה, ובכל אשר יפנו תחופף עליהם ברכת השם'.**

אן אייבּיגער רוף!
אן אייבּיגע ברכה!

אויבן: בית הכנסת אין דער שטאט צאנז
געענדיגט בויען שנת תקל"ז.
אונטן:כ"ק אדמו"ר מצאנז זצ"ל באזוכט אין
דעם מקדש מעט מאבותיו הקדושים.

כל הזכויות שמורות אל בי-ה.

דאס גאס אין צאנז פארן חורבן וואו - העכער ארויף צו אין בילד - איז געווען בית הרה"ק בעל דברי חיים און בית בנו ומ"מ הרה"ק רבי אהרן מצאנז, זכותם יגן עלינו, ווי אויך זעט מען די טרעפן וואס האבן געפירט צום מקוה און בית המרחץ.

בענין חלוקת כספי א"י[א]

ב"ה ד' חיי תרכ"ט לפ"ק צאנז.

החיים והשלום לכבוד ידידי ש"ב ומחו' הרב הגאון המפורסם החריף ובקי ושנון שלשלת היוחסין נ"י ע"ה פ"ה כש"ת מו"ה יצחק אהרן סג"ל ב נ"י האבד"ק פרעמיסלא.

ידידי שארי, הנה מוכ"ז הרב החסיד מו"ה ישראל אברהם נ"י מתושבי עיה"ק צפת תוב"ב בא לפני בתרעומות על מה יגרע נחלתו בחלוקת שקלי קודש מאשר שולחין להתושבים דגלילותינו, שבחלוקת אחינו מגאליציא נחשב הרו"כ כחשבון גדול יותר מכפי שנחשב להם, ולמה יגרע מהם חלקם, הלא אב אחד לכולנו. ולמה יהי' מריבה בין אחים באריצנו. ולזה אבקשה נא שיראה מעכת"ה להסיר המכשול הזה, ויהי' החלוקה שוה, ובטוח אני במעכ"ת שיעשה עצהי"ט והי' שלום.

נהגם שלדעתי לא יצא מלפניו עוול, אך למען השקט להב המתלוננים. יברר בחכמתו החשבון בגלוי, והי' שלום.

כנפש ש"ב ומחו' דבש"ת בלנ"ח,

הק' חיים הלברשטאם

אודות פירוד בין כוללי פולין ואונגארן[א]

ב"ה א' א' סליחות תרל"ב לפ"ק צאנז.

שלו"י וברכה לידידי מחו' הרב המאוה"ג בו"ק חו"פ מופ"ה ע"ה פ"ה נ"י ש"ה כקש"ת מו"ה מנחם מענדל נ"י האבד"ק ווידעניצא יע"א.

אחד"ש כמשפט ידע כ"ק אשר ח"א הרב החסיד דק"ק טאסט הי' בכאן עם מכתב קדשו ואתו הסליחה על אשר דברתי עמו מן המבוכה הידוע בלי משא פנים והשבתי לו כפי דעתי והבנתי הפעוטה.

ובדרך אגב אעיר אותו נא ונא להפציר ולהזהיר את כל מי ששומע בקולו ומסתופף בצלו לבל יתן יד להפרידּ אלוף ח"ו לעשות פירוד בין הדביקים תושבי אונגארן ואנשי פולין בענין מעות אה"ק, אדרבא יחדיו יתלכדו ולא יתפרדו ואשר אחזה אנכי וכמעט הוא האמת אשר ע"י הפירוד שנעשה בעוה"ר זה הי' גרמא בנזקין חבילין דמעיקרן התגברות האפיקורסים על יראי ה' שנענשו להפרד מהם מכ"מ ולדחות איברים גדולים מן האומה עם זרעא מעליא דיפוק מנהון וע"ז ידוו כל הדווים וכמאמר קדוש ישראל הבעש"ט זצוקללל"ה כ"ז שהאבר מחובר אל הגוף יש תקוה ש"י.

ע"כ ישים נא את לבו הטהור לזאת, ואֶתֵּן מהתם ואנן מהכא ברצות ה' דרכינו נאחד לבבם לאחד.

ובזה הנני ידידו מחו' דושת"ה באהבה רבה,

הק' חיים הלברשטאם

מכתבי קודש וועגן אנהאלטן ישרות און שלום ארום די הייליגע צדקה און אירע חלוקות.

הסכם ופשר בעניני הכולל בשנת תרכ"ה לפ"ק.

ב"ה.

בהתאסף יחד ראשי מנהיגי קהל קודש רוסיא וקיר"ה הי"ו, לעיין ולפקח בענין הסכסוכים ודו"ד שבינינו בדבר הפשר עם אנשי כולל אונגרין הנעשה בעיה"ק ירושלים ת"ו. ואחרי טו"מ ודו"ד שהי' בינינו, וגם בררנו דברינו לפני הבוררים המרוצים לשנינו. הנה כי כן באנו לעמק השוה כפי אשר יצא מאת הבוררים. וכן נגמר בינינו אשר כל המגיע לכוללות הכולל שנינו, רוסיא וקיר"ה, ע"פ הפשר הנ"ל יקבלו אנשי רוסיא שלשה וחמשים חלקים מכל מאה, ואנשי עסטרייך יקבלו שבעה וארבעים חלקים מכל מאה. ככה יתחלק לעולם כל המעות אשר יגיע מכולל אונגרין הנקבץ על ידי הרב הגאון המפורסם בקש"ת מו"ה **מנחם א"ש** שליט"ט מאונגוואהר, וה"ר ר' **אבלי** הי"ו ב מאוהעל. והמעות חלק של אנשי רוסיא יהי' נשלח לעיה"ק צפת"ו כפי הפסק מהבוררים הנעשה מעתה פה, ושאר כוללי רוסיא בשאר ארצות ג יקבלו חלקם מעה"ק צפת"ו בטח, והחלק כולל עסטרייך יהי' נשלח לאמרכלים אשר בחו"ל והיינו מחצה לאדמו"ר הרב הצדיק מו"ה **מנחם מענדל** שליט"א מוויזניצא, ומחצה להרב הגאון מו"ה **יצחק אהרן סג"ל איטינגא** הי"ו מלבוב. ויותר המקומות באונגרין כמו ז"ב [=זיבענבירגען] ומונקאטש, אשר כל המחזוזו הנ"ל אינם נכנסים להרב הגאון מההר"מ נ"י באונגוואהר, רק אל אמרכלי עסטרייך. חלילה לאנשי רוסיא ואונגרין לעורר ולחבוע חלק מברכתם וגם אין להם רשות לעורר ולכתוב או לשלוח שלוחים בכל המקומות הנ"ל לשנות שינוי כ"ש מכפי נהוג עד הנה, רק אם ירצו אנשי רוסיא לכתוב התנצלות או טענה לאמרכלי עסטרייך על המקומות הנ"ל יש להם רשות לכתוב להרב הצדיק מוויזניצא ולהרב הג' מוהרי"א מלבוב. וכאשר יגזרו אומר כן יקום ואחרי דבריהם לא ישנו. ואנחנו אנשי עסטרייך הסכמנו ג"כ על הפשר הנעשה בירוי"ש שנת תרכ"ד וכל מעשה תקפו המבואר שמה קבלנו עלינו לאשר ולקיים והכל נעשה ונגמר בכל אופן היו"מ ובקנא"ס במדל"ב בת"כ בפ"מ דלא וכו' ודלא וכו' בביטול וכו' ובפיסול וכו' לדעת הרשב"א זללה"ה. ובאעה"ח כ"ח ניסן שנת הכת"ר לפ"ק פעיה"ק צפת"ו.

הק' מרדכי סג"ל	פנחס בהרב מקלאוון
הק' פנחס הורוויץ	הק' יצחק אובראל ראהטינר
יעקב בה"ר מטליעשט	הק' יונה בהרב מ' יעקב זצללה"ה
הק' משה חר"ג במו"ה יעקב יוסף ז"ל	הק' יעקב במו"ה מרדכי זללה"ה
מקום החותם כולל וואלינער	מקום החותם כולל עסטרייך

גם אנחנו הח"מ האמרכלים דארה"ק ת"ו הננו למלאות דברי הפשר המבואר לעיל, וידינו תיכון עמהם על הפרטים המבוארים, אשר כל המגיע מכולל אונגרין יתחלק בין כולל רוסיא וכולל עוסטרייך היינו שלשה וחמשים מכל מאה יהי' לאנשי רוסיא ושבעה וארבעים לאנשי עוסטרייך ויהי' נשלח כמבואר לעיל, ואין לאנשי אונגרין ואנשי רוסיא שום חלק וזכות ביתר המקומות, היינו מחוז מארמארש ומחוז זיבן בירגין וגליל מונקאטש וסאנץ, כ"א כל התקנות הנ"ל יהי' רק עבור כולל עוסטרייך. וחלילה לאנשי רוסיא ולאנשי אונגרין לעשות שום התפעלות בעולם לשנות מכל התקנות הנ"ל שינוי כ"ש, ואפי' אם ירצה מחוז א' מאלו המקומות לחלק ולהסתפק להם, אינם רשאים לקבלם ולהיות עמהם, וכל הטענות שיעוררו אנשי רוסיא ואונגרין על התקנות הנ"ל המה בטלים ומבוטלים, ואיסורא רמיא עליהם שלא יעוררו עוד שום דבר מזה.

וע"ז באעה"ח,

הק' חיים הלברשטאם	הק' מנחם מענדיל בהרב הצדיק זצללה"ה

דער הייליג-היסטארישער הסכם און פשרה מיט אנדערע כוללים, איבער די צדקות וואס קומען אריין פון די פארשידענע מדינות - לויט'ן מאפע פון יענע יארן - וואו דער הייליגער צאנזער רב זי"ע איז אויך אונטערגעשריבן אלס נשיא ואמרכל כוללנו.

גבאי הכולל אין דער שטאט סטראפקוב שרייבן - חודש תמוז תרל"א - וועגן א נושא פון כולל אין דער שטאט לעמבערג, וואו זיי מערקן אן: 'הרב הקדוש מצאנז איננו כעת בביתו כי הוא במרחץ באדעך'; וואס מיינט צו זאגן, אז מ'קען כעת נישט הערן דעת קדשו אויפ'ן ענין העומד על הפרק.

שער ב'

צדקת צאנז - צדקת רבי מאיר בעל הנס בולל חברת ירושלים

הרה"ק

בעל קדושת אהרן

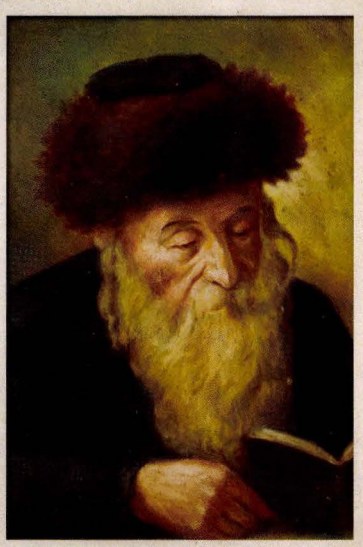
אבדק"ק צאנז זצוק"ל

[הנקרא קרייזער רב]

הרה"ק בעל קדושת אהרן מצאנז זצוק"ל

מצבת קדשו

באקאנטער "צאנזער בילד" געמאלן דורך לעזיר קריסטין (וועלכער איז געווען 3 יאר אלט ביים הסתלקות פון בעל דברי חיים זי"ע), פון צורת קדשו פון בעל קדושת אהרן זצוק"ל, וועם מ'האט בשעתו אויך גערופן 'צאנזער רב' האט זיך עס במשך השנים פארטוישט אלס בילד פון הייליגן דברי חיים זי"ע.

כל הזכויות שמורות אל בי-ה.

ארגינעלער בילד פון דער לוי' פון הרה"ק בעל קדושת אהרן מצאנז זצוק"ל, באארבעט מיט פארב דורך א מאלער. דאס איז געווען מוצאי שבת-ר"ח אב, וועו דער גאנצער ציבור האט זיך לובש געווען בגדי חול ווי אבילי משפחה. - מערקט: ווי אויפ'ן מטה ליגן די כתבי ידות הקדושים.

שושילתא דדהבא של רבותינו הקדושים
רבני ואדמור"י צאנז - ושנות כהונתם

הרה"ק רבי אהרן אבדק"ק צאנז זצוק"ל (קרייזער רב) בעל קדושת אהרן

תרי"ז - תרס"ג

נולד בשנת תקפ"ו ברודניק, מקום כהונת אביו הק' בעת ההיא.

בשנת תרט"ו, כאשר נפטר לעולמו הגה"צ ר' ברוך לנדאו זצ"ל, ממשפחת הגאון בעל נודע ביהודה זצ"ל, אשר שימש כרב כל הגלילות סביב צאנז (קרייזער רב), מינהו אביו הק' לשמש ברבנות על מקומו, וכחלוף רק ב' שנים, בשנת תרי"ז, נתעלה ע"י אביו להיות גם רבה של העיר צאנז.

לאחר הסתלקות אביו הקדוש, כ"ה ניסן שנת תרל"ז, עיטרוהו בכתר אדמורו"ת צאנז. דברי תורתו נהג לכתוב בעצמו, אבל לא זכינו לאורם, כי ביום פטירתו לקח את כל תכריך כתביו והעלה אותם באש. בשנת תשס"ח זכינו שיצא ספר 'קדושת אהרן', ליקוט מדברי תורתו שהיו מפוזרים בהרבה מקומות.

נתבקש לישיבה של מעלה בחודש החמישי באחד לחודש שנת תרס"ג. 'ויראו כל העדה כי גוע אהר"ן, ויבכו את את אהר"ן כל בית ישראל'.

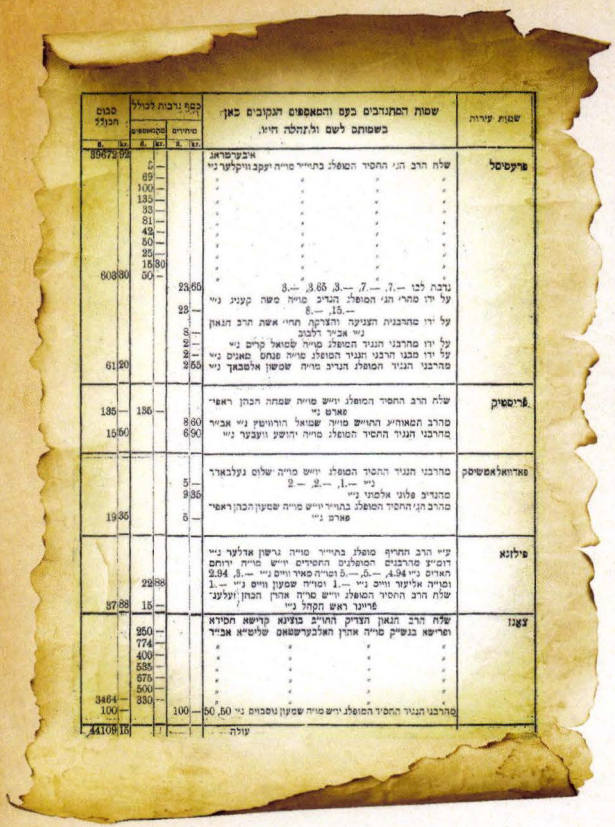
אומנות אביו הקדוש זי"ע

דער פערטער פון די אורות הגדולים והקדושים, בני רשכבה"ג הגאון הצדיק הקדוש מצאנז זי"ע, איז געווען הרב הקדוש רבי אהרן זי"ע, אבדק"ק צאנז. דינענדיג זעקס און פערציג יאר מיט'ן כתר הרבנות בעיר צאנז - ניינצן יאר בחיי אביו הק' זי"ע און זיבן און צוואנציג יאר דערנאך - האט דער צדיק ומרא דאתרא ווייטער ממשיך געווען צו האבן א גרויס השפעה באתרא דמר - און אויפ'ן גאנצן גלילות - אויף די צדקה קדושה ע"י הקופה הקדושה.

חשבון
מכולל גאליציען
מהכסף אשר הורם ואשר הונף מאת נדיבי עם מגיני ארץ הקדושה תובב"א
עבור עניי אה"ק תובב"א השייכים לכולל גאליציען
מן ב' טבת תרנ"ה עד ד' טבת תרנ"ח
(מן 31. דעצעמבער 1893 ביז 31. דעצעמבער 1894)
קראקויטש
1895

מ'זעט עס פון א חוברת געדרוקט אין דער שטאט דראביטש אין יאר תרנ"ה. דארט איז דא דאקומענטירט אלע חשבונות פון די תרומות הקדושות וואס זענען דאן אריין געקומען מתרומת עמך בית ישראל - פאר'ן גאליציאנעם כולל 'צדקת רבי מאיר בעל הנס כולל חבת ירושלים' - פון כ"ב טבת שנת תרנ"ה, ביז ד' טבת תרנ"ה. דאס חוברת טראגט דעם נאמען 'חשבון מכולל גאליציען' מיט אן אונטער טיטול: **'מהכסף אשר הורם ואשר הונף מאת נדיבי עם מגיני ארץ הקדושה תובב"א, עבור עניי אה"ק תובב"א השייכים לכולל גאליציען'.**

דורכבלעטערנדיג די עמודי החוברת, זעט מען די סך הכל סכומים וואס זענען געקומען

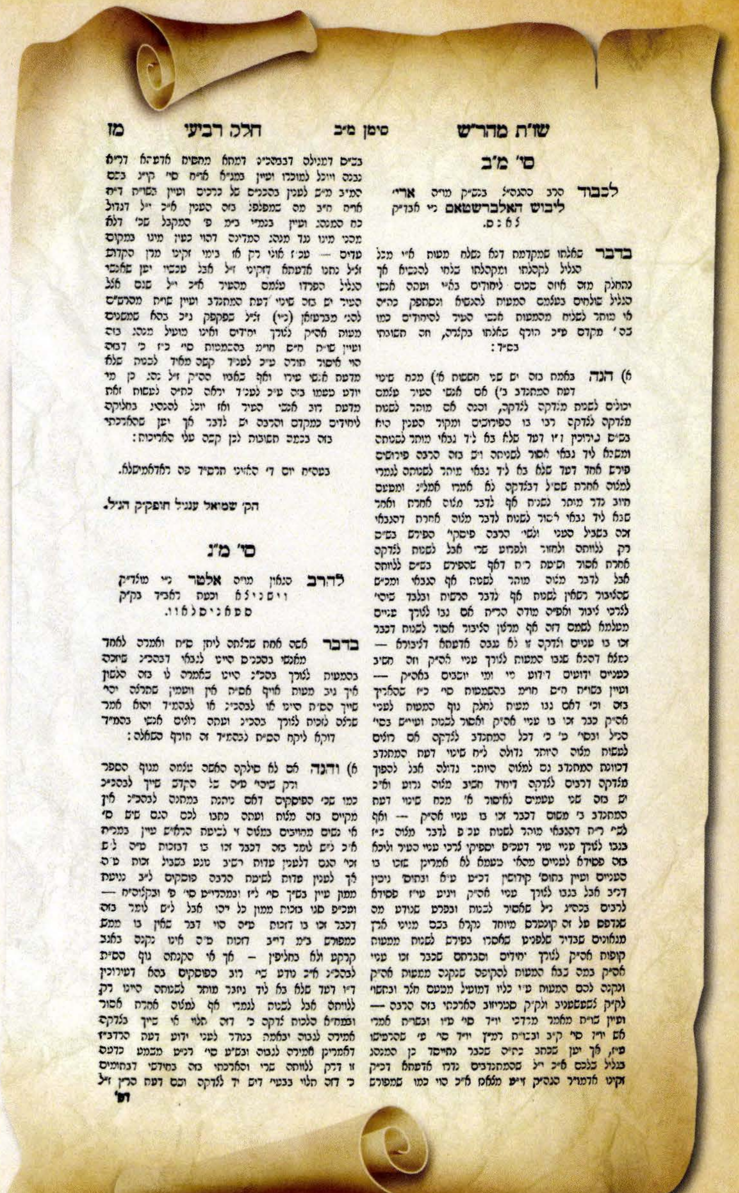

שמות עירות	שמות המתנדבים בעם והמאספים הנקובים כאן: כשמותם לשם ולתהלה חיוב.	קנס נדבות לכולל		סכום הכולל
		מחירים	שקאשפים	
		ז.	ז.	ז.
פרימישל	אינערמאן שלח הרב הגי' התמיר המופלג בתורה מוריה יעקב וואלקער נ"י			9967 92
	" " " " " "		6 —	
	" " " " " "		69 —	
	" " " " " "		100 —	
	" " " " " "		135 —	
	" " " " " "		33 —	
	" " " " " "		81 —	
	" " " " " "		42 —	
	" " " " " "		50 —	
	" " " " " "		25 —	
	" " " " " "		15 30	
	" " " " " "		50 —	803 30
	נדבת לבו —.7. —.7. —.3. 3.65 —.3.	23 65		
	על ידי מהרי הגי המופלג הגדיב מוריה משה קעניג נ"י	23 —		
	—.15. —.8.			
	על ידי מהרבניא הצעניה והצדקה תחי' אשת חרב הגאון נ"י אביר דלטבה	8 —		
	על ידי מהרבני הגעיר המופלג מוריה שמואל קרים נ"י	2 —		
	על ידי מכבני הרבני הגעיר המופלג מוריה פנחס מאנים נ"י	2 —		
	מהרבני הגעיר המופלג הגדיב מוריה שמשון אלטמאן נ"י	2 65		61 20
ביסטריק	שלח הרב התמיר המופלג ניייש מוריה שמחה הכהן ראפי פאריס נ"י	135 —	135 —	
	מהרב המאוהיב החנייש מוריה שמואל הורוויטץ נ"י אביר	8 60		
	מהרבני הגעיר התמיר המופלג מוריה יחזקיל וועבער נ"י	6 90		15 50
פאדוואלאמשיסק	מהרבני הגעיר התמיר המופלג ניייש מוריה שלום נעלבארד נ"י —.1. —.2. —.2	5 —		
	מהרבני פלוני אלמוני נ"י	9 36		
	מהרב הגי' התמיר המופלג בתוריה ניייש מוריה שמעון הכהן ראפי פאריס נ"י	5 —		19 36
פילזנא	נ"י הרב התריף המופלג בתוריה מוריה נפתלי אדלער נ"י דומ"ץ מהרבנים המופלגים התמידים ניייש מוריה יהודה האדים נ"י 4.34 —.5. —.3. ומוריה פאר וויים נ"י —.3. 2.94			
	ומוריה אליעזר וויים נ"י —.1 ומוריה שמעון וויים נ"י —.1.	2 88		
	שלח הרב התמיר המופלג ניייש מוריה אהרן הכהן וועלנע פרייזר ראש הקהל נ"י	15 —		37 88
צאנז	שלח הרב הגאון הצדיק החריף בוצינא קדישא מפורסמא בגשיק מוריה אהרן האלבערשטאם שליט"א אביר	250 —		
	" " " " " "	774 —		
	" " " " " "	400 —		
	" " " " " "	585 —		
	" " " " " "	575 —		
	" " " " " "	500 —		
	" " " " " "	330 —		3464 —
	מהרבני הגעיר התמיר המופלג ניייש מוריה שמעון טשכוים נ"י	100 —		100 —
	עולה			44109 18

פון יעדן שטאט און שטעטל איבער גאליציע, און ביי יעדע פלאץ שטייט געדרוקט דער נאמען פון רב אדער עסקן, וואס האט עוסק געווען אלס 'גבאי קודש' פאר'ן איינזאמלן די תרומות תושבי העיר. קומענדיג דארט צו דער שטאט 'צאנז', זעט מען אויסגערעכנט 7 פארשידענע סכומים, וואס זענען געשיקט געווארן דורך: **'הרב הגאון הצדיק החריף ובקי, בוצינא קדישא, חסידא ופרישא, בנן של קדושים מו"ה אהרן האלבערשטאם שליט"א אבדק"ק'.**

און דער סך הכל פון די - דערמאנטע - 7 ערליי סכומים, קומט אויס צום מספר פון 3,464 זלאטעס, וואס איז דער העכסטער ציפער אין גאנצן חוברת. דאס איז בעת ווען אין גאליציע איז דאן געווען פיל גרעסערע אידיש באוואוינטע שטעט, ווי קראקא און טארנא, א.א.וו. פאר דעם אלעם האט דער גאון וצדיק הרה"ק רבי אהרן זצוק"ל אבדק"ק צאנז, אליין עוסק געווען עס צו צוזאמען נעמען, פירן די חשבונות, אנהאלטנדיג אומנות אביו הקדוש זי"ע.

אין א תשובה פון וועלט באריטן ראדאמישלער רב זצ"ל, צום הייליגן זון פון בעל 'קדושת אהרן', הרה"ק ר' ארי' לייבוש מצאנז, זצוק"ל, שרייבט ער בתוך דבריו איבער דעם וואס הרה"ק ר' אהרן אבדק"ק צאנז זצוק"ל, האט פיל מחזיק געווען די ענייי ארץ ישראל מיט צדקות וואס ער האט פאר זיי אהין געשיקט, אויסער פון די צדקות פאר'ן כולל. עס איז צו לערנען פונעם תוכן התשובה, אז דאס זענען געווען סכומים אדירים, פירענדיג זיך אויפ'ן הייליגן דרך פון אביו הקדוש דער שר ועמוד הצדקה בעל דברי חיים זי"ע.

שו"ת מהר"ש סימן מ"ב חלק רביעי מז

סי' מ"ב

לכבוד הרב הגאה"ל בנש"ק מו"ה ארי' ליבוש האלברשטאם נ"י אבד"ק לא:ס.

בדבר שאלתו שמקדמה דנא נשלח מעות א"י מגל הגליל לקהלתו ומקהלתו באתי להביא אך נתחלק מזה איזה סכום ליהודים בא"י ועכה אנשי הגליל שולחים בעצמם המעות להגשיא ונסתפק כהי"ס לו מותר לשלוח מהמעות אנשי העיר להיהודים כמו בס' מקדם פי"כ הורף שאלתו בקצרה, הנה תשובתי בס"ד:

א) הנה באמת בזה יש שני חששות א') מכח שינוי דעת המתנדב ב') אם אנשי העיר עצמם יכולים לשנות מצדקה לצדקה, והנה אם מותר לשנות מצדקה לצדקה רבו בו הפירוכים ומקור הענין הוא בפ"ס גירוכין ז"ו דעד שלא בא ליד גבאי מותר לשנותם

...

מדעת אנשי עירו ואף באמיו הסיק ז"ל נסג כן מי יודע מעמו בזה ע"כ לענ"ד ירלה כהי"ס לעשות זאת מדעת רוב אנשי העיר ולא יוכל להגשיג בחלוקה ליחידים כמקדם והרבה יש לדבר אך יען שהאלכתי בזה בכמה תשובות לכן קצה עלי האריכות:

בעה"ח יום ד' האזינו תרס"ד פה רזדאמישלא.

הק' שמואל ענגיל חופקק הנ"ל.

סי' מ"ג

להרב הגאון מו"ה אלטר נ"י מו"ד"ק וישניצא וכעת לאב"ד בק"ק ספאניסלאוו.

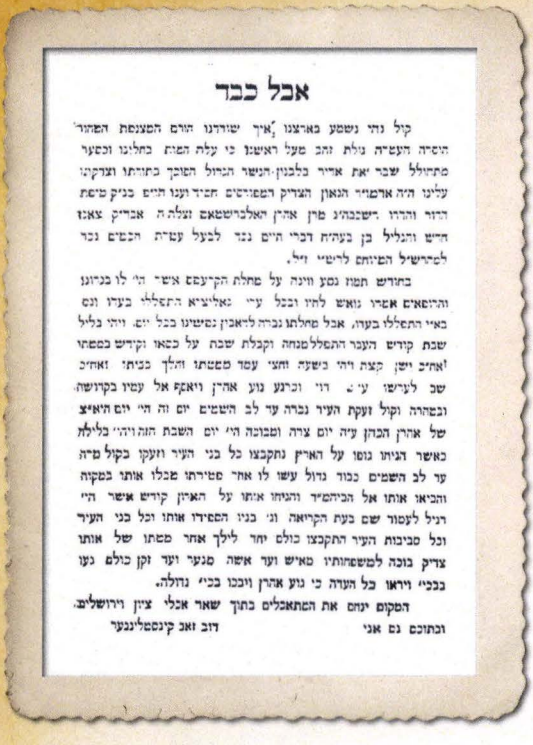
בדבר אשה אחת שרלתה ליתן ס"ת ואמרה לאחד מאנשי בהכנ"ס הישן לגבאי דבהכ"נ שיכה בהמעות לצורך בהכ"נ הישן באמרה לו בזה הלשון איך גיב מעות אויף אס"ת אין וועמין שהרלה יהי' שייך הס"ת הישן או לבהכ"נ או לבהמ"ד ויהא אמר שרלה נוכיח לצורך בהכ"נ ועתה רולים אנשי בהמ"ד דוקא ליקח הס"ת לבהמ"ד זה הורף השאלה:

א) והנה אם לא סילקה האשה עצמה מגוף הספר והק ביהי' סיה בל הקדש שייך לבהכ"נ כמו שכי הפוסקים דאם ניהגה במתנה לבהכ"נ אין מקיים בזה מלות ועתה כתבו לכם הגם שיש סי' אי נשים מחויבים במלוה זו לביעת הרא"ש עיין במג"א

...

א תשובה צו שאלות ארום ענייני הכולל פון גאון ישראל, דער מהר"ש ענגיל זצ"ל, געשריבן צו רבינו הרה"ק רבי ארי' לייבוש מצאנז זצוק"ל.

דאס זעלבע ווי דער הייליגער טאטע, האט כ"ק מרן בעל קדושת אהרן זצוק"ל, ארויסגעווייזן א חביבות דקדושה צו עניני 'ארץ הקודש'. מ'פארציילט, אז הרה"ק ר' אהרן מצאנז זצוק"ל, האט געהאט א געבויטער סוכה פון שטיין/ציגעל, ווי מ'האט געבויט יענע יארן אין גאליציע. צווישן די שטייגער וואס זענען נקבע געווארן אין כותלי הסוכה, איז אבני קודש וואס מ'האט געברענגט פון ארץ ישראל, וואס לגודל חביבתם וקדושתם האט מען עס ע"פ פקודת קדשו קובע געווען אין די סוכה וועגט.

אבל כבד

קול נהי נשמע בארצנו, איך שודדנו הורם המצנפת הטהור, הוסרה העטרה, גולת זהב מעל ראשנו, כי עלה המות בחלונינו ובאו בארמנותינו להכרית עולל מחוץ בחורים מרחוב, נשר הגדול הסוכך בתורתו וצדקתו עלינו היה אדמו"ר הגאון הצדיק המפורסם חסיד ועניו חו"פ בנ"ק מופת הדור והדרו רשכבה"ג מרן אהרן האלבערשטאם זצללה"ה אבדק"ק צאנז חדש והגליל בן בעדית הכי נכר לבעל עמית הכשים נכר לפרישל הקיומ לרישי הל.

בתודש תמז נסע ווינה על מחלת הקרעבס אשר הי' לו בניזונ והיואאס אשרו נואש לחיו ובכל עיר נאליציא התפללו בעדו ונם באי התפללו בעדו, אבל מחלתו נברה ליאכזן נפשינו בכל יום. ויהי בליל שבת קודש העבר התפלל מנחה וקבלת שבת על כסאו וקדש בפמתו ואחיכ שב לעדשו עי"ב דוי וכרגע נוע אהרן ויאמץ אל עמו בקדושה ובטהרה וקול זעקת העיר נברה עד לב השמים יום זה היי יום תיאיצ של אהרן הכהן עיה יום צרה ומבוכה היי יום השבת הזה ויהי בלילת כאשר הגיעו נושו על הארץ נתקבצו כל בני העיר ויעקו בקול מיה עד לב השמים ככור נדול עשו לו אחר פטירתו מבלו אותו במקוה והביאו אותו אל הביתמיד והניחו אותו על הארץ קודש אשר היי רגיל לעמוד שם בעת הקריאה וני בניו הפטידו אותו וכל בני העיר וכל סביבות העיר התקבצו כולם יחד לילך אחר פטתו של אותו צדיק בוכה למשפחותיו מאיש ועד אשה מנער ועד זקן כולם נעו בבכיי וירא כל העדה כי נוע אהרן ויככו בכיי נחלה.

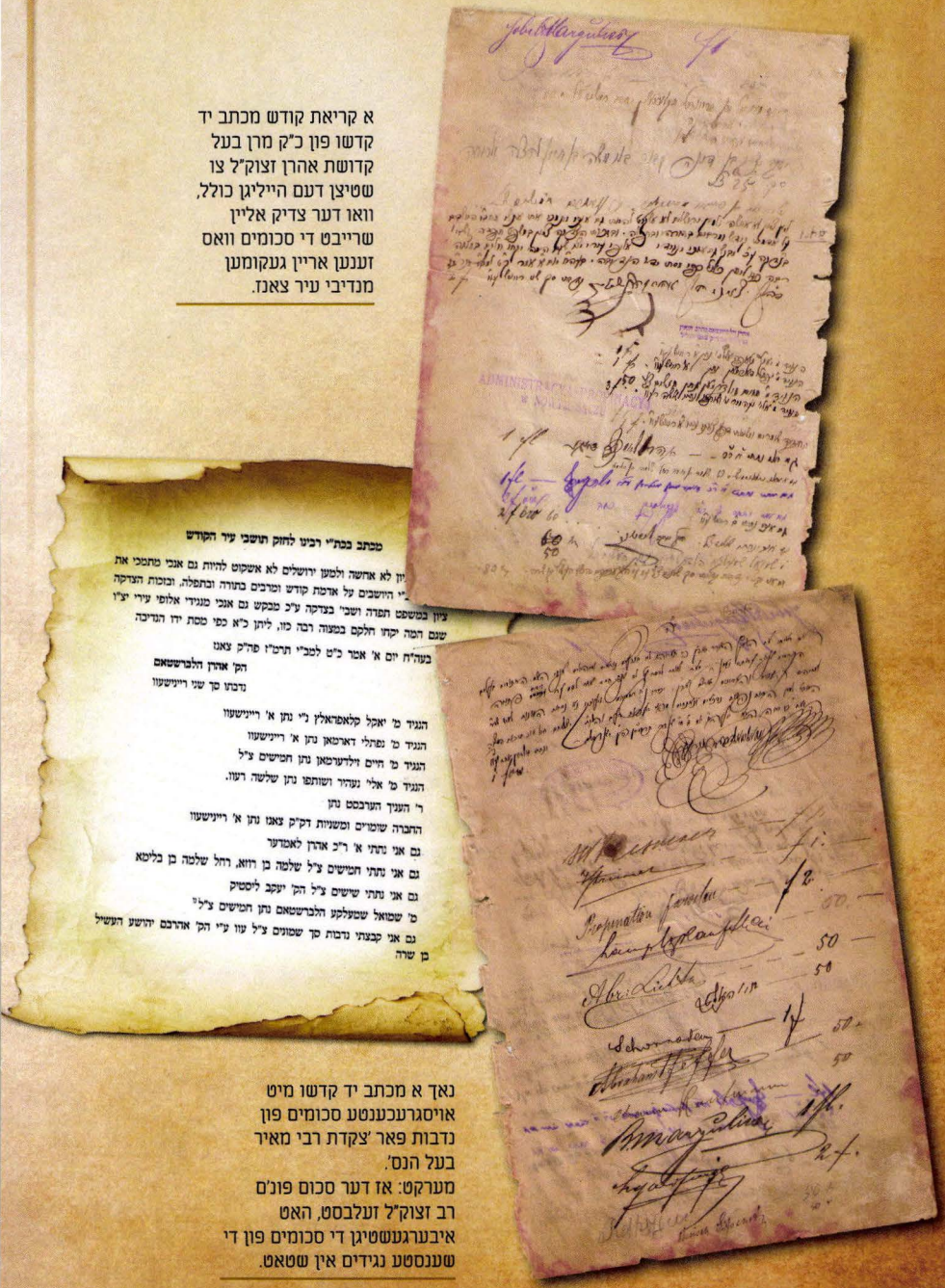
המקום ינחם את האבלים בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.

וכתובם נם אני דוב זאב קינסטלינגער

א מאמר 'אבל כבוד' אין 'קול מחזיקי הדת', ז' אב תרס"ג, צום הסתלקות פון הרה"ק רבי אהרן אבדק"ק צאנז זצוק"ל, הייבט זיך אן אזוי: **'קול נהי נשמע בארצנו, איך שודדנו, הורם המצנפת הטהור, הוסרה העטרה, גולת זהב מעל ראשנו... הנשר הגדול הסוכך בתורתו וצדקתו עלינו, ה"ה אדמו"ר הגאון הצדיק המפורסם חסיד ועניו חו"פ בנ"ק מופת הדור והדרו רשכבה"ג מרן אהרן האלבערשטאם זצלה"ה אבדק"ק צאנז חדש והגליל'.**

ווייטער אין דעם מאמר אבל, ווערט פארציילט איבער די מחלה וואס האט ל"ע געטראפן דעם צדיק וקדוש ה'. ס'איז געווען א שווערע מחלה אין האלדז, וואס די דאקטוירים - אויך פון עיר הרפואה וויען - האבן געהאט אויפגעגעבן צו קענען טרעפן א רפואה פאר דעם. שטייט דארט: **'ובכל ערי גאליציא התפללו בעדו, וגם בארץ ישראל התפללו בעדו'**. דאס איז מסודר געווארן דורכ'ן פארטרעטערשאפט פון 'צדקת רבי מאיר בעל הנס כולל חבת ירושלים' בארה"ק, פאר וועלכן דער גאון ישראל וקדושו זצוק"ל האט אזויפיל עוסק געווען.

תופסים אומנות רבותינו
זכותם הק' יגן עלינו.

מכתב כפת"י רביע לחזק תושבי עיר הקודש

הק' אהרן הלברשטאם

נדבתו סך שני ריינישעוו

הגיד מ' יאקל קלאפראלין נ"י נתן א' ריינישעוו

הגיד מ' נפתלי דארמאן נתן א' ריינישעוו

הגיד מ' חיים זילדערמאן נתן חמישים צ"ל

הגיד מ' אלי' נעהויר ושותפו נתן שלשה רעוו.

ר' הענין הערבסם נתן

החברה שומרים ומשניות דק"ק צאנז נתן א' ריינישעוו

גם אני נתתי א' ר"כ אהרן לאמדער

גם אני נתתי חמישים צ"ל שלמה בן רויזא, רחל שלמה בן בלימא

גם אני נתתי שישים צ"ל הק' יעקב ליפסיק

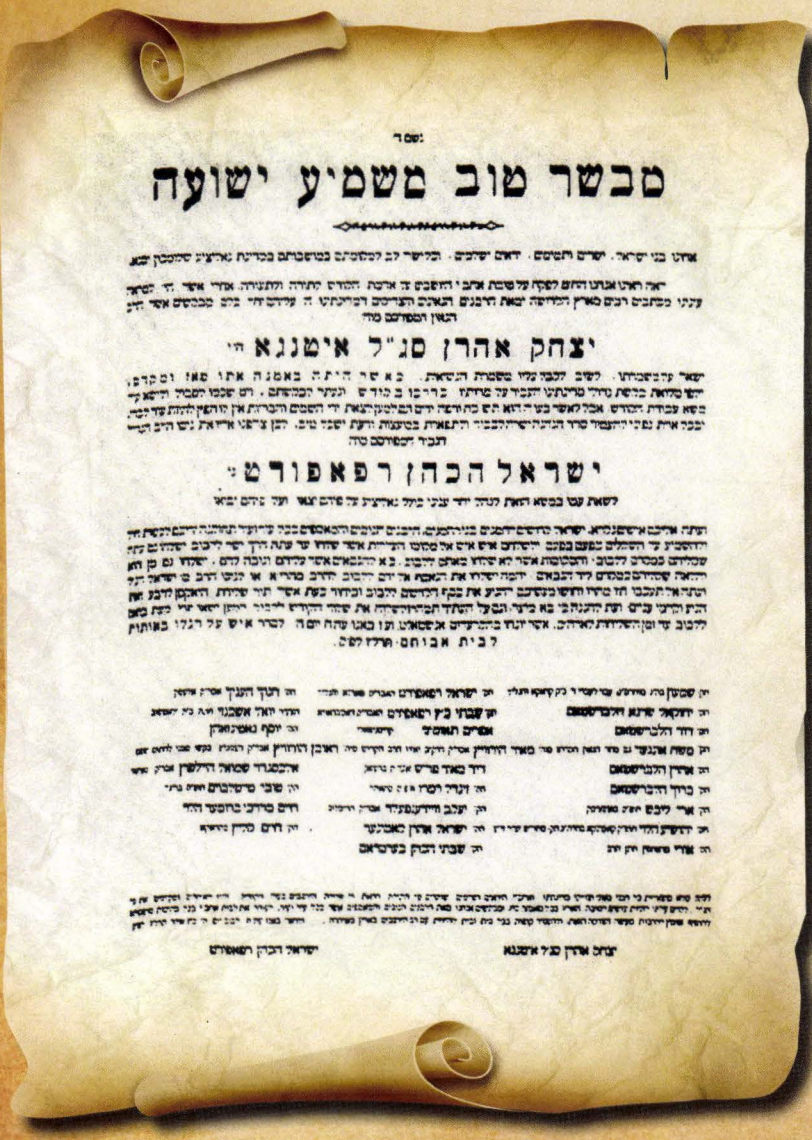
מ' שמואל שטעלקע הלברשטאם נתן חמישים צ"ל

גם אני קבצתי נדבות סך שמונים צ"ל עוו ע"י הק' אהרבם יהושע העשיל בן שרה

א קריאת קודש מכתב יד קדשו פון כ"ק מרן בעל קדושת אהרן זצוק"ל צו שטיצן דעם הייליגן כולל, וואו דער צדיק אליין שרייבט די סכומים וואס זענען אריין געקומען מנדיבי עיר צאנז.

נאך א מכתב יד קדשו מיט אויסגרעכענטע סכומים פון נדבות פאר 'צקדת רבי מאיר בעל הנס'.

מערקט: אז דער סכום פונ'ם רב זצוק"ל זעלבסט, האט איבערגעשטיגן די סכומים פון די שענסטע נגידים אין שטאט.

מבשר טוב משמיע ישועה

יצחק אהרן סג"ל איטנגא הי"

ישראל הכהן רפאפורט

חתמ"נט אינאיינעם מיט אחיו הקדושים, און אנדערע גדולי וצדיקי דורו, זכר צדיקים לברכה, איבער דבר הנשיאות פון הגאון רבי יצחק אהרן סג"ל איטנגא זצ"ל.

בקשה לארה"ק להתפלל עבורו ועבור חתנו

ב"ה, עש"ק שלח פה ק' צאנז.

כבוד שארי הרב החסיד כו' מ' משה הלברשטאם נ"י .

אחלה בזה פני אוהבי וידידי אשר באה"ק תוב"ב, להתאסף ולילך על קברי הקדושים ולעורר רחמים בעדי **אהרן בן רחל פיגא** כי כשל בעוני כחי מאד, והמיחוש אשר הוכחתי בו זה איזה שנים חזר ועיער בי ר"ל.

גם עורו נא לחלות ולדפוק על שערי רחמים עבור **חתני הרב הגאון מבארדיוב** נ"י ושמו **משה בן פעסל** . בשבוע זה נחלה על מחלת (הלעמונג) ר"ל בצדו השמאלי, ולרחמי שמים אנו צריכין. ע"כ יכרו נא **אהבת איתן אדונינו כ"ק מו אבא זצללה"ה**, לעורר רחמים מרובים בתפלות ותחנונים בעדנו, וד' יקרב גאולתנו.

כנפש המצפה לרחמי ד' ודוש"ת באה"ר.

הק' אהרן הלברשטאם

א בקשה קיין ירושלים צו מעורר זיין רחמים ביי די מקומות הקדושים, לרפואתו ולרפואת חתנו, דער בארדיובער רב זכר צדיקים לברכה.

בקשה דורך טעלעגראם

בריוו פון חותן המלך, שוועד פון הרה"ק רבי אהרן מצאנז זצוק"ל, ה"ה הגה"צ רבי יעקב ווייסבערגער זצ"ל פון דיקלא, וואו ער פארשרייבט זיין גאנצער "און גרויס" פארמעגן - פון הייזער און שטחים - פאר 'כולל חבת ירושלים'.

ב"ה

לכבוד הנגידים היראים אנשי **ליבלא** ומחוז **טשירטש**
ובראשם הרבנים הנכבדי' הגבאים הממונים על שקלי הקודש מעות
רמבעה"נ איש לפי מהללו ברכת ד' עליכם תמיד

הן לא נעלם כי משנים קדמוניות נבחר כבוד חתני הרב הגאון מבארדיאב שליט"א[1] מהרב נשיא כולל גאליציען נ"י, שיהי' תרומת הקדשים מאותן הגלילות אשר באונגארין השייכים מימות עולם לכולל גאליציען תחת ידו ושיהי' הוא הממונה וגבאי הכולל של המחוזות ההם, אולם כבוד חתני נ"י מיאן לקבל משרת הנשיאות הלז על שכמו מחמת כי שקלי הקודש ממקומות הנ"ל נשלחו לידי ונגבו ע"י המשולחים הנוסעים מפה ק"ק, על כן נסוג אחור בחשבו שיהי' לפגיעת כבודי, והיות הגעתי לימי השיבה ת"ל וכחי תש לשום עין השגחתי על הגליל כלו אשר הי' תחת דגלי, ובגליל שלכם רואה אנכי כי צריך תיקון ועיונא יתירה בעין פקיחא, כי שקלי הקודש במקומותיכם הלוך וחסור ונתמעטו זמן אחר זמן, על כן עוררתי בעצמי את כבוד חתני הרב הגאון הנ"ל למען חיבת הקודש שיקבל עלי' הנשיאות מגליל ליבלא וטשירטש, ושישים עין השגחתו לבל ילכו לטמיון שקלי הקודש אשר עיניהם של עניי אה"ק נשואות עלי', על כן בדעתי הטיב ובאהבה וחיבה יתירה הנני נותן לו משרת הנשיאות במקומכם וזה הוא כבודי, וכל התרומות הקודש מגלילותיכם מהיום יהי' נגבין על יד חתני הגאון הנ"ל ואלי' תשמעון ככל אשר יורה אתכם בענין הלז, ומידו יגיעו .תתרומות ליד נשיא כוללנו שלי"ט, ואקוה כי בזה יציץ ויפרח מעות הקודש וירים נסו.

באתי על החתום א' חוקת תר"ס לפק"ק צאנז
הק' אהרן הלברשטאם

א מכתב קודש צו אידן אין א געווסט 'גובערניע' אין אונגארן, וועגן אויפנעמען פאר 'נשיא הכולל' חתנו הגה"צ אבדק"ק בארדיוב זצ"ל, דורך וועם מ'זאל אנגיין מיט די צדקות מעות הקודש. פון דעם לשון אין בריוו 'השגחתי על הגליל כולו אשר הי' תחת דגלי', איז צו לערנען וווי ווייט הנהגת הכולל איז געווען על ידו בקודש.

שער ג'

צדקת צאנז - צדקת רבי מאיר בעל הנס בזול חבת ירושלים

הרה"ק

רבי ארי' לייבוש

אבדק"ק צאנז זצוק"ל

הרה"ק רבי ארי' לייבוש מצאנז זצוק"ל

כל הזכויות שמורות אל בי-ה.

הרה"ק רבי ארי' לייבוש מצאנז זצוק"ל, ביים מקבל פנים זיין דעם פוילישן מלך, אינאיינעם מיט"ן ברודער הרה"ק רבי שלום מפיעקלע וראב"ד צאנז זצוק"ל, און דער ראש הקהל הרה"ח ר' שלום טענצער ז"ל, אין יאר תרפ"ט.
- ארגינעלער בילד געפארבט.

מצבת קדשו

פלאץ וואו עס איז געשטאנען בית מדרשו פון הרה"ק רבי ארי' לייבוש מצאנז זצוק"ל.

שושילתא דדהבא של רבותינו הקדושים
רבני ואדמור"י צאנז - ושנות כהונתם

הרה"ק רבי אריה ליבוש
אבדק"ק צאנז זצוק"ל

תרס"ד - תרצ"ה

הורתו ולידתו היו בצאנז, ושם נתגדל ונתחנך בצל הקודש של זקנו הגדול הדברי חיים זי"ע. זקינו הקדוש סמך את ידו עליו לדין ולהוראות. העריץ אותו מאוד, עד שכשעמד להדפיס את ספרו הגדול שו"ת ד"ח, מסר לו קודם לכן הכתבים לעיין בהם ולומר עליהם את חוות דעתו, ובתוך אחד השיחים התבטא עליו 'מיין שענסטער אייניקל'.

בהגיעו לפרקו נלקח לחתן אצל הרה"ק רבי משה מראזוואדוב זצוק"ל, בנו של הרה"ק הרבי ר' אליעזר"ל מדזיקוב זצוק"ל, בן אביר הרועים הרה"ק בעל זרע קודש מראפשיץ זי"ע. בשנת תרל"א, כשנעשה בן עשרים, נתקבל ע"פ פקודת זקינו הדברי חיים זי"ע לכהן כאבדק"ק בעיר גריבוב, הקרובה לצאנז. אבל לא אוה לשבת שם עד שנת תרמ"ו-מ"ז.

נשא בזיווג"ש את הרבנית טויבע ע"ה, בת הגה"צ רבי יצחק קאנער זצ"ל - נכד הרה"ק ר"ר שמעלקא מניקולשבורג זי"ע - וממנה נמשכה הלאה שושלת בניו ונכדיו. לאחר פטירת אביו זצ"ל, נקרא לישב על מקומו לכהן ברבנות ואדמורו"ת בעיר צאנז, ובקיץ שנת תרס"ד חנה את פני העיר, והארץ האירה מכבודו. מיד בבואו העירה, יסד והקים ישיבה גדולה לבחורים בשם ישיבת 'בני תורה'. לאחר שישב על כסא רבנות צאנז ל"א שנים, הגיע יום המר והנמהר, כ"א אדר א' שנת תרצ"ה, אשר בו נקרא לעמוד ולשרת את פני ה' בישיבה של מעלה.

קרבה יתירה ועבודה עצומה

דער צווייטער קינד ביים בעל קדושת אהרן זצוק"ל, וואס האט ממלא געווען מקום אביו אלס אבדק"ק צאנז, איז געווען דער אדם גדול בענקים וצדיק מפורסם, הרה"ק רבי ארי' לייבוש הלברשטאם זצוק"ל. וועגן אט דעם הייליגן "צאנזער קינד", איז דא פיל געשריבן און פארצייכענט וועגן זיין קירבה יתירה און עבודה עצומה מיט 'צדקת רבי מאיר בעל הנס כולל חבת ירושלים', וועלן צוזאמען מיט'ן ירש'נען דעם שרביט הנהגה פון רבנות ואדמורו"ת צאנז, האט ער ביתר שאת וביתר עז ווייטער אנגעהאלטן ירושת אבותיו הק' בקשר 'צדקת ארץ ישראל'.

פארהאן א באקאנטער בריוו פון הרה"ק רבי ארי' לייבוש מצאנז זצוק"ל - פון שנת תרצ"ד-צ"ו - וואו ער שרייבט גאר שטארקע לשונות וועגן די דאזיגע צדקה. דאס איז בשעתו

א קריאת קודש פון: 'עם ה' חזקו בכל אמצי כוחכם להחזיק את הצדקה הקדושה הזאת', וכו', געדרוקט אין לוח פון שנת תרצ"ו, ארויסגעגעבן דורכ'ן לשכת הכולל בעיה"ק ירושלים ת"ו.

געדרוקט געווארן אין לוח פון כולל, וואס איז דאן ערשינען - פונעם ירושל'מ'ער אפיס - אלס 'מנחת זכרון מאת כולל חבת ירושלים לעדת גאליציען, בערי הקודש, ירושלים, צפת, טבריא וחברון ת"ו'. דער בריוו הייבט זיך אן [איבערגעטיישט צו אידיש] **'כ'בעט מיט דעם אחינו בני ישראל אויף יעדן ארט, מ'זאל זיך דערבארעמען און רחמנות האבן אויף די אלפי נפשות פון אונזערע ברידער יושבי אה"ק וועלכע דינען דעם באשעפער בקדושה, און זענען דערדריקט און באנויטיגט, וואס נאר צום קופת הצדקה זענען זייערע אויגן געווענדעט'.**

דער צדיק וקדוש ה' שרייבט און רופט: **'עם השם, שטארקטס מיט אלע מיטלן אייער כח, מחזיק צו זיין די דאזיגע הייליגע צדקה מיט א ברייטהארציגן גייסט. עס איז ריכטיג, אז מ'זאל אראפנעמען פון דאס אייגענע ביסן פון מויל, צו קענען געבן פאר זיי וויפיל זיי דארפן, ס'זאל זיי נישט פעלן, און עס געבן מיט א פנים יפות'.** ער איז מסיים דברות קדשו: **'וועגן דעם דאזיגן גרויסן מצוה, וועט אייך דער באשעפער עפענען אוצרו הטוב, אייך צו משפיע זיין כל משאלות לבכם לטובה, און וועט מקרב זיין אונזער גאולה במהרה'.**

דער הייליגער צאנזער רב רבי ארי' לייבוש זצוק"ל, האט עס נישט נאר געבעטן פון אנדערע, נאר עס אליין מקיים געווען מיט מסירת נפש, אז ער האט קיינמאל נישט נהנה געווען פונעם קויטל געלט, נאר אלץ באלד אריין געלייגט אין פושקע פון 'צדקת רבי מאיר בעל הנס כולל חבת ירושלים'. דאס הייליגע פושקע לא זז משלחנו מעולם, און גאר נישט האט אים געקענט באוואויגן צו נוצן געלט פון די פדיונות פאר צרכי ביתו, וואו מ'האט זיך פיל געניטיגט אין שטיצע.

טאג טעגליך וועלן האי צדיק וקדוש ישראל איז אנגעקומען ביים דאוונענען צו 'ואתה מושל בכל' וואו ס'שטייט פון אר"י הקדוש אז מ'זאל דאן תורם זיין צדקה, האט ער פשוט אויסגעליידיגט די טאשן פון אלע געלט וואס ער האט געהאט ביי זיך, און עס איריין געלייכט אין הייליגן כולל פושקע. איינמאל, האט ער פאר שחרית באקומען פון א איד א סכום גדול מאד, און אזוי ווי עס איז געלעגן אין טאש בשעת'ן דאוונענען, האט ער דאס גאנצע געגעבן פאר 'רבי מאיר בעל הנס'.

עס איז אמאל געווען א פאל, אז א איד איז אריין געקומען אל הקודש פנימה און געגעבן א קויטל און א פדיון. זעענדיג וואו דער רבי נעמט דאס געלט און לייגט עס אין פושקע אריין, האט ער ארויסגענומען פון טאש נאך געלט און עס געגעבן פאר'ן רבי'ן; זאגענדיג דערביי אז ער וויל דאס פון דעם געלט זאל דער רבי אליין הנאה האבן, און עס נישט לייגן אין פושקע. אבער ווי נאר ער איז ארויס פון צימער, האט הרה"ק ר' ארי' לייבוש מצאנז זצוק"ל עס אריין געלייגט אינעם כולל פושקע. - אויב מ'מעג לערנען פשט, איז דאס געווען "זיין אייגענע הנאה".

אין ספר 'צאנז בתפארתה ובחורבנה' פון יליד צאנז, הרה"ח ר' שלמה זלמן לערער ז"ל, פארציילט אן ענליכע עובדא וואס בדידי' הוה עובדא, דהיינו, אז ער איז געווען אליין אן עד ראי' צו דעם. ער איז מיט זיין טאטע הגה"צ ר' נתן (בוקסבוים) זצ"ל הי"ד, ר"מ בישיבה בני תורה צאנז, יענעם נאכט אריין צום רבי'ן מיט א קוויטל און געגעבן 5 זלאטעס פאר פדיון נפש. די בקשה איז געווען, איבער זיינס א קינד הבחור משה הי"ד, וואס איז געווען אין געפאר צוגענומען ווערן אין מיליטער.

דאן האט אויך דער רבי - הרה"ק ר' ארי' לייבוש זצוק"ל - געזומען דעם פדיון און עס אריין געלייגט אין פושקע, ווען ער זאגט דערבייי: **'וועז מ'דארף א גרויסע ישועה דארף מען זיך וועגדן צו רבי מאיר בעל הנס, און ער וועט שוין זארגן אז אייער זון משה זאל נישט דארפן ווערן קיין זעלנער'** - וואס איז אזוי איז טאקע געווען, אז פון צווישן 20 חברים איז ער געווען דער אייניגסטער באפרייט צו ווערן פון מיליטער-דינסט.

יענעם שפעט ביינאכט, שוין נאך חצות הלילה, איז דארט געווען א איד אן עושר, ר' שמעון וועג ז"ל, א תושב העיר. ער איז געווען א תבואה סוחר וועלכער האט שטארק מצליח געווען. זיין זון אהרן - א הויער געבויטער בחור - האט זיך געדארפט שטעלן צום מיליטער אין דער שטאט צאנז. ר' שמעון איז אריין און געבעטן א ישועה פאר'ן זון, ווען ער האט אויך געגעבן מיט'ן קוויטל א 5 זלאטעס. ווי אלעמאל, לייגט עס דער רבי אריין אינעם כולל פושקע. דאן נעמט ר' שמעון ארויס נאך א שיינע מטבע און גיט עס דעם רבי'ן, מיט'ן חשבון, אז דאס מאל וועט עס דער רבי נעמען פאר זיך. אבער אויך דאס איז עס אריין אין פושקע פון רבי מאיר בעל הנס.

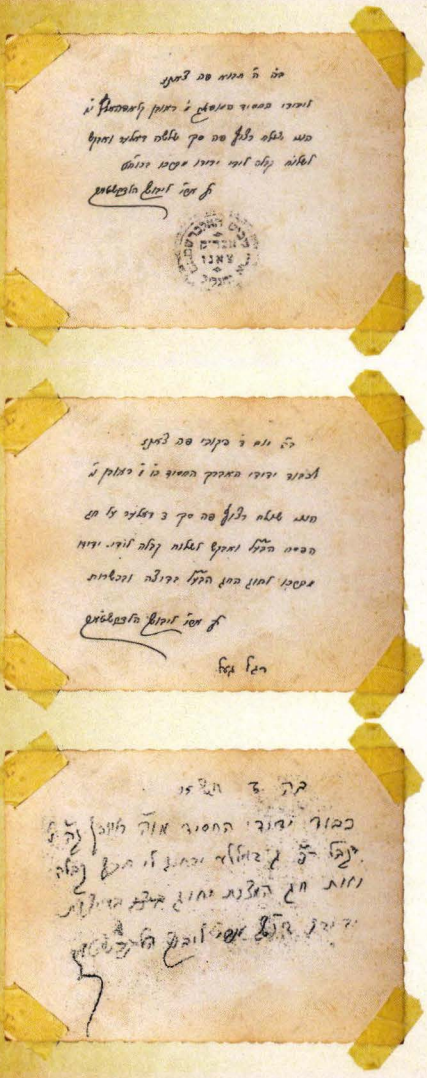
אזוי איז געגאנגען א דריטער מאל, ווען הרה"ק ר' ארי' לייבוש זצוק"ל רופט זיך אן: **'רבי מאיר קען בעסער פועל'ן ווי מיר'**. אבער רבי שמעון "לאזט נישט נאך", און גיט אזוי פדיון נאך פדיון, אבער דער רבי טוט ווייטער עס אריין לייגן אין קופת הצדקה. אנקומענדיג "צום צענטן מאל", בעט זיך ר' שמעון: 'לכל הפחות דאס מאל זאל דער רבי מסכים זיין עס צו נעמען פאר זיך. הרה"ק ר' ארי' לייבוש זצוק"ל האט צוגעשאקלט, און אים געוואונטשן מיט'ן זעלבן לשון: **'רבי מאיר וועט זיך שוין זארגן אז דיין זון אהרן וועט נישט זיין קיין זעלנער'**. וכך הווה, אז ער האט באקומען א באפרייאונגס-צעטיל, טוראץ וואס ער איז "לכל רואיו" געווען א קאנדידאט פאר מיליטער-דינסט...

פון דעם פאלגנדן פאל בצל קדשו פון כ"ק מרן הרה"ק ר' ארי' לייבוש זצוק"ל אבדק"ק צאנז, איז בוודאי אויך צו לערנען און צו זען, ווי ווייט עס איז געגאנגען לנפשו הטהורה

והקדושה דעם קיום און המשך פון דער הייליגער צדקה בכלל, און הצלחת ה'פושקעס בפרט.

דאס איז געווען ווען הגאון רבי מאיר שפירא זצ"ל, מייסד - און ראש 'שיבת חכמי לובלין' - איז געקומען קיין צאנז פאר א מגבית לטובת הישיבה, ווי ער פלעגט אזוי ארום פארן פאר דעם מעיר לעיר וממדינה למדינה. אזוי איז ער אויך געקומען קיין צאנז און א דאנק דאס גרויסע מדת הצדקה אין שטאט, האט דארט דער לובלינער רב זצ"ל שטארק מצליח געווען.

זייענדיג אין שטאט, איז ער אריין צום מרא דאתרא הרה"ק ר' ארי' לייבוש זצוק"ל, וועלכער האט אים געווואונטשן הצלחה אין קענען מחזיק זיין דער ישיבה. דערביי אבער געבעטן, אז מ'זאל נישט איינפירן פושקעס פארן לובלינער ישיבה, כדי מ'זאל נישט קומען צו פארמינערן פון די הכנסות וואס קומען אריין פאר עניי אחבנ"י בא"י דורך די כולל פושקעס. הרה"ק מצאנז זצוק"ל האט צוגעלייגט: 'אייער נאמען איז דאך רבי מאיר, איז קריגט אייך נישט מיט רבי 'מאיר' (בעל הנס). ס'איז אויך דא פון אים א בריוו איבער דעם חומר הענין פון נישט ברענגען קיין היזק פאר די הייליגע פושקעס וואס יסודתם מהררי קודש.

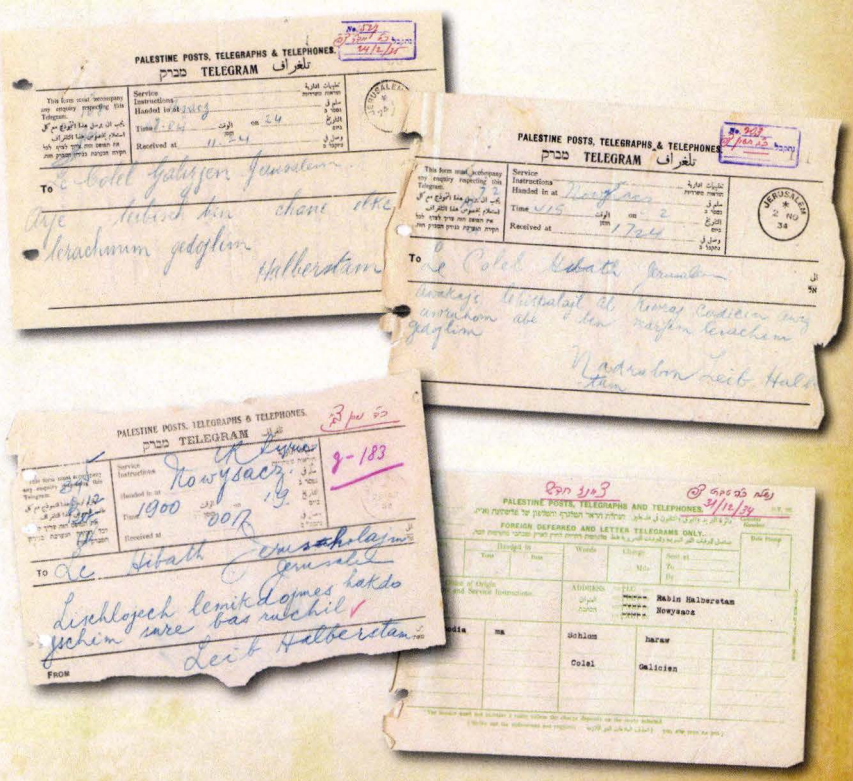

עטליכע געשריבענע שורות בכתב יד קדשו, מיטגעשיקט מיט די פריוואטע תמיכה צו החסיד המרוממם מיקיר קרתא דירושלים הגה"צ ר' ראובן קלאפהאלץ זצ"ל הי"ד.

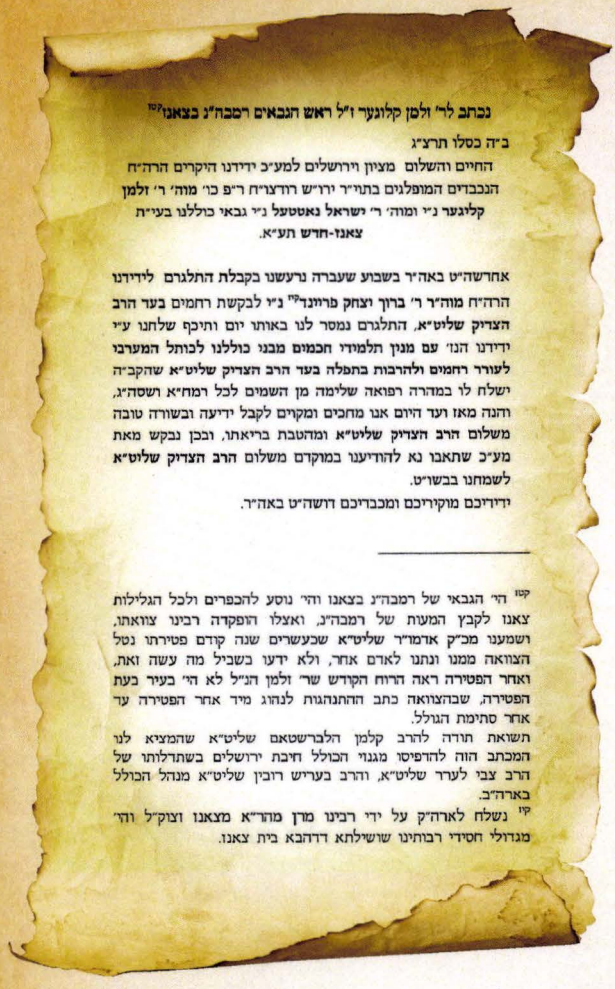
אויסער דאס שטיין בראש פון דער קופה הקדושה, און לוחם זיין לקיומה ולהצלחתה, האט מרן הרה"ק רבי ארי' לייבוש מצאנז זצוק"ל פיל געלט פערזעלביק אפגעשיקט פאר עניי ואביוני עיה"ק ירושלים. פילע משפחות, האט ער

פשוט מכיסו הפרטי כולו אויסגעהאלטן. זייער גאנצע פרנסה איז געקומען פון צאנז, פון היילִיגן ממשיך דרכי אבותיו הק' זי"ע. דאס איז אלץ אנגעגאנגען באופן "מתן בסתר", און עס וואלט געבליבן פארהוילן אויף אייביג, אז קיינער זאל דערפון קיינמאל נישט וויסן, וועו נישט די אלע ראשי משפחה האבן לאחר הסתלקותו געשיקט בקשות-בריוון צו בנו ומ"מ הרה"ק רבי מרדכי זאב מצאנז זצוק"ל, אז זיי זענען געבליבן בלי משען; זיי האבן נישט מיט וואס צו לעבן ווייטער. - נאר דעמאלט איז באקאנט געווארן, וויפיל נאך מעשי צדקות זענען געטון געווארן פון דעם צדיק יסוד עולם.

אין די ארכיוון פון כולל אין ירושלים זעט מען א צאל טעלעגראמען וואס זענען געקומען קיין צאנז אין פארבינדונג מיט'ן 'אשכבתי דרבי' פון הרה"ק רבי ארי' לייבוש זצוק"ל, מ'זעט דארט ווי מ'האט עטליכע מאל געשיקט בעטן מתפלל צו זיין ביי מקומות הקדושים. ס'דא א טעלעגראם צום כולל קיין ירושלים פון סאמע יום ההסתלקות, וואו - מיט פוילישע בוכשטאבן - שטייט אז מ'דארף **'רחמים גדולים'**.

די טעלעגראמען אין פוילישן שפראך.

נכתב לר' זלמן קלוגער ז"ל ראש הגבאים רמבה"נ בצאנז[קט]

ב"ה כסלו תרצ"ג

החיים והשלום מציון וירושלים למע"כ ידידנו היקרים הרה"ח הנכבדים המופלגים בתוי"ר ירו"ש רודצו"ח ר"פ כו' **מוה' ר' זלמן קליגער** נ"י ומוה' ר' **ישראל נאטטעל** נ"י גבאי כוללנו בעי"ת **צאנז-חדש** תע"א.

אחדשה"ט באה"ר בשבוע שעברה נרעשנו בקבלת התלגרם לידידנו הרה"ח **מוה"ר ר' ברוך יצחק פריינד**[קי] נ"י לבקשת רחמים בעד הרב **הצדיק שליט"א**, התלגרם נמסר לנו באותו יום ותיכף שלחנו ע"י ידידנו הנו' **עם מנין תלמידי חכמים מבני כוללנו לכותל המערבי לעורר רחמים ולהרבות בתפלה בעד הרב הצדיק שליט"א** שהקב"ה ישלח לו במהרה רפואה שלימה מן השמים לכל רמ"ח ושס"ה, והנה מאז ועד היום אנו מחכים ומקוים לקבל ידיעה ובשורה טובה משלום **הרב הצדיק שליט"א** ומהטבת בריאתו, ובכן נבקש מאת מע"כ שתאבו נא להודיענו במוקדם משלום **הרב הצדיק שליט"א** לשמחנו בבשו"ט.

ידידיכם מוקיריכם ומכבדיכם דושה"ט באה"ר.

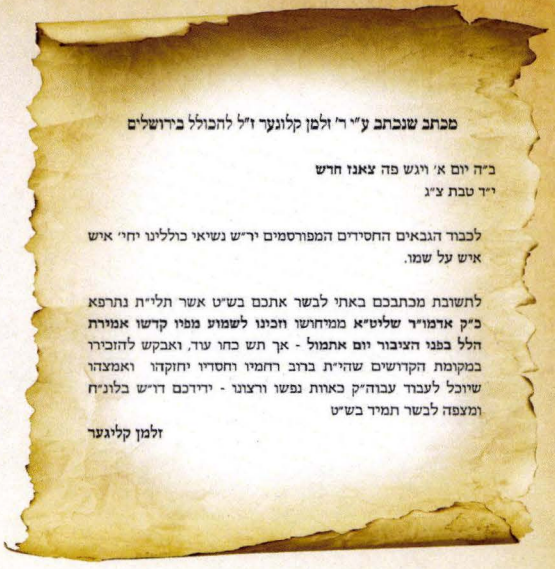
[קט] הי' הגבאי של רמבה"נ בצאנז והי' נוסע להכפרים ולכל הגלילות צאנז לקבץ המעות של רמבה"נ, ואצלו הופקדה רבינו צוואתו, ושמענו מכ"ק אדמו"ר **שליט"א** שכעשרים שנה קודם פטירתו נטל הצוואה ממנו ונתנו לאדם אחר, ולא ידעו בשביל מה עשה זאת, ואחר הפטירה ראה הרוח הקודש שר' זלמן הנ"ל לא הי' בעיר בעת הפטירה, שבהצוואה כתב ההתנהגות לנהוג מיד אחר הפטירה עד אחר סתימת הגולל.
תשואת חורה להרב קלמן הלברשטאם **שליט"א** שהמציא לנו המכתב הזה להדפיסו מגנזי הכולל חיבת ירושלים בשתדלותו של הרב צבי לערר **שליט"א**, והרב בעריש רובין **שליט"א** מנהל הכולל בארה"ב.

[קי] נשלח לארה"ק על ידי רבינו מרן מהר"א מצאנז זצוק"ל והי' מגדולי חסידי רבותינו שושילתא דרהבא בית צאנז.

אין א בריוו - דאטירט כסלו תרצ"ג - צו הרה"ח ר' זלמן קלוגער ז"ל ראש הגבאים פון קופת רבי מאיר בעל הנס אין צאנז, זעט מען א תשובה איבער די בקשת רחמים פאר הרה"ק ר' ארי' לייבוש זצוק"ל. דארט שטייט צווישן אנדערן [איבערגעטייטשט אין אידיש] **'פאריגער וואך זענען מיר אלארמירט געווארן מיט'ן באקומען א טעלעגראם צו הרה"ח ר' ברוך יצחק פריינד** - (א בארימטער צאנזער חסיד וואס האט עולה געווען קיין א"י) - **צו בעטן רחמים בעד הרב הצדיק שליט"א'.**

'דער טעלעגראם איז אונז יענעם טאג איבערגעגעבן געווארן, און תיכף האבן מיר דורך אונזער דערמאנטער ידיד געשיקט א מנין תלמידי חכמים מבני כוללנו צו מתפלל זיין ביים כותל המערבי, צו מעורר זיין רחמים, און מרבה זיין בתפילה בעד הרב הצדיק שליט"א (...) פון דעמאלט ביז היינט טוען מיר האפן און ווארטן צו באקומען א ידיעה און בשורה טובה משלום הרב הצדיק שליט"א און זיין בעסערער געזונט צושטאנד (...) זייט אונז ווי פריער מודיע... אונז צו דערפריען מיט בשורות טובות'.

פון י"ד חודש טבת יענעם יאר - תרצ"ג - איז דא א בריוו צוריק פון ר' זלמן וואו ער שרייבט: **"לכבוד הגבאים החסידים המפורסמים יר"ש נשיאי כוללינו יחי' איש איש על**

מכתב שנכתב ע"י ר' זלמן קלוגער ז"ל להכולל בירושלים

ב"ה יום א' ויגש פה צאנז חרש
י"ד טבת צ"ג

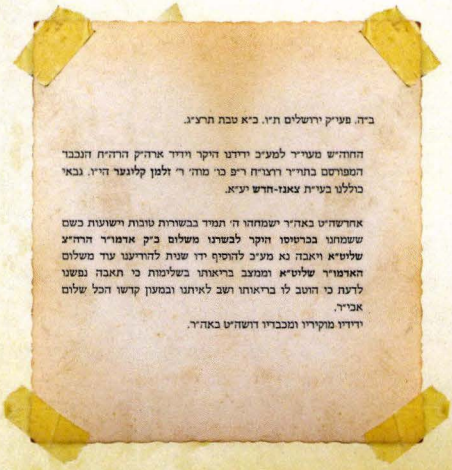
לכבוד הגבאים החסידים המפורסמים יר"ש נשיאי כוללינו יחי' איש איש על שמו.

לתשובת מכתבכם באתי לבשר אתכם בש"ט אשר תלי"ת נתרפא כ"ק אדמו"ר שליט"א ממיחושו וזכינו לשמוע מפיו קדשו אמירת הלל בפני הציבור יום אתמול - אך תש כחו עוד, ואבקש להזכירו במקומות הקדושים שהי"ת ברוב רחמיו וחסדיו יחזקהו ואמצהו שיוכל לעבוד עבוה"ק כאוות נפשו ורצונו - ידידכם דו"ש בלונ"ח ומצפה לבשר תמיד בש"ט

זלמן קליגער

שמו, לתשובת מכתבכם באתי לבשר אתכם בש"ט אשר תלי"ת נתרפא כ"ק אדמו"ר שליט"א ממיחושו וזכינו לשמוע מפיו קדשו אמירת הלל בפני הציבור יום אתמול - אך תש כחו עוד, ואבקש להזכירו במקומות הקדושים שהי"ת ברוב רחמיו וחסדיו יחזקהו ואמצהו שיוכל לעבוד עבוה"ק כאוות נפשו ורצונו - ידידכם דו"ש בלונ"ח ומצפה לבשר תמיד בש"ט. - זלמן קלוגער'

דאן איז צוריק געקומען א בריוו דאטירט: 'ב"ה. פעי"ק ירושלים ת"ו. כ"א טבת תרצ"ג, **וואו מ'שרייבט צוריק צו ר' זלמן: 'למע"כ ידידנו היקר וידיד ארה"ק הרה"ח הנכבד המפורסם בתוי"ר רוצו"ח ר"פ כו' מוה' ר' זלמן קליגער הי"ו. גבאי כוללנו בעי"ת צאנז-חדש יע"א. אחדשה"ט באה"ר ישמחהו ה' תמיד בשורות טובות וישועות כשם ששמחנו בכרטיסי היקר לבשרנו משלום כ"ק אדמו"ר הרה"צ שליט"א ויאבה נא מע"כ להוסיף ידו שנית להודיענו עוד משלום האדמו"ר שליט"א וממצב בריאותו בשלימות כי תאבה נפשנו לדעת כי הוטב לו בריאותו ושב לאיתנו ובמעון קדשו הכל שלום אכי"ר. - ידידיו מוקיריו ומכבדיו דושה"ט באה"ר'.**

ב"ה. פעי"ק ירושלים ת"ו. כ"א טבת תרצ"ג.

הנחה"ש מעו"כ למע"כ ידידנו היקר וידיד ארה"ק הרה"ח הנכבד המפורסם בתוי"ר רוצו"ח ר"פ כו' מוה' ר' זלמן קליגער הי"ו. גבאי כוללנו בעי"ת צאנז-חדש יע"א.

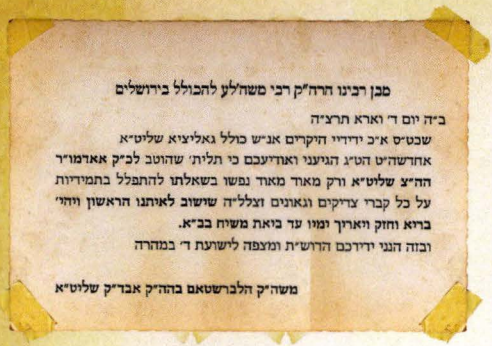
אחדשה"ט באה"ר ישמחהו ה' תמיד בבשורות טובות וישועות כשם ששמחנו בכרטיסו היקר לבשרנו משלום כ"ק אדמו"ר הרה"צ שליט"א ויאבה נא מע"כ להוסיף ידו שנית להודיענו עוד משלום האדמו"ר שליט"א וממצב בריאותו בשלימות כי תאבה נפשנו לדעת כי הוטב לו בריאותו ושב לאיתנו ובמעון קדשו הכל שלום אכי"ר.

ידידיו מוקיריו ומכבדיו דושה"ט באה"ר.

פון דעם אלעם - הנ"ל - זעט מען מער און מער, ווי ווייט האי צדיק וקדוש דער היליגער רבי ארי' לייבוש מצאנז זצוק"ל, און זיינע מקורבים און נאמני ביתו זענען געווען בתוך הענינים ובתוך

העסקנות פון דעם היילִיגן צדקה 'צדקת רבי מאיר בעל הנס כולל חבת ירושלים'. מ'זעט עס באזונדערס פון דעם 'מעמד מספד' וואס איז דורכ'ן כולל אפגעהאלטן געווארן צום הסתלקות הצדיק לשמי מרום, וואו עס שטייט אין דער מודעה בזה הלשון: **'כולל חבת ירושלים לעדת גליציען בארה"ק קורא לבכי ולמספד, אל תלקח ארון אלקים, מאור הגולה, הרב הגאון הצדיק, האי סבא קדישא, בוצינא דנהורא, צדיק יסוד עולם, רבן של ישראל מרן ארי' ליב הלברשטם זצוקללה"ה, אדמו"ר ואבדק"ק מצאנז'.** דערנאך שטייט אויך וועגן מספיד זיין: **'האי שופרא דבלע בארעא, הרב הגאון האדיר שר התורה'** דער ראדאמישלער רב זצללה"ה.

אין א בריוו צו בנו ומ"מ מרן הרה"ק רבי מרדכי זאב מצאנז זצוק"ל, שרייבן טאקע די מנהלי הכולל אין בריוו [זעט עס אין פולן, אין **שער ד**'] **'מטעם הנהלת הכולל בירושלים נערך בכי ומספד מר ברוב עם בביהמ"ד הגדול של הרה"ג מוה' ר' מנחם מנדיל רנד זל"ה (מגדולי חסידי צאנז) וידידנו הרב הגאון המפורסם הרב ר' יעקב הלברשטאם שליט"א הגאבדק"ק דק"ק טשאקאבא נשא עליו קינה ונהי, ועורר את כל אחינו בני כוללנו לבכות את השריפה אשר שרף השם'.**

סבן רבינו הרה"ק רבי משה'לע להכולל בירושלים

ב"ה יום ד' וארא תרצ"ה

שכט"ס א"כ ידידיי היקרים אנ"ש כולל גאליציא שליט"א

אחדשה"ט הט"ג הגיעני ואודיעכם כי תלית' שהוטב לב"ק אאדמו"ר הה"צ **שליט"א** ורק מאוד מאוד נפשו בשאלתו **להתפלל בתמידיות על כל קברי צדיקים וגאונים וצללה"ה שישוב לאיתנו הראשון ויהי' בריא וחזק ויאריך ימיו עד ביאת משיח בב"א.**

ובזה הנני ידידכם הדוש"ת ומצפה לישועת ד' במהרה

משה"ק הלברשטאם בהה"ק אבד"ק שליט"א

א בריוו קיין ירושלים, פון הרה"צ רבי משה זצ"ל, בן הרה"ק רבי ארי' לייבוש זצוק"ל, זייענדיג אויך מבשר איבערן'ן בעסערן מצב ביים טאטן.

מספד מר

כולל חבת ירושלים לעדת גליציען בארה"ק
קורא לבכי ולמספד

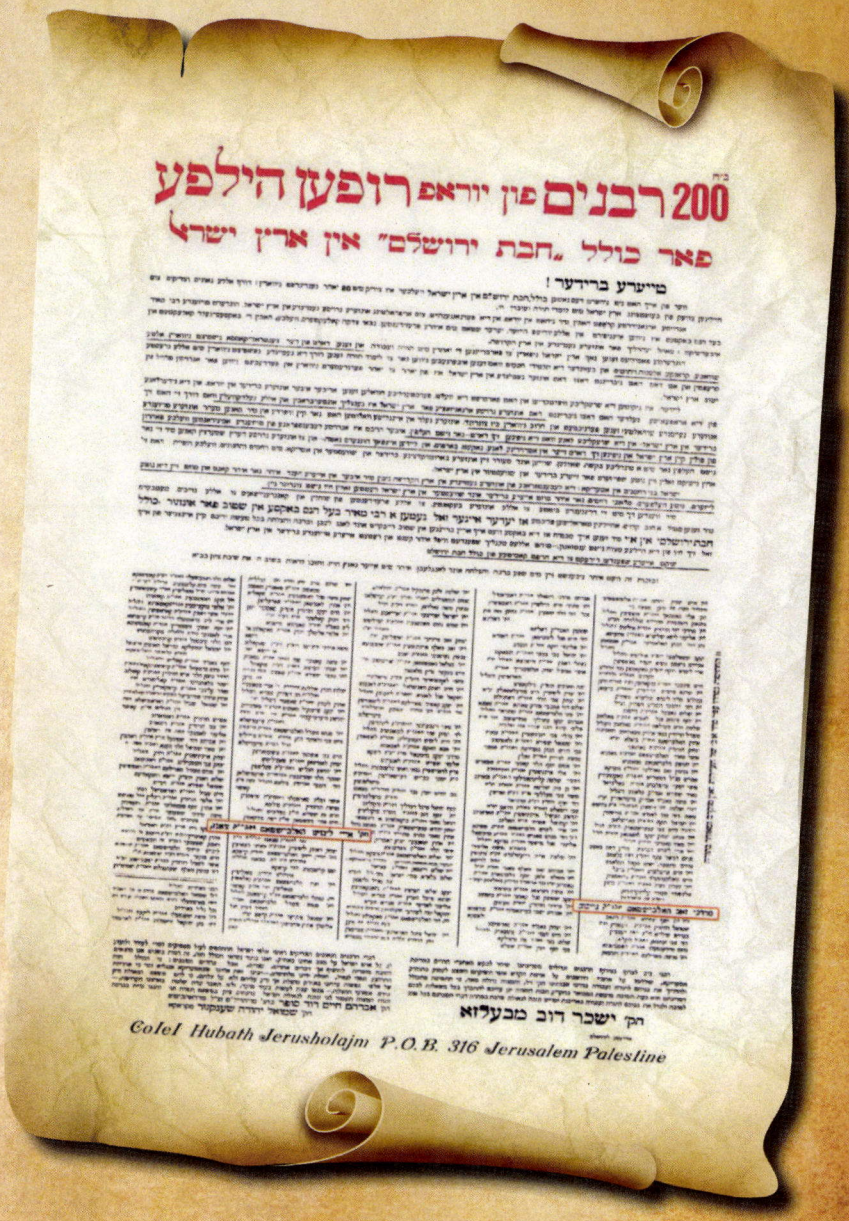
מרן ארי ליב הלברשטם
זצוקללה"ה, אדמו"ר ואבד"ק מצאנז.

מרן שמואל ענגיל
זצללה"ה, הגאב"ד דק"ק ראראטיישיא וקאשוי.

ר' יעקב הלברשטאם שליט"א

וכל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה'

הנהלת הכולל

200 רבנים פון יוראפ רופען הילפע
פאר כולל „חכמת ירושלם" אין ארץ ישראל
טייערע ברידער!
הק ישכר דוב מבעליא
Colel Hubath Jerusholajm P.O.B. 316 Jerusalem Palestine

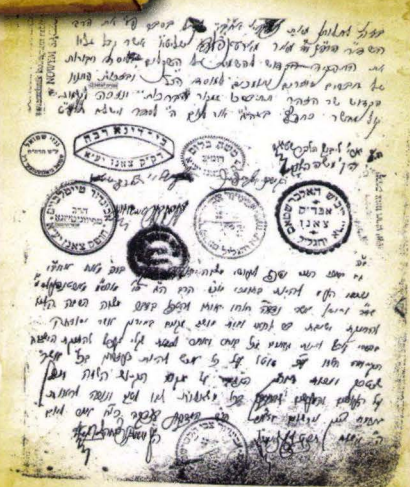
א היסטארישער בריוו קיין אמעריקע, פון נאכ'ן ערשטן וועלט קריג, וואו מ'זעט - אנגעצייכענט - די חתימות פון הרה"ק רבי ארי' לייבוש זצוק"ל אבדק"ק צאנז, און פון בנו הרה"ק רבי מרדכי זאב מצאנז זצוק"ל, נאך בחיי אביו וועט ער איז געווען רב אין גריבוב.

על מזון לארץ הקדושה.

משלים ע"י הרב הה"ג מוהר"ר נפתלי הורוויץ נ"י מאב"ד, ר' משה מאיר סטמפ 2 פל. ר' ישראל דיש 1 פל. ר' נפע נדזוס 1 פל. ר' שמשון ברלמדמן 1 פל. ר' יוסף חיים רעבסטן 55 קר. ר' יעקב מרכוליוס 32 ק. לזחדים 19 פל. 83 קר. ס"ה 25 פל. נעמערוב מר' מעכיל קלמן 1 פל. 30 קר. ע"י ה"ר סיווויל סייטר 15 פל. ס"ה 16 פל. 30 קר. סאנדיוועוישנע ע"י הר"ר חיים יחזק וויטיען 12 פל. ר' וואלף שמרלנ 50 קר. סאסיב ר' יעקב רשכן כסכן 1 פל. עיר ישן ע"י הרב הרלבנ"ך מוהר"ר יודל זיידל נ"י ור' מרדכי טוקבר נ"י, הרב מו' יודל זיכיל נ"י 50 קר. ר' ישראל וועדעמוסה 50 קר. ר' ישראל נעכיר 1 פל. ר' אנרהם בן ליון לזחם 1 פל. ר' שמעדיר נמנים 00 קר. ר' יוסיע פלכסנדר 50 קר. ר' יעקב ניב כרמעטר 1 פל. ר' פלי' לזחם 50 קר. ר' יוסע גרייליך 50 קר. ר' רייזיל עבור כסה 50 קרייסער לזחדים 15 פל 50 קר. ס"ה 22 פל. סאסאליטש ע"י ה"ר ניב יחסק נ"י 25 פל. סיטשין ע"י ר' יעקב פרעמיל נ"י ור' יודל וויים נ"י, ר' ישראל לייזיק גרינסנער 50 קר. ר' דוד חסיד נ"י 1 פל. 51 קר. ר' משה גרינבערג 50 קר. ר' ישראל גרינבערג 54 קר. ר' זלמה נעמן 54 קר. לזחדים 11 פל. 41 קר. ס"ה 10 פל. סידקאטין ע"י ר' שמואל מיכלטסקי 8 פל. 50 קר. פרעמיסלא ר' יעקב משה סמכיל 3 פל. משעווארסק ר' ניב שרייבר 2 פל. צאנז ע"י הרב מו"ס ליכים סאלבערשטאם נ"י, ר' הענריך 50 קר. ר' היים ברנשטר 60 קר. לזחדים 3 פל. 90 קר. ס"ה 5 פל. קרעקאוויטש ע"י הר"ר אנרהם נטרשטענפעלד נ"י, מר' יצחק שרייר נ"י 8 פל. לזחדים 9 פל. ס"ה 13 פל. קאלושריץ ע"י ה"ר קלמן שמרלנ נ"י, ר' יוסיל זילבער 50 קר. ר' משה טוקסבויט 50 קר. ר' נחום שביל 50 קר. לזחדים 8 פל. 50 קר. ס"ה 10 פל. קאטינקא מר' זעליג מיזיק 3 פל.

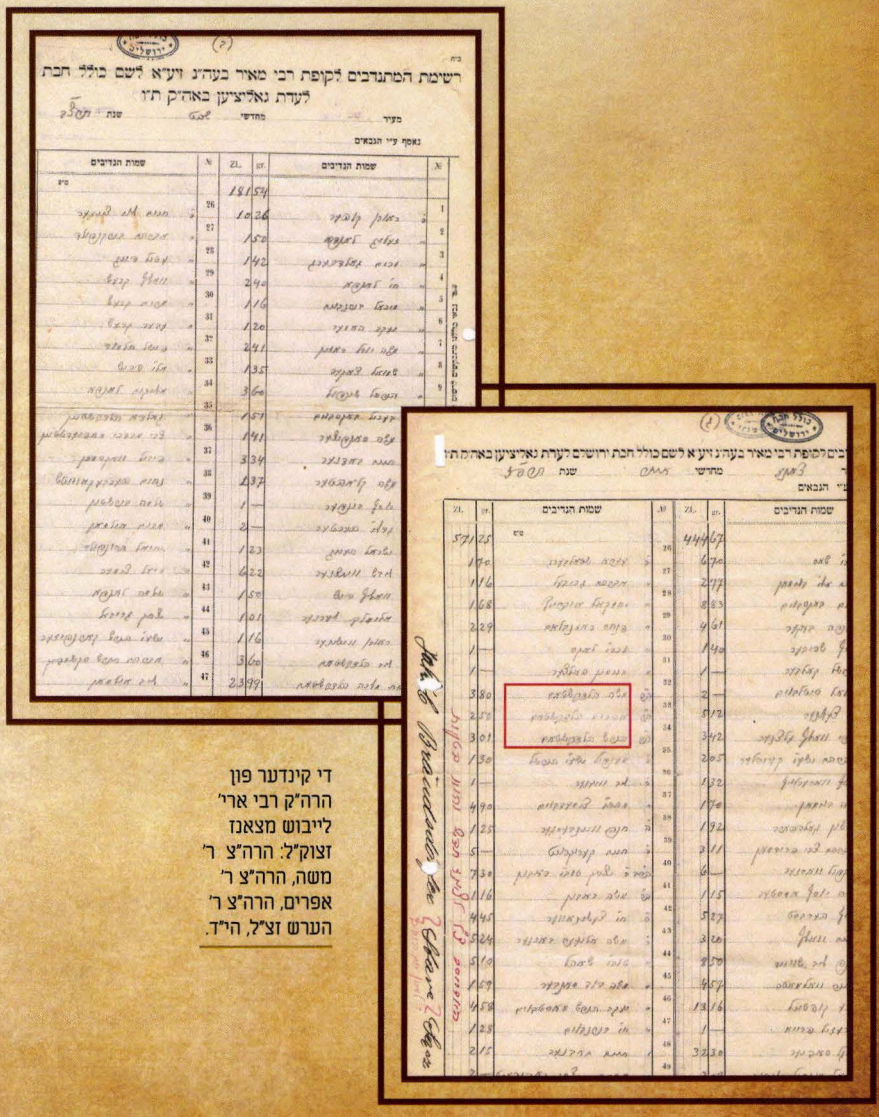
(המשך יבא)

- א ליסטע פון עוסקים בקודש פאר 'מזון ארץ ישראל' דורכ'ן כולל בשנת תר"מ, געדרוקט אין 'מחזיקי הדת'. - ביי דער שטאט צאנז שטייט וועגן מרן הרה"ק רבי ארי' לייבוש זצוק"ל.

חותם הרה"ק רבי ארי' לייבוש זצוק"ל אין א רוף פון רבני ודייני צאנז צו העלפן א 'ישיבת בר יוחאי' און א 'בית מושב זקנים' אין כפר מירון

די רשימות וואו ס'איז פארצייכענט דורך די גבאי קודש
די סכומים וואס זיי האבן באקומען.
די ארום גערינגלטע, זענען מגזע הקודש לבית צאנז.

רשימת המתנדבים לקופת רבי מאיר בעה"נ ויע"א לשם בולל חכת לעדת נאדיצין באה"ק תו"ו

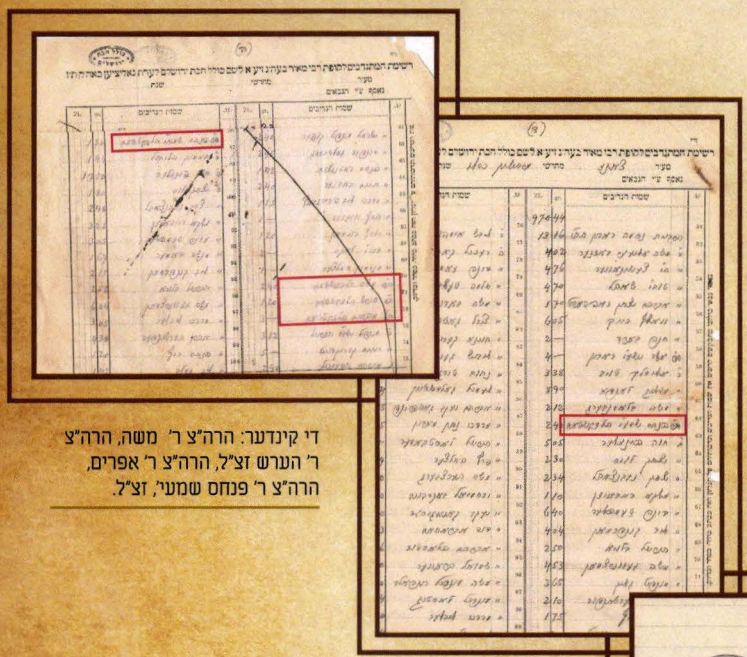
מער — מחדש — שנת תרפ"ב

נאסף ע"י הגבאים

№	שמות הנדיבים	זל.	זר.	№	שמות הנדיבים
		181	57½		
1		10	26	26	
2		1	50	27	
3		1	42	28	
4		2	40	29	
5		1	16	30	
6		1	20	31	
7		2	41	32	
8		1	35	33	
9		3	60	34	
10		1	57	35	
11		1	41	36	
12		3	34	37	
13		2	37	38	
14			1	39	
15			2	40	
16		1	23	41	
17		6	22	42	
18		1	50	43	
19		1	01	44	
20		1	16	45	
21		3	60	46	
22		23	99	47	

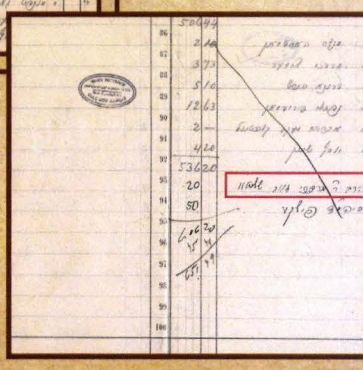
די קינדער פון
הרה"ק רבי ארי'
לייבוש מצאנז
זצוק"ל: הרה"צ ר'
משה, הרה"צ ר'
אפרים, הרה"צ ר'
הערש זצ"ל, הי"ד.

די רשימות וואו ס'איז פארצייכענט דורך די גבאי קודש
די סכומים וואס זיי האבן באקומען.
די ארום נעריגלטע, זענען מגוע הקודש לבית צאנז.

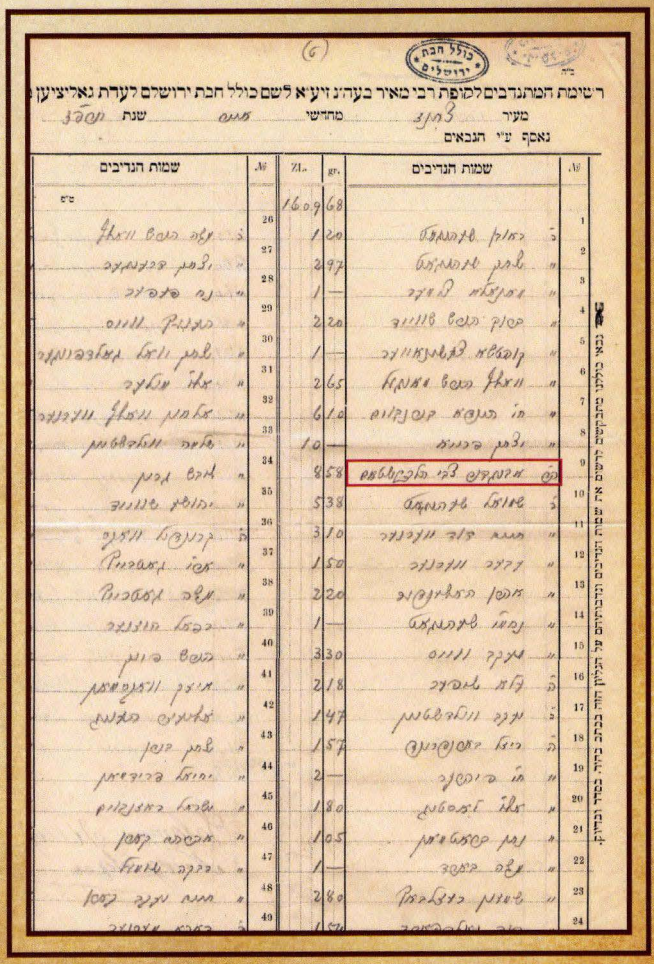
די קינדער: הרה"צ ר' משה, הרה"צ ר' הערש זצ"ל, הרה"צ ר' אפרים, הרה"צ ר' פנחס שמעי', זצ"ל.

א זון פון הרה"ק רבי ארי' לייבוש מצאנז זצוק"ל: הרה"צ ר' פנחס שמעי' זצ"ל.

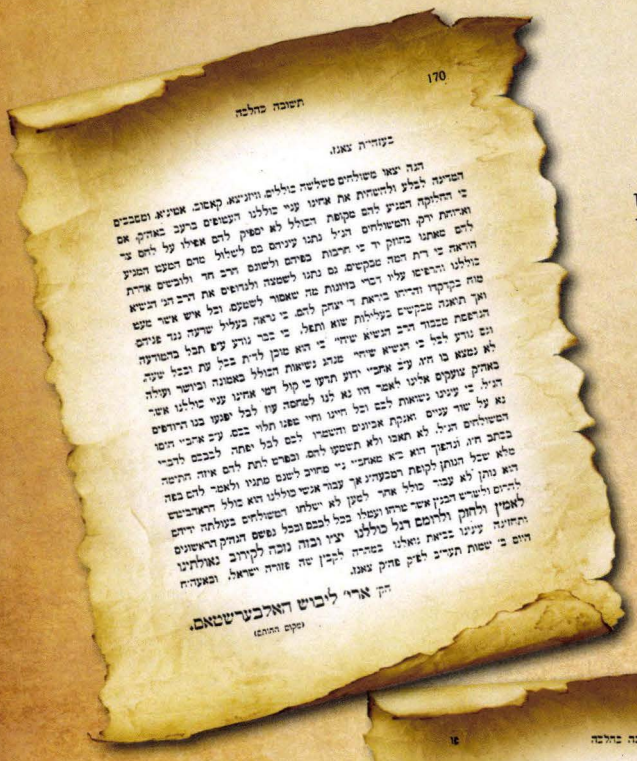
ו ומ"מ הרה"ק רבי מרדכי זאב מצאנז זצוק"ל

די רשימות וואו ס'איז פארצייכענט דורך די גבאי קודש
די סכומים וואס זיי האבן באקומען.
די ארום גערינגלטע, זענען מנוע הקודש לבית צאנז.

הגה"צ רבי אביגדור צבי הלברשטאם זצ"ל, אלט-צאנזער רב, חדב"נ פון הרה"ק רבי ארי' לייבוש מצאנז זצוק"ל.

א "שארפער" בריון
איבער נישט ברענגען
שאדן פאר"ן כולל, נאר
פארקערט: 'כל אחד
מאחבנ"י מחויב לשנס
מתניו וכו' לאמץ
ולחזק ולרומם דגל
כוללנו יצ"ו, ובזה נזכה
לקירוב גאולתינו.

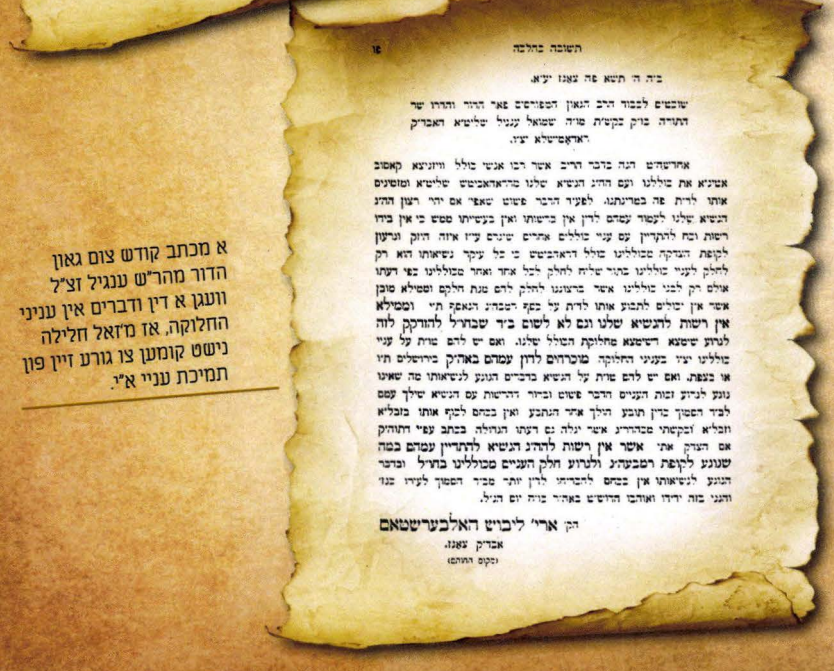
170

תשובה בהלכה

בעזהי"ת צאנז.

הנה יצאו משולחים משלשה כוללים, וויזניצא, קאסוב, אסניצא ומסבבים בי החלוקה הטניק להם מקופת הכולל לא יספיק להם אשלי על לחם צר ומשולחים הגיל נתנו עיניהם בם לשלול מהם המעט המגיע להראות בי רית חסד מבקשים, גם נתנו לשמצה ולגידופים את הרב הגיאה מוה בקהלו ודיהיו בריאת ד' יעזור להם. בי נראה בעליל שקרה ואך תואנה מבקשים בעלילות שוא ותשל. בי בבי נראה בעליל שקרה ואך אישי אשר שמע תביאמת מבבה הרב הגיאה שיהי בי הוא שוכן לדית עם תבל בהשגחה וגם נזרע לכל בי הגיאה שיהי בי הוא שוכן לדית עם תבל בהשגחה לא נמצא בו חיא עב אחבי יודע תתעו בי קול רשי אחינו עניי עולה באויר שעקים אלינו לאמר חיי נא לנו למשפה עין לבל יפגעו בנו היודעים נא על שור עניים ואנקת אביונים והשבינו לכם לבל יפגעו בנו היודעים השולחים תיל. לא תאבו ולא תשמעו להם. ובפרט לתת להם איזה תמיכה בבתב חיו. ונהפוך הוא בא מאחבי"י פיהיב לשנס מתניו ולאמר להם בפה אלא שבל הנתן לקופת רבבעה"נ אך עבור אבשי כוללנו הוא בולל יראבבשים הוא נותן לא עבור בולל אחר לשון לא ישלחו השולחים בעלתה יחיים לאמץ ולחזק ולרומם דגל כוללנו יצ"ו ובזה נזכה לקירוב גאולתינו ותחזינה עיבינו בבראת נאלנו במהרה לקבץ שה אזרה ישראל. ובאמיה יום ב' ששות תעי"ב לפ"ק פאדע נאנז.

הק' ארי' ליבוש האלבערשטאם.
(נקום התוהם)

תשובה בהלכה 51

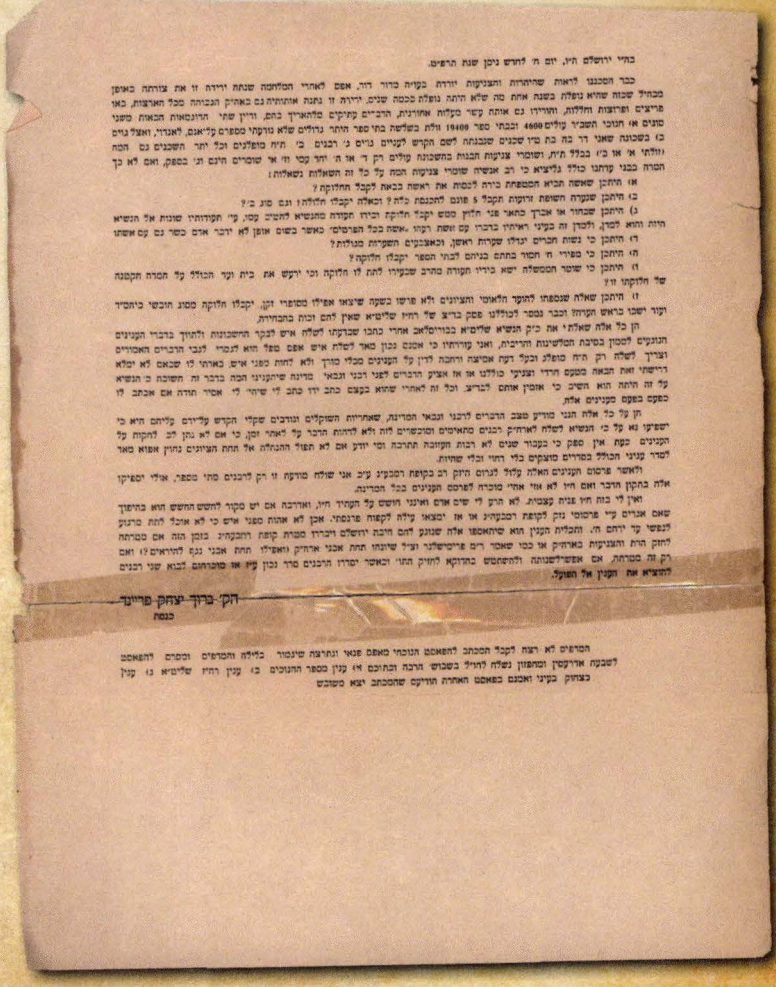
בי"ה ה' תשא שה צאנז יע"א.

שבשים לבבוד הרב הגאון הבשגיח אאר הרוב והחרו שר התורה בורק בקשית מורה שמואל עגיל שליט"א האבדק האדאמשלא יצ"ו.

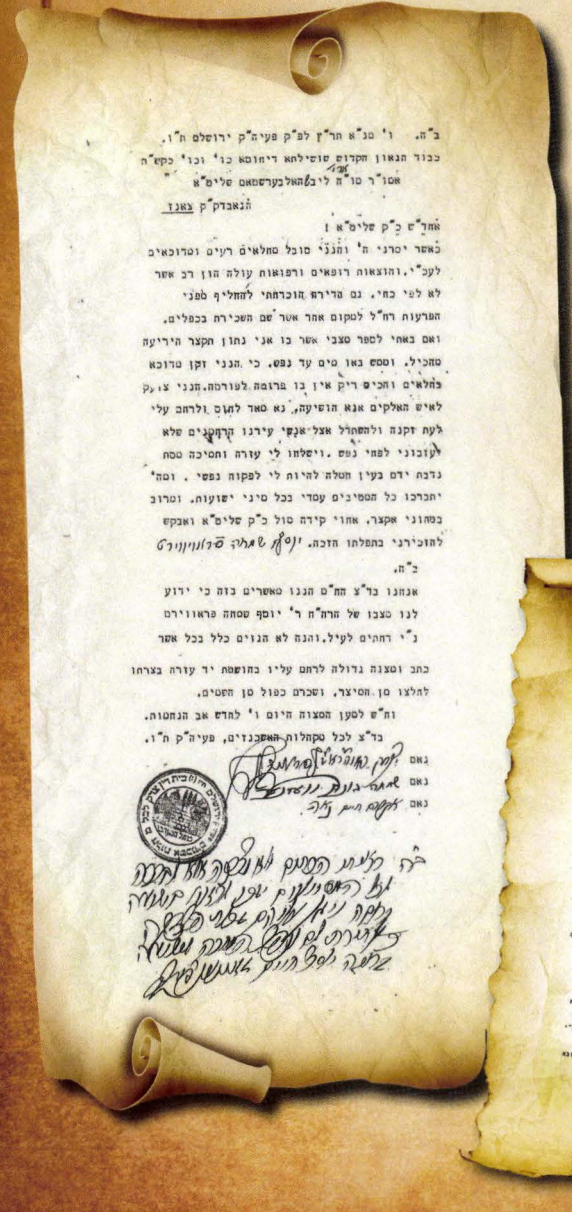
אחרשהים הנה בדבר הריב אשר רבו אנשי כולל ויזניצא קאסוב אסניצא את כוללנו ועם הרב הגיאה שלנו מהראאבשטים שליט"א ומסנים אותו לדית זה בשרעתנו. לשניד הדבר פשוט שאפי אם יהי רשון ההרב הגיאה שלנו לקשור עשהם לדון אין בידשותו ואין בעשיתו פשם בי אין בידו רשות ובח להתדיין עם עניי בוללים אחרים שיעם עיין אוזה הוזק ונימון לקופת הצדקה בכוללנו בולל הראבדשטש בי בל עיקר נשיאותו הוא רק לחלק לעניי בוללנו בהיר שליח לחלק לבל אחד ואחד מבוללנו בפי דעתו אולם רק לבני בוללנו אשר ברצונו להחלק להם שת חלקם ופשילא מובן אשר אין יבולים לתבוע אותו לדית על בסך רשבחי' הגאסק תי' **ומפילא אין רשות להגיאה שלנו וגם לא לשום בי' שבתי"ל להזדקק לזה לעדע פישמע השמצא מחלוקת הבולל שלנו.** ואם יש להם שרת על עניי בוללנו יצוי בעניני החלוקה **מוכרחים לדון עמהם בארץ** בירושלים תיו או בצפת. ואם יש להם שרת על הגיאה בדברים הנוגע לנישאותו מה שאינו נוגע לניהול ובות הענינים הדבר פשוט ובירור הדהישות עם הגיאה שילך עמם לבד הפסוך דרן תובע תילך אתי התובע ואין בהם לבוף אותו בוכליא ובלא זבקשתי מבהדי"ן אשר יגלה גם רצתו הגחלה בבתב עפי' התוהיק **אם הצוק את' אשר אין רשות להה"ג הגיאה להתדיין עמהם בבה שנוגע לקופת רבבעה"נ ולעניני חלק העניים מבוללינו בוא"ל** ובדבר הנוגע לנישאותו אין בבהם להדבריהו לדון יותר מבבר הפסוך לעיניו בנד והנני בזה ידידו ואוהבו הדושש באהבר בורה יום הגיל.

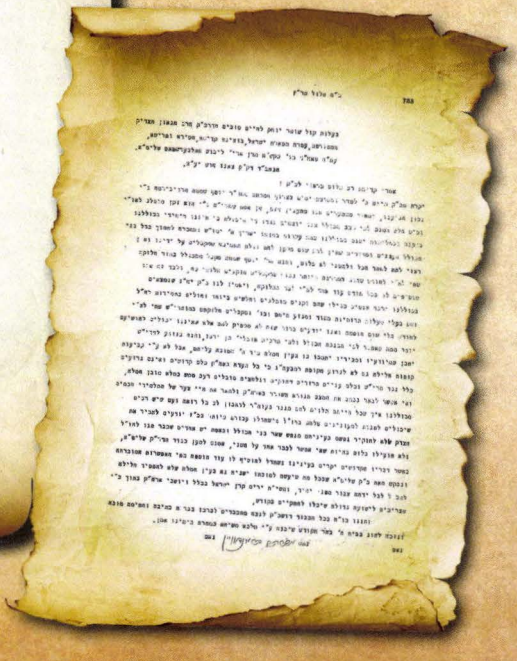
הק' ארי' ליבוש האלבערשטאם
אבדק צאנז.
(נקום התוהם)

א מכתב קודש צום גאון הדור מהר"ש ענגיל זצ"ל וועגן א דין ודברים אין ענייני החלוקה, אז מ'זאל חלילה נישט קומען צו גורע זיין פון תמיכת ענייי א"י.

א בריוו איבער וויכטיגע נושאים ארום די חלוקות, געשריבן פון בארימטן צאנזער חסיד הרב ר' ברוך יצחק פריינד ז"ל, וועלכער האט עולה געווען קיין א"י - בפקודת בעל קדושת אהרן זצוק"ל - פון וועלכן ס'איז דא די חשוב-באקאנטע ירושלימער פריינד משפחה, מיקירי עיה"ק.

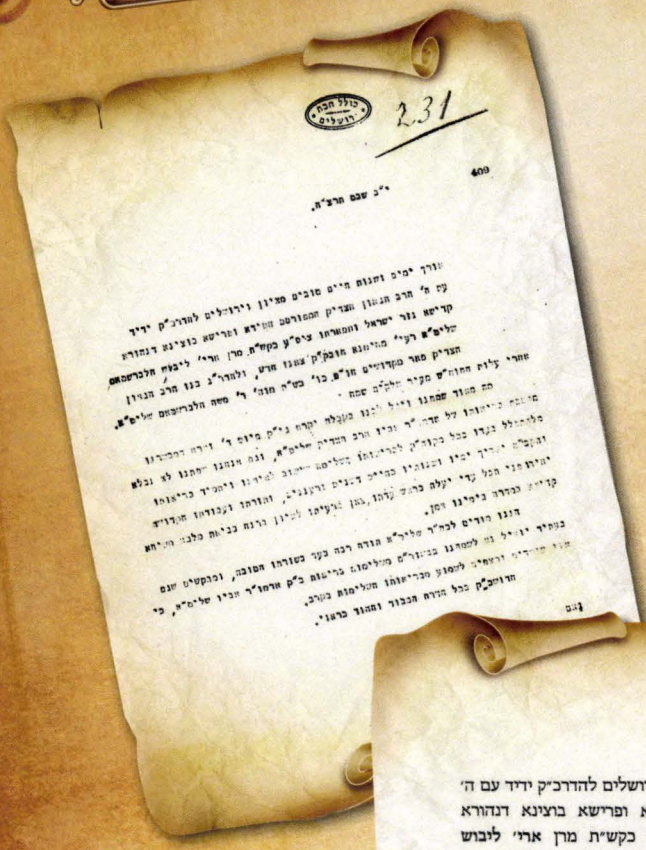

ווי געשריבן אין מאמר שער ג,
האט זיך הרה"ק רבי ארי' לייבוש
זצוק"ל נוהג געווען ווי אביו הקדוש
זצוק"ל, צו שיקן פיל געלט פריוואט
פאר יחידים מאחינו בני ישראל
הנזקקים בארה"ק, ווי מ'זעט עס
פון מערערע בריוון - פון וועגנדונג
און דאנק - געשיקט פון די יחידים.
דא איז עטליכע פון א איד הרה"ח
ר' יוסף שמחה פראָווירט ז"ל, וואס
-אגב - "אין ירושלים" אין יענע יארן
- ארום תר"ץ - האט שוין דער המון
עם גענוצט א טייפרייטער, ווען אין
גאליציע אין אלגעמיין איז נאך נישט
געווען אזוי בנמצא...

Leeb Halberstam
Kazimierza 97
ארי' ליבוש הלברשטאם
אבר"ק צאנז
733

א מכתב קודש צו די מנהלי הכולל אין ירושלים איבערן שוועבן מצב פון הרה"ח ר' יוסף שמחה פראָווירט ז"ל, זייענדיג מעורר אים צו קומען צו הילף.

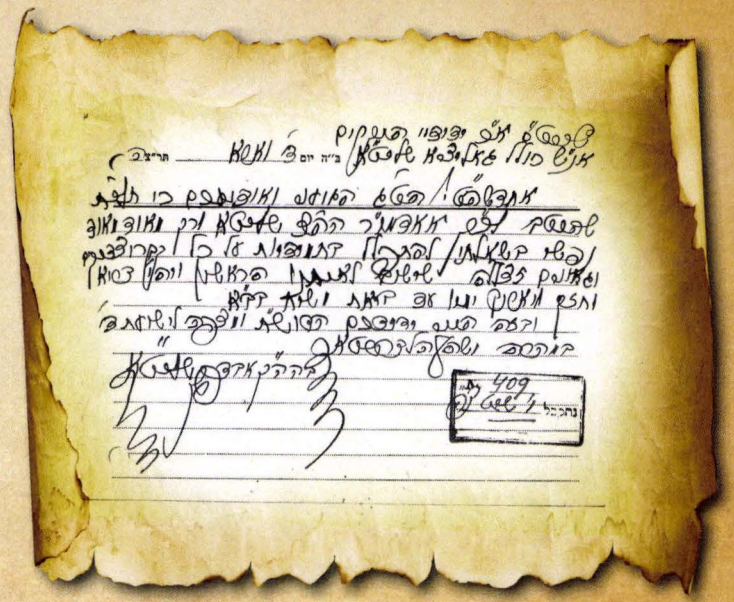

י"ב שבט תרצ"ה

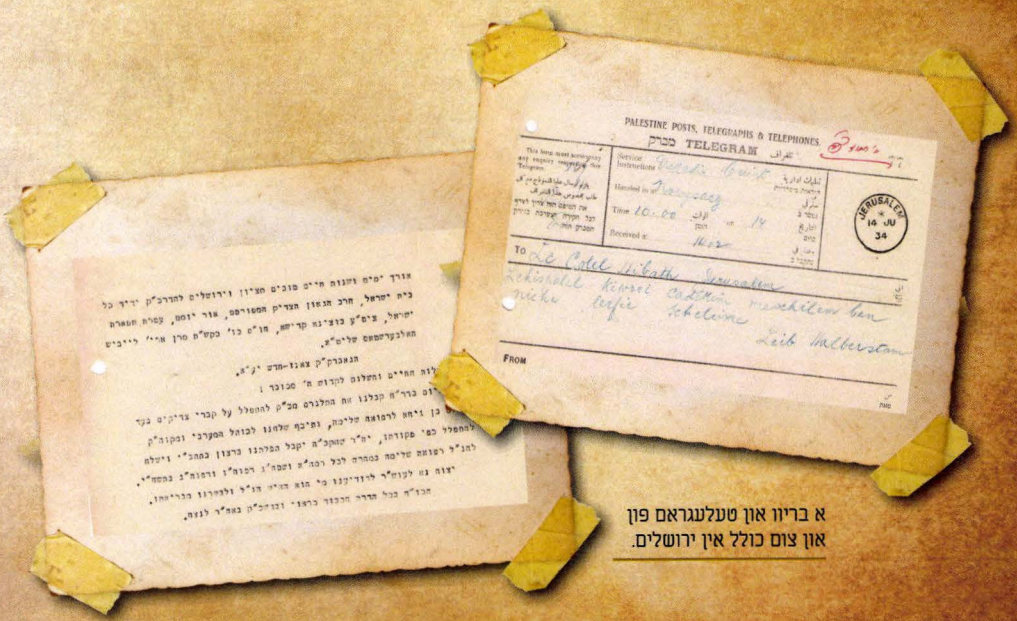
אורך ימים ושנות חיים טובים מציון וירושלים להדרכ"ק ידיד עם ה'
הרב הגאון הצדיק המפורסם חסידא ופרישא ברצינא דנהורא
קדישא נזר ישראל ותפארתו ציס"ע בקש"ת מרן **ארי' ליבוש**
הלברשטאם שליט"א רעי' מהימנא חובק"ק צאנז חרש, ולהדר"ג בנו
הרב הגאון הצדיק פאר מקדשים חו"פ כו' כש"ת מוה' **ר' משה**
הלברשטאם שליט"א.

אחרי עלות החוה"ש מעיר אלקים שמה מה מאוד שמחנו ויגל לבנו
בקבלת יקרת גי"ק מיום ד' וירא המבשרנו מהטבת בריאותו של
אדמו"ר אביו הרב הצדיק שליט"א, וגם אנחנו שפתנו לא נכלא
מלהתפלל בעדו בכל מקוה"ק לבריאותו השלימה שישוב לאיתנו
ויתמיד בריאותו והקב"ה יאריך ימיו ושנותיו בחיים דשנים ורעננים,
ותורתו ועבודתו הקדושה יאירו פני תבל עדי יעלה בראש עדתו
צאן מרעיתו לציון ברנה בביאת מלכא משיחא קדישא במהרה
בימינו אמן. הננו מודים לכת"ר שליט"א ת"ר בער בשורתו הטובה
ומבקשים **שגם בעתיד יואיל נא לשמחנו בבשו"ט משלימות**
בריאות כ"ק אדמו"ר אביו שליט"א, כי אנו עומדים ומצפים לשמוע
מבריאותו השלימות בקרב.
הדושב"ק בכל הדרת הכבוד והחוד כראוי.

א דערפריי ענדער
ענטפער פון ירושלים,
צום בשורה טובה
אז מצב הבריאות
ביי הרה"ק רבי ארי'
לייבוש מצאנז זי"ע,
איז ב"ה בעסער.

א בריוו צום כולל פון הרה"צ רבי משה זצ"ל, זון פון הרה"ק רבי ארי' לייבוש מצאנז זי"ע.

א בריוו און טעלעגראם פון
און צום כולל אין ירושלים.

א השתדלות וועגן העלפן ארויף קומען קיין א"י, א חסיד צאנז מפורסם, מהרי"ש ז"ל, וועלכער פלעגט שיקן פארן כולל אלפים ורבבות געלט. עס וועט דא אויך דערמאנט דער באוואוסטער צאנזער חסיד הרה"ח ר' בצלאל קעלער ז"ל.

א מכתב קודש פון הרה"ק מקאלאשיץ זצוק"ל, וואו צווישן אנדערן זעט מען ווי דער קאלאשיצער רב ברענגט ארויס דאס הנהגת הכולל כולו ע"י הרה"ק רבי ארי' לייבוש מצאנז זצוק"ל, וואס ער איז צו אים געפארן הערן דעת קדשו כדת מה לעשות אין פארשידענע כולל ענינים. ער פרעגט צוו. אנד. מיטן לשון: 'מה להדפיס ומה להפיץ ע"פ תבל' צו משפיע זיין אויף וועגן די הייליגע צדקה.

שער ד'

צדקת צאנז - צדקת רבי מאיר בעל הנס בולל חברת ירושלים

הרה"ק

רבי מרדכי זאב

אבדק"ק צאנז זצוק"ל

הרה"ק רבי מרדכי זאב מצאנז זצוק"ל הי"ד

בילד, איז ל"ג בעומר אין קראקא שנת תרצ"ב.
צו רעכטס: חתנו כ"ק אדמו"ר מגראדזיסק זצ"ל.

אלה אזכרה ונפשי עלי אשפכה

על קהלה קדושה צאנז וגלילותיה החריבה

החסידים קדושים וטהורים צדיקים אשר הלכו בגולה

וחשכו המאורות ובטלו משמורות בבתי מדרשיה,

ועל ראשי הישיבה ומרביצי תורה בישיבה הק' המפורסמת **בני תורה** בבית המדרש הגדול של רבינו ק' מרא"ש ע"מ צאנז יצוק"ל מחוללי התחמדים אוהבים ויחדים.

ועל רבנים ובעלי הוראה מורים, אשי מעשה ואדמו"ם, עובדי השם יתברך וקדישים, וקיים ונערים, ואבודים וקהים, כולל מקום מושבותיהם שהתפזרנו בגלם של רבותינו הקדושים עלטמא דהאנא לבית צאנז ודבקו בם בכל נימי נפשם ומאודם

בראש וראשון אצל אביר הרועים ראש השלשלת

רשכבה"ג מרן קודש הקדשים צי"ע

מורה מורינו רבי חיים מצאנז זצוק"ל

ואצל בנו מ"מ

מרן הקוה"ט טמיר ונעלם צי"ע

מורה מורינו רבי אהרן מצאנז זצוק"ל

ואצל בנו מ"מ

מרן הקו"ט מופת הדור צי"ע

מורה מורינו רבי ארי' ליבוש מצאנז זצוק"ל

ואצל בנו מ"מ, אדמו"ר האחרון מצאנז

מרן הקו"ט גאון הגאונים צי"ע

מורה מורינו רבי מרדכי זאב מצאנז זצוק"ל הי"ד

הנאהבים והנעימים בחייהם ובמותם לא נפרדו

שנתרגו ונרעתו על קידה"ש בשנות השפ"ח - תס"ח ת"ש תרפ"ט הרשעים יס"ש זיכרם אלקינו לטובה עם שאר צדיקי עולם ויקים דם עבדיך השפוך

ת.נ.צ.ב.ה.

על אלה עיינינו בוכיות ויזכרם לא ימוש מאתנו לעולמים

בשם תלמידי בני תורה וחסידי צאנז

משה דוד בן רחל [שטראם] שארוא - פינדאא

שלמה זלמן בן יוטא [לעהרער] צאנז - אנטווערפן

ראש הקהל קהלה החדרות מחוקני הות אנטווערפן

בן הה"ג רבי נתן מנחמים זי"ע ר' ג' בישיבת בני תורה צאנז

יהושע פנחס בן עלא [וואלף] קראקא - שפיטאלניא

הרה"ק רבי מרדכי זאב מצאנז זצוק"ל - צווייטער פון לינקס - ביים באגרעבענעניש פון פוילישן ראש הממשלה.

מצבת זכרון אויפן וואנט אין אהל פון ציון המצויינת אין צאנז, וואס צאנזע חסידים האבן געשטעלט יארן צוריק אין אוהל רבותינו הק' מצאנז לזכר נשמת חסידי צאנז ותלמידי ישיבה בני תורה צאנז שנהרגו על קידוש השם בעת המלחמה.

קבר אחים אין טארנא וואו עס איז ביום כ"ז סיון תש"ב אומגקומען עקה"ש רבינו הק' רבי מרדכי זאב מצאנז זי"ע הי"ד מיט הרבנית הצדיקת דבורה ע"ה צוזאמען מיט צען טוזענט אידן פון דער שטאט צאנז, הי"ד.

שושילתא דדהבא של רבותינו הקדושים
רבני ואדמור"י צאנז - ושנות כהונתם

הרה"ק רבי מרדכי זאב
אבדק"ק צאנז זצוק"ל הי"ד

תרצ"ב - תש"ב

כאשר נסתלק הרה"ק רבי ארי' לייבוש זצוק"ל לבית עולמו, נמשכה נזר הרבנות בצאנז ביד בנו הגאון והצדיק רבי מרדכי זאב זצוק"ל הי"ד. באמת ככר שימש הבן במקום האב כמה שנים. ומאז שנת תרצ"ב, כאשר גברה החולשה על אביו הזקן הסבא קדישא הזקן, מינה אותו לשמש בתור רב העיר, ומאז הכל התנהל על פיו.

בשנת תרס"ד, כאשר עבר אביו הק' מגריבוב לצאנז, לישב על כסא הרבנות, עלה על כסא אביו לשמש כאבדק"ק גריבוב, והמשיך במשרה זו ל"א שנים, עד שנת תרצ"ה, שאז קיבל את שבט ההנהגה לידו, כרב העיר צאנז וכאדמו"ר לחסידי צאנז.

בשלהי שנת תרצ"ט, עלה הכוורת על מדינת פולין, אז ברח רבינו אל העיר טארנא. וכאשר עשו את הנעטא שם, דר רבינו זי"ע הי"ד בין חומות הנעטא, עד יום כ"ו סיון תש"ב, כאשר יותר מעשרת אלפים מישראל הוצאו משם להורג באכזריות נוראה, ובתוכם מרן הרה"ק רבי מרדכי זאב מצאנז זי"ע הי"ד ואשתו הרבנית הצדקנית ע"ה הי"ד.

בקבר אחים גדול מתנוססת עליו מצבה שעליה נכתבו מלים ספורות בזה"ל: 'כאן נקברו עשרת אלפים יהודים מגיטו טארנא, עם שמונה מאות ילדים, שנרצחו באכזריות על ידי הנאצים בחודש תמוז תש"ב'.

ה' ינקום דמו השפוך לעינינו.

זכי' מהזכויות הכי הגדולות

אכ"ן הסתלקות פון הרה"ק רבי ארי' לייבוש מצאנז זצוק"ל האט ממלא מקום געווען בנו הגדול הרה"ק רבי מרדכי זאב זצוק"ל, וועלכער האט פריער משמש געווען אין רבנות עיר גריבוב. אבער וואס אן אמת, נאך בשנותיו האחרונים פון טאטן זצוק"ל, וועו דער מצב הבריאות איז שווער געווען, איז הרה"ק רבי מרדכי זאב זצוק"ל געווען אין צאנז אלע טעג פון דער וואך, צו פירן די עניני הרבנות ולהורות הוראה בישראל, און נאר אויף שבת אהיים געפארן אויף גריבוב.

קומענדיג אויף צאנז נאכ'ן הסתלקות פון טאטן זצוק"ל איבערצונעמען דעם כתר אדמורו"ת - וואס אלס אבדק"ק צאנז איז ער נאך יארן פריער נתמנה געווארן ע"י אביו הקדוש זי"ע - האט ער אויך געמוסען אויף זיך צו פירן און טראגן דעם עול פון 'ישיבת בני תורה' וואס איז נאך נתייסד געווארן פון גרויסן טאטן זצוק"ל. דאן מיט'ן איבערנעמען די הנהגה אלס אבדק"ק צאנז, איז אויך מער בולט'דיגער געקומען צום אויסדרוק, דאס המשכת עבודת אבותיו הקדושים פאר'ן הייליגן קופה 'צדקת רבי מאיר בעל הנס כולל חבת ירושלים'. מ'זעט עס פיל פון די בריוון אויסטוישונגען צווישן הרה"ק רבי מרדכי זאב מצאנז זצוק"ל מיט'ן הנהלת הכולל אין ירושלים.

אין א בריוו פון עש"ק ויקרא תרצ"ה שרייבט הגה"ק אבדק"ק צאנז זצוק"ל: [איבערעטייטשט אין אידיש] 'אט איר ווייסט אז נפש כ"ק אדוני אבי מורי ורבי זי"ע הכ"מ האט כל ימיו עוסק

№ 402

תכתב לדור אחרון לזכרון נצח צדקת הנדיב הנכבד

כ"א אד"ר תרצ"ה

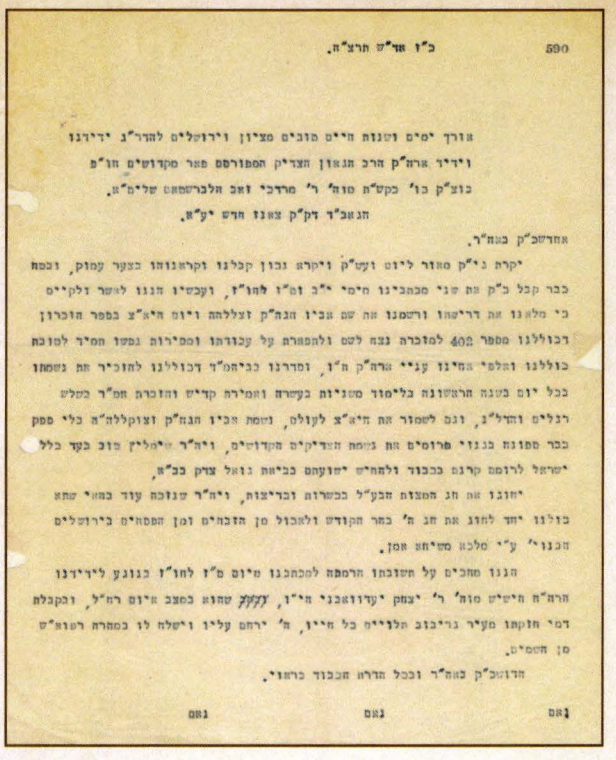
חוב	זכות

קאפי פון קרן אין די ספרי קרן קיימת בייס כולל אין ירושלים. זעט דעם לשון: 'הי' נדיב גדול לקופת רמבעה"נ זי"ע וכל ימיו הי' מסור במסי"פ לטובת כוללנו'.

מכתב קודש צום כולל אין ירושלים, פון הרה"ק רבי מרדכי זאב מצאנז זצוק"ל - נאך
אויפ'ן דרוק סארט פון טאטן זצוק"ל - בעטענדיג צו עפענען א קרן על שמו הקדוש

געווען אין עבודת הקודש לטובת עניי הכולל גאליציען מיט מסירות נפש. אויסער וואס ער האט טעגליך מנדב געווען נדבות הגונות מכיסו, איז ער געווען א גודר גדר און אן עומד בפרץ, און א גרויסער קעגנער קעגן פארשפרייטן פרעמדע פושקעס'.

ער שרייבט וויייטער: 'צו יעדע צייט האט ער מעורר געווען און אויפגעפלאמט די הערצער פון אידישע קינדער צו שטארקן און צו שטיצן די עניי א"י מיט א תמיכה שיש בה ממש. דערפאר בעט איך מכבודכם אז איר זאלט אוועקשטעלן א קרן לעילוי נשמתו, וואס איז א זכי' מהזכויות הכי הגדולות'.

590 כ"ו אר"ש תרצ"ח.

אזרך ימים ושנות חיים טובים מציון וירושלים להדר"ג יריד
ויריד ארה"ק הרב הגאון הצדיק המפורסם פאר מקדושים חו"ם
כוצ"ק כו' כקש"ת מוה' ר' מרדכי זאב הלברשטאם שליט"א.
הגאב"ד דק"ק צאנז חדש יע"א.

אחרשכ"ק באה"ר.

יקרת נ"ק מאוד ליום ושק"ק ויקרא נכון קבלנו וקראנוהו בצער עמוק, ובפח
כבר קבל כ"ק את שני מכתבינו מימי ל"ב ום"ו לחו"ז, ועכשיו הננו לשאר ולקי"ם
כי מלאנו את דרישתו ורשמנו את שם אביו הנה"ק דק"ק צזללהה ויום הי"צ בספר הזכרון
דכוללנו מספר 402 למזכרת נצח לשם ולתפארת על עבודתו ומסירות נפשו תסיר לסובת
כוללנו ואלפי אחינו עניי ארה"ק ת"ו, ומדרגו כביה"ח דכוללנו להזכיר את נשמתו
בכל יום בעונה הראשונה בלימוד משניות בעשרה ואמירת קדיש והזכרת שם ר' בשלש
רגלים והל"ג, וגם לשמור את הי"צ לעולם, ושמת אכיו הנה"ק זצוקללה"ה כלי ששק
כבר ממונה בכנוי פרוסים את שמות הצדיקים הקדושים, וי"ר שיהיה מוב בעד כלל
ישראל לרומם קרנם בכבוד ולהחי"ם זשועתם בביאת גואל צדק בב"א.

יחונו את חג המצות הבע"ל בכשרות ובריצות, וי"ר שנזכה עוד בחיי שתא
כולנו יחד לחוג את חג ר' באר הקודש ולאכול מן הזבחים ומן המסחים בירושלים
הבנוי', ע"י מלכא משיחא אמן.

הננו מחכים על תשובתו הרמטה למכתבנו מיום פ"ז לחו"ז בנוגע לירידנו

תרח"ם חישיש מוה' ר' יצחק יעדוואבני הי"ו, עסק שהוא כמצב היום רח"ל, ובקבלת
דמי חזקתו מעיר גרייבוב תלויים כל חייו, ח' ירחם עליו וישלח לו במהרה רפוא"ש
מן השמים.

הדוש"ק באה"ר וככל הדרת תכבוד כראוי.

נאם נאם נאם

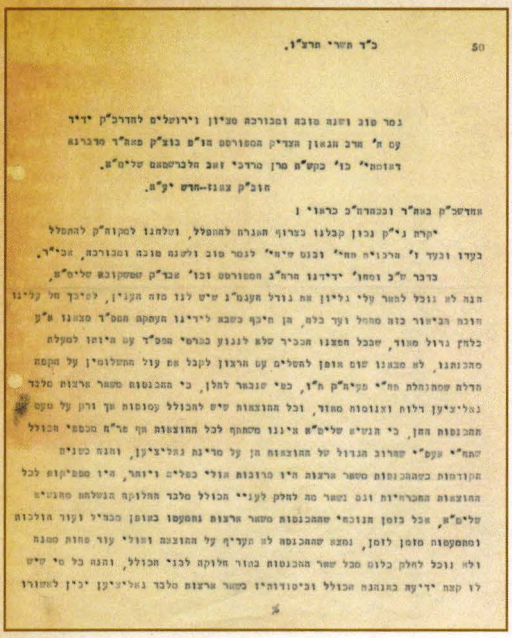
ענפטער פון כולל איבערן' געענענטן קרן

אויף דעם איז דא אן ענטפער פון כולל: 'אורך ימים ושנות חיים טובים מציון וירושלים להדר"ג ידידנו וידיד ארה"ק הרב הגאון הצדיק המפורסם פאר מקדושים חו"פ בוצ"ק וכו' כקש"ת מוה' ר' מרדכי זאב הלברשטאם שליט"א הגאבדק"ק דק"ק צאנז חדש יע"א' [-פון דא און וויייטער איבערגעטייטשט:] 'דערמיט טוען מיר באשטעטיגן אז מיר האבן ערפילט דעם פארלאנג, און מיר האבן פארצייכנט דער נאמען פון טאטן הגה"ק זצללה"ה און דער יום ה'יארצייט אין ספר כוללנו מספר 402 פאר א מזכרת נצח לשם ולתפארת על עבודתו ומסירת נפשו תמיד לטובת אונזער כולל ואלפי עניי ארה"ק תו"י'.

'מיר האבן מסדר געווען אין ביהמ"ד פון אונזער כולל - [אזוי ווי עס גייט אן דארט ביז'ן היינטיגן

טאג] צו דערמאנען נשמתו יעדן טאג אין דעם ערשטן יאר ביים לערנען משניות מיט א מנין, און מ'זאגט קדיש. (...) מ'וועט האלטן דעם יארצייט אויף אייביג. נשמת אביו הגה"ק זצוקללה"ה איז בלי ספק אויבן בגנזי מרומים מיט נשמת הצדיקים הקדושים'.

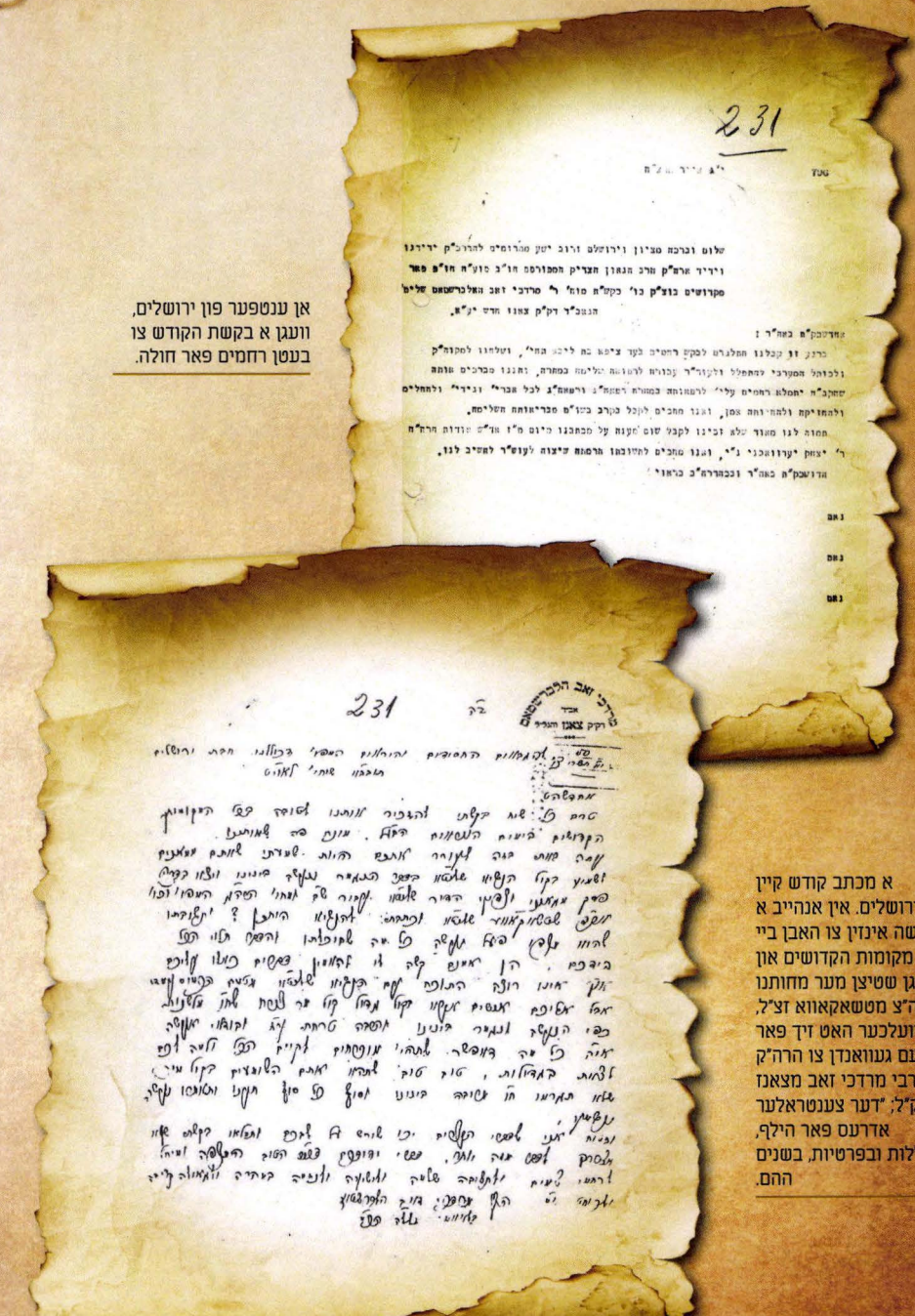
לויט א בריוו פון כ"ד תשרי תרצ"ז, געשיקט פון ירושלים צו הרה"ק רבי מרדכי זאב אבדק"ק צאנז זצוק"ל, זעט מען ערשט ווי ווייט דער צדיק וקדוש איז געווען פארטון און פארמישט מיט הנהגת הכולל. די גבאים פון א"י, טוען דארט אדורך מיט אן אריכות גרול א גאנצע משא ומתן בנוגע דעם סדר פון די געלטער וואס קומען פון איבער גאליציע.

טייל פון א בריוו פון לשכת הכולל בעיה"ק איבער פארשידענע ענינים פון כולל וועלענדיג הערן דעת קדשו איבער דעם.

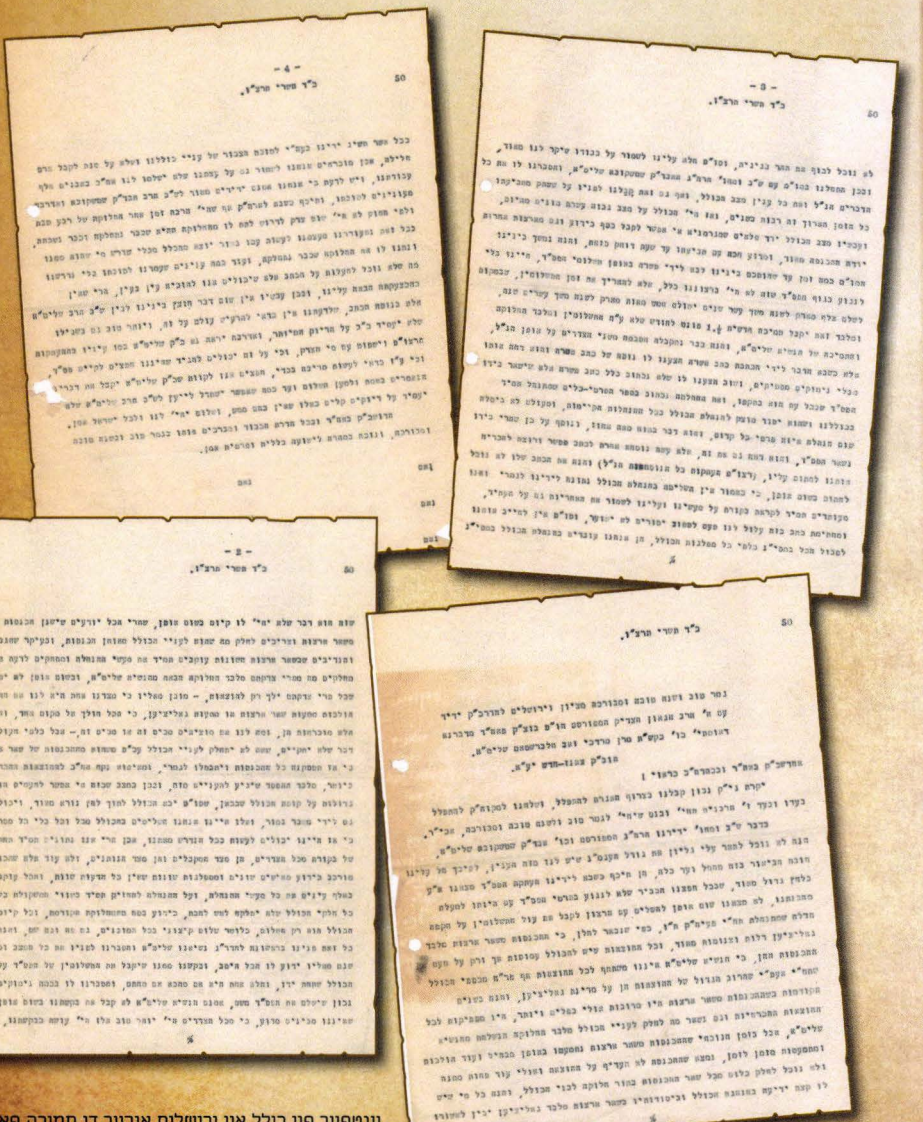
אזוי ווי אבותיו הקדושים האט ער געהאט א גרויס חביבות וחמימות צו 'ארץ הקודש', אז ער האט זיך אמאל אפילו אויסגעדרוקט מיט א התרגשות: 'וואלט איך ווען געקענט, וואלט איך איבער געלאזט דא דאס רבנות און זיך געצויגן קיין ארצנו הקדושה'. וועז נאר אן א"י-איד איז געקומען אין שטאט צאנז, האט ער אים מקבל פנים געווען מיט א באזונדערן סבר פנים און פאר אים אפגעראכטן א קבלת פנים ווי פאר א רבי'ן א מנהיג ישראל, ועל כולם, האט ער פאר יעדן א"י-איד דורכגעפירט א מגבית, זיכער צו מאכן, אז מ'טוט אים שטיצן ביד רחבה ונדיבה.

לאודו וכדרכו
בצדקת הקודש,
נסע ונלך.

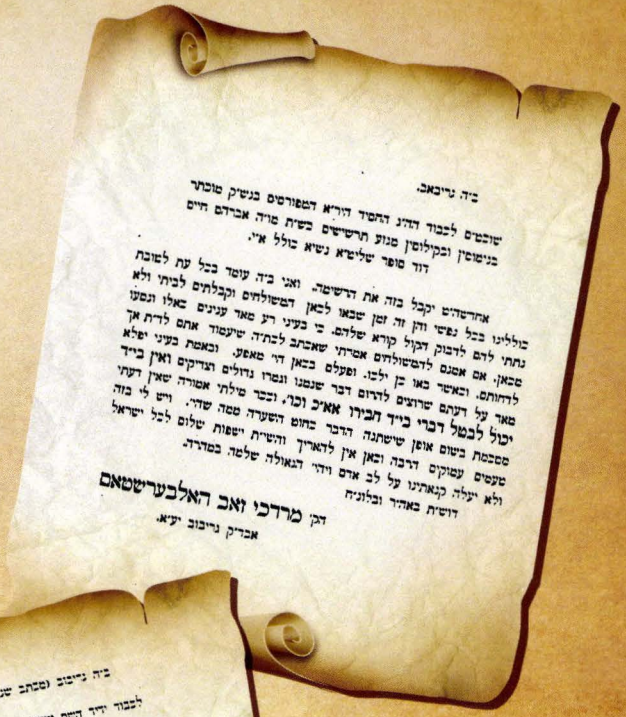

א מכתב קודש קיין ירושלים. אין אנהייב א בקשה אינזין צו האבן ביי מקומות הקדושים און וועגן שטיצן מער מחותנו הגה"צ מטשאקאווא זצ"ל, וועלכער האט זיך פאר דעם געוואנדן צו הרה"ק רבי מרדכי זאב מצאנז זצוק"ל; "דער צענטראלער אדרעס פאר הילף, בכללות ובפרטיות, בשנים ההם.

אן ענטפער פון ירושלים, וועגן א בקשת הקודש צו בעטן רחמים פאר חולה.

ענטפער פון כולל אין ירושלים איבער די תמיכה פאר אבדק"ק טשאקאווא זצ"ל, און איבער נאך עניני הכולל.

בי"ה ניסן תרפ"ב

לכבוד ידיד הסם ודיד נפשי הרב הנגיד השמורים בנשיק בשית מריה אברהם חיים נר"ו מוה"ר שלמ"א.

את יקרת מכתבו הגיעני והתבר בלבי לשלא כי אני לא מסרתי בידם מכתב לכת וגם לכת לא נתבתי מאומה אך בבי בתבתי לכם בקצור שאני החתי המשולחים בבטחון שאבתוב לכם בדי שלא ילבו לשום אדם מבאן ובאשר מאו אלי הדי בבוחן קר נפשתם ולא ידע איש מאומה מה דיו עושים בבאן אבל שום מכתב לא מסרתי לדם וגם אשרתי לדם בפיהם שהיו בעתי מבטבת בשום אופן ששתגה הדבר בחום השערה מפה שהיו, אך דמה אשרו שים לדם עם בתיד מרת משעות אשעריקא ובני להתוהם אשרתי לדם שאבתוב לכת אבל לא בתבתי הן לכת בלל מזה והן לידם לא מסרתי שום מכתב. ארובה יצוה כת"ה להם שיראו לאיזה איש מכתבי וזי בזה. יותר אין להניד רבתי ידידו דושת כת"ה באחד ובלונ"ת ומצפה לישועה תשיי בסדרה.

הק' **מרדכי זאב האלבערשטאם.**

(מקום החותם)

---

*) אבר המפרי. הבשו זיאו אך המכתב הזה מבשה על סניתם וכתשם בפנים ענה וחוא לער נאבן אשר כל הכיתם בשקי שהם.

בי"ה ניסן תרפ"ב

לכבוד ידיד הסם ודיד נפשי הרב הנגיד השמורים בנשיק בשית מריה אברהם חיים נר"ו מוה"ר שלמ"א.

את יקרת מכתבו הגיעני והתבר בלבי לשלא כי אני לא מסרתי בידם מכתב לכת וגם לכת לא נתבתי מאומה אך בבי בתבתי לכם בקצור שאני החתי המשולחים בבטחון שאבתוב לכם בדי שלא ילבו לשום אדם מבאן ובאשר מאו אלי הדי בבוחן קר נפשתם ולא ידע איש מאומה מה דיו עושים בבאן אבל שום מכתב לא מסרתי לדם וגם אשרתי לדם בפיהם שהיו בעתי מבטבת בשום אופן ששתגה הדבר בחום השערה מפה שהיו, אך דמה אשרו שים לדם עם בתיד מרת משעות אשעריקא ובני להתוהם אשרתי לדם שאבתוב לכת אבל לא בתבתי הן לכת בלל מזה והן לידם לא מסרתי שום מכתב. ארובה יצוה כת"ה להם שיראו לאיזה איש מכתבי וזי בזה. יותר אין להניד רבתי ידידו דושת כת"ה באחד ובלונ"ת ומצפה לישועה תשיי בסדרה.

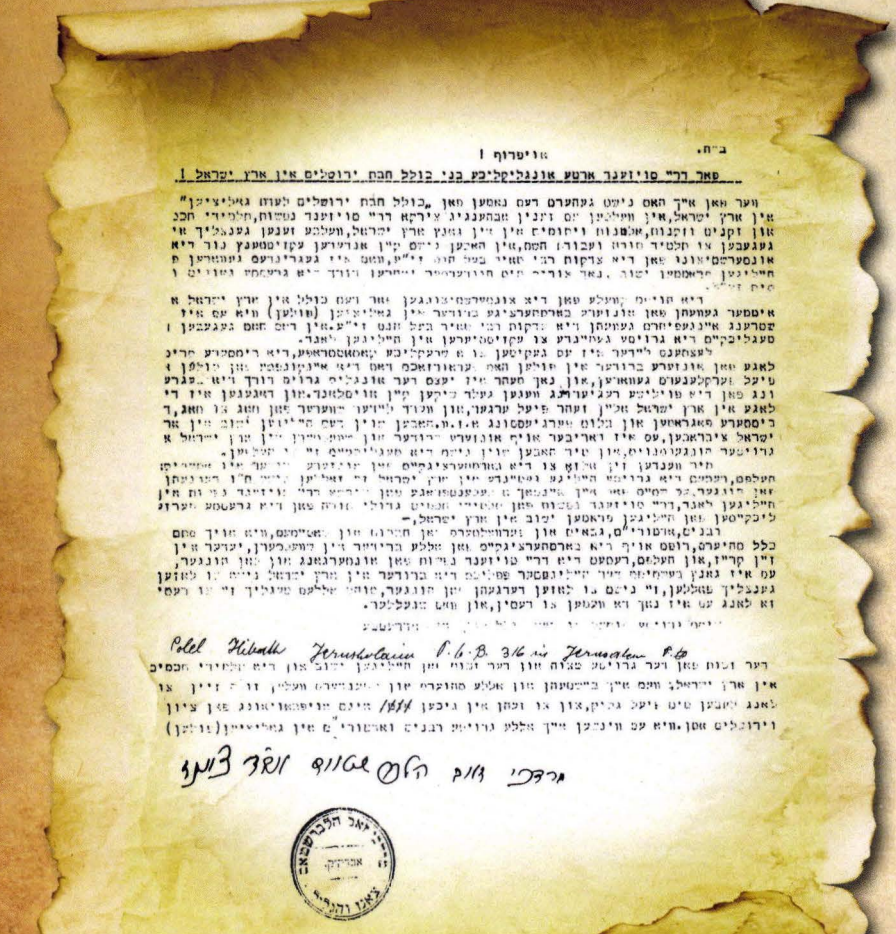
הק' **מרדכי זאב האלבערשטאם.**

(מקום החותם)

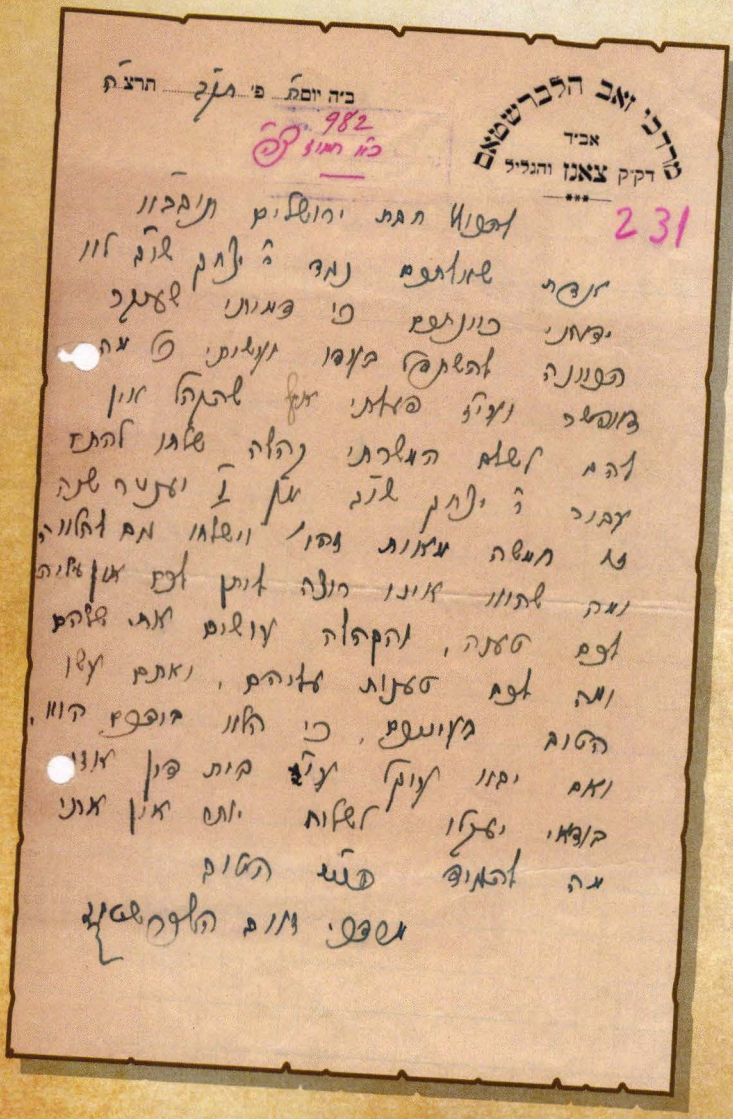
*) אבר המפרי. הבשו זיאו אך המכתב הזה מבשה על סניתם וכתשם בפנים ענה וחוא לער נאבן אשר כל הכיתם בשקי שהם.

צוויי פאדערענדיגע
בריוון צום נשיא הכולל
הרב אברהם חיים דוד
סופר זצ"ל, שטייענדיג על
המשמר לטובת הכולל

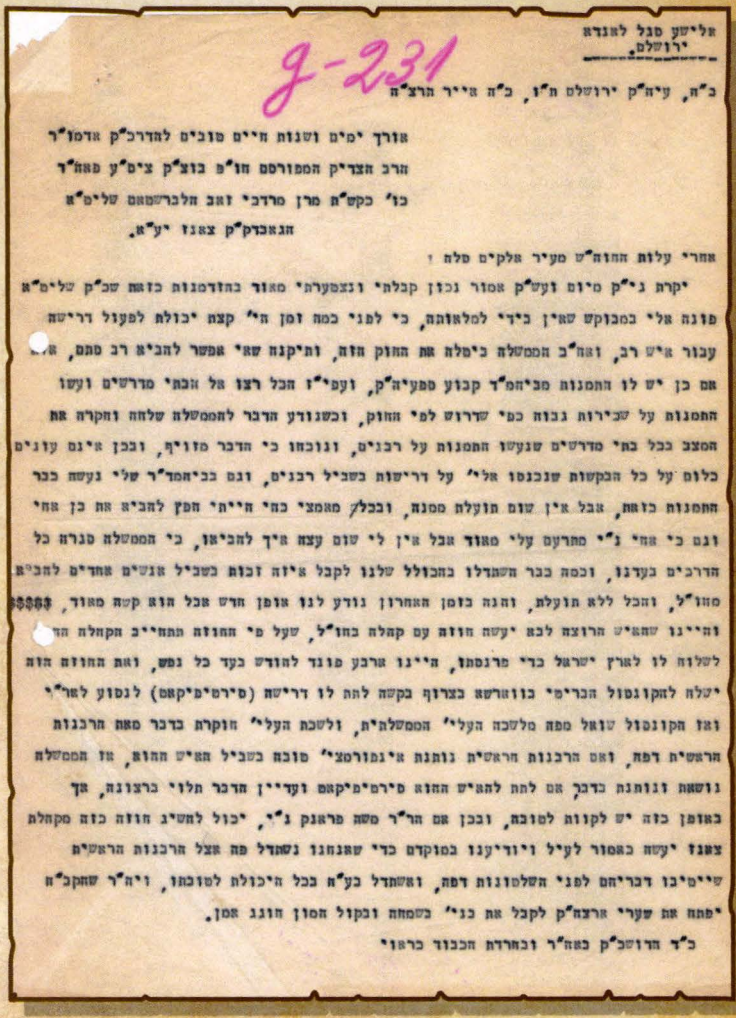

א שארפער בריוו איבערן חומר הענין פון
נישט גורם זיין שאדן פארן כולל מיט אנהייבן
נוטצן פושקעס פאר אנדערע צדקות, ווי צדקת
א"י.

בעט ביים כולל אין ירושלים
צו שטיצן בארימטע צאנזער
חסידים, ווי הרה"ח ר' ברוך
יצחק פריינד ז"ל, הרה"ח ר'
משה פראנק ז"ל א.א.

הרה"ק רבי מרדכי זאב מצאנז זצוק"ל שרייבט דא
וועגן א נושא פון א גרעסערן סומע פארן כולל.

אלישע סגל לאנדא
ירושלם

J-231

כ"ת, עי"ק ירושלם ת"ו, כ"ת אי"ר תרצ"ה

אזרך ימים ושנות חיים פובים להדרכ"ק אדמו"ר
הרב חצדיק המפורסם חו"פ בוצ"ק צים"ע מאח"ר
כו' ככש"ת מרן מרדכי זאב הלברשטאם שליט"א
חגאבדק"ק צאנז יע"א.

אחרי עלות החוה"ש מעיר אלקים פלה:

יקרת נ"ק מיום ועש"ק אמור נכון קבלתי ונצטערתי מאוד בהזדמנות כזאת שכ"ק שליט"א פונה אלי במבוקש שאין בידי למלאותה, כי לפני כמה זמן ח"י קצת יכולת לפעול דרישה עבור א"ש רב, ואח"כ הממשלה כיפלה את החוק הזה, ות"קנה שאי אפשר להביא רב מחם, אע"ם אם כן יש לו התמנות מביהמ"ד קבוע מפעי"ק, ועפי"ז הכל רצו אל אבתי מדרשים ועשו התמנות על שכירות גבוה כפי שדרוש לפי החוק, וכשנודע הדבר לממשלה שלחה וחקרה את המצב בכל בתי מדרשים שנעשו התמנות על רבנים, וגוכחו כי הדבר פזוייף, ובכן אינם עומים כלום על כל הבקשות שנכנסו אלי' על דרישות בשביל רבנים, וגם בביהמ"ד שלי נעשה בכר התמנות כזאת, אבל אין שום תועלת מפנה, ובכלל מאמצי כחי ויית' חפץ להביא את כן את זחי וגם כי אחי נ"י מתרעם עלי מאוד אבל אין לי שום עצה איך להביאו, כי הממשלה סגרה כל הדרכים בעדנו, וכמה כבר השתדלו בהכולל שלנו לקבל איזה זכות בשביל אנשים אחדים להביא מחו"ל, והכל ללא תועלת, והנה בזמן האחרון נודע לנו אומן חדש אבל הוא קשה מאוד, $$$$ וחיינו שחאיש הרוצה לבא ישמה חוזה עם קהלה בחו"ל, שעל פי החוזה התחייב הקהלה הה לשלוח לו לארץ ישראל כרי מרנסתו, חיינו ארבע פונד לחודש בעד כל נפש, ואת החוזה הזה ישלח להקונסול הבריטי בווארשא בצרוף בקשה להח לו דרישה (סירטיפיקאם) לנסוע לאר"י ואז הקונסול שואל מפה מלשכה העלי' הממשלתית, ולשכת העלי' חוקרת בדבר מאת הרבנות הראשית דפה, ואם הרבנות הראשית נותנת אינפורמצי' פובה בשביל האיש החוה, אז הממשלה נושאת ונותנת בדבר אם להח להאיש החוה סירטיפיקאם ועדיין חדבר תלוי ברצונה, אך באופן כזה יש לקוות לטובה, ובכן אם הר"ר משה פראנק נ"י, יכול להשיג חוזה כזה מקהלת צאנז יעשה כאסור לעיל ויודיענו במוקדם כדי שאנחנו נשתדל פה אצל הרבנות הראשית שייטיבו דבריהם לפני השלטונות דפה, ואשתדל בע"א בכל היכולת לטובתו, וית"ר שחקב"ה יפתח את שערי ארצה"ק לקבל את כני' בשמחה ובקול חסון חוגג אמן.

כ"ד הדוש"ק בחה"ר ובאהרת חכבוד כראוי

ענטפער פון כולל איבער א פראבלעם וואס האט זיך געשאפן מיט אן אויפדעקונג פון דער הערשענדער ענגלישער רעגירונג אין א"י: "אז נישט יעדער וואס גיט זיך איין אלס א רב, צו קענען באקומען א סערטיפאקעט אריין צו קומען אין לאנד" איז באמת אזוי...

הקב"ה ינחם אותנו בתוך כלשהם ציון וירושלים, להוי"ג יוידנו ויזיך
עם ח' הרב הגאון הצדיק המפורסם הו"כ טוע"ה מו"ה בוצ"ק פאח"ד מוה"ר
כקש"ת מוה' ר' מרדכי זאב הלבערשטאם שליט"א.
הגאב"ד דק"ק צאנז יע"א.

אאדשכ"ק באח"ר.

כמו חץ שנון מלא ללבנו זלזל כל אחינו אש חידיעה המעציבה שקראנו מע"ג
העתונות ע"ד אלקח ארון אלקים חאי סבא קדישא מרן אביו הגאון הצדיק הקדוש
זצוקללה"ה, חלחלה ופלצות אחזונו ולבבנו נתמלא קרעים על האבדה הגדולה שאבדה
לנו ולכל היהדות, אנו מבכים כדמעות שליש ומשתתפים עם כל המצטערים עליו,
וה' ינחם אתכם ואותנו בתוך שאר ציון וירושלים במהרה וירפא את שבר לבבנו בקרוב,
ובהרמת קרן ישראל עם כיאת גואל צדק נמצא כולנו יחד ניחומים שלמים אמן.

מעתה הנהלת הכולל בירושלים נערך בכי ומספד מר כרוב עם כבוד"ת הגדו
של הרה"ג מוה' ר' מנחם מנדיל הכהן רענד זל"ח, וידידנו הרב הגאון המפורסם
הרב ר' יעקב הלבערשטאם שליט"א הגאב"ד דק"ק שטאקפאטא נשא עליו קינה ונהי ועורר
את כל אחינו בני בוללנו לבכות את חשרפת אשר שרף ה', יח"ר שיבולע מהוה לנצח
ומחה ה' אלקים דמעה מעל כל פנים, ובלצ"ג כב"א.

ועתה הננו מתכבדים בזה לברך את הדר"ג שליט"א שישב על כסא ה' למלאות
מקום אביו הקדוש זצוקללה"ה, ובפאו יתי' נכון כשמש בצהרים ויגהל את עדתו על מי
מנוחות עדי יבא יונן דמורח ודאין ויעלו כולם לציון ברנה.

לבנו מלא הקוה כי כמו כל אבותיו הקדושים נבג"מ, כן גם הדר"ג שליט"א
ידרוך בעקבותיהם לעמוד על משמרת כמה שנוגע לפובא הכולל בארח"ק, ולבו יהי'
ער תמיד לעשות ולהשתדל בכל הדרוש לפובא אלפי אחינו עניי ארח"ק, שצריכים
מאוד לדבר ישועה ורחמים שיוכלו להתקיים בקודש על אחורה ועל העבודה, זכות
המצוה הגדולה תגן כאלף המגן לכל העושים והמעשים שנזכה במהרה לגאולה האמת"ה.
יקבלו את ימי המורים בשמחה וגם המצות בכשרות ובדיצות, והקב"ה יראנו
נפלאות ויגיענו לקץ המלאות ע"י מלכא משיחא אמן. כמו"ח

הדושכ"ק באח"ר ובכל הדרת הכבוד כראוי.

ענטפער פון כולל וועגן דעם קרן און הספד אויפן טאטן הרה"ק רבי ארי' לייבוש מצאנז זי"ע. - זעט וועגן דעם אויספירליך אין שער ד'.

האבן הזאת אשר שמנו מצבה תהיה לעד

לזכר איתן אדונינו שר התורה נאון הנאונים סיני ועזיקר הרים מגדרה הסהורה חו"מ צ"ס ע' עטרת התפארת ישראל

מרן הגאון הקדוש **בן רבינו הק'** **זצוקללה"ה הר"ר**

שימש בכהר הרבנות פה ק"ק צאנז המפעדרה משנת תרצ"א לפ"ק ואחר פטירת אביו ביום כ"א אדר א' שנת תרצ"ה הוכהר להנהיג עדת חסידי צאנז
עלה בסערה השמימה על קידוש השם ביום כ"ו סיון תשי"ב לפ"ק

יחד עם מחברתו הסהורה הרבנית הצדיקת **ע"ה הר"ר**

בת אדמו"ר הגה"ק בוצינא קדישא מוהר"ר חיים מאיר עפשטיין מנישטאם זצוקללה"ה

שבכני ישרון חזו מצבת א"בן. ואי שופרא דלבי בנפשיא. ואיש האלקים אשר קנה דת א-ל בחיבתו. מגילה לא מסוק פומיה ומפיק ולילה. כל החורה כולה היה שגור על לשונו בבהירות
ובפלא. כל ישה תרבץ החורה ושפר בישיבה. הן סקודם בישיבתו הק' "בני חורה צאנז" בק"ק נוישטב. ואח"כ בפה בק"ק צאנז. תאורו נגולי וחדו' "צאנז הצאנזים" איש קדוש.
ראוי כו' רשפי קדושה צאנז למשרך השלשלת להאורת אבוחה וקדושים. שמו על ומשמר למשרך הרבי וצבורו בעיר צאנז וחקריה בעיה וכבורה.

אבן לא זכה להקבר. בשוחל קברי. א בחיר. כי כאשר קלה הצורר ימ"ש לא רצה להעבל בעה שבני קהלתו וק"ק פרעיחו ועקה. ויצא פתחצאנז והעדה שמש בימי עם עדתו
כעשרה אלפים איש למען קדושת שמו יתברך בבוקר של יום הסר כ"ו סיון דישנת חשי"ב בשי' מסך לעד מורא. חשך בסטרות שפש באהבת הבורא אשר אין סיס לבבות. ועלה
בסערה השמימה מעופר בכליות ונפולין בפלאכי אש. בשרו ועדקו הניח לזוועת למשפר. וישאר יליבו בעדנו חיות אש. ונפש"ד יראה אפרו לפניך יחד עם בני משפחתו שבעקה ש.

❖

מצבה הזאת יעמוד לזכרון משפחתו שנהרגו עקה"ש

בנו בכורו שלא משם מתוך אהלו ולא ז יהו מתוך יהו

בנו הרה"צ מוה"ק רבי פרשה וצ"ל ר' ר' ומשפחתו ר' ר' ה

הבה צ מוה"ק רבי ברוך זצוקללה"ה הר"ר

בתו הרכנית הצ"ס ב"ב לא ע"ה הר"ר

ובעלה הרה"צ מוה"ק רבי דוד הורוויץ זצ"ל הר"ר אבר"ק נאדוסק

סמלא מקומו בק"ק זהב הבעדי מה"ק ק"ק צאנז

עקה"ש במחנה השמדה בעלורק ביום ב' דראש השנה תש"ג לפ"ק

בן האדמו"ר הרה"ק מנגראדיסק זצוק"ל הר"ר ר' ה

❖

ארץ אל תכסי דמם. עד ישקוף וירא ד' משמים וינקום נקמת תורתו ונקמת דם עבדיו השפוך את אלה מזבחות וכור ואלה עקדות תראה

תנצה ע"י נכדו

כ"ק מרן אדמו"ר הרה"צ רבי נפתלי הלברשטאם שליט"א
אבדק"ק צאנז

שער ה'

צדקת צאנז - צדקת רבי מאיר בעל הנס מולד חנת ירושלים

הרה"ק

רבי ברוך זצוק"ל הי"ד

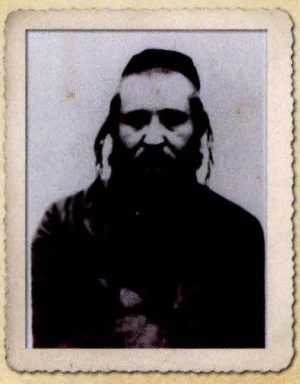
אבדק"ק גריבוב

רב הצעיר דק"ק צאנז

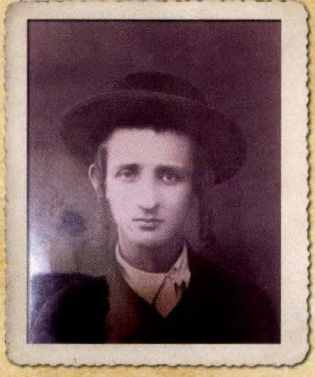
הרה"ק רבי ברוך אבדק"ק גריבוב-רב הצעיר צאנז זצוק"ל

שמו הקדוש על מצבת אביו הקדוש.

הרה"ק רבי ברוך מגריבוב זצוק"ל

הרה"ק רבי ברוך זצוק"ל אלס בחור

א גאס אין אידישער געטא אין דער שטאט צאנז אנהייב קריג

שושילתא דדהבא של רבותינו הקדושים
רבני ואדמור"י צאנז - ושנות כהונתם

הרה"ק רבי ברוך מגריבוב
רב הצעיר דצאנז זצוק"ל, הי"ד

בנו הגדול של רבי מרדכי זאב מצאנז זצוק"ל הי"ד, הי' הרה"ק רבי ברוך זצוק"ל הי"ד. כשהי' פעוט בן ג' שנים, נתארס לבתו של הרה"ק רבי סיני הלברשטאם זצ"ל אבדק"ק זמיגראד. החתונה התקיימה כשהי' בן עשרים, בשנת תרפ"ג, בעיר זמיגראד. לאחר חתונתו ישב על שלחן חותנו ג' שנים.

בשנת תרפ"ו, והוא רק אברך בן כ"ג, נתקבל כרב אבדק"ק זאקליקוב שבפולין. בשנת תרפ"ט קרא אותו אביו הרה"ק רבי מרדכי זאב מצאנז זצללה"ה הי"ד, ששימש אז אבדק"ק גריבוב, לבוא לשכון אצלו, ולשמש לצידו כראש בית דין ורב הצעיר בעיר.

כ"א אדר א' שנת תרצ"ה, בו חשכו המאורות וזקנו הקדוש מרן רבי אריה ליבוש מצאנז זצללה"ה עלה בסערה השמימה, ובנו הרה"ק רבי מרדכי זאב מצאנז זצוק"ל הי"ד עבר לגור לצאנז, אז נכתר הרה"ק רבי ברוך לאבדק"ק גריבוב.

פתח שם ישיבה בשם 'בני תורה חסידי צאנז' שהי' לשם ולתפארת לכל הגליל, ובחורים רבים מערים אחרות באו לגריבוב ללמוד בישיבתו. בו בזמן המשיך לבא תכופות בימות החול לצאנז, והי' עומד לימין אביו לעזר במשרת הרבנות בעיר צאנז.

בפרוץ המלחמה, ברח יחד עם אביו לעיר טורנא, שם שהו כמעט ג' שנים, עד תחלת הקיץ תש"ב. וביום כ"ו סיון, כאשר חיסלו הרשעים את העיר טארנא, הלך להיטמן שם במחבא עד יעבור זעם. בער"ה תש"ג נתגלה המקום, ונשלח בו ביום לבעלזיץ, שם נהרג על קידוש ה' – הי"ד - והיארצייט נקבע יום ב' דר"ה.

כל דבר גדול וקטן בעניני הכולל

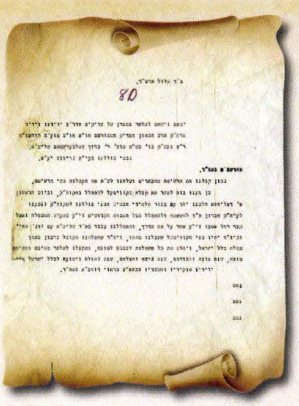
רה"ק רבי ברוך זצוק"ל, הי"ד, איז נאכ'ן אומקום פון טאטן הרה"ק רבי מרדכי זאב מצאנז זצוק"ל, הי"ד, געווארן געבעטן צו קומען קיין צאנז, צו איבערנעמען דעם כסא הרבנות פון אבותיו הקדושים, עד למעלה בקודש פון הייליגן דברי חיים זי"ע. ליידער צוליב'ן מצב הנורא והאיום, וועלכן גאליציע - ווי גאנץ אייראפע - איז געלעגן צוטרעטן אונטער די מערדערישע שטיוועל פון די דייטשן ימ"ש, האט דאס קומען אויף צאנז נישט געקענט צושטאנד קומען.

וואס אן אמת, האט ער שוין געהאט געדינט אלס רב הצעיר דצאנז. דאס איז געווען בעת ער האט משמש געווען אלס אבדק"ק גריבוב; גייענדיג אין די פוסטריט פון זיינע אבות הק', וועלכע זענען אויך געווען דארט דער מרא דאתרא בעפארן'ן איבערנעמען דאס צאנזער רבנות.

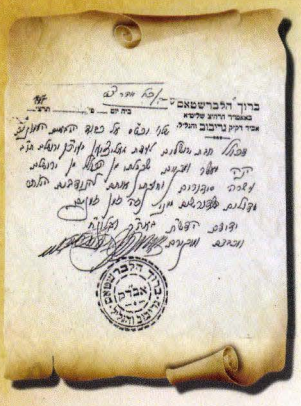

פון די איינציגע פארבליבענע בריוון – פון לעצטן אויפגענומענעם רב אין שטאט צאנז - זעט מען אסאך אז דער גאון וצדיק הרה"ק ר' ברוך זצוק"ל האט אויך ממשיך געווען "דאס צאנזער עבודת הקודש פאר צדקת רבי מאיר בעל הנס כולל חבת ירושלים", און עס געטראגן לעולו על לבו הטהור. ער האט דאס געטראגן ווי אן אייגענער צדקה ממש, און זיך כסדר געזארגט אז ווי מער תרומות קודש זאלן קענען אפגעשיקט ווערן צו ארצנו הקדושה.

אט נעמט א בריוו - פון אלול תרצ"ד - געשיקט פון א"י, ווי אין אנהייב ווערט הרה"ק ר' ברוך זצוק"ל באטיטעלט אלס "**גבאי כוללנו**" - וואס בימים ההם האבן גדולי ישראל געטראגן דעם הייליגן ערע טיטול. דארט שרייבן די עוסקי הכולל בארה"ק [איבערגעטייטשט]: '**ריכטיג, מיר האבן באקומען די רשימה פון די דערפער, און מיר האבן געשיקט לכבוד תורתו די קבלות** (רעסיטס) **לויט'ן רשימה**'. זיי לייגן צו: '**הננו בזה לאשר את קבלת הקוויטעל להתפלל במקומות הקדושים, וביום הראשון א' דסליחות הלכנו יחד עם ציבור תלמידי חכמים מבני כוללנו למקוה"ק ונסענו לעיה"ק חברון ת"ו להשתטח ולהתפלל אצל האבות הקדושים זי"ע במערת המכפילה, ואצל קבר רחל אמנו זי"ע אשר על אם הדרך, והתפללנו עבור כת"ר שליט"א עם זוג' תחי' ויו"ח יחיו כפי הקוויטעל שקבלנו מאתו**'.

דער בריוו פון לשכת הכולל אין ירושלים
וועגן די 'קבלות' פאר די תושבי הכפרים

מכתב קודש וואו דער צדיק איז מאשר
אז ער האט ערהאלטן די סידורים

נאך אן אנדער בריוו וואס לערנט אויפ'ן הייליגן-אקטיוון 'גבאות' פון הרה"ק רבי ברוך זצוק"ל, איז וואס ער שרייבט אין א מכתב קודש פאר הנהלת הכולל אין א"י, אז ער האט באקומען 10 סידורים צו פארטיילן פאר נדיבים בעם. לויט
ווי ער שרייבט דארט, זעט עס אויס ווי די תומכים בעטן שוין פאר דעם א לענגערער צייט. אזוי אויך זעט מען - א טעטיגדיגן עבודת הקודש - פון זיין בקשה קיין א"י צו שיקן געווישע שטיינדלעך וואס זענען געלעגן פריער אין מערת המכפילה, צו קענען דאס שענקען פאר די נדיבים, אויף צו קענען הייבן דערמיט זייערע תרומות קודש.

כל דבר גדול וקטן בעניני הכולל איז בשעתו געקומען פאר הרה"ק רבי ברוך זצוק"ל, וואס מ'זעט פון דעם ווי דאס האט פארנומען אן אויבן אן בפעולות ומעשי הצדיק. צום ביישפיל ווען מ'האט בימיו געוואלט אויפנעמען א יונגען רב פאר א נייעם נשיא פון קופת הכולל אין גאליציע, האט הרה"ק רבי ברוך זצוק"ל געזאגט דעת קדשו, אז לאור חשיבות הצדקה והקופה, איז נישט ראוי אויפצונעמען א גאנץ יונגער רב. מ'דארף א נשיא וואס אויך 'דאס עלטער' טוט בייטראגן פאר'ן כבוד הצדקה.

בנו כ"ק אדמו"ר מצאנז זצוק"ל פלעגט פיל פארציילן - פון וואס איז אים חקוק על זכרונו פון גירסא דינקותא - איבער'ן גרויסן עבודה פון טאטן זצוק"ל בשעת'ן עוסק זיין מיט די מעות ארץ ישראל. כ"ק אדמו"ר מצאנז זצוק"ל האט מדגיש געווען, אז דאס זעלבע ווי ביי זיינע גרויסע אבות, האט מען ביי אים בכלל געזען א זעלטענעם חביבות צו אנשי ארץ ישראל, אז ער פלעגט מיט זיי פערזענליך ארום גיין על פתחי נדיבים צוזאמענצושטעלן פאר זייערט וועגן.

דער צאנזער רבי זצ"ל האט ביי געלעגנהייט געשילדערט - אין א לענגערן רעקארדירטן שמועס מיט נכדו היקר הרב יעקב ישראל ישורון רובין שליט"א - ווי אזוי עס פלעגט צו גיין

ווען עס פלעגט אנקומען דער 'לאקאלער' גאליציאנער כולל עסקן, דער איש מורם מעם הרה"ח ר' זלמן קלוגר ז"ל, וועלכער איז געווען דער 'משולח הכולל' אין יענעם גלילות. אלץ ווען ער איז געקומען אין שטאט איז ער געווען דער פערזענליכער גאסט פון טאטן - הרה"ק רבי ברוך זצוק"ל - און זיך דארט אויף לאנג אויפגעהאלטן.

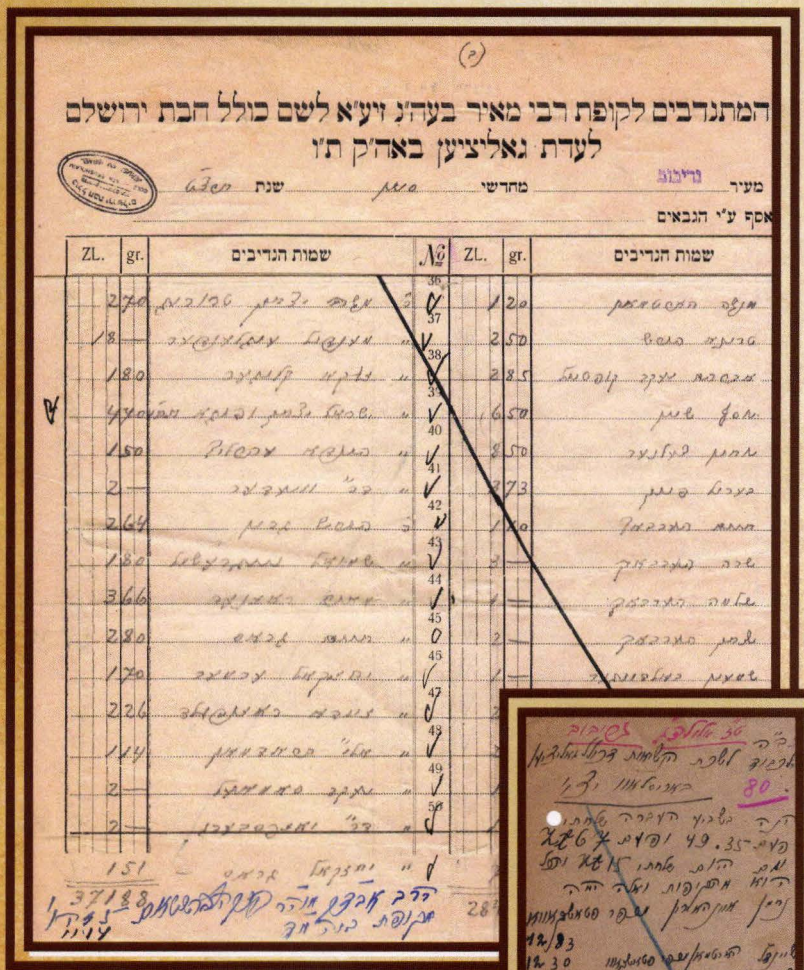
אן אייגענארטיגער געהויבענער איבערלעבונג פאר זיך פלעגט זיין, ווען דער טאטע פלעגט איבערגעבן פאר ר' זלמן דאס געלט וואס ער האט במשך דעם יאר צונויפגעזאמעלט. ס'איז געווען א מצב און אן עסק גדול. דאס גאנצע שטוב האט דאן געאטעמט מיט'ן מעמד מסירת הצדקה הקדושה לידו של המשולח. מ'האט פאר דעם עבודה אויך אויסגעשפרייט אויפ'ן טיש א מיוחד'יגן טישטוך. ס'האט זיך געשפירט אין די לופטן א הרגש התקשרות צו מורשת אבותינו בידינו, און צו קדושת צדקת רבי מאיר בעל הנס כולל חבת ירושלים.

אויף זיין גרויסן און העכערן התקשרות און התרגשות צו עניני ארץ הקודש, ווערט פארציילט, אז ס'איז אמאל פאר סוכות צו אים אנגעקומען אן אתרוג פון א"י. הרה"ק רבי ברוך זצוק"ל האט זיך דערמיט אויסערגעווענליך משמח געווען, אזוי אז דאס גאנצע יו"ט איז ביי אים געווען מיט א באזונדערע שמחה של מצוה אין ליכט פון דעם אז ער קען בענטשן אויף א פרי מיט קדושת א"י.

א וועגדוג פון הרה"ק רבי ברוך זצוק"ל, צו די גבאים ארום גאליציע, וועגן פארצייכענען די נעמען פון די נדיבים בעם, צו קענען אפשיקן קיין א"י צו מתפלל זיין פאר זיי ביי די מקומות הקדושים. מערקט אויבן: דער צדיק איז זיך אליין מזכיר 'ברוך בן דבורה', וז' וכיו"ב.

דאס איז געווען אזוי, כאטש אפילו 'אלס רב אין שטאט' האט ער געהאט ביי זיך עטליכע אנדערע 'שענערע' אתרוגים, דאך האט ער ענוצט נאר דעם ארץ ישראל אתרוג. אפנים, אז דער צדיק מיט קשר עילאה לארצנו הקדושה, האט מהדר געווען אויפ'ן 'הידור' פון א פרי המקודש בקדושת מצות הארץ, וואס איז געווען א מנחת בכירים פונם כולל.

המתנדבים לקופת רבי מאיר בעה"נ זיע"א לשם כולל חבת ירושלם
לעדת גאליציען באה"ק תו"ב

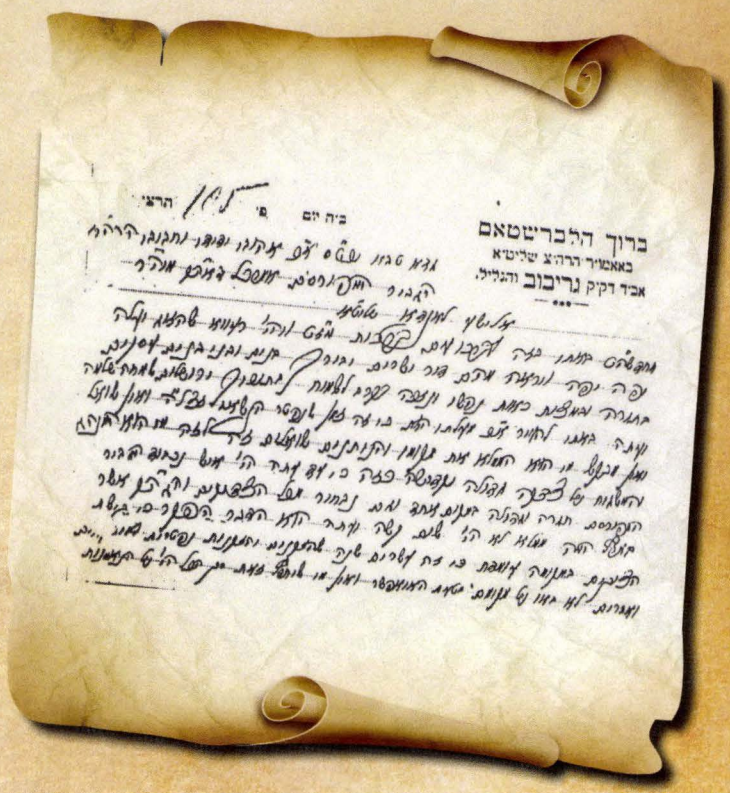
מעיר גריבוב מחדשי מארץ שנת תרפ"ג

אסף ע"י הגבאים

שמות הנדיבים	gr.	ZL.	№	שמות הנדיבים	gr.	ZL.
[illegible]	20	1	36	[illegible]	270	2
[illegible]	50	2	37	[illegible]	—	18
[illegible]	85	2	38	[illegible]	80	18
[illegible]	50	6	39	[illegible]	—	4
[illegible]	50	8	40	[illegible]	50	1
[illegible]	73	7	41	[illegible]	—	2
[illegible]	10	1	42	[illegible]	64	2
[illegible]	—	2	43	[illegible]	80	1
[illegible]	—	1	44	[illegible]	66	3
[illegible]	—	1	45	[illegible]	80	2
[illegible]	—	2	45	[illegible]	70	1
[illegible]	—	1	47	[illegible]	26	2
[illegible]	—	2	48	[illegible]	14	1
[illegible]	—	2	49	[illegible]	—	2
[illegible]	—	2	50	[illegible]	—	2

א רשימה פון הכנסות, וואו פון אונטן זעט מען געשריבן איבער א סכום הגון וואס איז געקומען 'מקופת בית המדרש' דורך 'הרב אבדק"ק מוה"ר ברוך הלברשטאם' זצוק"ל.

א פארצייכענונג פון הרה"ק רבי ברוך זצוק"ל, פון די סכומים צדקת הכולל, וואס ער האט צוזאמענגענומען פון די שטעטלעך ארום גריבוב.

א מכתב קודש פון הרה"ק רבי ברוך זצוק"ל, וועגן ממנה זיין הרב אברהם חיים דוד סופר ז"ל, נכד מרן החתם סופר זי"ע, אלס נשיא הכולל.

שער ו'

צדקת צאנז - צדקת רבי מאיר בעל הנס בולל חברת ירושלים

כ"ק אדמו"ר בעל עבודת נפתלי מצאנז זצוק"ל

כ"ק אדמו"ר בעל עבודת נפתלי מצאנז זצוק"ל

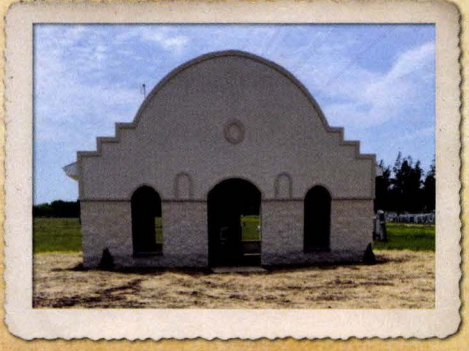
רבינו באוהל בצאנז

נאך די ימות השבעה.

מצבת קדשו.

אהל הק'.

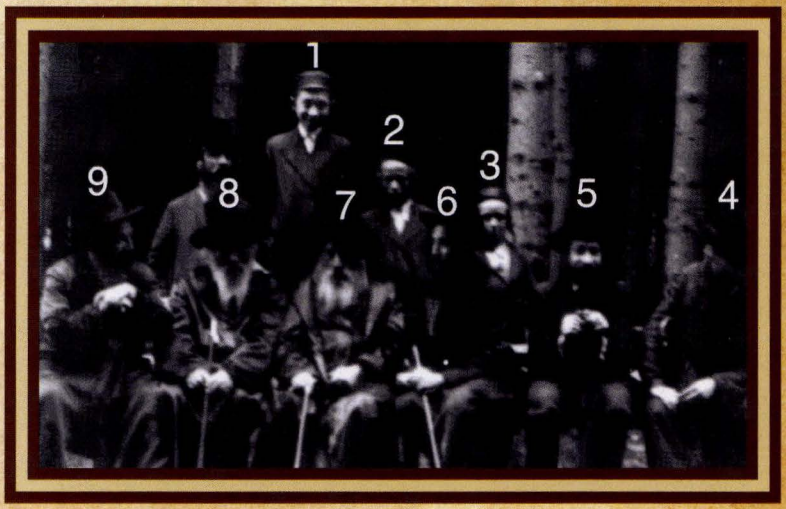

הושענא רבה תש"פ ביים גענבן צדקה פאר קופות רמבה"נ.

ביים קיום הצוואה בשעת הלוי', אז מ'זאל לייגן על מטתו א פושקע פון 'כולל חבת ירושלים' וואו מ'זאל דאן אין דעם תורם זיין לעילוי נשמתו.

1 כ"ק אדמו"ר מצאנז זצ"ל
2 הרה"ח בנש"ק ר' חיים אהרן הלברשטאם ז"ל
3 נישט באקאנט.
4 הרה"צ ר' אביש הלברשטאם זצ"ל בן הרה"ק מזמיגראד זי"ע
5 אדמו"ר הרה"צ רבי זושא טווערסקי זצ"ל מטשערנאבל
6 הרה"צ ר' יחזקאל שרגא הלברשטאם בן הרה"ק ר' ישעי' מטשכויב זי"ע, וחתן הרה"ק בעל קדושת ציון מבאבוב זצוק"ל.
7 הרה"ק רבי ישעי' מטשכויב זי"ע
8 הרה"ק מזמיגראד זי"ע
9 הרה"צ ר' יעקב הלברשטאם זצ"ל מטשאקאווא בן הרה"ק מזמיגראד זי"ע

שושילתא דדהבא של רבותינו הקדושים
רבני ואדמור"י צאנז - ושנות כהונתם

כ"ק אדמו"ר
מצאנז זצוק"ל

תרפ"ד - תש"פ

בחסדי שמו יתברך שרד לפליטה אחרי שנות הזעם, האי אוד מוצל מאש, נושא נזר אבותיו, ממשיך שולשלת הזהב בתפארה, כ"ק אדמו"ר מצאנז זצוק"ל, אשר ניצל מידי הרשעים ימ"ש ביחד עם אמו הרבנית הצדיקת ע"ה, כשברח וגלה עמה לגלות סיביר.

ככלות המלחמה הגיע לאחר טלטולים רבים וקשים לחוף מבטחים באה"ב, ולמרות היותו צעיר לימים, עודדו אותו צדיקי הדור ובראשם הרה"ק מרן מסאטמאר זי"ע, לשבת על כסא אבותיו הק', לשמש באדמורי"ת ולהמשיך את השושילתא דדהבא של בית צאנז.

יותר מיובל שנים עמד ושימש בקודש כאדמו"ר בית צאנז. ידיו רב הי' לו בהחזרת עטרת בית אבותיו לתפארתה בהמשכת מעשי אבות בעבודת הצדקה וחסד, ובמיוחד לצדקתן ולטובתן של עניי ואביוני עמנו מארצנו הקדושה.

ביום י"ב תמוז שנת תש"פ, נאבד מאתנו האי שריד לדור דעה, נוצר חוטר מגזע קדושים, אראלים ותרשישים, שנסתלק לדאבון כל בית ישראל, ובבחינת 'אבל יחיד' לקופת 'כולל חכת ירושלים' אשר הוא האי גברא רבה ויקירא שייסד מחדש 'הנהלת הכולל' על אדמת ארה"ב, ועמד בימין צדקו להרבות ההכנסות להחיות בהם עם רב רבבות מקבלי תמיכה, כאשר באמנה אתו מאבותיו הק' מוסדי דור ודור מייסדי נשיאי ותומכי קופתנו הק'.

אהה! על האי שופרא דבלע בארעה!

'החזיר עטרה ליושנה'

ין דער חצר ובית רבני ואדמור"י צאנז, איז ווי פאר כל בית ישראל בארצות איירופע, אנגעקומען די יארן פון דעם חורבן הנורא פון 2'טן וועלט קריג, וואס האט ברוטאל און בלוטיג פארניכטעט און פארשניטן, דאס לאנג יעריגער אידישער לעבן און בלי אין דארטיגן אידיש באוואוינטן שטאט. אזוי איז ליידער געקומען צו דער מצב פון שטערקסטן נהי ובכי, דארפענדיג - אויך - קלאגן און באוויינען: 'איכה ישבה בדד העיר רבתי צאנ"ז. כל רודפי' השיגוה. דרכי צאנ"ז אבילות. כל שעריה שוממת, והיא מר לה'.

אין יענע טעג פון צרה און צעה, איז עס אויך געווען ווען 'צאנז' האט געמוזט אויסשרייען מיט א געוויין 'נפלה עטרת ראשנו'! דער הייליגער רב, הרה"ק רבי מרדכי זאב זצוק"ל, איז בעווה"ר אומגעקומען בידי הרשעים והאכזרים ימ"ש. דאן האט 'צאנז' פרובירט געפינען א פונק פון טרייסט, א שטראל פון האפענונג, אז דאס ווייטערע אידיש לעבן אין שטאט, וועט נאך ווייטער קענען אנגיין ע"י בנו הרה"ק רבי ברוך זצוק"ל.

אבער פון הימל איז אנדערש נגזר געווארן. מ'איז פריש ביטער און שוידערליך געשלאגן געווארן 'שבר על גבי שבר'. דער הייליגער צדיק רבי ברוך זצוק"ל; דער ערווארטענער נייער צאנזער רב, איז ליידער אויך אין יענע גרויזאמע טעג – א יאר שפעיטער - אוועקגענומען געווארן צום עקידה און אומגעקומען על קידוש השם, הי"ד.

ס'איז דאן וועגן 'חצר ובית רבני ואדמור"י עיר צאנז' נאר געבליבן צו קלאגן און צו זאגן די ווערטער פונעם פיוט פון כ' סיון: **'קדושי עליון, מנהיגי עדת ישרים, נשחטים כאלים וכפרים, נחלתינו נהפכה לזרים, השביענו לענה ומרורים'**. עס האט שוין גענומען אויסזען, אז פון דעם הייליגן בוים, פון דעם עץ אבות, וועט שוין חלילה נישט זיין קיין שום המשך.

ברוב חסדי שמו יתברך איז אבער געבליבן דער שריד לבית אבות, דער אוד מוצל מאש, כ"ק אדמו"ר מצאנז זצוק"ל, עלסטער זון פון הרה"ק רבי ברוך זצוק"ל, וועלכער איז מיט נסי ניסים ניצול געווארן, און געקומען אויף אמעריקע, וואו דער רבי זצ"ל האט פונדאסניי אנגעהויבן ממשיך זיין דעם שלשלת הזהב והקודש מיט אדמורו"ת 'צאנז'.

באלד אין יענע ערשטע יארן נאכ'ן חורבן האט דער רבי זצ"ל אוחז געווען באומנות אבותיו הקדושים, בפרט אין 'עבודת צדקה וחסד', וואס האט אלץ 'אין צאנז' פארנומען דאס העכסטע ארט. דעם רבי'נס ביהמ"ד איז אזוי - במשך השנים - פארוואנדעלט געווארן צו א ריכטיגער "צאנזער הויף", וואו אידן נצרכים און משולחים, רעבים ללחם, קומען דארט טעגליך צו עסן סעודות ערב, וואס ווערט זיי געגעבן חנם אין כסף און אלעס מיט א ברייט האנט.

דער דאזיגער ניי חצר הק' צאנז על אדמת אמעריקע, איז באלד געווארן א תל תלפיות פאר אחינו בני ארץ ישראל הנצרכים ונהזקקים. אלע סוגים משולחים - פון סתם עמך יקירי ירושלים, ביז אדמורי"ם, רבנים, ראשי ישיבות און ראשי כוללים - האט כל אחד ואחד געטארפן דארט א בית ולב פתוח לרווחה, וואו זיי זענען געווארן אויפגענומען פון צאנזער רבי'ן זצ"ל מיט'ן בכבוד'גיסטן אופן, סיי מיט אש"ל, און סיי מיט א נתינה יפה פון החזקה.

'צאנזער הויף אין בארא פארק' האט געמומען זיך נוהג זיין מיט אן ענליכן הנהגה פון דרכי האבות, וואס ביים הייליגן צאנזער רב בעל דברי חיים זי"ע, איז אויך טעגליך געווען א סעודה, וואו באדארפענדע אידן האבן געקענט דערפון תמיד נהנה זיין. וועד רעדט וועט עס קומט יום שבת קודש אינ'ם דאזיגן איבערגעפלאנצטן הייליגן בית צאנז.

ושבו בנים: כ"ק אדמו"ר מצאנז זצ"ל, ביי אבאזוך אין דער אלטער היים אין דער שטאט צאנז אויפ'ן אידישן גאס. דאס בנין פון אונטן איז די פלאץ וואו עס איז געשטאנען דער בית המדרש פון הרה"ק רבי ליבוש מצאנז זי"ע, ביז עס איז ליידער חרוב געווארן דורך די רשעים ימ"ש.

דער רבי זצ"ל האט איינגעפירט אז מדי שבת בשבתו ווערט אנגעגרייט און סערווירט גרויסע און רייכע סעודות פאר פילע צענדליגע יקירי ארץ הקודש; טייערע לעכטיגע אידן, וואס לאור דחקם ומצבם געפינען זיי זיך דא ווייט אוועק פון זייער אייגענעם שבת טיש כדי לקבץ נדבות צו קענען מפרנס זיין משפחותיהם החשובות והברוכות. זיי באקומען דארט די סעודות שבת קודש מיט א גאסטפריינדליכן און ווארעמליכן עונג ומנוחה, אז כאטש ביום השבת טוען זיי אביסל אפאטעמען מאנחה לרווחה.

דאס איז אלץ – ווי באטאטנט - בכוחו ובזכותו של אותו צדיק כ"ק אדמו"ר מצאנז זצ"ל, וואס מיט'ן הייליגן צאנזער אהבת ישראל און צאנזער צדקה'דיגער נשמה, איז ער געווען א ריכטיגער רואה בצרות ישראל, און דערפאר געקומען צו הילף פאר די דאזיגע בני ציון היקרים הי"ו, עפענדיג ביתו ובית מדרשו לרווחה.

דער צאנזער רבי זצ"ל, איז פאר'ן הכנסת אורחים געווען אליין א דוגמא לבני משפחתו החשובה. נאך אין די גאנצע ערשטע יארן, פלעגט ער שוין עש"ק עוסק זיין צו פארטיילן טועמי' פאר די אורחים פון א"י, צוגעבענדיג דערבי א טשעק "נוסח צאנז". דער רבי זצ"ל פלעגט - במשך די יארן מיטנעמען צו דעם עבודה אויך די אייניקלעך אריין צו ליגן אין זיי די הייליגע דרכים פון זיך אוועקגעבן פאר ענייי א"י. אזוי אויך פרייטאג צו נאכטס פלעגט ער פארבלייבן מיט געסט ביז נאך פיש, און ערשט דעמאלט געגאנגען אנהייבן דעם אייגענעם סעודת שב"ק. דאס איז אנגעגאנגען

אפילו אין די זקנה יארן, וואס זייענדיג מקיים דעם מדת הכנסת אורחים, איז ער בשארית כוחותיו אלץ געשטאנען דארט - ווי ס'שטייט ביי אברהם אבינו 'והוא עומד תחת העץ ויאכלו' - זיכער צו מאכן אז ס'האט יעדער מכל טוב וטב. בערוב ימיו, ווען די כוחות האבן שוין נישט ערלויבט זיך אליין אפצוגעבן, איז ער אבער דארט נאכ'ן דאוונען געבליבן לאנג זיצן און התרגשות'דיג זיך צוגעקוקט ווי די עבודת הכנס"א גייט אן ע"י בכורו כ"ק אדמו"ר מצאנז שליט"א, וואס איז אלץ געווען דער עומד בראש העבודה, און היינט איז עס אלץ תחת נשיאותו.

אין זין פון 'שכר מצוה מצוה', אדער 'מצוה גוררת מצוה', איז אויך דאס סאמע גרעסטער הכנסת אורחים אפאראט איבער דער גארער וועלט - "דער בארא פארקער וועד הכנסות אורחים" - אויך מבא כחו פון כ"ק אדמו"ר מצאנז זצוק"ל, ה"ה בנו בכורו כ"ק אדמו"ר מצאנז שליט"א דאס נעמט דאך אריין פילע בנינים און דירות, וואס ווערט צוגעשטעלט אומזינסט פאר מקומות לינה לאלפי ישראל, ובתוכם פאר די הונדערטער באנויטיגטע אנשי ארה"ק וואס דארפן – ווי באטאנט - צום באדויער איבערלאזן זייערע שטיבער און משפחות און 'ליידן גלות' מיט'ן מוזן חדשים ארום וואנדערן און ארום קלעטערן פאר נדבות אחבנ"י.

צוריק צו די בראשית יארן נאכ'ן גרויסן חורבן. דאן נאכ'ן ביטערן קריג איז מיט יעדן טאג מעה, האט מען אלץ מער געזומען זען דעם שרעקליכן חלל און שווערן תוהו ובוהו, וואס דער מלחמה האט מיט זיך געברענגט פאר כלל ישראל. איינע פון די שווערסטע געטראפענע חלקי בית ישראל אין דעמאלטדיגן שארית הפליטה, איז געוויס געווען "יהדות גאליציע", וואס האט - ווי גאנץ פולין - דאס לעצנגסטע און ארגסטע געליטן, אז בלויז ווי 'אחד מעיר ושניים ממשפחה' איז געווען איר גאנצער פארבליבענער ציבור.

אזוי אויך האט "גאליציע" פארלוירן כמעט אלע פון אירע גרויסע מנהיגים, צדיקים וקדושים, ארזי הלבנון, אדירי התורה והעבודה. איבערהויפט טאקע פילע צדיקי בית צאנז, בפרט דער לעצטער צאנזער רב, הרה"ק רבי מרדכי זאב מצאנז זצוק"ל, און די צוויי אייגענע קינדער פון הייליגן דברי חיים זי"ע, הרה"ק רבי ישעי' טשחויבער און הרה"ק רבי שלו' אליעזר מראצפערט, זצוק"ל, אשר היו לשריפת אש יקודים - נקום ה' נקמתם, וכל דם עבדיך השפון.

צווישן די שווערע כלליות'דיגע נאכווייען פון דער עת כליון, איז פאר זיך געווען דאס ליידן פון ענייי אחבנ"י בארה"ק; די לאנגיעריגע מקבלי חלוקות 'צדקת רבי מאיר בעל הנס כולל חבת ירושלים', וועלכע האבן במשך די בלוטיגע יארן כמעט ווי פארלוירן זייער עיקר מקור הכנסה, וואס איז פאר העכער 100 יאר נאכאנאנד געקומען פון זייערע אידישע ברידער אין ארץ גאליציע. דאס זארג און ווייטאג איז דאן געווען גרויס; פון וואו וועט מען ווייטער נעמען זיך צו קענען שפייזן און אויפהאלטן.

ווייטער מעבר לים, דא אין אמעריקע, זענען די רעשטלעך גאליציאנער אידן געשטאנען הילפסלאז, נישט ווייסענדיג וואס צו טון, און נישט זעענדיג אז מ'קען אפילו טון, אויף צוריק צו שטעלן א פעסטן באדן פאר צדקת ארץ ישראל, אזוי ווי ס'איז געווען אין דער אלטער היים בייי רבותינו ואבותינו בשנים קדמוניות.

בעת הצרה ההיא האט אויפגעלאכטן דאס הייליגער צאנזער ליכט אינ'ם ענף עץ אבות, כ"ק אדמו"ר מצאנז זצוק"ל, וועלכער האט מיט גרויס סייעתא דשמיא געזומען טון פעולות קדושות ונשגבות אויף מחזיר צו זיין עטרה ליושנה. די הייליגע צדקה האט ביסלעכווייז געזומען זען און שפירן, ב"ה אשר לא השבית לנו גואל. עס איז דא דער 'פאר מקדושים' אין וועם עס טליעט און קאכט דאס הייליגער צאנזער פייער פאר "צדקת רבי מאיר בעל הנס".

בכח קדושת אבותיו האט דער רבי זצוק"ל געהאט א פעלזן פעסטן אמונה, אז מ'וועט טון, וועט מען מצליח זיין. מ'וועט טראץ אלע שווערigkייטן און – דעמאלטיגע - באגרעניצטע מעגליכקייטן, יא באווייזן אוועקצושטעלן א נייעם גרויסן מקור הכנסה פאר די הייליגע צדקה.

דאס ערשטע און ווייטגרייכנדסטע התחדשות איז געווען, דאס סאמע התייסדות פון 'הנהלת הכולל' דא אין אמעריקע. דאס איז געווען דער גרויסער און דויערנהאפטיגער יסוד - דורך כ"ק אדמו"ר מצאנז זצוק"ל - פאר'ן ווייטערן עתיד פון פעולות 'צדקת רבי מאיר בעל הנס כולל חבת ירושלים' על אדמת אמעריקע. אזוי האט זיך אנגעהויבן א נייע בליענדע און האפענונגספלע עפאכע פון כולל, וואס מאז ועד היום, טוט זי כסדר גיין מעלה מעלה; אריין ברענגענדיג יעדע עטליכע יאר, ניי עטאבלירטע פרישע מקורות לצדקה קדושה זו.

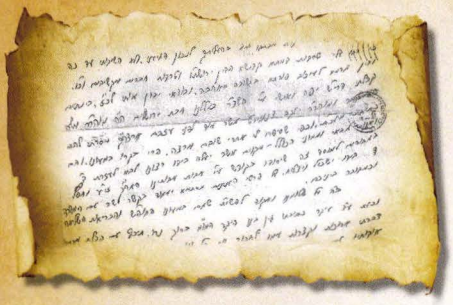
[ביז לערך א 10 יאר צוריק, איז אין א געוויסער אפטיילונג פון די ארכיוון-אוצרות פון כולל אין ניו יארק, געלעגן אוועקגעלייגט די סאמע פארצייכענטע פראטאקאלן פון די פילע זיצונגען מיט כ"ק אדמו"ר מצאנז זצ"ל ביי זיין פארלייגן, באהאנדלן און אויספירן דעם "התייסדות הנהלת הכולל" און "רעיון הכתרת הנשיאים" א.א.וו. צום פארדרוס איז יענע ארכיוואלער-אוצר בטעות געווארן ארויסגעווארפן פון אן אפיס רייניגער. - אין ליכט פון איר פילזייטיגער היסטארישער ווערד, איז עס צו באדויערן מיט א לשון פון 'חבל על דאבדין'.]

דער רבי זצ"ל האט פאר דעם 'התייסדות הנהלת הכולל' אנגעוואנדן כל כחו ואונו דאס צו קענען דורכפירן. אין יענע ערשטע יארן, זענען דאך די מעגליכקייטן פאר דעם געווען גאר ווייט ווי ס'איז היינט צו טאג. דאך האט זיך כ"ק אדמו"ר מצאנז זצוק"ל זיך פאר דעם כולו מקדיש געווען.

די שלשה נשיאי הכולל, כ"ק מרנן ורבנן הגאונים והצדיקים הקדושים, מבאבוב, מבלאזוב ומסטיטשין, זי"ע

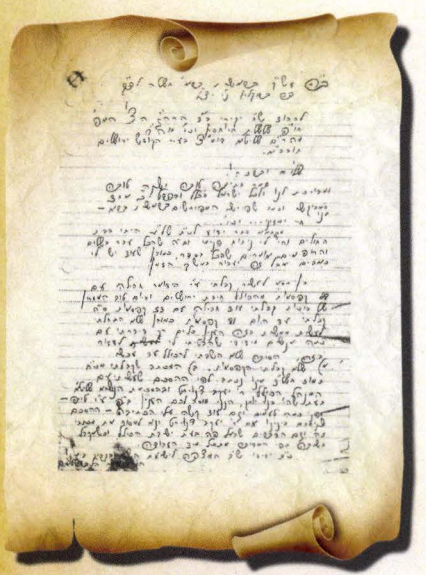
מיט זכות אבותיו מסייעי' האט ער דער נאך זוכה געווען צום נוצר תאנה יאכל פרי', צוזעענדיג במשך די לערך 70 יאר - זייטן התייסדות הנהלה - ווי 'צדקת רבי מאיר בעל הנס כולל חבת ירושלים' גייט מחיל אל חיל אלץ העכער און העכער אויפ'ן סולם ההצלחה העולה בית קל; לנח"ר כביכול הבורא ית"ש, ולנייחא נפשי צדיקי בית אבותיו, עד למעלה בקודש מרן רבן של ישראל מרן בעל דברי חיים מצאנז זי"ע.

בריוו פון הגה"ק רבי משה הלברשטאם זצ"ל צו כ"ק אדמו"ר מצאנז זצ"ל וועגן עניני הכולל.

דאס צווייטע ווייטגרייכענדער און געהויבענער התחדשות במסגרת הכולל, איז געווען דאס באנייען און צוריק ברענגען דעם רעיון הנשיאות, אזוי ווי ס'איז געווען בארצות גאליציע, אנגעהויבן פון אבי השושלתא מרן קוה"ק מצאנז זי"ע, וועלכער האט משמש געווען אלס "נשיא הכולל".

כ"ק אדמו"ר מצאנז זצק"ל, האט זיך אריין געלייגט בעובי הקורה, און געמומען טון די ריכטיגע פעולות און נויטיגע השתדלות בדרכי האבות, נאענט צו ברענגען דעם היסטארישן ערשיינונג און אנטשייאונג פון מכתיר זיין אלס נשיאי הכולל, די שלושה רועי ישראל פון "יהדות גאליציע' הנשארת לנו מן החורבן הנורא, הלא הם הני צדיקי גדולי וקדושי ישראל, כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק מבאבוב זצוק"ל, כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק מבלאזוב זצוק"ל און כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק מסטיטשין זצוק"ל.

בריוו פון צאנזער רבי'ן זצ"ל צו רבי משה הלברשטאם זצ"ל, וואו עס ווערט אנגעוויזן וועגן באקומען ביז 81 פושקעס פון ירושלים, פאר וועלכן ער איז עוסק צו משפיע זיין על אחבני' צו נעמען די פושקעס אין שטוב. - מערקט: אז דער רבי זצ"ל שרייבט וועגן א טעיפ מיט הצעות - בעל פה - פארן כולל, וואס איז מיטגענשיקט געווארן מיט דעם בריוו.

כולל חבת ירושלם
צדקה גדולה לעשות רחמנא ז"ל
בגו ערי הקדש
מיסדי ירושלם תוכביא

חבת ירושלם
ואהבת ציון אל תשכח לנצח

COLEL
HIBATH JERUSHOLAIM
For the Holy Land
JERUSALEM, Israel

ירושלם, כ"ח מנחם תשל"ד

חיים ברכה ושלו' מציון וירושלם למעכקש"ת
ידידנו המרומם הרב הצדיק המפורסם מר"ם מר"ב מאמ"ק
מ"ה מוהר"ר נפתלי האלבערשטאם - אדמו"ר מצאנז שליט"א,
בעיר ברוקלין יע"א.

אחדשו"ם של מעכקש"ת באה"ר

לעונג ולכבוד רב הוא לנו להכחיר את מעכמ"ר שליט"א
בנזר הנבחרות דכוללנו, לקסוק בצדקה "רבי מאיר בעל הנס" זי"ע, ענוסד
בשנת תק"צ ע"י צדיקי וקדושי עליון זללה"ה בקהילות גאליציען, אשר
מטרו נפשם למען הצדקה הקדושה הזאת, בהנגם ובאופנ מללו ותפללו את
אנשם בכל עת ובכל הזדמנות בעת חדוה ובעת צרתה"ו יריסו קודש נרבת
לכבם למסרה הקדושה עבור הישוב הקדוש בארצנו הקדושה.

כן אנו מתכבדים לאשר למעכמ"ר שליט"א ברוב חדוה קבלה
מעלי הקודש לצדקה רמעכמ"ר בסך 116.00 $ (מאה שמונה עשר דולר),
רצו"ב קבלה-רשמית.

מעתים אנו כי מעכקש"ת ישתדל להתמסר בכל כחו וחילו לעזול
ולהעביל את אנ"ש ונדיבי חלב בעם ה', קחל עדת ישורון המרים למשמעתו
כרוצה רוחני לצאן קודש, שיבואו לעזרתנו ויריסו את נדבתם בעין יפה
ורוח נדיבה למען המטרה הקדושה להחזקת אלפי הנפשות, משפחות נזקקים
ונצרכים התומים בכל כוללנו בארצנו הקדושה.

יהננו מאחלים למעכקש"ת כי זכות מעלו הטוב במעשה הצדקה תק'
ויכותו של התנא הא' מרכבה"ג זי"ע תעמוד לו ובכל אשר יפנה יצליח להגדיל
ולהאדיר את מעלותינו הטובות והמוארות, ולהתברך מפקוד הברכות ויפלא
מע"ת כל מאלותיו לטובה כל הימים, בבריאות שלימה וחיים ארוכים, ושפע
ברכה והצלחה עושר ואושר וכבוד ורוב נחת, ונזכה כולנו יחד לראות בבאולה
וישועה השלמה והנצחית ע"י משיח צדקנו דגאולנו כמהרה דירן אכי"ר.

יהננו בזה ידידי מוקירי ומכבדי מעכקש"ת ביאו
דושו"ם באה"ר,

נ.ב.
אנו שולחים בזאר
כ-100 קופות דכוללנו.

מכתבי הנהלות ארה"ק און ארה"ב צום קרוינונג מיט 'נזר הגבאות'; דער כתר המרומם וואס אויך זיינע אבות הקדושים זענען דערמיט געווען מעוטר. - מערקט: אונטן רעכטס - פון מכתב הנהלה בארה"ק - וועגן די הונדערט פושקנעס געשיקט צום צאנזער רבין זצ"ל צו פארטיילן.

צדקת
רבי מאיר
בעל הנס
CHARITY OF RABBI MEIR BAAL HANESS

כולל
«חברת ירושלים»

COLLEL
«HEBRATH JERUSHALAIM»

COLLEL
HEBRATH YERUSHOLAIM
1382 — 48 ST.
BROOKLYN N.Y.
11219 U.S.A.

JERUSALEM, ISRAEL
TEL. AREA 02
P.O. BOX 214

חיים ברכה ושלו' מציון וירושלם למעכ"ת
ידידנו הנעלה יהיה אריה"ק רב הפעלים וחמשם וכו'
מ"ם מרא"ד מוצא"ד נפתלי האלבערשטאם שליט"א מצאנז שליט"א,
ורעיתו הרבנית תצוה"ח תליט"א,
בעיר ברוכלין יע"א.

אחדשי"ם של מעכ"ת באה"ר !

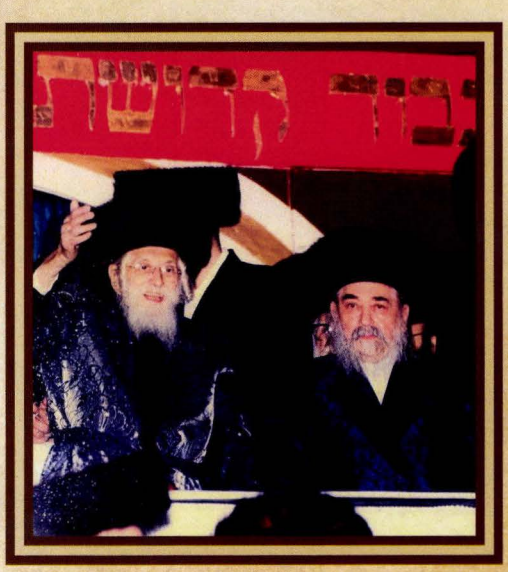
מחכבדים אנו להביע למעכ"ת את אחלינו הלבביים
וברכה מזל טוב לנשואי בנם החתן הרבני שליט"א נכ"ג הנכבדת תחי',
יתן השי"ת שידוכו לבנות בית נאמן בישראל ע"ד תוה"ק לתפארת אבוה"ק,
ותזכו לראות מהם וממכל יר"ש רוב נחת כל הימים האות בשמכם.

בהזדמנות זו מביעים אנו למעכ"ת את תודתנו העמוקה
על התענינותו ועסקנותו למובת כוללנו ובמיוחד בשעה שהיה נמצא,
ואלפיירתן ובני ביתם, אלמנים ויתומים רבי' התומכים בכל כוללנו
באה"ק, סמוכים אנו כי יתן השי"ת למעכ"ת כח ועצמה בכל פעליו ומפעיו
לסוכה תכלל ופמים, ובזהר ישמרו מעכ"ת להגביר פעלו ויחילו לחובת
כוללנו למען ולהמשיל את נדיבי הלב בעם הקודש שיבואו לעזרתנו,
ויה ושם טוב יהי' לו בתוך מעולמינו תעשבות והמאוויות בחכי
ארצנו הקדושה.

ובכנו מאחלים למעכ"ת כי זכות פעלו תעמד וזכותו של
תמיד הא' מרכבעת"ב זי"ע מגן עליו ועל כל הנלוים אליו, ולהמבורך
מקור הברכות בכל פיני ופיסב בגו"ר כל הימים, בבריאות שלימה
וחיים ארוכים, ושפע ברכה והצלחה בכל מעשי ידיהם, ועזמה כוללנו יחד
עם כאח"י לקבל פני משיח צדקנו במהרה ביפיעו אכי"ר.

וחננו בתוכי ידידות כבוד ויקר,

With the following activities: Regular Financial Aid • Provisions for the Festivals • Contributions to Wedding Expenses • Financial Support for Post-Natal Care • Interest Free Loan Funds • Building Funds • Yahrzeit Funds • Burial Society (Chevrah Kadisha) • Burial Ground on the Mt. of Olives

ביי א שמחה בבית באבוב.

ביי א ברכת לחיים.

מיט כ"ק אדמו"ר הגה"ק מבאבוב זצוק"ל, מיט וועם דער צאנזער רבי זצ"ל, האט געהאט זעלטענע נאענטע קשרי ידידות מאז ומקדם.
- רעכטס ביי בלעטערענדיג אינאיינעם א ספר יוחס לאבותיהם הקדושים זי"ע. לינקס, ביים זיך וואונטשן ביי א שמחה בבית באבוב.

ביי א דינער מיט כ"ק מרנן הנשיאים שליט"א, ולהבחל"ח, הנשיא כ"ק אדמו"ר מבלאזוב זצ"ל.

מיט נשיאי הכולל החיים אתנו לאויט"א

ביי א דינער פון כולל מיט כ"ק אדמו"ר מבאבוב שליט"א, מיט וועם דער רבי זצ"ל האט געהאט א קירבה יתירה ותמידית, דאוועננדיג 'בכל יום תמיד' ביים מנין שחרית פון באבובער רב שליט"א.

כ"ק אדמו"ר מצאנז קלויזנבורג שליט"א ביי א שמחה בבית רבינו זצ"ל.

ביי א דינער בהשתתפות כ"ק אדמו"ר מבעלזא שליט"א.

מ'קען היינט ניטאמאל מיט ווערטער אפשאצן וואס דאס באנייען "נשיאות הכולל" האט מיט זיך געברענגט פאר הצלחת ופריחת 'צדקת רבי מאיר בעל הנס'. דאס עבודת הנהלת הכולל נאכ'ן נשיאות, איז געווארן גאר עפעס אנדערש ווי בעפאר דעם! פנים חדשות באו לכאן!

א ניי שיינענדע צדקה-וועלט האט זיך דורך דעם געעפענט און אנגעהויבן, פון וועו די דאזיגע צדיקי הדור זי"ע האבן אלס נשיאים גענומען באגלייטן און באלייכטן די פעולות פון הייליגן צדקה וואס זיי האבן מירושת בית אבותיו הקדושים, און האבן עס דורכ'ן "צינור הנשיאות" ווייטער מוריש געווען פאר די ווייטערע דורות בכל בית ישראל.

אזוי ווייטער - נישט נאר אין די פריערדיגע ערשטע יארן, נאר אויך אלע תקופות דערנאך - איז דאס הייליג ברען פאר 'צדקת ארץ ישראל' געבליבן בעוז ובתעצומות, ברענענדיג פאר דעם מיט אן אש נלהבה, אז כסדר איז דורך כ"ק אדמו"ר מצאנז זצוק"ל ווייטער געטון געווארן פרישע קלענערע און גרעסערע פעולות לטובת הצדקה. א באדייטענדער דוגמא - צווישן פילע אנדערע - איז דאס אויפנעמען אלס א גזבר ראשי פון כולל, דעם בארימטן מעצענאט און פילאנטראפ, הרבני הטפסר ר' יעב ווייינרעב ז"ל, דורך וועלכן ס'איז פארן כולל-קאסע יארן אריין געקומען א ריזיגן שפע פון שטיצע.

ביים 45'טער דינער פון כולל חבת ירשלים. עס ווערן אויך געזען האדמורי"ם מסאסרעגין, מעלבורן, מוזשאי, אונגוואר, זצ"ל.

אין די פילע צענדליגע בריוון פון הנהלת הכולל פון ירושלים צום רבי'ן זצ"ל, זעט מען גאר אסאך וואס אלץ ס'איז על ידו בקודש תמיד געטון געווארן להרבות הצדקה הקדושה. צווישן אנדערע איז דא א ברכת תודה בריוו וועגן א קיימא לן פון הונדערט פושקעס, וואס דער רבי זצ"ל האט אליין צוזאמענגענומען און מסדר געווען די געלטער צו קענען אפשיקן צום קופת הכולל בעיה"ק ת"ו.

אזוי ווי ער האט געזען בייַ זיין גרויסן טאטן און זיידן זצוק"ל, ווי זיי "אליין" האבן עוסק געווען בצדקה קדושה זו, האט ער אלץ אין א זייט געלייגט, וועט ס'איז געקומען צוזאמענקלייבן די הייליגע צדקה געלט, אפילו וועט עס האט געפאדערט א טירחא יתירה זיך אפצוגעבן מיט אזויפיל איינצעלנע פושקעס.

א באזונדערס און פראמינענט ארט פארנעמט זיין עבודה הגדולה פון נעמען א חלק בראש ביים שאפן און עפענען דעם יעצטיגן אמטירענדן צענטראלן לשכת הכולל בארה"ב, אויפ'ן 12'טן עוועניו אין אידיש-חסידישן בארא פארק, דער שטאט וואו ס'וואוינט דאס גרעסטער קיבוץ פון יוצאי גאליציע. דער רבי זצ"ל האט טאקע אויך באשיינט דעם היסטארישן חנוכת לשכת הכולל, וואו ער האט מפאר געווען אינאיינעם מיט אנדערע גדולי גאוני וצדיקי בית צאנז זכר צדיקים לברכה.

כסדר האט מען גענאסן פונעם ייעוץ ועסקנות פון רבי'ן זצ"ל - אין זין פון 'גדול המעשה יותר מן העושה' - וואס האט א וועלט בייגעטראגן להצלחת הפעולות. אין לשכת הכולל אין א"י, איז דא א מערקווערדיגן רעקארדירונג - אויף א קאסעטע - וואס איז דורכ'ן רבי'ן זצ"ל אהין אפגעשיקט געווארן, וועלכעס טוט ענהאלטן מערערע זעלטענע הילפבארע רעיונות, הצעות און עצות לטובת התחזקות הצדקה, וואס דער רבי זצ"ל האט עס פערזענליך אריין געזאגט און אהין אפגעשיקט. רוב פון די עצות והצעות הנפלאות זענען טאקע במשך די יארן געווארן אויסגעפירט בס"ד.

כ"ק אדמו"ר מצאנז זצוק"ל האט אויך אינזין געהאט צו שטארקן דאס גבאות בייַ די נייַע דורות עסקני הכולל, און האט פאר דעם אליין אפגעהאלטן א מעמד חלוקת פרסים פאר גבאי קודש. דאס איז פארגעקומען בעת א מעמד סעודת שמחה אין דער משפחת שלשלת הק'. ס'איז געווען א געהויבענער געשעעניש, וועל ס'איז דאן הערליך געקומען צום אויסדרוק דעם 'נעלה את ירושלים על ראש שמחתינו', וואס מ'האט דערמיט אויך מקיים געווען דברי רבותינו הק' מייסדי ומנהיגי 'צדקת רבי מאיר בעל הנס כולל חבת ירושלים', אז בייַ א סעודת שמחה, זאל מען עוסק זיין פאר צדקה קדושה זו.

ווי אין א 'מאמר המוסגר' איז דא אין ארט צו נאטירן, אז דעם 'גדול המעשה' פון רבי'ן זצ"ל איז אויך אויף א גאר א גרויסן אופן נתקיים געווארן פאר'ן בארימטן קופת הקודש 'קרן הצלה', וואס דער רבי זצ"ל האט אין דעם קופה לתורת א"י על טה"ק אויך געזען אלס א ריכטיגע המשכה לפעולות אבותיו הק', און טאקע אויך פיל געטון פאר איר אויפבוי און אנטוויקלונג.

נפתלי הלברשטאם

אבד"ק צאנז וגריבוב

ברוקלין ניו יארק

בעזהשי"ת

באתי בזה לבקש מכל יוצ"ח שיחי' ואנ"ש די בכל אתר ואתר, לחזק את הקופה הקדושה של כולל חיבת ירשלים לצדקת רבי מאיר בעל הנס לעניי ארה"ק שעוד מונח בזכרוני איך שאמו"ר הרה"ק זי"ע הי"ד מסר נפשו בכל עת ועידן בעבורה. והי' קודש קדשים אצל אבותי רבותינו הק' לבית צאנז זי"ע והם הי' גבאי קודש ופעלו גדולות ונצורות לטובת הכולל. ומזקני חסידי אא"ז הרה"ק מרן רבי ארי' ליבוש זי"ע אבד"ק צאנז שמעתי שמנהגו הי' שכל הפדיונות שנתנו לו עם הקוויטליך נתן תיכף בהקופה שהי' מונח תמיד על שלחנו באומרו "רבי מאיר קען בעסער העלפען". ובמכתבו שנדפס בלוח הכולל בשנת תרצ"ו כתב בתוך דבריו, דברים חוצבים להבות אש וזל"ק **וראוי לקמץ מאוכל פינו לתת להם חלקם בלי מגרעת וכו' וכן ראיתי כמה פעמים אצל זקני הגאון רבן של כל ישראל בעל דברי חיים זצלה"ה שהי' לו כמה פעמים מסירת נפש לחזק הצדקה הקדושה הזאת.**

ע"כ הלך נלך בדרכם הקדושה ובוודאי שזכותם וזכות התנא רבי מאיר וזכות מצות צדקה ובפרט לעניי ארץ ישראל שהוא קודם לכל הצדקות יגן בעדכם להוושע בכל מילי דמיטב בבריאת גופא והצלחה בכ"ע

וע"ז בעה"ח יום ג' לסדר ואלה משפטים תשע"ד לפ"ק

נפתלי הלברשטאם
אבד"ק צאנז וגריבוב

א קריאת קודש צו שטיצן דעם הייליגן קופה.

מעמד חנוכת לשכת הכולל אין ניו יארק

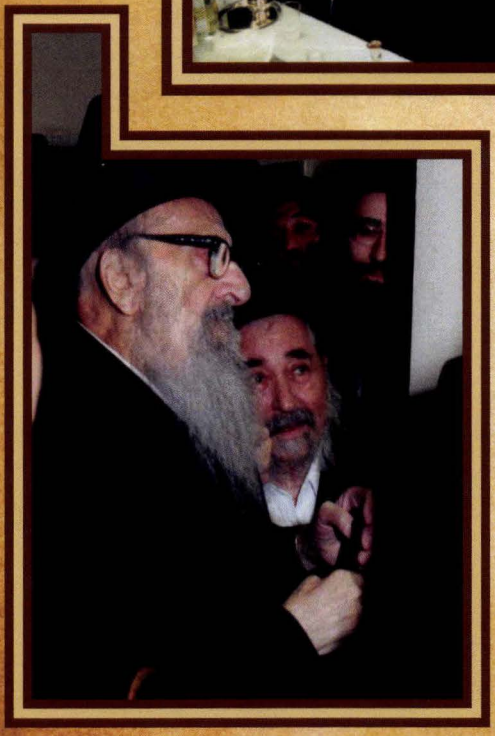
פון ר. צו ל. דער צאנזער רבי זצ"ל, אורח מארעא דישראל; כ"ק הגה"ק רבי משה הלברשטאם זצ"ל, הרה"צ רבי סענדר ליפא רובין; דאלינא רבי זצ"ל, יו"ר כולל חבת ירושלים און נדיב פון אפיס, כ"ק אדמו"ר הגה"ק מהרנ"צ מבאבוב זצוק"ל, מנשיאי הכולל, כ"ק אדמו"ר מבלאזוב זצ"ל מנשיאי הכולל. עס טרעטן אויף כ"ק אדמו"ר מנאראל שליט"א, מגדולי עמודי כולל חבת ירושלים.

מיט הגה"צ אבדק"ק טענקא שליט"א, ולהבחל"ח דער דאלינא רבי זצ"ל.

פון ר. צו ל. כ"ק אדמו"ר מנאראל שליט"א, דער רבי זצ"ל, הרה"צ רבי סענדר ליפא רובין; דאלינא רבי זצ"ל, כ"ק אדמו"ר מבלאזוב זצ"ל, און; כ"ק הגה"ק רבי משה הלברשטאם זצ"ל. פון אונטן זעט מען, מנהל הכולל, כ"ק אדמו"ר מדאמבראווא שליט"א.

ביי קביעת המזוזה על שערי הלשכה.

'נעלה את ירושלים' על ראש שמחתנו':

כיי א מעמד חלוקת פרסים לגבאי קודש, כיי א שבע ברכות במעון השלשלת הקודש.

הגה"צ אבדק"ק צאנז קרית יואל שליט"א טרעיט אויף מיט דברי הערכה.

דער רבי זצ"ל בייים געבן פרסים פאר צווי חשוב'ע אייניקלעך, גבאי קודש, הרב חיים שלמה הלברשטאם שליט"א און הרב ברוך יודא הלברשטאם שליט"א; וועלכע זענען צום געווען איבערגעגעבן בכל אונם וכחם פאר הקדשת הדינער לז"נ דעם גרויסן זיידן זצ"ל, ובמיוחד פאר עבודת עריכת הספר הזה: 'החזיר עטרה ליושנה'.

עס איז געווען דער רבי זצ"ל וואס האט בחכמתו ובצדקתו זוכה געווען אריין צו ברענגען אין די רייען פון 'קרן הצלה' דעם גאנצן געדאנק פון קויפן 'קרנות', וואס נאך וואס דער רבי זצ"ל זעלבסט האט עס געטון - פאר וועלכן מרן הרב הקדוש מסאטמאר זי"ע האט אים דערפאר שטארק אויסגעלויבט און מכיר טוב געווען - איז עס געווארן אן אויפגעכאפטער רעיון וואס אזויפיל אנדערע האבן עס געטון און טוען עס וויייטער, וואס ברוב השנים האט עס געברענגט סכומים אדירים פאר דעם קרן.

'מה זרעו בחיים אף הוא בחיים'. כ"ק אדמו"ר מצאנז זצוק"ל, דער 'כל היום חונן ומלוה' האט זוכה געווען צו זעלטענעם ' זרעו לברכה', זייענדיג מעמיד א הערליך דור פון בנין וחתנין רבנן, תלמידי חכמים מופלגים ומפורסמים המאירים בתורה וביראה. ה"ה בניו כ"ק הגאונים והצדיקים האדמורי"ם לבית צאנז שליט"א, וחתניו, כ"ק אדמו"ר מאלכסנדר שליט"א, כ"ק אדמו"ר מקאלאמיי שליט"א, הגה"צ אבדק"ק וועגרוב שליט"א, הגה"צ אבדק"ק דושינסקי ב.פ. שליט"א, הגה"צ רבי מיכאל דוב וויייסמאנדעל שליט"א ראש ישיבת תורת חמ"ד נייטרא, און הגה"צ אבדק"ק גלאגוב שליט"א.

טייל פון בני וחתני כ"ק אדמו"ר מצאנז זצ"ל, להבחל"ח האדמורי"ם והרבנים שליט"א.

אט די בנין של קדושים; די קינדער פון רבי'ן זצ"ל, זענען דעם עבודת הקודש פאר 'צדקת רבי מאיר בעל הנס כולל חבת ירושלים' וויייטער ממשיך בלו"נ - און אזוי אויך אלע אנדערע מעשי צדקה וחסד בכלל און פאר ענייי א"י בפרט - וואס אזוי ווערט געוויס נתקיים דעם 'אף הוא בחיים' לנח"ר אבותיו הק', ולנייחא נפשא ונשמתו הטהורה בגנזי מרומים.

הזכירו לפניו תורה ומצוות ומעשים טובים.

הנהלת כולל חבת ירושלים צדקת רבי מאיר בעל הנס
שענקט א זילבערנע רבי מאיר בעל הנס פושקע העולה של שולחן מלכים - מאן מלכא רבנן
פאר כ"ק אדמו"ר מצאנז שליט"א

הרה"צ ר' ישכר בעריש רובין שליט"א אדמו"ר מדאמבראווא מנהל הכולל
צוזאמען מיט חברי הנהלת הכולל ביים איבערגעבן די זילבערנעם רבי מאיר בעל הנס פושקע

ווערט געזעהן בנו
הגה"צ ר' אורי לייבוש הלברשטאם שליט"א

כ"ק אדמו"ר מצאנז שליט"א
תורם סכום הגון

ווערט געזעהן בנו
הגה"צ אבד"ק קריית-צאנז שליט"א
וחר"ר אביש בראדט גזבר הכולל

מימין לשמאל: בנו הגה"צ אבד"ק בני תורה צאנז שליט"א,
הגאון רבי שלו פסח לאנגסאם דומ"ץ בעלזא וחבר הנהלת הכולל,
האדמו"ר מדאמבראווא מנהל הכולל

הרב אביש בראדט גזבר הכולל, הר"ר אפרים שווארץ מגבאי הכולל,
בנו הגה"צ רבי ברוך הלברשטאם שליט"א
מנהל המוסד הכנסת אורחים דבארא פארק

א בילדער באריכט, ערשינען בשעתו דורכ'ן כולל, אין פארשידענע אויסגאבעס.

הנהלת כולל חבת ירושלים צדקת רבי מאיר בעל הנס
שענקט א זילבערנע רבי מאיר בעל הנס פושקע העולה של שולחן מלכים - מאן מלכא רבנן
פאר כ"ק אדמו"ר מצאנז שליט"א

דאם האט געקאבט אין אים
דאם האט געברענט אין אים

אייניגע צישאטן פון דברי כ"ק אדמו"ר מדאמבראוא שליט"א מנהל הכולל, ביים 'אסיפת הכנה' אין לשכת הכולל, זונטאג אמור.

אחי ורעי, געוועלטליך וועלן מען קומט זיך צוזאם ביי אזא כינוס, זאגט מען 'ברוכים הבאים', 'ברוך הבא' און אלע די סארט הקדמות וואס מען מאכט. היינט בין איך מקדים מיט אן אנדערער אופן. מיט א וואורט פון וועלט'ס באקאנטן הייליגער צדיק ר' יענקעלע פשעווואורסקער זי"ע וואס ער איז דאך איינגעבאקן דא אין כולל חבת ירושלים. מ'דארף עס נישט מסביר זיין, אלע ווייסן דאס.

אין לאנדאן וואוינט א איד, א חבר ועד הכולל, ער הייסט ר' זיסל לאנדא. - זיין טאטע איז געווען ר' מאיר לאנדא פון דראהביטש. ער האט געהייסן דראהביטשער רב אפשה. - איז ער געווען אין אנטווערפען, יארן צוריק, און איז אריין צום פשעווואורסקער רבי'ן, צו ר' יענקעלע מיט א קוויטל.

- "שלום עליכם, וועד זענט איר?"

- פון משפחת לאנדא.

- א היימישע משפחה!.

- ביי וועם ביסטו אן איידעם? ער ענטפערט. אזוי און אזוי, בקיצור, ר' יענקעלע פרעגט אים, וואס טוסטו?

- כ'לערן אין אין כולל.

פרעגט ר' יענקעלע: דו ביסט עוסק אין צדקה וחסד?

זאגט ער, יא.

- וואס טוסטו?

- איך בין א גבאי פאר ר' מאיר בעל הנס.

ר' יענקעלע הערט ער איז א גבאי פאר ר' מאיר בעל הנס.

- "וועלכער ר' מאיר?"

זאגט ער: "כולל חבת ירושלים".

הייבט זיך אויף ר' יענקעלע און זאגט: "אז דו ביסט א גבאי פון כולל חבת ירושלים זענען מיר ברידער". אזוי האט ר' יענקעלע געזאגט!

מיר דא צוזאמען, אחי ורעי, מיר זענען דא אלע ברידער. מיר זענען אזוי אויפגעוואקסן, געהערט פון אלע אונזערע טאטעס און זיידעס, איבער'ן הייליגן צדקה אז יסודתו בהררי קודש. אלע צדיקים אין דער אלטער היים – וואס מען רופט עס "גאליציע של מעלה" - פון ראפשיץ, זידיטשוב, פרימישלאן, בעלז, קאמארנא, סטרעטן און נאך, די אלע, אלע, צדיקים זענען געווען פארקאכט אין די הייליגע צדקה פון ר' מאיר בעל הנס.

אבער "צאנז" האט עפעס ארויסגעשריגן. "איך וויל נישט זאגן מער", ווייל איך וויל נישט מאכן וויניגער וואס מ'האט געזען ביי אנדערע צדיקים. אבער פון צאנז האט ארויסגעשריגן די עבודת הקודש פאר צדקת ר' מאיר בעל הנס; פאר ענייי ארץ ישראל אויף א מורא'דיגע אופן, און דאס איז געווארן איבערגעגעבן צו די קינדער, צו די אייניקלעך, און ס'פארט אזוי ביז היינט.

בני וחתני כ"ק אדמו"ר מצאנז זצ"ל ביים אסיפה אין לשכת הכולל.

ס'איז הפלא ופלא. ס'איז יעצט געווען דער היליגער צאנזער רב'ס יארצייט, ממש יעצט, און ס'איז כאילו ער איז נסתלק געווארן נישט פינף יאר צוריק אבער אכט יאר צוריק, אזא קשר פילט מען מיט צאנז.

איך הער היי יאר, אז ס'איז געווען חשוב'ע רבי'ס דארט. מ'איז היי יאר געפארן, נאכמער ווי אלע יארן. ס'איז געווען א מורא'דיגער עולם. איך מיין ס'גייט צוריק אזוי ווי ס'איז געווען פארצייטנס פארן קריג, ווען מען האט געוויסט ס'איז דא צוויי זמנים אין יאר, ס'איז דא כ"ה ניסן אין גאליציע און ס'איז דא ז' אדר אין אונגארן. ס'האט זיך געטוישט נאכ'ן קריג פארשידענע סיבות א.א.ו.ו. איך געדענק פון אלס בחור, אז קיין צאנז זענען געפארן אפשה, איך ווייס? 20, 50, 60, אידן. ס'האט שוין געהייסן א גרויסער עולם. היינט פארן טויזנטער אידן קיין צאנז.

מען האט געפרעגט ר' יענקעלע אמאל, פארוואס איז דאס אז ס'איז דא צדיקים וואס ס'פארט זיך צו זיי, ס'איז דא אנדערע צדיקים - פונקט אזוי גרויס געווען - און ס'פארט זיך נישט? ווייטער, איז דא אזוינע צדיקים וואס מען איז געפארן און ס'האט זיך עפעס אויפגעהערט, אן קיין שום סיבה? עס איז אויך דא צדיקים וואס מען איז נישט געפארן צו זיי און פלוצלינג - אלע ווייסן ר' אלעזר ריישא, דער תולדות אלעזר - ס'טוט זיך א געפארעכץ קיין סאקאלאוו, וואס איז פשט דערפון?

האט ר' יענקעלע מסביר געווען זייער פשוט, א זאך וואס מיר ווייסן אלע. ס'איז דא צדיקים וואס ווערן נסתלק בגנזי מרומים און זיי גייען אזוי הויך און זיי פארגעסן פון די וועלט אינגאנצן. זיי האבן אפגעהאקט קשר מיט די וועלט. אבער ס'דא אנדערע צדיקים וואס זענען יא געבליבן מיט א קשר מיט די וועלט, ווי ס'איז ידוע איבער'ן הייליגן ר"ר אלימלך זי"ע.

האט ר' יענקעלע געזאגט: ס'איז דא אזעלכע צדיקים וואס זיי האבן אפגעהאקט די קשר און נאך א תקופה פון יארן צוריק פריש געמאכט דעם קשר צו דעם עולם, איבער דעם פארט

כ"ק אדמו"ר מדאמבראווא שליט"א, מנהל הכולל אדרעסירט דעם 'אסיפת הכנה'.

מען צו זיי. אז דער צדיק איז דא, פארט מען צו אים, ווייל די הייליגע נשמה האט א קשר מיט די וועלט. ווייטער, אנדערע צדיקים נישט.

דערׂיבער מאכט זיך אזעלכע וואס ס'איז געווען ווייניגער, ווייל זיי האבן געהאט א ווייניגער קשר, און פלוצלינג מאכט זיך א גרויס געפארעכטס. לאמיר זיך נישט איינרעדן אז ס'איז וועגן אדוועריטייזמענטס... ס'איז נישט אמת. מען זעט עס אפענערהייט ביי צאנז, אז מען פארט און מען פארט, איז א סימן אז דער דער קשר פון הייליגן צאנזער רב צו אוז דא האט זיך אסאך געשטארקט, און מען קען אויסבעטן, און בכלל וואו מיר געפינען זיך "לעבט" דער הייליגער דברי חיים צווישן גאנץ כלל ישראל.

מיר רעדן דא פון צדקת רבי מאיר בעל הנס, דאס איז – ווי געזאגט - יסודתו בהררי קודש. דאס איז אזוי איינגעבאקן געווארן ביי אונז אלע, בפרט ביי כל יוצאי בית צאנז, און בפרט בפרט דא ביי בני וחתני האי פאר מקדושים, כ"ק אדמו"ר מצאנז זכר צדיק לברכה.

דא איז מען זיך טאקע צאמגעקומען צו טון די ריכטיגע פעולות לעילוי נשמת דעם צדיק און רבי - וואס נישט לאנג צוריק איז ער נאך געווען צווישן אונז - וואס ער איז געווען פון די גרעסטע פאן טראגער'ס פון מסורה. והא ראי' - באופן מקצת שבחו בפניו - ער האט איבערגעלאזט אזא שיינעם דור פון בניו וחתניו, רבנים, רבי'ס, מרביצי תורה, אלע, אלע. מען קען רעדן היימיש דא, ס'איז ממש פון די שענסטע משפחות'.

ער האט געהאלטן דעם דגל פון מסורה, ער האט מיטגענומען אלעס פון דער אלטע היים. "ער האט נישט געווואוינט אין בארא פארק, ער האט געווואוינט אין צאנז". עטס זענטס עדות אויף דעם אלע. עטס זענטס אויפגעוואקסן מיט דעם. איז א גרויסער חלק פון צאנז, איז דאך געווען ווי מען רופט עס בלשון חיבה, 'דער גאליציאנער כולל'; כולל חבת ירושלים רבי מאיר בעל הנס. דאס האט געקאכט אין אים, דאס האט געברענט אין אים. איך בין אסאך געווען ביי אים אין שטוב איינצולאדען צו דינער'ס, אנדערע ענינים, ער האט געקאכט אין דעם.

איך וועל זאגן נאכמער. איך האב געזען ביי אים די בריוון, וואס ארץ ישראל האט אים געשיקט. ער האט געהאט מורא'דיגע ארכיוון. מען ווייסט דאך דאס אלעס. וואס איז פשט? ער איז געווען עפעס א קאלעקטער? ניין, ס'איז אים חשוב געווען די זאכן. ער האט געהאלטן הייליג אלע די מכתבים, האט ער עס אוועקגעלייגט. ס'דא בריוון וואס ארץ ישראל האט געשריבן צו אים גלייך נאכ'ן קריג.

הנהלת הכולל אין ארץ ישראל בעט זיך ביי אים, ווייניט ביי אים, ער איז דאך צאנז, א צאנזער קינד. די גאנצע שושלת ביז'ן הייליגן צאנזער רב און קרייזער רב, צאנזער רב הרה"ק ר' לייבישׁ, הרה"ק ר' מרדכי זאב, הרה"ק רבי ברוך, אלעס זענען געווען די טרעגער פון דעם צדקה, בעטן זיי ביי אים, אז ער זאל עס צוריק אויפלעבן.

מען האט דאן געהאט צו טון מיט עצמות יבשות דא. וועט רעד נאך פון אמעריקאניזירטע אלטע גאליציאנער - איך ווייס נישט ווי מען רופט עס, צי אפגעפארענע, צי אפגעקערטע קינדער – וואס מיט זיי איז נישט געווען וואס צו מאכן מיט זיי. דעמאלט האט זיך דער טאטע געשטעלט בראש המערכה.

ער האט געהאט אסאך פארשידענע איינפעלער. למשל - די גאס ווייסט עס נישט - מען האט דאך דא געשטעלט דער בלוזשעווער רב, דער באבובער רב, מיט'ן סטיטשינער רב, אז זיי זאלן בראש אלס נשיאי הכולל. ס'איז געווען זיין רעיון.

כ'מיין אז דער עולם ווייסט עס נישט - אפשר דא די צאנזער קינדער ווייסן דאס - אבער ס'איז געווען זיין רעיון. אוז אזוי נאך פארשידענע זאכן, וואס בשעת מעשה האט עס האט אויסגעקוקט כאילו עפעס אינטערסאנטע איידיעס, און שפעטערע יארן וועט מען האט איינגעפירט טאקע די זאכן - וואס ער האט געהאט געדודערט וועגן דעם יארן צוריק - איז קע"ה געוואקסן ב"ה. היינט שיקט מען מיליאנען קיין ארץ ישראל. א גרויסער חלק איז דעם צדיק'ס זכות. ס'איז נישט פשוט.

מ'האט אנגעפאנגען צו רעדן פון דעם, מ'האט אנגעפאנגען צו שמועסן פון דעם

איניגע צישאטן פון דברי כ"ק הגה"צ רבי מנחם צבי הלברשטאם אדמו"ר מצאנז שליט"א ביים 'אסיפת הכנה' אין לשכת הכולל, זונטאג אמור

די אסיפה דא איז וועגן דעם וואס מ'איז מקדיש דעם דינער פון כולל אכ'ן טאטן ז"ל. דאס איז א מן השמים'דיגער זאך, ווי איך האב געטראכט א רעיון אין א פסוק אין קהלת, וואס ס'דאכט זיך מיר זייער צוגעפאסט צו דעם ענין דא. אין קהלת שטייט א פסוק: 'עיר קטנה ואנשים בו מעט ובא אלי' מלך אחד ובנה בו מצודים', וואס דאס שטעטל האט דערנאך געהאלטן ביים אונטערגיין. איז געקומען אן 'איש מוסכן חכם ומלט את העיר'. נא, וואלט דאך ווען גענפאסט אז דער איש מוסכן - וואס דער פסוק איז מעיד אז ער האט צוריקגעשטעלט דעם שטאט - זאל ווערן דארט מלך. זאגט אבער דער פסוק 'ואדם לא זכר את האיש ההוא'. קיינער האט נישט געדענקט דעם מענטש.

וועז מען האט אנגעפאנגען צו רעדן פון דעם רעיון – וועגן ארויסהייבן וואס דער טאטע ז"ל האט געטון - איז מיר אריינגעקומען דעם פסוק במחשבה. ר' בעריש (מנהל הכולל) האט געזאגט, אז דער טאטע האט געקאכט פאר ר' מאיר בעל הנס, ער האט דערמאנט די דעמאלטדיגע עצמות היבשים. איך געדענק דאס לשון וואס מיין טאטע האט דעמאלטס געזוצט. ס'איז דא אן אפיס און מען ציילט פעניס... דער טאטע איז געווען א סודות'דיגער מענטש און האט נישט איבערגעגעבן פאר די קינדער זיינע פעולות. אבער איך געדענק דעמאלטס דאס יאר וואס ער האט זיך געקאכט אזוי, האט מען געשיקט קיין ארץ ישראל $18,000 וואס $18,000 בימים ההם האט געמיינט גאר אסאך.

דער טאטע ז"ל האט געזארגט און געזאגט אז ער וויל אז דער כולל זאל זיין עפעס. ב"ה דער עולם אין א"י וואקסט, ס'איז דא קינדער, ס'איז דא אייניקלעך, די משפחות וואקסן, מען דארף געבן גרעסערע חלוקות, און - ווי ר' בעריש האט ארויסגעברענגט – איז ער געווען דער ממליך מלכים, ער האט ממליך געווען די נשיאים, די אמכרלים מיט די רבי'ס, זיי זאלן ווערן די רבי'ס פון דעם כולל. דאס האט א וועלט געהאלפן פאר טובת הכולל. - אבער ער איז געווען א בחינה פון 'ואדם לא זכר את איש מוסכן חכם.

כ"ק אדמו"ר רבי מנחם צבי מצאנז שליט"א.

צדקת ר' מאיר בעל הנס, פארשטייט זיך, איז יסודתו בהררי קודש. איך האב יעצט געזען דא, וואס דער זיידע (הרה"ק רבי ארי' לייבוש זצוק"ל) שרייבט דא אין די בריוון וואס מען האט דא געדריקט. זאגט ער, ער רעדט וועגן דברי חיים: כ'ן ראיתי כמה פעמים אצל

כ"ק זקיני הגאון רבן של ישראל בעל דברי חיים זצל"ה שהי' לו כמה פעמים מסירת נפש לחזק הצדקה הקדושה הזאת'.

דער הייליגער דברי חיים האט געהאט מסירת נפש. וואס הייסט מסירת נפש פון דברי חיים? ס'איז באקאנטע די מעשה. א איד האט געוואלט א ישועה און דער דברי חיים האט אים נישט געוואלט צוזאגן, און פאר א פרעמדן דארטן פון דער שווייץ האט ער צוגעזאגט א ישועה. האט ער געהאט טענות. האט ער געזאגט, אז צו מפרסם זיין אז ס'איז דא א רבש"ע אויף די וועלט בין איך מיך גרייט מוסר נפש צו זיין. - מען זאגט טאקע וועו ער איז געפארן קיין פעסט האט ער געזאגט ער פארט קיין פעסט מודיע צו זיין אז ס'איז דא א רבש"ע אויף די וועלט, און דאס האט אים טאקע געשאדט.

דער הייליגער דברי חיים האט צוזאמענגעשטעלט צדקת ר' מאיר בעל הנס - די צדקות פאר עניי ארץ ישראל - אויף די זעלבע מדריגה 'אז מען דארף האבן מסירת נפש פאר דעם". דאס טוט דאך מפרסם זיין אז ס'איז דא א רבש"ע אויף די וועלט, ווייל ירושלים דאס איז דאך 'כי מציון תצא תורה', און אויף דעם דארף מען האבן מסירת נפש.

דער טאטע ז"ל האט ווי געזאגט, געגעבן זיינע געדאנקען - מען האט דאך געדארפט האבן פארשידענע - האט זיך אנגעפאנגען אביסל. מיר וויסן נישט אלעס, ווייל ער האט דאך נישט פארציילט גארנישט. איז ממילא איז ואדם לא זכר את איש מוסכן אשר מילט את העיר בחכמתו'. ס'איז מיט די יארן כמעט ווי נשתכח געווארן.

יעצט, ער איז ארויפגעקומען אויפ'ן עולם האמת, מען האט געעפנט די ביכער - דארטן ווערט דאך גארנישט פארגעסן, פארקערט, אתה זוכר מעשה עולם - מען האט אנגעפאנגען צו רעדן פון דעם, מען האט אנגעפאנגען צו שמועסן פון דעם. דורכ'ן שמועס וואס מען האט גערעדט דארטן אויפ'ן עולם העליון, ביים בי"ד של מעלה, האט מען דא געשיקט דא א מעסעדזש, אז ס'איז געקומען די צייט - ווי מען זאגט - ער זאל באקומען דעם כבוד הראוי לו.

ס'איז א בחינה פון בדין הוא שיטול שכרו, איז עס ווי געזאגט אזאך מן השמים. ס'איז נישט פון דא, ס'איז כולו מן השמים. אונז זעמיר זיך טאקע דא צאמגעקומען און מיר ווילן טאקע ס'זאל זיין לעילוי נשמתו פאר'ן טאטן ז"ל. דער אייבערשטער זאל טאקע העלפן, אז ס'זאל מ'זאל דערמיט טון וואס מ'וויל פון אונז מן השמים, און טאקע טון מיט'ן צאנזער נוסח, וואס צאנזער רב האט געהאט מסירת נפש פאר די צדקה.

מיר דארפן דאם אריינפילעווש אין אונזערע קינדער און אייניקלעך

אייניגע ציטאטן פון דברי הגה"צ אבדק"ק גלאגוב שליט"א ביים 'אסיפת הכנה' אין לשכת הכולל, זונטאג אמור

ס'איז נישט קיין ספק אז ס'איז נישטא קיין חשוב'ערע זאך ווי אז א דינער פאר צדקת ר' מאיר בעל הנס, דער גאליציאנער כולל, זאל זיין לעילוי נשמתו. ער האט דאך געהאט א חלק אין די אלע פעולות. שטיינענדיג בימי הספירה, איז באקאנט וואס דער ציעשנובער רב ;דער דברי שמחה, שרייבט אין א בריוו – ער איז געווען אן איידעם ביי מיטעלע בעלזער רב – שרייבט ער דארט, אז בעלזער רב איז קיינמאל נישט געפארן בימי הספירה, אויסער איינמאל, ווען ס'איז געווען א קריזיס ביים כולל. יענעם איינציגער מאל איז ער געפארן אין די ימי הספירה ווייל עס איז געווען לטובת צדקת ר' מאיר בעל הנס.

הגה"צ אבדק"ק גלאגוב שליט"א.

ס'איז פשוט וואס יעדער איינער וויסט בפרט א משפחה וואס לעבט אין צאנז, אבער מען דארף עס איבער'חזר'ן. דער מנחת אלעזר האט געזאגט אז ער האט געזען א כתב יד פון הייליגן אפטער רב, וואס איז געווען ביים שינאווער רב, ווו דארט שטייט אז 'שורש קדושת ישראל וחלק אלקי ממעל' איז 'ניכר על ידי נדבת ידו לצדקה לקופת ר' מאיר בעל הנס, וכל המרבה בצדקה זו נודע שיש בו ניצוץ גדול דבוק בה" און ער זאגט 'וכן להיפך'.

ס'איז איז לשונות, וואס אונז קען מיר אפילו נישט משיג זיין; וואס דאס מיינט די חלק אלקי ממעל, א גרויסע ניצוץ, א קליינע ניצוץ. אזוי האט מען טאקע געזען ביי די אבות הקדושים ווי מ'האט זיך פאר דעם אוועקגעגעבן. שטייט טאקע אין דער בריוו פון צאנזער רב רבי לייבוש (דער דריטער רב אין שטאט, הרה"ק רבי ארי' לייבוש זצוק"ל) אז מען זאל זיך אוועקלייגן פון דער ברויט יעדע וואך, אז מען זאל קענען געבן פאר צדקת ר' מאיר בעל הנס. די אידן האבן געהאט קוים ברויט צו עסן.

דער שוועד פלעגט אלעמאל זאגן - איבער'ן קדושת הצדקה - ווי אזוי ס'האט אויסגעזען ווען די גבאים פלעגן קומען פאר צדקת ר' מאיר בעל הנס. מען איז געגאנגען מיט בגדי שבת ביים איבערגעבן דאס געלט. ס'איז געווען עפעס א גאנצער עסק. ער האט אריין געברענגט א הייליג הרגש פון אמאל פאר די צדקה ביי יעדן וואס איז אויפגעוואקסן אין דעם שטוב.

איך פיל אז ס'איז נישט קיין מקרה דאס אז מען האט מיך געהייסן איך זאל רעדן אפאר ווערטער. פאראיאר האט הנהלת הכולל די ערשטע מאלגעמאכט א זאך. זיי האבן צוזעמענגענומען די אלע אייניקלעך פון הייליגן ציעשנובער רב זי"ע הגם דא איז נישט ממש די זעלבע זאך, ווייל דא מאכט מען א צענטראלער דינער, דעמאלטס (בעת די לאוקדאונס) איז נאכנישט געווען קיין געהעריגער דינער, האט מען צאמגענומען די גאנצע משפחה, אלע אייניקלעך. ס'איז געווען צום יארצייט פון דער עלטער זיידע ר' לייביש טאמאשאווער, וואס איז פון די איינציגסטע צוויי וואס איז געבליבן פון הייליגן ציעשנובער רב זי"ע, וואס ער האט זיך ממש מוסר נפש געווען פאר'ן כולל.

ס'איז געווען עפעס א מין קידוש השם. א זאך וואס ס'איז נאך קיינמאל נישט געווען זייטן קריג אז אלע אייניקלעך און אור אייניקלעך און אור אור אייניקלעך זענען זיך צאמגעקומען אונטער איין דאך. ס'איז געווען עפעס מבהיל על הרעיון. ס'איז געווען עפעס א מעמד מיט א גרויס ווארעמקייט, און ס'איז געווען דעמאלטס א מורא'דיגע מורא'דיגע הצלחה.

ס'איז פשוט וואס מען דארף צו וויסן, אז אונזערע קינדער געדענקן שוין נישט, דער שוועד לעבט שוין נישט באלד צוויי יאר און אין די לעצטע פאר יאר איז ער שוין געווען עלטער. מען דארף שוין זיין אן עלטערער אייניקל צו געדענקן די שיחת חולין וואס איז געווען ביים שוועד אין שטוב. וואס מען האט גערעדט און וואס מען האט געשמועסט פונדערהיים. זיי וועלן וויסן נאר פון וואס זיי הערן פון אונז, וואס אונז וועלן זיי איבערגעבן.

יעצט איז א געלעגנהייט. איך האב עס אויך נישט געוויסט אלע פעולות וואס דער שוועד האט געטון די ערשטע יארן פונעם כולל. אזויפיל האב איך געוויסט, אז ער איז געווען אינוואַלווט און ער איז געגאנגען צו אלע דינער'ס. אבער וואס ער האט געטון פאר 50 יאר צוריק, פאר 60 יאר צוריק, וועלן ס'איז געווען אן עולם שמם - ס'איז נאך גארנישט געווען – דאס האב איך נישט געוויסט.

יעצט איז די זמן וואס מען דארף עס איבער'חזר'ן, וואס מען דארף עס טאקע אויפברענגען, און דערמאנען. מ'דארף געדענקען, אז די סיבה פארוואס ס'קאכט אין אונז אזוי, איז ווייל אין אונזערע אבות האט עס געקאכט. ס'ליגט אויף אונז די פליכט אז מיר דארפן דאס אריינפילעווען אין אונזערע קינדער און אייניקלעך אז ס'זאל קאכן ווייטער דער שורש הקדוש.

ס'איז א געלעגנהייט אויפצווועקן די צווייגן פון די קינדער און אייניקלעך, בויען דעם קשר טאקע מיט'ן שוועד ז"ל וואס ער איז געווען באמת, באמת - מען קען זאגן - פון די לעצטע מדור הקודם. ער האט זוכה געווען צו אן אריכות ימים מופלגת, און עד יומו האחרון ווען מען איז אריינגעקומען אין שטוב האט מען ממש געפילט אן אווירא פונדערהיים. דאס אמאל האט ער קיינמאל נישט פארגעסן. ממש נישט אזוי לאנג צוריק, מ'איז געווען מיט אים דאס לעצטע מאל אין צאנז, ווי ער האט זיך אויפגעווועקט! מען האט געמיינט ער איז יונגער געווארן מיט פופציג יאר.

יעצט איז די געלעגנהייט ווען מען דארף עס טאקע אויפפרישן. און באמת ס'איז נישטא קיין גרעסערע עילוי נשמה וואס מען וועט טון פאר זיינעט וועגן, ווי דאס וואס וועט אונז אלע צוריק מקשר זיין צו צאנז, צו אלע זיידעס לבית צאנז. דאס וועט זיין די גרעסטע נייחא נפשא בעולם העליון, וואו ער געפינט מיט די אבות הקדושים, זכותם יגן עלינו.

לקדושים אשר בארץ

אייניגע ציטאטן פון אן ערשינענעם באריכט,
נאכ'ן זעלטענעם מסע הקודש פון כ"ק אדמו"ר מצאנז זצ"ל
בארה"ק, תמוז שנת תשע"ט, וואס איז פארבינדן
מיט המשכת רבותינו הקדושים מצאנז זי"ע

הדלקת הנר און צדקה פאר רמב"ע"נ אין טבריא / ספעציעלע באזוך
אין ביהמ"ד 'צאנז' אין צפת / האט'ס ג'פרעל'ט אלעם נוטם!

ביי עלי' לציון פון התנא האלקי רבי מאיר בעל הנס, זייענדיג מתפלל פאר 'די הייליגע צדקה' און פאר 'אלקא דמאיר עננו' לכל התומכים והמחזיקים.

ביי רבי מאיר בעל הנס

מען האט זיך געוואנדן קיין טבריא צום ציון המצוינת פונעם היילִיגן תנא ר' מאיר בעל הנס וואס דער רבי זצ"ל [שליט"א] איז שטארק צוגעבינדן צו דעם מקום קדוש נאכפאלגנדיג די וועג פון זיינע היילִיגע אבות לבית צאנז זי"ע וועלכע פלעגן שטענדיג מחזק זיין דעם היילִיגן קופת ר' מאיר בעל הנס און אזוי אויך דער רבי איז ממשיך בדרכם מיט'ן מחזק זיין און שטיצן יעדע וואוילטעטיגע צדקה ארגאניזאציע למען עניי ונצרכי א"י א שטייגער ווי "קופת קרן הצלה" א.א.וו.

ביים ארויס גיין פון קבר רבי מאיר בעל הנס.

דארט ביים ציון פון רמבעה"נ איז דער רבי נתכבד געווארן מדליק צו זיין דעם נר תמיד וואס ברענט שטענדיג אויפ'ן פלאץ. אזוי אויך באותו מקום ובאותו זמן, קיים זה מה שכתוב בזה און אויפן פלאץ האט דער רבי מנדב געווען א ריזן סכום לטובת דעם הייליגן קופת רמבעה"נ.

דערנאך האט דער רבי פארגעזעצט תהלים זאגן מיט גרויס געהויבנקייט אויף א סדר מיוחד זייענדיג מעתיר בתפילה למען כלל ישראל.

אין צפת ת"ו

פון דארט האט דער רבי פארגעזעצט זיין וועג פארנדיג קיין צפת ת"ו וואס ווי באקאנט איז דער הייליגער שטאט מקום מנוחת כבודם פון פילצאליגע צדיקים וקדושים זי"ע.

אויף א ספעציעלע ארט העכערן ארטיגן ביה"ח, פון ווי עס זעען זיך אן אלע ציונים הקדושים פון די הייליגע צדיקים, האט זיך דער רבי אוועקגעשטעלט מתפלל צו זיין באופן כללי און מרבה געווען בתחינה אויפ'ן כלל ישראל וואס זענען איינגעהילט אין צרות יגון ואנחה אין דעם ביטערן גלות.

אין ביהמ"ד צאנז

דארט אין צפת נאכ'ן מתפלל זיין ביים ביה"ח האט זיך דער רבי זצ"ל [שליט"א] געוואנדן אין ריכטונג פונעם אלטן ביהמ"ד 'צאנז' אין שטאט. אין א געוויסער זין איז דער באזוך אין דעם ביהמ"ד געווען דער

ביי תפלת מנחה אין ביהמ"ד צאנז בעיה"ק צפת.

גולת הכותרת און דער הויכפונקט פונעם גאנצן היסטאריישן באזוך פונעם רבי'ן זצ"ל [שליט"א] אין ארה"ק:

דאס ביהמ"ד איז נאך נתייסד געווארן דורכן ראש השולשלת הרה"ק דער היליגער דברי חיים מ'צאנז זיע"א מיט א ספעציעלע שליחות הקודש מיט בנו הגדול הרה"ק דער היליגער דברי יחזקאל משינאווא זיע"א ביי זיין באקאנטן באזוך אין ארה"ק, (זעה שפעטער מער דערוועגן)

ווען דער רבי זצ"ל [שליט"א] איז אנגעקומען צום ביהמ"ד האט ער צוערשט אנגעהויבן זיין עבודת הקודש מיט'ן דאוונען מנחה ווען צום עמוד איז צוגעגאנגען בנו בכורו כ"ק הרה"צ רבי ברוך שליט"א, אדמו"ר מצאנז וואס האט געדאוונט מיט א געוואלדיגע התרוממות שטייענדיג נאך אזא דערהויבענע סדר היום.

באלד נאך מנחה איז מיט גרויס פייערליכקייט געפראווען געווארן א גרויסארטיגער מעמד קבלת פנים וברוך הבא לכבודו פונעם רבי'ן ובניו וחתניו הרבנים שליט"א דורך די חשוב'ע בני הקהילה וואו מ'האט מכבד געווען הרה"צ ר' אהרן האלברשטאם שליט"א בן כ"ק אדמו"ר זצ"ל [שליט"א] ואבדק"ק צאנז-קרייז, צו רעדן אפאר ווערטער.

דרשת כ"ק הרה"צ רבי אהרן הלברשטאם שליט"א, אדמו"ר מצאנז

במתק שפתיו האט הרה"צ ר' אהרן שליט"א מפליג געווען אין די שבח פון דעם מקום קדוש, מקום שהתפללו בו אבותיו, דערמאנענדיג די מורא'דיגע ווערטער פונעם זיידן דער ראש השלשלת דער היליגער דברי חיים פון צאנז זיע"א אז "היינטיגע צייטן ווען די בית המקדש איז ליידער חרוב גייען די תפילות ארויף צום כסא הכבוד דורך דעם ביהמ"ד, און צוליב דעם האט דער דברי חיים זי"ע טאקע מייסד געווען דאס ביהמ"ד אז די תפילות זאלן ארויף גיין דורך איר".

אזוי אויך האט ער צוגעלייגט אז ווער ווייסט צו דאס איז נישט געווען די סיבה פארוואס דער היליגער דברי חיים האט מייסד געווען דאס ביהמ"ד, זעהענדיג בעיניו הבדולחיות דעם שרעקליכן חורבן אייראפע וואס בעוה"ר איז דער היליגער שטאט צאנז אויך נישט אפגעשוינט געווארן ווען עס איז דערפון נישט פארבליבן קיין זכר רח"ל און צוליב דעם האט דער היליגער דברי חיים געלאזט אויפשטעלן דאס ביהמ"ד, עס זאל נאך פארבלייבן עפעס א קשר פון די אמאליגע צאנז ביז היינט.

אזוי אויך איז נתכבד געווארן חדב"נ הרה"צ ר' חיים שפיגעל שליט"א - אבדק"ק וועגנגעראוו, וואס האט שטארק ארומגערעדט איבער די גודל השעה.

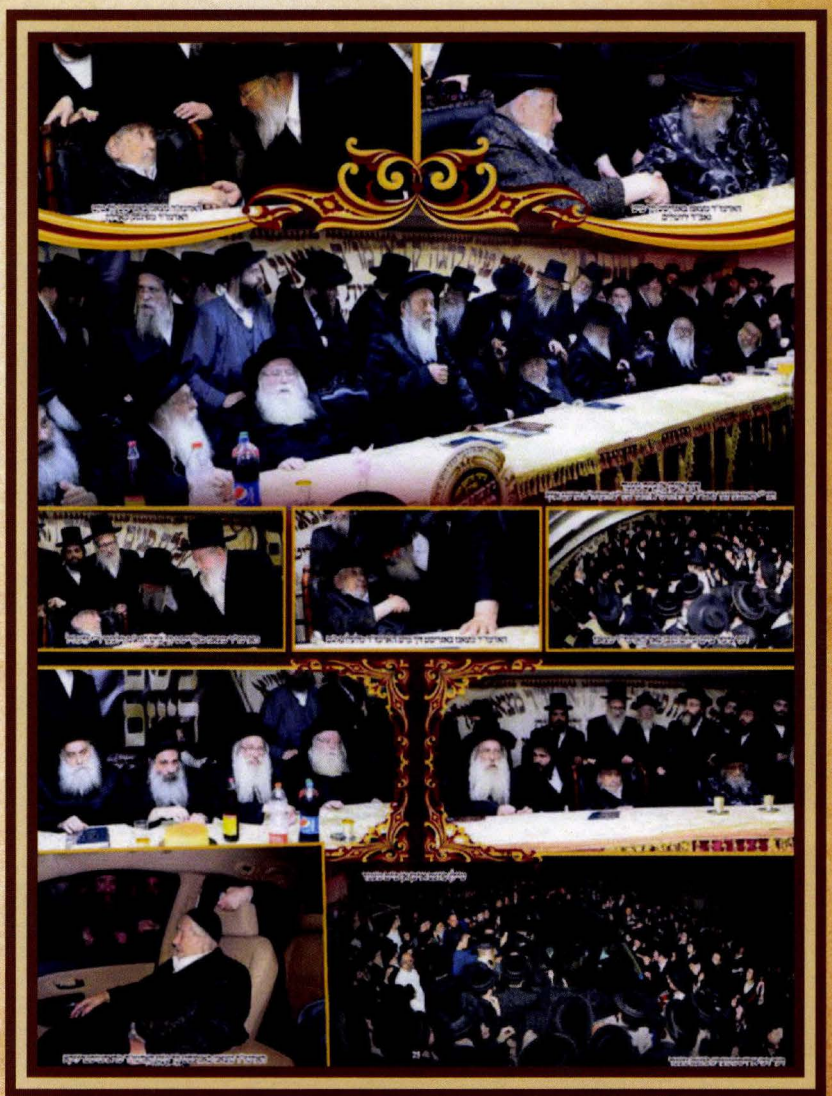
ביים סוף פון דער מעמד איז דער גאנצער ציבור ארויס אין פריידיגע טענץ מיט גרויס שמחה אז מ'האט זוכה געווען אנצוקומען צו אזא היליגע פלאץ, און מאידך גיסא האבן זיך די בני הקהילה געפרייט אז זיי האבן זוכה געווען צום צדיק זה בא לבית מלוני מיט'ן באזוך פון רבי'ן זצ"ל [שליט"א] הממשיך ששלשלת צאנז.

ביי ריקודין מיט שיר בר יוחאי בהאי יומא במירון

בילדער באריכט פון מעמד קבלת פנים שע"י העדה החרדית.

בילדער באריכט פון מעמד קבלת פנים שע"י העדה החרדית.

ממשיכי דרך הק'
פון צאנז אויפן גרויסן פארנעם

ציטאטן פון דער דרשה פון הרה"ג ר' יעקב דוד האלבערשטאם שליט"א בן הגאון האדיר רבי משה האלבערשטאם זצ"ל חבר הבד"ץ אב"ד טשאקאווא ביים מעמד קבלת פנים פון העדה החרדית אין ירושלים

א נצר פאר די צאנזער דינעסטיע

ברשות מרנן ורבנן שליט"א, מען האט זיך צאמגענקליבן דא, דער גאנצער ציבור, **לכבודה של מלכות, מלכות בית צאנז.** מען האט שוין געהערט די ווארימע קאכעדיגע דיבורים, איך וועל פרובירן אביסל מיט קארצע ווערטער, ארויסגעבן די משמעות פון דעם מעמד דא, וואס אונז געפינען זיך.

קודם כל, די התרגשות איז זייער גרויס, די פערזענליכע התרגשות. **דער טאטע זכרונו לברכה, איז געווען אלע יארן שטארק בידידות, און נאך אסאך מער ווי ידידות, דבוק מאת, מיטן רבי'ן זאל זיין געזונט,** און מיט די גאנצע משפחה, און עס איז א גרויסע התרגשות פאר אלע בני העדה החרדית, את אשר ישנו פה און את אשר איננו פה.

וואס איז דער התרגשות, אזא מעמד, אלע שטייען אין קוקן, ווי מען האט דערמאנט פריער, **די אויגן וואס האבן געזעען אויגן, א נצר פאר די צאנזער דינאסטיע, בן אחר בן, דער רבי זאל זיין געזונט, בן הרה"ק ר' ברוך, בן הרה"ק ר' מרדכי זאב, בן הרה"ק ר' לייביש'ל, בן הרה"ק דער קרייז'ער רב, ובן מרן קודש הקדשים דער הייליגער צאנזער רב, וואס אלע זענען געווען, ישבו כסאות למשפט, וואס זענען געזצן אויפן כסא הרבנות אין שטאט צאנז, אין עס ציט זיך דור אחר דור.**

די קריג האט ליידער מיט געמאכט א גרויסן שטיק כח פון די צאנז'ער פלאקער

צאנז איז געווען א פארנעם, א פלאקער פון תורה עבודה גמילות חסדים. **צאנז איז געווען א פלאקער פון מלחמה לה' בעמלק, אין יעדן דור. דאס איז געווען אלע צאנזער קינדער, און אלע האבן געוויסט, זיי טראגן דעם פאן פון אמת'ע קנאות, לשם שמים, פון די מלחמה לה' בעמלק.**

ליידער עס איז געווען די ביטערע מלחמה. עס איז אומגעקומען אזוי פיל אידן. די דייטשן, די חיות רעות, ימח שמם

וזכרם, בקשו להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים, אלעמען פון גרויס אין קליין. די חיות רעות האבן ממש געוואלט משמיד זיין כלל ישראל רח"ל. מען זאגט אז דריי הונדערט צאנז'ער אייניקלאך זענען אומגעקומען ביים ביטערן קריג, און עס האט מיט געוומען א גרויסן שטיק כח פון די צאנז'ער פלאקער.

ברוך ה' אשר לא השבית גואל

דער רבי זאל זיין געזונט איז געבליבן, דער טאטע הרה"ק ר' ברוך איז אום געקומען, און געלאזט די אלמנה מיט די קליינע יתומים, דער רבי זאל זיין געזונט, דער ברודער ר' חיים אהרן, די שוועסטער רעבעצין טווערסקי זאל זיין געזונט, רעבעצין פעלדנבורג זאל זיין געזונט, געבליבן קליינע יתומים'לאך, און דער אייבישטער דער אבי היתומים האט זיי געהאדעווועט. **ביז ב"ה וואס מען זעט היינטיגן טאג, אשר לא השבית גואל, דער רבי זאל זיין געזונט מיט די קינדער, ממשיכי דרך הק' פון צאנז אויפן גרויסן פארנעם, תורה עבודה גמילות חסדים, מיט דעם הייליגן דרך, מיט די הייליגע שיטה פון רבינו הק' פון סאטמאר זיע"א.**

ס'איז נישט דא כמעט א איד אין א"י וואס האט נאכנישט נהנה געווען פון דער צאנזער רבי שליט"א מיט די קינדער

איך ווייס נישט, אויב עס איז דא איין איד אין ירושלים, פון די היימישע אידן, וואס האט נאכנישט נהנה געווען פון דעם רבי'ן זאל זיין געזונט, מיט די קינדער. מען רעדט נישט באופן כללי, וואס מען האט נהנה געווען פון **די גרויסע תמיכות פאר די מוסדות, פאר כולל חבת ירושלים, און פאר קרן הצלה.** נאר אפילו יעדער איינער פערזענליך פון די אלע מפעלות וואס די קינדער טוען, ואי אפשר לפורטם כי רבים הם, און מסתם איז זיי אויכעט נישט ניחא, אז מען זאל דא אויס רעכענען די אלע זאכן. עס איז נישט דא קיין איינער וואס ער קען זאגן אז ער האט נישט נהנה געווען פון דעם פון די אלע זאכן.

שטיצן מוסדות על טה"ק איז אמת'ע צדקת ארץ ישראל

דער רבי זאל זיין געזונט זאגט, אז די אמת'דיגע צדקת ארץ ישראל וואס מען האט אלע דורות געשטיצט ארץ ישראל, אויפן גרעסטן אופן איז, אז מען שטיצט די מוסדות התורה וואס זענען נהנה נאר פון טהרת הקודש, ניצן נישט חלילה חלילה פון די שלטונות, און דאס איז די אמת'דיגע שטיצן ערליכע אידן אין ארץ הקודש.

זאל דער אייבישטער העלפן, אז עס זאל מקוים ווערן די ברכה, וואס דער שינווא'ער רב האט געווינטשן פארן רבי ר' לייביש'ל – דער צאנזער רב (תרס"ד/תרצ"ה) - למען יאריך ימים על ממלכתו, הוא ובניו בקרב ישראל, אמן.

ביקור גומלין פון ירושלימער
רב שליט"א. - ווערט געזען בנו
בכורו אדמו"ר מצאנז שליט"א.

דער רבי זצ"ל באזוכט ביי כ"ק
גאב"ד ירושלים שליט"א.

כולל חבת ירושלים

צדקת רבי מאיר בעל הנס

בריך מתייך לשלם

משם אלפי בני עזין דיקדים נתמכו כוללינו הגם מקדושים בברכה את בני אוהדינו, זקן הצדיקים, נצר חושר מגזע קדושים אראלים ותרשישים, ממשיך באון ועז במסורת אבותיו הקדושים לבית צאנז, ואדוק ומקושר בכל נימי לבבו ונפשו לקדושת צדקת רבי מאיר בעל הנס של כוללינו הק' "כולל חבת ירושלים" ומוסד חסדי אמת, אבות ואמותיו הק' שפעלו במסירות נפשם לעשות חיל לשוכת כוללינו הק', ומלהיב לבבות המטרוספים בעלו לעשות כמעשהו, ח"ה

כ"ק אדמו"ר מצאנז שליט"א

בארא פארק - ארה"ב

לרגל ביקודו באה"ק לראות בשוב ירושלים ולבקר בהיכלו

לפאר בראש שמחת נישואי נכדתי למזל טוב

בת חתנו יהודיהו הוהיק הרה"צ **יושע שלום נתן רובין** שליט"א ר"מ בישיבת פאטאאר

ובטוב סיוחדת לפעע"ב אביו יהודיהו מאו ומכובד

הגה"צ המפר אדמו"ר מגלאגוב שליט"א

ובמחוץ שלחה לפעע"ב אבי החתן הרה"ג ר' **חיים מאיר האגער** שליט"א

בן יהודיהו הרה"ג **ב"ק אדמו"ר מוויזניץ** שליט"א וחתן יהודיהו **ב"ק אדמו"ר מספינקא** שליט"א

יהא באו לבריכה ולהדשה קרן הצדקה והחסידות, ובקרוב מזאי יהיה לחיזוק גדול לשבת כוללינו הק' להעמיד לשושלת קדושת קושת כוללינו הק', ובקרוב נזכה לעלות כולנו ביחד כרגעה לירושלים עכ"י תאראיעיע, בבראת משיח צדקינו, במהרה בימינו.

המברכים בכל לב

הנהלת הכולל בארה"ק

ביים אויפנאמע אין לשכת הכולל בעיה"ק, פאר בני כ"ק אדמו"ר מצאנז זצ"ל, בעת דעם לעצטן מסע הקודש קיין א"י.

טייל פון די בארימטע גדולי התורה והחסידות, חברי הנהלת הכולל בארה"ק.

עס טרעיט אויף דער לאנגיעריגער מנהל הכולל בארה"ק, הרב החסיד ר' שלמה פרוכטהענדלער שליט"א.

כ"ק הרה"צ רבי אהרן הלברשטאם שליט"א אדמו"ר מצאנז, ביים דרשה און איבערגעבן שליחות וברכת אביו זצ"ל צו די חברי הנהלה.

ביים טאטן איז די בולל ממש נעוץ זיין לעבן

אינהאלטפרייבער-באלערענדער דרשה פון כ"ק הרה"צ רבי אהרן הלברשטאם שליט"א אדמו"ר מצאנז, ביים 'אסיפת הכנה' בבית מדרשו של כ"ק אדמו"ר מצאנז זצ"ל, ביום פסח שני.

ברשות די חשוב'ע ברודערס האדמורי"ם, ברשות דעם מנהל הכולל דאמבראווער רבי, ברשות כל הקהל הקודש הזה.

כולנו בני איש אחד נחנו, אונז זעמיר אלע קינדער און אייניקלעך פון דער צדיק, פון טאטן ז"ל וואס האט משפיע געווען דא אויף דעם מקום, דעם אסיפה האט מען געמאכט, דער מסבב כל הסיבות האט אזוי געפירט אז עס איז אויסגעקומען מען האט עס טאקע געמאכט אויף דעם מקום, די לעצטע דרייסיג יאר האט דער טאטע דא משפיע געווען אור קדושתו ותורתו, איז א געוואלדיגע זכיה וואס מען האט, מען קען ממשיך זיין די צדקה וחסד וואס אונזערע אבות הקדושים האבן געפילעוועט דערין כל ימיהם, דער באשעפער זאל העלפן טאקע ס'זאל זיין לזכר נשמתו.

קופת רמב"ה דאם איז אונזער תורה שבע"פ

שלמה המלך ברענגט אין משלי שמע בני מוסר אביך ואל תטוש תורת אמך, שטייט אין רבינו בחיי אז מוסר אביך גייט ארויף אויף תורה שבכתב, ואל תטוש תורת אמך גייט ארויף אויף תורה שבעל פה.

האב איך געזען פון מיטעלער בעלזא רב ז"ל, אז לכאורה היינט איז נישט שייך קיין תורה שבעל פה, אלעס איז בכתב, אלעס איז דאך אפגעשריבן, וואס מיינט היינט תורה שבעל פה, האט דער בעלזא רב געזאגט, דאס מיינט מנהגי ישראל, היינט זענען די מנהגי ישראל די תורה שבעל פה. האב איך געזען פון ר' יענקעלע ז"ל אז היינט מיינט דאס די פושקע פון ר' מאיר בעל הנס, די פושקע פון ר' מאיר בעל הנס דאס איז אל תטוש תורת אמך.

קומט אויס אז מען רעדט דאך דא צו די אייניקלעך פון טאטן ז"ל וואס זיי זענען דאך יושבי אהל, זיי פילעוועון דאך אין לערנען מקיים זייענדיג דעם שמע בני מוסר אביך, יעצט אויב נעמט מען אריין די פושקע אין שטוב איז מען מקיים אויך די סיפא ואל תטוש תורת אמך.

דעם טאטנס מיפן קשר מיטן בולל

דער ברודער, דער צאנזער רבי בני תורה, האט שוין געזאגט ביי די מעמד - (אין לשכת הכולל א וואך פריער) - די כולל האט מחליט געווען אז די ערשטע דינער נאך די קאראנא מגיפה ל"ע זאל מען מקדיש זיין לעילוי נשמתו פון דעם טאטן, האט דער ברודער געזאגט, איך וויל עס פשוט איבערזאגן, דער עולם איז דאך נישט געווען דארט, ס'איז א געוואלדיגע רעיון, איך בין זייער נתפעל געווארן דערפון, ווייל דאס איז נישט קיין מקרה, ס'איז אוועק אסאך צדיקים און אסאך גדולים, אסאך בעלי בתים וואס די כולל האט געקענט מאכן מער געלט וועלן מען מאכט עס לעילוי נשמתם..

אבער דאס איז א הימלישע זאך, ווי דער ברודער האט דערמאנט, די פסוק אין קהלת עיר קטנה ואנשים בה מעט ובא אליה וגו' אזא מעשה, ס'איז געווען איינער וואס האט געבויעט א שטאט, מען האט פארגעסן וועך ס'האט עס געבויעט, וועך ס'האט עס געמאכט, אין הימל האט מען געעפנט די ספר הזכרונות און מען האט זיך דערמאנט.

די זעלבע דא, אין הימל האט מען געשטורעמט עס איז דא עפעס א כולל, ס'טוט זיך דא, מען גיט געלט פאר אלמנות, מען גיט געלט פאר יתומים, וואס גייט דא פאר? האט מען זיך דערמאנט, אה, דער טאטע ז"ל, ווי מען האט שוין געהערט פריער שמועסן, איז געווען פון די מייסדי הכולל דא אין אמעריקע, איך האב עס געהערט כמה וכמה פעמים, נישט נאר איך, אלע ברידער'ס האבן עס געהערט, דער טאטע ז"ל פלעגט זאגן, ער האט געזען וואס טוט זיך דא, מען פלעגט טיילן

כ"ק הגה"צ רבי אהרן הלברשטאם שליט"א, אדמו"ר מצאנז, ביים דרשה.

ממש פרוטות, האט ער מחליט געווען, ער גייט צוזאמרופן א אסיפה. האט ער צוזאמגערופן א אסיפה, וועם ער האט געקענט האט ער געררופן, און ער האט מחליט געווען, אינדערהיים איז געווען אויך אזא זאך ווי נשיאים, ס'איז געווען אויך נשיאים אינדערהיים, דער הייליגער צאנזער זיידע איז געווען דער נשיא הכולל, ס'איז דא אפילו א בריוו פון זיידן, פונעם גריבובער זיידע ר' ברוך, איז דא א גאנצע שמועס, דערמאנט ער דארט וועם מען זאל אויפנעמען אלס נשיא, אבער שפעטערהיגע יארן האט מען עס איבערגעגעבן מער פאר בעלי בתים ווי די בעלי בתים זענען געווען די נשיאים.

דאם אויפקשטעלן נשיאות הכולל נאכן קריג

עכ"פ איז דעמאלטס אין די זמן, האט דער טאטע צוזאמגערופן וועם ער האט געקענט, גאליציאנער אידן וואס זיי האבן געהאט עפעס שייכות קיין גאליציע, מסתם איז דא א פראטאקאל, איך ווייס נישט צו מען האט עס געטראפן צו נישט, אבער ער האט דעמאלטס געזאגט ביי די אסיפה, דער טאטע האט מציע געווען אז מען זאל יעצט טוישן אביסל און מען זאל מאכן די עלטערע גאליציאנער רבי'ס אלס נשיאי הכולל. דאס איז געווען אין יאר תשל"ב.

עס איז טאקע דא בריוון דעמאלטס פון טאטן, מען האט יעצט געטראפן בריוון ווי דער טאטע שרייבט קיין ארץ ישראל, מען שיקט אים צוריק פון ארץ ישראל. איך האב אפילו געטראפן א בריוו וואס ר' משה האלבערשטאם שרייבט פאר'ן טאטן, אז די גאנצע הנהלת הכולל איז געווען א באזוך דא ביים טאטן אין שטוב און זיי האבן מורא'דיג הנאה געהאט פון די בייפאלן און מען גייט טון טאקע אזוי ווי ער האט געזאגט, ס'שטייט נישט וואס, אבער עכ"פ די גאנצע הנהלה איז געקומען.

איך האב געהערט פון טאטן אז די הנהלה איז געקומען, מיין טאטע האט אפילו געזאגט אז מען האט ארויסגענומען די אלע זילבערנע כלים, פלעגט דער טאטע זאגן אז דעמאלטס ווען זיי זענען געקומען איז געווען ספעציעל, ס'איז געווען א געוואלדיגע חשיבות ביים טאטן אז ער קען האבן די גאנצע הנהלת פון די כולל זאל זיין ביי אים.

ביים טאטן איז די כולל ממש געווען זיין לעבן, מען האט פריער שוין געהערט, דאס איז געווען זיין צווייטן הויז, ער איז געוואקסן אין שטוב פון זיין טאטן און דער גאליציאנער כולל דאס איז געווען די זאך, אלעס האט זיך געדרייט ארום דעם, דער טאטע איז געקומען, קיינער האט אים נישט געבעטן, קיינער האט אים נישט געהייסן, ער האט אליינס מדעת עצמו. אין די זמנים, - די מאמע זאל זיין געזונט און שטארק זאגט - ער איז אויפגעשטאנען יעדן טאג פיר אזייגער צו פיר דרייסיג און ער האט געהארעוועט אין לערנען, גמרא תוספות און געשריבן זאכן, מסתם איז עס נאך דא, און ער איז געווען פארנומען א גאנצן טאג, אבער ער האט זיך אנגעשטרענגט און אראפגענומען פון זיין צייט, ווייל ער האט געוואלט אויך זיין א גבאי הכולל אזויווי זיינע אלע אבות הקדושים זענען געווען, ער האט געמומען דעם זאך אין די האנט אריין, און טאקע פון דעם זאך, קוק וואס איז אויסגעווואקסן.

דעם טאטנ'ס קירבה מיט די נשיאי הכולל

טאקע דעמאלטס ביי דעם אסיפה האט מען אויפגענומען די נשיאי הכולל, דער טאטע איז געווען שטארק נאנט מיט'ן באבובער רב ז"ל, ער איז געווען א ידיד נאמן פון טאטן אלע יארן, דער טאטע איז אנגעקומען קיין אמעריקע, איך ווייס נישט צו דער עולם ווייסט, ער איז אנגעקומען קיין אמעריקע און דער באבובער רב איז שוין דא געווען, האט ער געשיקט שלוחים אפווארטן דעם טאטן ביים שיף, ווייל די קשר איז נאך געווען אינדערהיים, די קדושת ציון פלעגט קומען קיין גריבוב. דער טאטע האט נאך געדענקט דער רב ר' שלמה פונדערהיים, זיי פלעגן מאלן ווייץ צוזאמען, האט ער אים געדענקט.

דער באבובער רב האט פארשטאנען, ס'קומען אן צוויי בחורים, דער טאטע ז"ל מיט'ן פעטער ז"ל, האט ער געשיקט זיי אפווארטן ביים שיף. ס'איז געווען א שטארקע התקשרות אלע יארן, מען קען זאגן, ווען ער איז דא געווען אין אמעריקע, די נאנטקייט וואס דער טאטע האט געהאט מיט'ן באבובער רב. דער טאטע האט געזאגט אז ער האלט אז באבובער רב איז א מנהיג העדה און מען דארף אים אויפנעמען פאר נשיא, אבער באבובער רב האט נישט געוואלט זיין אליינס נשיא, האט מען צוגענומען אויך די אנדערע גדולים, דער בלוזשובער, דער טאטע איז אויך געווען זייער נאנט צום בלוזשובער רב, יעדן ערב יום כיפור פלעגט דער טאטע גיין זיך געזעגענען ביים בלוזשובער רב, ממש פאר'ן זמן, מיינע ברידער'ס געדענקן אלע, ער איז געפארן מיט א קאר, ממש פאר'ן זמן.

ער האט זיך געהאלטן זייער נאנט מיט אים. אויך דער סטיטשינער רב, דער טאטע איז געווען זייער נאנט, דער טאטע איז געווען אין סאמארקאנד, רוסלאנד ביים קריג צוזאמען מיט'ן סטיטשינער רב, ער האט געהאט מורא'דיגע קירבות מיט מיין טאטן.

אבער עכ"פ דעמאלטס האט זיך אנגעהויבן די קשר וואס די כולל האט אנגעהויבן צו ארבעטן, מען האט אנגעהויבן עפעס צו טון, ס'זאל עפעס ווערן א זאך.

אונזערע היליגע זיידעס די נשיאי הכולל

די היליגע קשר וואס די טאטע האט געהאט, דאס הייבט זיך אן מאבותיו הקדושים, מען האט אנגעהויבן פון היליגן דברי חיים זי"ע וואס מען האט שוין געהערט, איז געווען נשיא הכולל, ס'איז דא די בריוו וואס ער איז געווען גבאי הכולל, און נאכדעם זיין זון דער קרייזער רב ר' אהרן, וואס ס'איז דא אין די לוח, ס'איז געדרוקט, שטייט קלאר אז ער איז געווען גבאי הכולל.

און ס'איז ידוע, ס'איז דא אסאך מעשיות, איך האב אליינס געהערט, ס'איז געווען א איד אין לאנדאן, ער האט געהייסן ר' אהרן שלמה ראזען, ער איז געקומען פון מישענע, ער האט געהייסן אהרן נאכ'ן קרייזער רב, האט ער מיר פארציילט אז ס'איז געווען אין מישענע א פרוי וואס האט נישט געהאט קיין קינדער, איז זי געפארן קיין צאנז צום קרייזער רב, זי איז געקומען פראווענען, האט זי געבעטן זי זאל האבן קינדער, האט דער קרייזער רב געזאגט: איך האב איין עצה פאר דיר, טאמער זי קען זיך מקבל זיין יעדע וואך ערב שבת

קודש צו געבן פאר די קופת ר' מאיר בעל הנס דעמאלטס זאג איך איר צו א קינד.

כך הוה, זי האט מקבל געווען די קבלה און זי האט געהאט א קינד, און פלא איבער פלא, זאגט ר' אהרן שלמה אז איין וואך, שוין געווען א בחור דער קינד, איין פרייטאג האט זי פארגעסן צו געבן און דער בחור איז נפטר געווארן, און פונקט יענע וואך איז שפעטער געקומען די ידיעה אז דער קרייזער רב איז נסתלק געווארן, זעט אויס אז דעם גאנצן זמן האט ער אנגעהאלטן דעם קשר אז זי זאל געדענקן צו געבן, אזוי ווי ער איז אוועק האט זיך אויפגעהערט דער קשר. עכ"פ די צדיקים האבן געהאט געוואלדיגע ענינים וואס זיי האבן געטון מיט די פעולות ר' מאיר בעל הנס, ס'איז נישט געווען אליינס.

ווייטער זיין זון, דער זיידע ר' לייביש, דער צאנזער רב ר' לייביש, וואס איז געווען מוקדש בכל העולם כולו, איז אויך געווען, ס'איז דא א לוח געדריקט פון גאליציאנער כולל, איך האב די אריגינעלע לוח תרצ"ה, דאס איז שוין געווען גראדע גלייך נאך די פטירה פון ר' לייביש, איז דא דריי בריוון איז געדרוקט, איך האב עס נישט יעצט נאכגעקוקט אבער איך געדענק, איז דא דריי בריוון, דריקן זיי דארט אנהייב לוח, איך מיין פון ר' ישעי'לע טשעחויבער און פון בעלזער רב און פון צאנזע רב ר' לייביש, דאס איז דריי בריוון וואס זיי דריקן דארט.

און ר' לייביש איז געווען, ס'איז דא אסאך סיפורים וואס ר' לייביש איז געווען די גאנצע געלט פון פדיונות, דער טאטע ז"ל ברענגט עס אויך אין די בריוו וואס ער שרייבט פאר'ן כולל, אז אלע געלט וואס ער האט געהאט, וואס מען האט אים געברענגט פדיונות האט ער אוועקגעגעבן פאר ר' מאיר בעל הנס.

איך וויל נאר פארציילן איין מעשה וואס איז נישט געדרוקט, איך האב געהערט ס'איז דא א משפחה וואס הייסט קלוגער, עס איז דא אין בני ברק אייניקלעך פון די משפחה, זיי קומען פון א שטעטל אין גאליציע וואס הייסט טשארנעדענייטץ, ס'איז געווען דארט צאנזער חסידים, זיי זענען געווען דעם זיידנ'ס חסידים, און דער זיידע ר' מרדכי זאב, די לעצטע צאנזער רב, איז אפילו אמאל געפארן צו א הכנסת ספר תורה דארט אין דעם שטעטל, ס'איז געווען גאנץ אסאך צאנזער חסידים דארטן.

איז די קלוגער'ס האבן א קבלה א מעשה, אז אמאל איז געווען א גביה, וואס מען האט געגומען זיין קינד אין מיליטער, איז ער געקומען צו פארן צום צאנזן זיידן ר' לייביש ז"ל, אז ס'איז צרות, א גביה, אבער די קינד אין מיליטער, ער קען גארנישט טון.

האט דער זיידע געזאגט די זעלבע זאך, ער זאל מקבל זיין צו שטיצן ר' מאיר בעל הנס. האט ער געוואלט געבן געלט פאר א קוויטל, "געב נישט מיר, געב פאר ר' מאיר בעל הנס, ער קען בעסער פועל'ן", אזוי איז געווען איינמאל, צוויי מאל, האט דער גביר געזאגט "אבער איך וויל געבן פאר'ן רבי'ן", ס'האט נישט געהאלפן גארנישט, זאגט ער, ניין מאל האט ער געגעבן און אלעס האט די זיידע געהייסן אריינלייגן אין ר' מאיר בעל הנס, די צענטע מאל האט די זיידע שוין גענומען.

אבער מען זעט פון דעם ווי די זיידעס זענען געווען דבוק אין ר' מאיר בעל הנס,

און בכל כוחי נפשם האבן זיי געארבעט פארן כולל, וואס זיי האבן געקענט, האבן זיי משפיע געווען דורך די כח פון צדקת ר' מאיר בעל הנס, ווי ס'איז ידוע אז מען קען פועל'ן געוואלדיגע זאכן. און דאס טאקע, אין דעם שטוב איז די טאטע נתגדל געווארן, דאס האט אים געקאכט טאקע א גאנץ לעבן, די גאנצע זאך.

לבבות לשרה, פארוואס דוקא אברהם

איז באמת א חיוב אז מען קומט רעדן דא פון טאטן זכרונו לברכה וואס איז געווען אזוי דבוק אין ר' מאיר בעל הנס. איך האב אמאל געזען, ס'איז געווען א גדול, ער האט ארויסגעגעבן א ספר ליקוטי בתר ליקוטי, ער האט געהייסן ר' שמואל אלתר, דער טאטע איז געווען זייער נאנט מיט אים. האט ער אמאל געטייטשט, ס'שטייט ביי אברהם אבינו ויבוא אברהם לספוד לשרה ולבכותה, אברהם אבינו איז געקומען מספיד זיין שרה, האט ער זיך געשטעלט, פארוואס שטייט נישט אז יצחק האט מספיד געווען, וואס עפעס נאר אברהם, יצחק איז שוין אלט געווען 37 יאר דעמאלטס.

האט ער געזאגט, וואס האט ער געקענט מספיד זיין, יצחק האט געקענט די מאמע וועז זי איז געווען עטליכע אין 90 יאר אלט, ווייל וועז יצחק איז געבוירן געווארן איז זי אלט געווען 90 יאר, זי איז געווען טאקע שרה אמינו, זי האט געזאגט תהלים א גאנצן טאג און זי האט געטון צדקה וחסד, וואס קען מען ערווארטן א פרוי פון איבער די 90 יאר, מען ווייסט דאך שוין אז מען האלט שוין די צווייטע האלב פון לעבן. וואס ער האט געזען, טאקע די אלע גרויסע זאכן מעשים פון שרה אמינו, אבער ס'איז נישט קיין גרויסע גדלות, אברהם אבינו ער האט געקענט זיין רעביצין האט ער געקענט נאך פון די יונגע יארן, און דעמאלטס איז זי געווען די גרויסע צדיקת, אה! - אזא איינער האט געקענט מספיד זיין.

דעם טאטן'ס געהויבענע יובנט

איז באמת, ס'האט געוואקסן א דור, אונז האמיר געקענט, מיינע ברידער'ס האבן געקענט דעם טאטן נאך פריער, אבער עכ"פ די אייניקלעך האבן שוין געקענט דעם טאטן שוין די לעצטע צוואנציג יאר, אבער די קאך, די ברען, אוודאי דער טאטע איז טאקע געווען לא נס ליחו, ביז די לעצטע יאר האט מען געזען דעם קאך און די ברען, אבער די התלהבות דקדושה וואס דער טאטע האט געהאט אין די אינגע יארן, וואס אידן האבן נאכדערציילט פון טאטן, די התלהבות וואס די טאטע האט געהאט און געהארעוועט אין לערנען, צו ס'איז געווען אין לעמבערג, איך האב געהערט פון דער זשמיגראדער פעטער, ס'איז געווען א חידוש נפלא א בחור זיצט דארט אליינס און הארעוועט - 18 שעה א מעת לעת - אין לערנען, וואס יעדער איינער איז געשטאנען און געשפילט אינדרויסן, ס'איז געווען אינמיטן די מלחמה דער טאטע איז געזיצן און געהארעוועט בלעטער אויף בלעטער, דורכגעארבעט, צי ס'איז געווען נאכדעם אין סיביר האט ער געלערנט מיט ר' שלום בראנדער, פון דעם טאטן האמיר אלע זאכן גארנישט געהערט, אבער דאס איז געווען די מציאות, אין סאמארקאנד, אין אלע זמנים, די טאטע איז געווען אין קראקא שפעטער, די קאך אין לערנען וואס די טאטע האט אריינגעלייגט, די מסירת נפש וואס דער

טאטע האט געהאט, די התלהבות דקדושה פאר יעדע מצוה, צו שמירת שבת, צו לייגן תפילין.

שטעלטס ענק פאר א בחור פון זעכצן זיבעצן יאר לייגט תפילין פאר הונדערטער אידן, ס'איז געווען א לאגער דארטן פינף טויזנט אידן, שטייט א בחור ער לייגט תפילין פאר'ן עולם! דאס איז געווען די קאך, די צאנזער קאך די טאטע האט געהאט, דאס האט ער מנחיל געווען פאר אונז אלע, דאס מאכט זיך נישט אליינס.

דער טאטע איז געקומען קיין אמעריקע, א בחור קומט קיין אמעריקע, ער איז געגאנגען גלייך לערנען, דאס האט ער געזען ביי זיין טאטן, ער האט קיינמאל נישט געזען זיין טאטן נישט לערנען, קיינמאל נישט געזען דעם טאטן שלאפן, אייביג האט ער אים געזען לערנען.

ער איז געקומען קיין אמעריקע, ער איז געקומען אליינס, די מאמע איז נאכנישט דא געווען, איז ער גלייך געגאנגען פארהערן אין ישיבה איריין, ער איז געגאנגען לערנען. ער דארף א בעקיטשע, מען גייט לערנען אין א ישיבה, קיין איינער גייט נישט קיין בעקיטשע, ער דארף האבן א בעקיטשע, ער איז א צאנזער קינד, ער קען נישט גיין שבת אן א בעקיטשע!

איז ער געגאנגען זיך טרעפן, זוכן איינער זאל אים אויפנייען א בעקיטשע, נא ווי טרעפט מען איינעם? וועט קען נייען א בעקיטשע? האט ער געטראפן עפעס א שניידער וואס האט נאך געוויסט ווי אזוי מען נייט א בעקיטשע, ער האט אים אויפגענייט א בעקיטשע.

דמות דיוקנו של אביו

מיין חיים שלמה האט דערציילט אז ער האט געפרעגט דעם טאטן ז"ל וויאזוי ער האט זיך געקענט האלטן? האט דער טאטע געענטפערט, ווייל פון וועג ער איז ארויסגעגאנגען פונדערהיים פון גריבוב האט ער נאר געטראכט אז ער איז ביים טאטן אין שטוב, וואו ער איז געגאנגען און וואו ער איז געשטאנען האט ער געשפירט אז ער איז ביים טאטן, ער האט גארנישט געטראכט זייטיגע זאכן, ער האט אלעס געשפירט ער איז אין בית אבותיו הקדושים, און מיט דעם מסירת נפש וואס דער טאטע האט געהאט, די קאך און די ברען, דאס קומט נישט אליינס, דאס האט ער מנחיל געווען פאר אונז אלע, אונז דארף מיר דאס קענען מנחיל זיין וויטער פאר אונזערע קינדער וויטער.

פארוואס דוקא קופת ר' מאיר בעל הנס

ווי אזוי קען מען די קאך און די ברען וויטער מנחיל זיין, ווי אזוי קען מען דאס מאכן? איז די איינציגסטע זאך וואס מען קען עס מאכן, איז אז מען זעט, אז מען לייגט זיך אריין, דא איז דא א קופה וואס איז קופת ר' מאיר בעל הנס, מען האט שוין פריער געהערט, וואס אין אמת אריין, מען קען אריינטראכטן, מען קען געבן געלט פאר ענייי ארץ ישראל, וואס עפעס דארף מען געבן פאר כולל חבת ירושלים, ס'איז דא אידן קומען דא, דא איז דאך א מקום מרכז החסד, קען מען דאך געבן פאר די אידן, וואס דארף מען גיין שיקן דורך ר' מאיר בעל הנס, כולל חבת ירושלים, דאס איז א קאמפאני מיט א אפיס, מיט א געשעפט, וואס פעלט עס אויס?

האב איך געטראכט, ס'איז דא א מורא'דיגע ווארט וואס ר' יענקעלע זאגט נאך, אידן דארפן דאך פועל'ן ישועות, יעדער איינער וואס ער דארף, גייט מען צו ציונים פון א צדיק און מען ווייניט זיך אויס. אבער וואו איז די פדיון? מען דארף דאך געבן א פדיון פאר דעם צדיק? אז מען געט די פדיון, האט ר' יענקעלע נאכגעזאגט פון קרייזער רב, אז מען געט די פדיון פאר די אייניקל פון דעם צדיק איז אזוי ווי מען געט עס פאר'ן צדיק אליינס. אזוי האט ר' יענקעלע געזאגט.

איז קען זיין, אונז האמיר דא א צדקה וואס אונזערע זיידעס האבן געגעבן פאר די זיידעס פון די וואס באקומען פון די צדקה, דאס איז די אינצידגסטע צדקה וואס אונז קען מיר געבן, וואס דארט איז דא תקנות, מען געט נישט פאר סיי וועמען, זיי געבן נאר פאר די אידן וואס אונזערע אבות הקדושים האבן געגעבן פאר די אידן, די זיידעס פון די אידן האבן אונזערע אבות הקדושים געגעבן.

ממילא אונז קען מיר האבן די זכיה אז מען קען געבן פאר אזא צדקה, פאר אזא קופה וואס האלט זיך אן שוין אזויפיל יארן, קרוב צו 200 יאר וואס די קופה גייט אן, איז א געוואלדיגע זכיה און א געוואלדיגע זאך אז מען קען נאכדעם נהנה זיין פון די קופה.

"כל מנהגי קודש שהעריצו אבותינו הקדושים לא תזוז מהם"

איך וויל פארליינען דא א שטיקל, מען זעט די קאך פון טאטן וואס ער איז געווען צו דער היים, דבוק צו די אבות הקדושים, דער טאטע שרייבט אין צוואה, שרייבט ער אזוי, ער שרייבט, י"ח אלול וואס דעמאלטס איז ער ארויסגעגאנגען פון גריבוב, מרה היה לי, ס'איז מיר געווען ביטער, ונפרד אצלי כל חיותי, ס'איז מיר געווארן נפרד די גאנצע חיות מיינע, ונפרדתי מאור הגדול, איך בין געווארן אפגעשיידט פון דעם גרויסן אור, שהיה שוכן בבית הקדוש של מרן אדוני אבי מורי ורבי זי"ע, ומזקני מרן מצאנז זי"ע, דאס איז די לעצטע צאנזער רב, שהיה מלא דביקות וקדושה במדה גדושה שאין לשער, דאס איז געווען די שטוב פון זיינע אבות הקדושים.

און ער פירט ווייטער אויס שפעטער: "כל מנהגי קודש שהעריצו אבותינו הקדושים לא תזוזו מהם", די אלע מנהגי קודש, מיר האמיר פריער שוין געשמועסט פון בעלזער רב, דאס איז אל תטוש תורת אמך, דאס איז די מנהגי הקודש, "ובעיקר להיות רבי'שע קינדער, שזה דרך הנחה לעמוד עכשיו נגד פגעי הזמן שבעוה"ר אין לך יום שאין קללתו מרובה מחבירו, וצריכין להיות חכם מחוכם איך לחנך דורות ישרים", אזוי זאגט ער מען דארף זיין א חכם מחוכם, "גדר גמור בל יפלו ברשות היצר הרע". דארף מען טון אלע מיני עצות, היינטיגע צייטן די סטרא אחרא איז דאך אזוי גרויס דארף מען טון אלע מיני עצות אז מען זאל קענען אריינפלאנצן אין די קינדער די קאך און די ברען.

ב"ה אונז האמיר די זכיה, אונז זעמיר אייניקלעך פון די הייליגע שלשלת פון די הייליגע שושילתא דדהבא, וואס זיי האבן אריינגעשיינט בכל העולם כולו, אונז קען מיר האבן א שייכות מיט די שושילתא, אז מען וועט אריינבאקן די קאך אין אונזערע

קינדער, וועלן אונזערע קינדער אויך אריינבאקן אין זייערע קינדער צו האבן א שייכות מיט די אבות הקדושים.

דער טאטע ז"ל שרייבט אין א בריוו וואס ער האט געשריבן פאר'ן כולל שרייבט ער, געוואלדיגע וועלט שרייבט ער אזוי:, "צדקת ר' מאיר בעל הנס שאבותינו הקדושים מסרו נפשם למענה. וכבר נודע בשער בת רבים אשר אבותינו הקדושים והצדיקים מוסדי דור ודור פעלו ועשו בכל נימי לבבם ונפשם לטובת הצדקה הזו, ובכפליים עסקו למענה הן עדת צאן מרעיתם הסרים למשמעותם, זיי האבן מעורר געווען אידן, שיחזיקו ויתמכו בקופסת הצדקה הקדושה הזו ועוד יותר היו הם בעצמם, זיי אליינס זענען געווען, לאות למופת למען באי ביתם ותומכים את קופת הכולל בסכומים עצומים באופן יוצא מן הכלל, וכמה סיפורים נודע לנו איך שרצו אבותינו הקדושים .. צדקה ר' מאיר בעל הנס, דאס איז געווען די קופה וואס זיי האבן געלייגט די קוויטל האבן זיי דארט געלייגט, "ואשרי תומכים התפללו והתחננו אצלם בתפילה תחנונים עד שפעלו גדולות ונצורות הכל בכח סגולת זה, אלעס מיט די כח פון די סגולה האבן זיי געקענט מאכן.

נישט נאר עשה נאר אויך מעשה

דער טאטע שרייבט דא, ער האט געהאט א ענין דערביי אז מען זאל נישט סתם טון אין דעם כולל נאר די זיידעס זענען געווען עושים ומעשים, פאר דעם טאקע האט ער גערופן אפאר יאר צוריק, ער האט צאמגערופן, ס'איז געווען א מסיבת שבע ברכות האט ער ממנה געווען גבאים פון די אייניקלעך, וויל דאס האט ער געוואלט אריינפלאנצן, די אייניקלעך זאלן אויך טון, נישט סתם געבן געלט, ער וואלט געקענט זאגן מען זאל געבן געלט פאר'ן כולל, ניין, ער האט געמאכט גבאים, ער האט געשריבן דעמאלטס א מכתב קודש, ער האט געוואלט טאקע די קינדער און די אייניקלעך זאלן וויסן וואס מיינט ר' מאיר בעל הנס, דאס איז אונזער יסוד אין גלות אז מען איז דבוק צו אונזערע אבות הקדושים, וואס דורך ר' מאיר בעל הנס, דאס קען זיין די יסוד און מען קען זיין דבוק אין דעם.

ס'האט מיר פארציילט ר' משה בצלאל בודק ער פירט אן "קרן הצלה", האט ער מיר אמאל פארציילט, דער טאטע האט אים אריבערגערופן, דער טאטע האט אים געזאגט אזוי, די ווערטער האט דער טאטע אים געזאגט, "מתי יגיע מעשי למעשי אבותי", אזוי האט ער אים געזאגט, איך וויל האבן א שייכות צו מיינע אבות הקדושים, איך וויל האבן עפעס א נגיעה צו מיינע אבות הקדושים, האט דעמאלטס די טאטע געמאכט "קרנות", יעדער ווייסט פון קרן הצלה, ווייל ער האט געהאלטן, געבן געלט פאר חינוך הטהור, מען קען האבן א שייכות מיט די אבות הקדושים, מען זעט אבער די קאך וואס די טאטע האט געהאט פאר עניי ארץ ישראל, פאר תורת ארץ ישראל, פאר חינוך הטהור, דאס איז געווען זיין קאך און מיט דעם האט ער געקענט ווייטער.

עס איז דיין זיידנס צדקה קאסע!

איך האב געזען שטיין פון ר' מיכאל בער ז"ל א הפלא'דיגע וואורט, ס'שטייט וארא

אל אברהם אל יצחק ואל יעקב, זאגט רש"י וארא, אל האבות, איז דא די באקאנטע קשיא, וואס לייגט רש"י צו? יעדער ווייסט אז אברהם יצחק און יעקב זענען די אבות, וואס לייגט רש"י צו אל האבות? האט ר' מיכאל בער עס מסביר געווען מיט א משל. מען גייט צו א איד, מען זאגט אים: "דו ווייסט, די בעש"ט איז געווען א קדוש וטהור, וואס זעסטו אזוי אויס?! דו ווייסט ר"ר אלימלך איז געווען ממש א קדוש וטהור, וואס זעסטו אזוי אויס?!"

זאגט ער: "יא, דער בעש"ט איז געווען טאקע קדוש וטהור, ר"ר אלימלך איז טאקע געווען א קדוש וטהור, אבער וואס האט עס מיט מיר, איך בין עפעס דער בעש"ט? איך בין עפעס דער ר"ר אלימלך?"

זאגט רש"י, וארא אל האבות! דו ביסט א אייניקל פון זיי! דו דארפסט א שייכות מיט זיי, ס'איז נישט סתם אזוי אברהם יצחק ויעקב.

מען וועט פרעגן וואס דארף איך געבן געלט פאר ר' מאיר בעל הנס? פיין, אידן געבן, ס'איז א געוואלדיגע קופה. - ניין! אונז זעמיר אייניקלעך פון די צדיקים וואס זיי האבן געפילעוועט און געקאכט פאר ר' מאיר בעל הנס און ס'איז א חיוב אויף אונז צו געבן. עס קען נישט זיין סתם, אונז זעמיר זיך מתפאר, אונז האמיר זיידעס, - יא, זייער שיין, אבער וארא אל האבות! אונזערע זיידעס, ס'איז א חיוב.

וען מען גיבט האט מען די כח פון די מייסדים

ס'איז באקאנט פון שינאווער רב, דער מנהל הכולל דאמבראווער רבי האט שוין פריער געזאגט , שינאווער רב ברענגט אין א בריוו, אז נישט נאר די זכות וואס מען האט דורכדעם וואס מען איז מחזק די זכות צדקת ארץ ישראל, נאר א מענטש געט פאר ר' מאיר בעל הנס האט ער אויך די כח פון די מייסדים און פון די אלע צדיקים וואס זיי האבן געגעבן געלט פאר די קופה, די אלע זכותים גייט אויף דער וואס געט היינט געלט פארן כולל.

איז זיכער אז טאמער מען וועט זיך אנשטרענגען יעדער איינער, איך מיין ס'איז כדאי יעדער איינער, - איבערגעבן פאר די אייניקלעך, איך האב נישט געפרעגט פריער - אבער איך מיין אז יעדער זאל זיך מאכן א כלי, אז ס'וועט נישט זיין קיין כלי וועט גארנישט זיין דערפון, יעדער זאל זיך אנשטרענגען, דארף נישט זיין אייגן געלט, מען קען שאפן געלט, יעדער וועט גיין צוויי דריי מאל נאך געלט, ס'איז א קופה וואס אונזערע אבות הקדושים האבן געפילעוועט דערויף, און יעדע אייניקל, מען זאל איבערגעבן פאר וועט ס'איז נישט דא, כאטש טויזנט דאלאר זאל ער אריינברענגען פאר די קופת הכולל, אזוי וועט עס זיין א געוואלדיגע חשיבות און א געוואלדיגע כלי.

און ס'זאל זיין טאקע לעילוי נשמת, דער טאטע ז"ל בגנזי מרומים האט זיכער הנאה אז מען מאכט א מעמד לעילוי נשמתו, און די זאך וואס ער האט אליינס געפילעוועט און געוואלט אזוי שטארק, זאל שטייגן וויטער, זיכער וועט זיין א זכות און זיין כח וועט מגין זיין אויף אונז און מען וועט זוכה זיין טאקע בקרוב צו די גאולה שלימה בב"א.

הרה"ג ר' חיים יואל הלברשטאם שליט"א, א נכד יקר פון צאנזער רבי'ן זצ"ל, טרעיט אויף מיט א ווארימען דרשה מלא דברים נעימים ומעוררים, ביים אסיפת הכנה לבני משפחת שלשלת הקודש.

הרב ר' ברוך יודא הלבערשטאם שליט"א, א גבאי נאמן פון כולל, און ראש וראשון להצלחת מעמד הדינער לע"נ דעם גרויסן זיידן זצ"ל, ביים ארום גיין מיט א זילבערנעם כולל פושקע לקבל תרומות קודש מכל בני המשפחה בנין של קדושים. - כ"ק אדמו"ר מצאנז שליט"א איז תורם תרומת הקודש.

דאם הייליג בליק צו 'צדקת רבי מאיר בעל הנס כולל חבת ירושלים' ביי רבותינו הקדושים מצאנז זי"ע

א דרשה מיוחדת ויסודית, רייך מיט נאר מערקווערדיגע עובדות יפות ונפלאות פון עבודת רבותינו הקדושים לבית צאנז מיט 'צדקת רבי מאיר בעל הנס כולל חבת ירושלים', וואס איז בעווים אין ארט דא צוגעדרוקט ווערן, וואו ס'איז כולו מוקדש פאר דעם נשא הקדוש.

דאם איז דברי פי חכם, האי פה מפיק מרגליות הגה"צ רבי קלמן הלברשטאם שליט"א אבדק"ק צאנז ק"ק, געוואט אין דער שטאט קרית יואל, ביים מעמד מנבית הכולל 'רצונו של צדיק' ביים יארציים פון מרן הרב הקדוש בעל דברי יחזקאל משינאווא זי"ע

ברשות הרבנים הגאונים הצדיקים שליט"א, ראשי ומנהלי קופה הק' כולל חבת ירושלים, ובראשם האבן מיר דא א גאסט ר' **בעריש רובין שליט"א** דער מנהל הכולל זאל זיין געזונט, וואס איז געקומען דא אנפירן מיט די מעמד. ובעיקר דער וואס בזכותו איז דא די גאנצע מסיבה, ידידי **הגה"צ ר' שלמה רובין שליט"א** ציעשנוב'ער רב דא אין קרית יואל. וואס אזא עולם אין אזא מצב (אין לאקדאון חדשים) זאל מען קענען זוכה זיין צו מאכן א סעודת הילולא בשילוב מיט א דינער פאר כולל חבת ירושלים איז א געוואלדיגער זאך.

הרה"ק משינאווא זי"ע פעל גם לאחר פטירתו להדבקים בו

וועלן מיר אנהייבן, ס'איז דאך אויך א סעודת הילולא פארן הייליגן שינאווא רב זצ"ל, וועלן מיר פארציילן א מעשה וואס איך האב מקבל געווען פון א גוטן מקור, וואס דער הייליגער שינאווא רב לאחר פטירתו האט זיך געמיהט פאר די וואס זענען געווען דבוק אין אים.

אין לאנדאן האט געוואוינט א איד **הרה"ח ר' עזריאל הערבסט ז"ל**, איך וויים נישט צי ס'דא איינער וואס וויסט ווער דער איד איז געווען. ער איז געווען א איד א ת"ח א חסידישער איד, וועלן מען איז געגאנגען צו אים האט מען אים נאר געקענט טרעפן אין ביהמ"ד, ער איז געזיצן דארט אין טשאבע ביהמ"ד און געלערנט יומם ולילה.

איך געדענק, איך בין געווען דארט אין לאנדאן פאר 25 יאהר צוריק, איך האב אים געוואלט טרעפן. ער איז געווען א אייניקל פון **ר' העניך הערבסט** און פון **ר' שלמה הערבסט**, ווי מ'זאגט צאנז'ע חסידים דורי דורות. ער האט זיך נאך געווייקט ביי מיין זיידע דער לעצטער צאנז'ער רב ר' מרדכי זאב זי"ע און ביים פריערדיגן צאנז'ער רב ר' לייבוש זי"ע, איך האב געוואלט הערן פון אים צאנז'ע ענינים.

האט ער מיר פארציילט א מעשה נורא, א פלא פון א מעשה: זיין זיידע ר' שלמה הערבסט וואס איז געווען א זון פון ר' העניך הערבסט, איז בסוף ימיו וועו דער זיידע דער הייליגער צאנז'ער רב ר' לייבוש זי"ע איז געווען נישט געזונט, האט זיך זיין זיידע גע'חלומ'ט אז ער איז אין עולם האמת און ער זעט א גרויסע עולם לויפט. פרעגט ער, נאָ וואו לויפט מען? אינמיטן זעט ער זיין טאטע ר' העניך לויפן איז ער צוגעלאפן, טאטע, זאג מיר עפעס. זאגט ער איך קען מיר נישט אפשטעלן אפי' פאר א רגע, איך קען דיר נאר זאגן אז וועו נישט דער שינאווא רב וואלט ענקער רב שוין נישט געווען בחיים חיותו.

שוין, ס'איז געווען א פלא פון א חלום. מען האט געוויסט אז מען האט געזאגט תהלים פאר ר' לייבוש, ער איז נישט געווען געזונט, און עס איז טאקע בעסער געווארן. ער האט נישט געוואוסט צי די חלום איז אן אמת'ער חלום, איז ער אריינגעגאנגען צום רב ז"ל דערציילן וואס זיין טאטע ר' העניך האט אים געזאגט, אז וועו נישט דער שינאווא רב וואלט שוין דער צאנזער רב ר' לייבוש נישט געווען בחיים חיותו. האט דער רב ז"ל ר' לייבוש געזאגט, ס'איז א אמת'ע זאך, יאָ בין דבוק אינעם פעטער ז"ל דער שינאווא רב, איך בין דאך א שינאווא חסיד, ס'איז א אמת'ער מעשה, ער האט מיך אויסגעבעטן.

ביים דרשה אין קרית יואל.

התקשרות הרה"ק רבי לייבוש מצאנז זי"ע לדודו מורו ורבו הרה"ק משינאווא זי"ע.

אפי' בחיים חיותו פונעם זיידן דער הייליגער דברי חיים זי"ע איז ר' לייבוש געפארן קיין שינאווא, געהאט א שייכות קיין שינאווא. אבער דער קשר וואס דער צאנזער רב ר' לייבוש זי"ע און מיינע זיידעס האבן געהאט קיין שינאווא ויל איך דא פשוט ארויסברענגען - אונז ווילן דאך האבן פון די אלע השפעות טובות פונעם הייליגן צדיק.

דער צאנז'ער רב ר' לייבוש איז זייער נאענט געווען צום שינאווא פעטער - ווי געזאגט - נאך בחיים חיותו פונעם זיידען דער הייליגער דברי חיים זי"ע. איז אויסגעקומען די ערשטע יאר נאך די פטירה פונעם זיידן דער הייליגער דברי חיים זי"ע, ווען דער שינאווא רב האט נאך געווואונט אין צאנז - וואס יעדער ווייסט דאך אז ער האט געווואונט אין צאנז כמעט א גאנצע יאר - איז דער צאנז'ער רב ר' לייבוש נישט געגאנגען צו זיין הייליגן טאטע'ן רבי אהרן זצוק"ל, אלס כבוד רבו. יענע יאר האט ער עס אויסגעמיטן. אויך האט ער נישט געווואלט גיין צום שינאווא רב אלס כבוד אביו הק'. ער האט נישט געווויסט וויאזוי מען גייט דא צווישן אזאנע גרויסע לייבן, האט ער מחליט געווען זיך ארויסצודרייען דערפון.

הרה"ק משינאווא זי"ע נעשה לו כרבו מובהק

אין דער הגדה בית ראפשיץ ברענגען זיי דארטן פון **הרה"ח ר' חיים אלעזר שטענגעל** ז"ל - א חסידישער איד פון גארליץ וואס האט געווואונט שפעטער אין ב"פ, א פייערדיגער חסיד פון צאנז'ער רב ר' לייבוש זי"ע - האט ער פארציילט אז ער איז אמאל געווען אין דער סוכה אין צאנז ביים רבין ר' לייבוש זי"ע. האט דער רב ז"ל געפרעגט די יונגעלייט צו זיי האבן געלערנט 2 בלאט גמרא פארן אריינקומען אין סוכה, האט דער רב ז"ל זיך אנגערופן **'מיין רבי דער שינאווא רב'** אזוי **האט ער געזאגט מיין רבי דער שינאווא רב און מיין שווער דער ראזווועדאווער רב האבן געזאגט, אז מען האט נישט וואס אריינצוגיין אין דער סוכה אויב לערנט מען נישט קיין 2 בלאט גמרא!**

עד כדי כך איז געווען זיין התקשרות צו זיין פעטער דער שינאווא רב זי"ע, ווי איך האב געהערט פון מיין ברודער **הגה"צ רבי אהרן שליט"א אדמו"ר מצאנז סטעטן איילענד**, וואס האט עס געהערט פון דעם באקאנטער צאנז'ער חסיד **הרה"צ ר' יעקב איטשע אונגאר זצ"ל אדמו"ר מ'דאמברעווע** פון ב.פ., וואס איז געווען א תלמיד מובהק פון לעצטן צאנז'ער רב הרה"ק רבי מרדכי זאב זי"ע, וואס האט נאכגעזאגט, אז זיין רבי דער צאנז'ער רב ר' לייבוש האט געהאט קבלות פון שינאווא רב אין הלכה וואס אפילו דעם שינאווא רב'ס קינדער האבן נישט געווואוסט דערפון! ער האט זיי געזאגט זאכן פון פעטער דער שינאווא רב וואס איז געווען ביי זיי א חידוש, זיי האבן נישט געהערט פון שינאווא רב די זאכן, אזוי ווייט דבוק איז ער געווען אין שינאווא רב זי"ע.

הרה"ק משינאווא זי"ע בירך לו "למען יאריך ימים על ממלכתו הוא ובניו בקרב ישראל"

ס'איז אמאל אויסגעקומען אז דער שינאווא רב איז אמאל אנגעקומען ביים זיידע'נס שטוב, און ער האט זיך געוואלט אפשטעלן אויף א וויזיט. דער זיידע איז נישט געווען אין שטוב דעמאלטס ווען דער שינאווא רב איז אנגעקומען (די מעשה האט פארציילט **החסיד המפורסם ר' אברהמ'לע פלאסטער ע"ה** מגבאי הרה"ק משינאווא זי"ע וואס האט שפעטער געוואוינט אין צאנז), כידוע האבן די ציוניסט'ן פרובירט אין אלע שטעט צו מאכן צרות און איבערנעמען דארטן די קהילות, אבער אין צאנז איז געווען גרויסע מלחמות, מ'האט נישט געלאזט, ביזן קריג האבן זיי נישט געהאט קיין דריסת הרגל אין צאנז.

איז געווען דעמאלטס א זמן וואס מען האט אונטערגעשטעלט פארן רב ז"ל שווערע צרות. איז אויסגעקומען - ס'איז געווען פורים דעמאלטס - אז דער צאנז'ער רב ר' לייבוש זי"ע איז געווען אביסל צוגעלייגט דערוועגן, און ר' אברהמ'לע פלאסטער איז געקומען ברענגען משלוח מנות פון ר' משה'לע שינאווער זי"ע, (ער איז געווען גבאי דעמאלט) פארשטייט זיך אז מ'האט נישט געקענט אלץ אריינגיין צום רב, ס'איז דאך א טאג ווי פורים - אזא שטאט ווי צאנז מיט טויזענטער חסידים - און ער האט עס אריינגעברענגט צו די רעבעצין די משלוח מנות, און ער האט געזאגט אז ער ברענגט משלוח מנות פון ר' משה'לע. האט די רעבעצין געזאגט איך וויל דו זאלסט אריינגיין צום רב, און איך וויל דו זאלסט פארציילן דו מעשה וואס דו ביזט געווען דערביי, וויל דער רב אליין איז נישט געווען דארטן, וויל איך דו זאלסט פארציילן די מעשה, דו ביזט דאך אן עד נאמן אויף די מעשה, ורצוני הוא דו זאלסט עס פארציילן.

מעשה שהי' כך היה אז דער שינאווא רב זי"ע האט געוואלט אפשטאטן א באזוך ביים צאנז'ער רב ר' לייבוש אין שטוב, און ער איז צוגעפארן מיטן קאלעסקע (וואגן). און די באבע זעט אז עס האט זיך אפגעשטעלט א קאלעסקע פארנט פון הויז, גייט זי ארויס און קוקט ווער ס'דא, און זעט דעם פעטער דער שינאווא רב איז געקומען. זאגט זי פארן שינאווא רב איך קען נישט אויפנעמען דעם פעטער וויל מיין רב (ר"ל בעלה, כי כן קראה אותו) איז נישט אינדערהיים, קען איך נישט יעצט אויפנעמען. זאגט דער שינאווא רב, איך וויל אריינקומען דא אין שטוב און איבערלאזן א ברכה. ער האט געהייסן געבן צובייס, און ער האט געזאגט אז מ'קומט אין א אידישער שטוב דארף מען איבערלאזן א ברכה, און דעמאלטס האט ער אנגעוואונטשן **"למען יאריך ימים על ממלכתו הוא ובניו בקרב ישראל"**. איז ר' אברהמ'לע פלאסטער אריינגעקומען צום רב ז"ל, און ער האט אים געזאגט זאלסט וויסן אז דער שינאווא רב זי"ע האט דיר שוין געגעבן א ברכה למען יאריך ימים על ממלכתו הוא ובניו בקרב ישראל, און ער האט אים מחי' געווען.

שיטת רביה"ק מסאטמאר זי"ע להמשיך מסורת אבותינו ורבותינו הק'

מ'דארף ארויסברענגען, עס זיצן דא אידן וואס זענען געקומען און האבן א שייכות, און ווילן האבן א שייכות מיט צדיקים הקודמים. ס'איז דא א געוויסע נקודה וואס מען דארף ארויסברענגען, וואס באמת קען מען נישט רעדן דעם ענין אין די גאנצע וועלט, אבער דא אין קרית יואל ווען ס'זיצן אידן וואס זענען נתחנך געווארן דורך דעם רבי'ן זי"ע און ס'איז דא די נקודה קען מען

רעדן דערפון. די עצם מציאות אז מען האט צוזאמגעבינדן א חבת ירושלים דינער מיט פריעדיגע צדיקים און מען האט געמאכט אז ס'איז א סעודת הילולא פארן היליגן שינאווא רב זי"ע, דאס אליינס איז א זאך וואס מען דארף אפשאצן, ס'איז דא אין דעם א טיפע נקודה.

מ'מיינט אז די מלחמה קעגן די ציונים וואס דער רבי זי"ע האט אונז מוריש געווען, אז דאס איז עפעס נולד געווארן נאכן קריג, און דער רבי זי"ע האט מחדש געווען א נייע מלחמה. דער אמת איז ניין! עס איז אסאך טיפער פון דעם. עס איז געווען מימרות "דער הייליגער שינאווא רב האט געזאגט", און "דער צאנז'ער רב האט געזאגט" און "דער קדושת יו"ט האט געזאגט" און אלע צדיקים האבן געזאגט, וואס פאר א קליפה נוראה איז ארויפגעקומען אויף די וועלט אדאנק די ציונים, דער רבי זי"ע האט בסך הכל געגלייבט באמונת צדיקים אין די הייליגע פריערדיגע צדיקים, און ער האט זיך נישט אוועקגערירט פון זיי.

"אויב זיי האבן געזאגט א וואר איז עס געווען ביים רבי'ן זי"ע קודש הקדשים"

דער רבי זי"ע האט זיך אריינגעלייגט, ער האט געוואלט זען וואו ליגט די שורש הקליפה וואס די פריערדיגע צדיקים האבן געזען און שוין געווארענט דערוועגן.

זיין אמונת צדיקים דאס איז געווען נר לרגליו און נאר אזוי האט ער זוכה געווען צוצוקומען צו מגלה זיין דעם אמת, און אראפשרייבן דעם הייליגן ספר "ויואל משה". דאס איז נישט געקומען מדעת עצמו אדער פון אן אייגענעם כח, דאס כח פון רבי'ן זי"ע איז געווען די געוואלדיגע אמונת צדיקים זיך נישט אוועקגעריכט פון די פריערדיגע צדיקים.

איז אז מען זיצט און מען נעמט צוזאם דעם עולם אויף א סעודת הילולא פונעם הייליגן שינאווא רב זי"ע, און מען איז עס מקשר מיט א דינער לטובת כולל חבת ירושלים, איז פשט, דאס איז א געוואלדיגער ענין אז מען איז דבוק אין די פריערדיגע צדיקים, מ'רעדט פון די פריערדיגע צדיקים, מען קאכט זיך אין די פריערדיגע צדיקים. דאס וועט אונז באגלייטן ביז ביאת המשיח, דאס וועט אונז האלטן צו בלייבן ערליכע אידן ביז ביאת המשיח.

און אוודאי און אודאי, דאס וואס שינאוע'ר רב האט געזאגט אז אין דעם פושקע אין כולל חיבת ירושלים איז תלוי קדושתן של ישראל, איז געוואלדיג טאקע אז מען האט צוזאמגעשטעלט די צוויי זאכן, ווייל דאס גייט נישט עקסטער. דאס גייט אינאיינעם, דאס איז איין יסוד, דאס איז אונזערע הייליגע רבי'ס, אונזערע הייליגע צדיקים, און פון דעם רירן מיר זיך נישט אוועק.

כחה של צדקה וקדושתה מושרשת במקומה לנצח

איך וויל פארציילן איין מעשה פונעם הייליגן שינאווא רב זי"ע וואס מיט דעם וועט מען פארשטיין וואס מיינט אריינגעמען א פושקע פון כולל חבת ירושלים אין שטוב, וואספארא זכי' עס האט א יונגערמאן וואס נעמט דא א פושקע פון כולל חבת ירושלים און נעמט עס אריין אין שטוב.

איך האב געברענגט א העתק פון א ספר, דער ספר הייסט "גנזי כתבים" אין דף מ"א ברענגט ער דארטן רשימות פון **הרה"ח ר' מרדכי ארי' וועקסלשטיין ע"ה**. ברענגט ער א מעשה אזוי: אז דער הייליגער שינאווא רב האט אסאך געטון אין צדקה, יעדער איינער ווייסט דאך פון דעם, דער צאנז'ער זיידע האט אוועקגעגעבן דאס גאנצע געלט פאר צדקה. דער שינאווא רב האט אויך אוועקגעגעבן אלעס פאר צדקה - אפילו דער רבי ר' אשר'ל האט אים געזאגט אז נאר דיין טאטע האט געמעגט דו טארסט נישט - האט ער געגעבן א חומש און די איבריגע האט ער אוועק געבארגט. מיינט עטס אז ער האט עס אמאל צוריקבאקומען? אלעס איז געגאנגען פאר צדקה. צאנז'ער רב האט געגעבן און ער האט געבארגט. אבער די סך הכל איז געווען איינס, מ'האט געטון פאר אידן'ס וועגן, מ'האט זיך אויסגעטון נאקעט פאר א צווייטן איד, דאס איז די סך הכל געווען פון די צדיקים וואס זיי האבן געטון.

פארציילט ער דארט אזוי, אז דער שינאווא רב ז"ע איז געגאנגען נאך געלט פאר א איד וואס האט נישט געהאט קיין שכר דירה, און ער איז געגאנגען מיט א קרוב - מיט א צאנז'ער אייניקל ר' יוסף משה הלברשטאם ז"ל, און דער שינאווא רב איז געגאנגען און געקלאפט פון איין טיר צום צווייטן, ארויף געגאנגען צו אידן אין שטוב - אמאל איז דאס געווען מ'האט געקלעטערט פאר צדקה אין אלע 4 עקן פון שטאט און מ'האט אזוי געארבעט פאר אידן'ס וועגן – איז מען דאן דורכגעגאנגען א געוויסע שטוב, זאגט דער ר' משה יוסף ז"ל פארן שינאווא רב "אין דעם שטוב דא וואוינט א גרויסער קמצן, ער גיבט נישט גארנישט, א איד וואס גיבט נישט פאר צדקה גארנישט", דער רב זאל נישט אריינגיין צו אים ווייל ס'וועט זיין א בזיון.

מ'ווייסט דאך די מימרא וואס דער שינאווא רב האט געזאגט, וען מ'גייט נאך געלט פאר אידן'ס וועגן זאל מען אכטונג געבן נישט צו ווערן א שונא ישראל, ווייל כשהולכים נאך געלט, איז מען דן - דער מענטש גיבט יא, דער גיבט נישט, מ'דארף זייער אכטונג געבן נישט צו ווערן א שונא ישראל. מאהבת ישראל קען מען ח"ו ווערן א שונא ישראל.

האט ער געזאגט, דער רבי זאל נישט אריינגיין, אזוי וועט מען אויסמיידן אלע פראבלעמען. זאגט דער שינאווא רב ניין! איך וויל דייקא יא אריינגיין צו דעם איד, און דו וועסט זען אז ער וועט געבן א שיינע סכום געלט!

"עושה רושם עמוק, עד שבכוחה יפה גם אח"ב בבית זה לדורי דורות"!

שוין, מ'קלאפט אריין ביי דעם איד, און דער ווייב זאגט, איך ווייס נישט וואו מיין מאן איז, זאגט דער שינאווא רב, געב מיר דעם לייטער איך וויל ארויפגיין אין בוידעם. אזוי ווי דער איד האט געהערט אז דער שינאווא רב גייט ארויף אין בוידעם, איז ער ארויסגעלאפן געבן שלום פארן רב און געפרעגט, וואס וויל דער רב. זאגט אים דער שינאווא רב, איך וויל פון דיר האבן 200 ריניש פאר א איד וואס דארף האבן שכר דירה. זאגט ער "וואס שכר דירה, וען שכר דירה?", דער רבי זעט, איך וואוין אין א דירה, און איך צאל נישט קיין שכר דירה. זאגט אים דער שינאווא רב וואס

רעדטסטו נארישקייטן? אוודאי דו האסט געקויפט דעם הויז, עס איז דיין אייגנטום אוודאי צאלסטו נישט קיין שכר דירה. דא רעדט מען פון אן ארימאן וואס האט נישט די מחסורו, (אינדערהיים איז געווען אז רוב מענטשן האבן געהאט אייגענע הייזער, מ'האט אבער געהאט ביידלעך - שוואכערע הייזער, אבער הייזער, ע"כ האט ער געקענט אזוי זאגן פארן שינאווא רב אזא וועדטל)

זאגט ער פארן שינאווא רב "איך גיב נישט מער פון 1 ריניש", 200 ריניש אזא סכום? איך קען נישט, ס'איז א סכום עצום. זאגט אים דער שינאווא רב, הער אויס, אונטער 200 ריניש גיי איך נישט אוועק גיין פון דא, דו וועסט מיך געבן 200 ריניש. אזוי האט מען זיך געדינגען - פון 1 ריניש איז געווארן 5 ריניש, און נאכדעם איז געווארן 10 ריניש. יעדער איינער פארשטייט די סוף מעשה, מ'איז אנגעקומען לבסוף צו 200 ריניש, דער שינאווא רב איז ארויסגעגאנגען פון דעם אידס הויז מיטן גאנצן סכום פון 200 ריניש.

שטייט ר' משה יוסף הלברשטאם ז"ל און זאגט פארן שינאווא רב, פלאי פלאים אזא מעשה, ס'מיר גארנישט אין קאפ איינגעפאלן אז מ'וועט קענען פון דעם איד ארויסגיין מיט 200 ריניש?! ס'איז א סכום וואס א גביר גיבט, אזא גרויסע סכום!

זאגט אים דער שינאווא רב, איך וועל דיר פארציילן פארוואס איך האב מחליט געווען אריינצוגיין צו דעם איד און בעטן אזא סכום פון 200 ריניש, הער מיר אויס, דא האט געווואוינט א איד ר' מיכל ע"ה, א איד א בעל צדקה, און ער איז ליידער לעצטנס אוועק און מען האט פארקויפט די דירה, און דער איד האט אפגעקויפט די דירה, אבער דער אמת איז אז דער ר' מיכל איז געווען א גרויסער בעל צדקה און דאס וואס ער האט געטון אזויפיל חסד איז מושרש געווארן אין די דירה, עד סוף כל הדורות! און דאס איז די לשון וואס ער ברענגט דא, אז **"כוחה של צדקה גדולה מאוד"** האט דער שינאווער רב אזוי געזאגט, צדקה האט א גרויסע כוח אז דאס מאכט א רושם, **"עושה רושם עמוק, עד שבכוחה יפה גם אח"כ בבית זה לדורי דורות"!**

האט דער הייליגע שינאווע'ר רב מסיים געווען, איך האב געווואוסט אז דא האט געווואוינט א איד א בעל צדקה, צדקה איז אנדערש ווי אלע אנדערע מצוות, צדקה איז א כוח וואס בלייבט מושרש אין די פלאץ עד סוף כל הדורות!, האט דער שינאווע'ר רב ז"ע פארשטאנען מיט א קלארקייט אז דער איד האט זיך אריינגעצויגן אין דעם הויז, וועט אריבערגיין און וועט זיך איבערגיסן ביי אים די כוח הצדקה, אז ער זאל אויך מוזן לבסוף געבן, און ער וועט געבן - 'כופין אותו עד שיאמר רוצה אני' - אז דאס וואס ער האט געגעבן איז געווען מרצונו הטוב.

על ידי הכנסת הפושקע של בולל חבת ירושלים להבית ממשיכין קדושת ביתם של רבותה"ק זי"ע

לאמיר פארשטיין אביסל, היינט איז דאך נישטא דער שטוב פון דער שינאווא רב זי"ע, ס'איז נישטא דאס שטוב פון צאנז'ער רב דער דברי חיים זי"ע, אדער "דאס שטוב" - דאס הייליגע פושקע - פון די צאנז'ע קינדער און אייניקלעך זי"ע, וואס האבן זיך מוסר נפש געווען פאר דעם כולל, איז יא דא.

איך וויל דא פארליינען א בריוו וואס איז געדרוקט אין דער לוח וואס דער כולל האט ארויסגעגעבן בשנת תרפ"ח, צוזאמען מיט אפאר מכתבים פון די צאנז'ע קינדער. ברענגען זיי דארט א בריוו וואס דער צאנז'ער רב ר' לייבוש האט געשריבן (עס שטייט נישט קיין דאטום ווען ער האט עס געשריבן) אבער ער שרייבט א לשון אזוי:

'הנני בזה לבקש מאחינו בני ישראל די בכל אתר ואתר לחמול ולרחם על אלפי נפשות אחינו יושבי ארה"ק העובדים את ה' בקדושה והטה במצור ובמצוק, ואחר קופת צדקה עיניהם נשואות. עם ה' חזקו בכל מאמצי כוחכם להחזיק את הצדקה הקדושה הזאת ברוח נדיבה.

דא לייגט ער צו אפאר ווערטער וואס איז במלוא מובן המילה נתקיים געווארן אין גאליציע, ובפרט אין די צאנז'ע געגנט והגלילות.

'זראי לקטין מאוכל פינו, מ'דארף זיך אפשפארן וואס מען עסט, לתת להם חלקם בלי מגרעת בפנים יפות!

זעט אויס אז ס'איז דאן געווען א שוועריקייט זמן אין גאליציע, און דער עולם האט שוין נישט געקענט געבן די סכומים ווי אמאל, האט ער געזאגט **"אויב אזוי זאל מען ענדערש שפארן פון די אייגענע ביסן פון מויל און געבן פאר די ענייי ארץ ישראל".**

'כגלל המצוה הזאת יפתח ה' לכם עזרות אוצרו הטוב להשפיע לכם כל משאלות לבבכם לטובה, ויקרב גאלתינו במהרה.

דא ענדיגט זיך דער חלק, נאכדעם שרייבט ער אן עדות'שאפט וואס ער האט אליינס געזען ביים זיידן ביים דברי חיים זי"ע.

'זכן ראינו כמה פעמים אצל כ"ק זקינו הגאון רשכבה"ג בעל דברי חיים יצוקללה"ה שהי' לו כמה פעמים מסירות נפש לחזק הצדקה הקדושה הזאת!

ער האט געהאט מסי"נ, מען רעדט דא אזוי, מ'דארף פארשטיין אביסל וואס מ'רעדט דא. עס איז ידוע אז דער צאנז'ער זיידע האט געהאט מסירות נפש פאר צדקה וואס יעדער איינער ווייסט, ער האט נישט איבערגעלאזט פאר זיך גארנישט, ער האט אלעס אוועקגעגעבן פאר צדקה און ער איז געבליבן מיט גארנישט, מיט גארנישט מיינט מיט גארנישט! מ'האט ממש ג'הונגערט אין שטוב.

שרייבט דא דער זיידע אז פאר 'כולל חבת ירושלים' איז געווען עפעס א מסירות נפש וואס איז געווען א חידוש. די פשוט'ע צדקה איז געווען יעדן טאג. אבער ס'געווען א חידוש אין א מסירות נפש וואס ער האט געטון פאר 'כולל חבת ירושלים'. **פשט איז אז מען רעדט דא ווי דער שינאווער רב האט געזאגט "אז די כח הצדקה האט א כח אז דאס בלייבט מושרש לעד ולדורות, לנצח ולנצחים לעולמי עולמים"!**

פשט איז אז א איד נעמט אריין דעם הייליגן פושקע אין שטוב האט ער אריין געגומען אין זיך דעם שטוב פונעם הייליגן צאנז'ער רב זי"ע, דעם שטוב פונעם הייליגן שינאווא רב זי"ע, דעם שטוב פון אלע צדיקים קדושים וטהורים וואס האבן זיך מוסר נפש געווען למען צדקה זו 'כולל חבת ירושלים'.

איז פשט – אז מען נעמט נישט סתם אריין א קופה מיט השפעות טובות, נאר מ'נעמט אריין דאס אז מ'זאל אליינס איבערגעמאכט ווערן, מ'זאל אליינס נשתנה ווערן, מ'זאל אליינס נתעלה ווערן, אויף א מוראדיגע אופן וואס דער שינאווא רב האט אליינס מעיד געווען אז צדקה האט א כח אז דאס בלייבט מושרש לעולם ועד.

ישועות ונפלאות שפעל הרה"ק רבי לייבוש צאנז'ער זי"ע ע"י צדקת רמבעה"נ כולל חיבת ירושלים

דאס אז מען האט זיך מוסר נפש געווען למען הכולל גאליציע, און מען האט עס געטון מיט מסירת נפש, האב איך אליינס געהערט פון אידן צאנז'ע חסידים. אין אנטווערפן איז געווען א חשובער איד א ת"ח וואס האט באשריבן דעם שטאט צאנז, **הרה"ח ר' זלמן לעהרער ז"ל. ער** שרייבט ער א מעשה וואס ער האט אליינס מיטגעהאלטן, מיט זיין טאטע **הרה"ג ר' נתן מרדכי ז"ל.**

דער ר' נתן מרדכי האט געהאט א זון משה, וואס דער משה האט געלערנט אין דער ראדאמסק'ער ישיבה אין קראקע, ער איז געווען א בחור א חריף. אין ראדאמסק'ער ישיבה איז געווען דער ראש הישיבה ר' משה'לע דעם לעצטן ראדאמסק'ער רבי'ס איידעם, א גרויסער חריף – א גרויסע קאפ. עס האבן זיך ארומגענומען ארום אים גוטע בחורים מצויינים, זיי האבן געהאט 36 ישיבות, אבער ער האט געהאט א חבורה א קיבוץ פון גוטע בחורים וואס ער האט אליינס משפיע געווען פאר זיי.

דער בחור משה איז געווען "א קאפ", און ער איז געפארן לערנען בייַ אים. ער איז געווען א געזונטער שטארקער בחור. ממילא וועו עס איז געקומען צום מיליטער (הייַנט ווייַסט מען אפי' נישט פון דעם פראבלעם דא, אין א"י האלט מען אביסל מיט פון די פראבלעמען) אבער אינדערהיים איז דאס יעדער דורכגעגאנגען, א געזונטער שטארקער בחור האט זיך נישט געקענט ארויסדערזען פון גיין אין מיליטער, מיט אזעלכע שוועריקייטן וויי נבילות וטריפות, חילול שבת וכדו'. ס'נישט געווען אזויווי היינט אז אידישקייט האט געשפילט א ראלע, מ'האט געקענט טון וואס מען האט געוואלט.

געזען חסידישע בחורים שלעפן אזא האלץ, זענען זיי געגאנגען זאגן פאר די פאליציי

איז האט ער געהאט א גרויסע פראבלעם. וואס האט מען געטון? אין פוילן אויב האט מען געוואויגן אונטער 110 פונט – 50 קילא – האט מען באפרייט פון מיליטער, ס'מיינט אז ער איז שוואך – אומפעהיג, איז די בחורים אין קראקע זענען געווען מיט א חברה וואס האבן זיך געדארפט שטעלן אין מיליטער, האט מען זיך צוזאמגענומען אז מען וועט זיך פלאגן, מען וועט ארבעטן שוועער און מען וועט אפפאלן וואג, און אזוי וועט מען פטור ווערן פון מיליטער.

ס'געווען ליידער בחורים וואס האבן זיך אפגעביסן פינגערס וכו', מ'האט זיך מזיק געווען אז מען זאל פטור ווערן פון מיליטער. איז די בחורים וואס זענען זיך געגאנגען פלאגן, וואס האבן זיי געטון? צווישן קראקע און וועלטשקע איז א קיימא לן פון 60 מייל האבן זיי געטראכט אז זיי וועלן גיין ביינאכט און מען וועט שלעפן, מען האט געדארפט אויספלאסטערן די וועגן, מען האט געלייגט קליינע שטיינער און נאכדעם האט מען גענומען א פערד און וואגן און די פערד האבן געשלעפט א שוועכע האלץ, און דאס האט גלייך געמאכט די וועג, אזוי פלעגט מען טון

יעדע שטיק צייט. אזוי פלעגט מען טון אז די וועגן זאל זיין אביסל נארמאל צו קענען פארן. האבן זיי מחליט געווען אז זיי וועלן אויפהייבן די האלץ וואס ליגט אויף די זייט פון די וועג - וואס מען נוצט גלייך צומאכן די ערה, ס'געווען א שווערע האלץ – און מען וועט דאס שלעפן.

די פאלאקן ליידער זענען געווען גרויסע אפענע אנטיסעמיטן און רשעים, זיי האבן געזען חסידישע בחורים שלעפן אזא האלץ זענען זיי געגאנגען זאגן פאר די פאליציי אז ס'דא בחורים וואס ווילן זיך אריסדרייען פון מיליטער, און זיי האבן גע'גנבעט אזא רא"ד - אזוי האט דאס געהייסן. פארשטייט זיך מ'האט זיי געכאפט און מ'האט אפגעשריבן אלע זייערע נעמען, מ'האט זיי געהייסן צוריקטראגן די רא"ד, און זיי האבן נישט געווייסט פונקטליך זייער עונש פאר דעם.

אבער אזוי ווי מ'איז זיך געגאנגען שטעלן אין מיליטער, האט מען יעדן פון די בחורים - נאך פאר מ'האט אפילו געקוקט אויף זיין געזונט, יא געזונט, נישט געזונט, מ'האט זיי אפילו נישט בודק געווען - גלייך אריינגעשריבן אין מיליטער. איז דער בחור משה, כי ראה כי כלתה אליו הרעה, אז יעדער איינער פון די 20 בחורים האט מען זיי אלע אן קיין שאלות וטענות גלייך אריינגעשריבן אין מיליטער, האט ער שנעל באשטעלט א טעלעפאן קאל אויף 11:00 ביינאכט פון קראקא צו זיין טאטן הרה"ג ר' נתן מרדכי זצ"ל קיין צאנז - ער איז געווען א מגי"ש אין די צאנז'ער ישיבה 'בני תורה' וואס איז געווען פון די שענסטע ישיבות פאר די קריג - ער איז געווען א שטיק צייט ראש הישיבה אויך - אז ער זאל אריינגיין צום רב ז"ל הרה"ק ר' לייבוש זי"ע און פועלן א ישועה ווייל ס'איז צרות.

"ר' מאיר קען בעסער העלפן ווי איך קען"

נא, זיין טאטע האט געהערט די מעשה, האט ער געזאגט צו ר' זלמן לעהרער (ר' זלמן איז נאך געווען א יונגעל) קום מיט מיר צום רב, און ער איז מיט אים מיטגעגאנגען. ס'איז געווען 12:00 ביינאכט, ער איז אריין צום רב און שטוב און געזאגט פאר'ן גבאי'ן אז ער האט א דרינגענדער זאך וואס מ'דארף שוין מזכיר זיין. איז דארט אין קוויטל שטוב געווען א איד מיטן נאמען ר' שמעון וועג ע"ה, וואס איז דארט געווען פאר אים אין די רייע אריינצוגיין זיך מזכיר צו זיין ביים רב ז"ל, דער ר' שמעון וועג האט אויך געהאט א געזונטער בחור, א שטארקער בחור, און ער האט געדארפט א ישועה, און פאר א פדיון האט ער געגעבן 5 זלאטעס.

(מ'דארף קודם וויסן וויפיל 5 זלאטעס איז וועדר געווען אינדערהיים. הרה"ח ר' משה דוד שטראם ע"ה פון לאנדאן האט מיר געזאגט, איך האב אים געפרעגט וואס מיינט 5 זלאטעס?, זאגט ער מיר מיט 6\5 זלאטעס האט א פשוט'ער מענטש געקענט לעבן א וואך, דאס איז געווען די וועדר פון 5 זלאטעס!, ס'מיינט אזויווי היינט זאל מען זאגן צוויישן 6\5 הונדערט דאלאר, אזא מאדע איז די וועדט פון 5 זלאטעס).

זאגט אים דער צאנז'ער זיידע ר' לייבוש זי"ע "ר' מאיר קען בעסער העלפן, ר' מאיר קען בעסער העלפן", אויפן טיש איז געשטאנען א בלעכענע פושקע פון ר' מאיר בעל הנס – היינט האט מען שוין פון כולל חבת ירושלים זיכער געמאכט אז ס'זאל

זיין - פאר גדולי האדמורי"ם והרבנים - א זילבערנער פושקע, אבער דאן פארן קריג איז נאך געווען א בלעכענער פושקע – און ער האט אריינגעלייגט דעם פדיון פאר ר' מאיר בעל הנס. א שווערער קוויטל האט ער אריינגעלייגט פאר ר' מאיה.

האט דער איד וואס איז געווען א גרויסער גביר - א תבואה סוחר און האט געהאט געלט, האט ער ארויפגעלייגט נאך א פדיון פון 5 זלאטעס, האט דער זיידע נאכאמאל אריינגעלייגט דעם פדיון פאר ר' מאיה, און האט אים געזאגט, איך זאג אייך **"ר' מאיר קען בעסער העלפן ווי איך קען"** ער האט עס אריינגעלייגט אין דער פושקע, און אזוי 9 מאל האט ער געגעבן 5 זלאטעס ביז די זיידע האט מסכים געווען צו האלטן די לעצטע 5 זלאטעס פאר זיך און נישט אריינלייגן אין דער פושקע פאר ר' מאיר בעל הנס. אזוי ווי ער איז ארויס האט דער זיידע אויך אריינגעלייגט דעם לעצטן פדיון אין פושקע, און ווען ר' זלמן לעהרער איז אריינגעקומען מיט זיין טאטן נאך דעם ר' שמעון וועג האט ער דאס צוגעזען מיט די אייגענע אויגן.

פארציילט ר' זלמן ווייטער, מיין טאטע הרה"ג ר' נתן מרדכי זצ"ל איז געווען א איד אן ארימאן און א מרביץ תורה, האט ער פארגעלייגט די מעשה וואס גייט פאר מיט זיין זון משה, אז דער מצב טויגט נישט. די אלע בחורים וואס האבן זיך דעמאלטס געפלאגט מיט דעם רא"ד נעמט מען אין מילימטער, און ער איז אריינגעקומען זייך מזכיר צו זיין. האט דער זיידע אויך געזומען זיינע 5 זלאטעס אין עס אריינגעלייגט אין דער פושקע פון ר' מאיה, און געזאגט **"ר' מאיר קען העלפן"**. און פארשטייט זיך אליינס, מ'דארף אפילו נישט אויספירן די מעשה, אז פון די אלע 20 בחורים איז נאר דער משה באפרייט געווארן פון מיליטער; חוץ לדרך הטבע.

די אמת איז אז פאר אונז איז די מעשה נישט קיין חידוש. **די אלע וואס זענען אויפגעוואקסן אין די שטיבער וואס 'כולל חבת ירושלים' האט פארנומען א מקום, איז די אלע מעשיות דברים פשוטים עד מאוד. יעדער האט געוואוסט אז ווען ס'דא סיי וועלכע פראבלעם מקטן ועד גדול האט מען זיך געוואנדן צום פושקע פון ר' מאיר בעל הנס, און מ'איז געהאלפן געווארן מיט ישועות חוץ לדרך הטבע.**

עס איז ידוע אז דער צאנז'ער זיידע (הרה"ק ר' ארי' לייבוש אבדק"ק צאנז זי"ע) האט געהייסן בימיו בשעתו א גרויסער בעל מופת. האט ער געזאגט **'איך בין נישט קיין בעל מופת, ר' מאיר איז א בעל מופת, גיבטס פאר ר' מאיר'**. אפי' דאס פוס'ן בענקל אונטערן טיש איז געווען א פושקע פאר ר' מאיר בעל הנס! און אויב האט ער געדארפט אמאל אז מען זאל נישט באמערקן אז דאס פדיון לייגט ער אויך אין פושקע, פלעגט ער דאס לייגן אין פושקע אונטערן טיש. ער האט געהאט די פושקע אויפן טיש, און אויך די פוס'ן בענקל איז געווען אזוי אויסגעבויעט אז ס'זאל זיין א פושקע לצדקת ר' מאיר בעל הנס.

המסי"נ של הרה"ק רבי לייבוש אבדק"ק צאנז זי"ע וכל תושבי עיר צאנז למען הקופה הק'

מ'זהט טאקע אז פון ווען ער איז נסתלק געווארן איז דא א בריוו פון דער גאליציאנע

כולל, אז מ'האט געמאכט א הספד פאר אים אין ירושלים. ער איז געווען ליבם ואביהם של ענייי ארץ ישראל. פריוואט האט ער אויך געשיקט אסאך געלט. מען זעהט אין תשובות מהר"ש ענגעל אז ער האט א שאלה בענין זה.

איך האב געזען וואס דער כולל האט געדרוקט א פנקס פון אלע הכנסות וואס זענען ארייגעקומען ל'כולל חבת ירושלים' דאכט זיך פון שנת תרנ"ה. זעט מען אז פון שטאט צאנז איז ארייגעקומען די מערסטע פון אלע געגענטער. מיינט'ס נישט אז אין צאנז האבן געווואוינט גרויסע גבירים מער ווי אנדערע שטעט, און מיינט נישט אז אין בראד, קראקע וכדו', אלע גרויסע שטעט אין גאליציע האבן נישט געהאט גרויסע גבירים.ן מיט דעם אלעם איז ארייגעקומען אין 'כולל חבת ירושלים' מער געלט פון די ארימעלייט פון דעם שטאט צאנז וגלילותיה, וויפיל ס'איז ארייגעקומען פון די גבירים און פון די אנדערע גרעסערע שטעט.

הסגולה הגדולה להחזיק הפושקע של רמבעה"נ בתוך הבית

פשט איז אז מען נעמט אריין דעם פושקע אינדערהיים, איז נישט נאר מען האט דעם זכות פון ר' מאיר בעל הנס וכל השפעות טובות, נאר ס'איז אונז באמת מקשר צו אונזערע פריעדיגע צדיקים, אז מען זאל זוכה זיין נשפע צו ווערן מיט שפע רב אלעס וואס מען דארף. וועגן דעם **קחו ברכה אל בתיכם, נעמט אריין א פושקע אין שטוב, און נוצט עס לכל עת מצוא, יעדע זאך וואס מען דארף קען מען געהאלפן ווערן דארטן!**

הצורך ליתן צדקה בכל עת מצוא, להקדים צדקה לצרה

וועלן מיר ענדיגן מיט א ווארט פון שינאווא רב "הון לא יועיל ביום עברה - צדקה תציל ממות" ס'געווען א איד וואס האט זיך געמוטשעט מיט א גרויסן פראבלעם. ס'האט אויסגעקוקט ווי דער מצב איז פארלוירן, איז ער אריינגעלאפן צום שינאווא רב זי"ע. ער האט געברענגט אלע תכשיטים פון זיין ווייב - א גרויס פארמעגן – און האט עס ארויפגעלייגט פארן שינאווא רב ער זאל פועל'ן א ישועה.

האט דער שינאווא רב געזאגט, הון לא יועיל ביום עברה - אריינברענגען א סכום געלט ווען ס'איז שוין 'ביום עברה' ארבעט שוין נישט. צדקה תציל ממות - צדקה וואס מען געבט אגאנצן צייט דאס וועט אונז אפהיטן פון אלע צרות. מ'זאל קיינמאל נישט צוקומען צו א מצב פון א צרה ר"ל.

זאל דער אייבערשטער העלפן אז אין זכות פון למען ציון לא אחשה, אין זכות פון ציון וירושלים, אין זכות פון שינאווא רב זי"ע און פון אלע הייליגע צאנז'ע זיידע'ס, מרן הקוה"ט דער צאנז'ער רב בעל ד"ח זי"ע ובניו ונכדיו הצדיקים הק' הטהורים רבותינו הק' מצאנז זי"ע שעשו למען הקופה הק', זאל דער אייבערשטער משפיע זיין פאר אונז און פאר אונז אלע, לנו ולבנינו עד עולם, ישועה ורחמים, שפע רב וכל טוב, עדי נזכה – "דא ליגט דאך קדושתן של ישראל" – ווען מען וועט מען זען אז מיט די הייליגע פושקע וועט מען גיין קענגן משיח צדקינו בב"א.

יהוד"ה, אתה יודוך אחיך

מיטב הברכות וכל התודות יעלו ויבואו על ראש האי גברא יקירא
וחשיבא, פאר מקדושים, כבוד שמו תפארתו

הרב ברוך יהודה הלברשטאם שליט"א

אב"י בעיר מאנסי

הוא הגבר אשר יזם, עמל וטרח בלי ליאות, שייצא הדבר מכח אל הפועל, להקדיש את האי ליל צדקת הקודש, לטובת נשמת עטרת תפארת משפחת שלשלת מגזע אראלים ותרשישים, בונה ומקים מחדש, הנהלת הכולל בארה"ב, כ"ק אדמו"ר מצאנז זצוק"ל.

ובו בזמן זה, מסר מזמנו ואונו, ויום וליל לא השבית למען נוכל להוציא חוברת זו לדבר נאה כיאות וכראוי, להנציח מעשי צדקת ארה"ק של רבותינו הקדושים זי"ע, ולהורישה אל כל הדורות הבאים, לדעת את דרך הצדקה המסורים לנו עד למעלה מקודש אבי השולשיתא רביה"ק בעל דברי חיים זי"ע

זכות אבות יעלה לאיש אשר כולם חפצים ביקרו,
ויפתח לו ה' את טוב אוצרו.

כתוב זאת זכרון בספר

בהדרת ככוד וברגשי תודה מביעים אנו בזה את רב תודתינו והכרתינו
מע"כ הני ענפי עץ אבות הקדושים המפורסמים לשם ולתהילה, ה"ה

כ"ק הגה"צ **רבי אהרן הלברשטאם**
אדמו"ר מצאנז שליט"א

כ"ק **אדמו"ר מצאנז קרית יואל** שליט"א

על אשר באו לעזרתנו לפתוח את אוצרותיהם הגדולות, להמציא לנו
את כל החומר מהני דברים עתיקים של אבותיהם הקדושים זי"ע, וגם
לרבות אשר נתנו מזמנם ואונם שנוכל להוציא דבר נאה ומתוקן

התודה והברכה אחת

אל האי צנתר דדהבא, איש האשכולות, ככוד שמו תפארתנו

הרב **חיים שלמה הלברשטאם** שליט"א

אב"י בעיר באר א פארק

אשר כשליח נאמן של אביו כ"ק אדמו"ר מצאנז שליט"א, עמד
לימינו במסירה נאמנה, על ידו הגיע לידינו הני אוצרות יקרות מבית
אבא, וברב כשרונו הי' לנו לעיניים בכמה ענינים בעריכת החיבור

קה, זכות אבות יגן עליהם, וישאו ברכה מאת ה' בכל עניניהם.

מפרסמין עושי מצוה

בהערכה הראוי', ובהרגשת חובה נעימה,
משגרים אנו בזה התודה, הכרה והברכה, אל הני בנין של קודשים
הנודעים לכבוד ולתפארת, ה"ה

כ"ק **אדמו"ר מצאנז מאנסי** שליט"א

כ"ק **אדמו"ר מצאנז גריבוב** שליט"א

אשר באו לעזרת ה' בגיבורים לעשות הרבה מעש להצלחת
הקדשת מעמד הדינער לצדקת רבי מאיר בעל הנס כולל
חכת ירושלים, לז"נ אביהם הגדול, כ"ק אדמו"ר בעל עבודת
נפתלי מצאנז זצוק"ל, מייסד הנהלת הכולל באדה"ב, אחרי
שנות הזעם של החורבן הנורא בארצות איירופה.

זכות אבוה"ק יגן בעדיהם, שימלא ה' כל משאלותיהם

לזכר עולם יהי'

יזכר לטובה נשמת ידידנו היקר והמכובד אצל מכובדים, איש יקר רוח ובעל מדות תרומיות, אהוב ונערץ אצל כל יודעיו ומכיריו, יעק"ב איש תם פועל צדק והולך תמים, זכה ליקר בשמו הטוב ההולך לפניו, מהולל בתשבחות ומוכתר בתוארים, ה"ה

מוה"ר יעקב ב"ר משה שמילאוויטש ז"ל

גבאי נאמן דביהמ"ד צאנז יותר מיובל שנים במסירות נאמנה

אשר עמד לימין כ"ק אדמו"ר זצוק"ל ברוב עוז ותעצומות בעבור שיוצ"ח
נדבו את הוצאות הקונטרס לעילוי נשמתו ולטובת נשמת מודינו

כ"ק אדמו"ר מצאנז זצוק"ל

מרן רבי נפתלי בן מרן רבי ברוך זי"ע

להכיר טובתו אשר שאב ממנו וקבל ממנו השפעה לטובה בכל דרכיו ועניניו

אלקא דמאיר יעניהם וזכות אבות יגן עליהם, יתברכו משמי מרום בכל הברכות, ובשפע הצלחות, ובשמי מעל יעלה פעולתם לטובת נשמת אביהם, וימליץ טוב בעדיהם, עדי נזכה לביאת משיח צדקינו, במהרה בימינו

הכ"ד המוציאים לאור